Lakatos János népmeséi

Cigány Dániel

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, de még az Óperenciás jeges tengeren is túl, egy felsíges királyi város. Az a királyi város olyan nagy hatalmas vót, hogy a Nagyhatalmú király vót a királya, akinek hét országa, hét vármegyéje, hét birodalma, hét határkerülője vót. Minden király az ű hatásköribe tartozott. Mikor egyszer-egyszer körmenetet tartott, az összes királynak le kellett előtte hajolni, és meg kellett a kezit csókolni. Mer ű vót az, aki megfagyasztotta az összes világ minden hatalmas királyát, vitézit az ű erejivel.

Egyszer körmenetet rendezett, és minden király elment, csak Cigány Dániel, a Cigánykirály nem ment elébe. Ezért ű haragra gerjedt. Hadat üzent neki. A Cigánykirály elment hozzá. Levágta a két karját, bebalzsamozta, aranykoporsóba tette.

Aszonta:

– Dániel, evvel büntetlek meg tíged, minekután nem hajlottál meg a hatalmamtul. Kűszobrokká váltak a királyok és a vitézek, mind kűszobrok! Mer nem hajlottál meg az én nagy hatalmas királyságomnak, visszaküldlek a te birodalmadba, a te országodba, így maradj nyomorékká, amíg te élsz!

Feltették a nagy királyi testőrök Cigány Dánielt a lovára, elvitték Cigányországba, ott élt. Hát, ű bánkódott, kesergett, hogy nem tudta a felesígit megölelni, megcsókolni, csak melléfeküdt.

Teltek, múltak az idők, az órák, a percek, felesíge teherbe maradt. Eljött az az idő, lett neki egy fiúgyereke. Nagy boldogság vót!

Azt gondolta Cigány Dániel:

– Talán boldogan halok meg, mer van kire hagyni ezt az országot, a királyságomat. Ha eljön az idő, átadom a fiamnak a királyságot.

A fiú csak nőtt, nevelkedett, nap vót a mejjin, hold a homlokán, kétes hajnalcsillag repült ki a hóna alól minden hajnalban. Aranykereszt vót a köldökin, eleven bruncikkard vót a hóna alatt.

Játszott az arany csengő, mosolygó fák alatt.

– Kedves atyám! Mi az oka, hogy neked nincs meg a két karod?

– Így születtem, fiam! (Nem akarta megmondani neki a Cigánykirály, hogy Isten őrizz, hogy elmenjen a nagyhatalmú országba, a nagyhatalmú királyho, hogy ott megölje. Hiszen nagy a hatalma!)

– Á, kedves atyám! Most elértem azt az időt, hogy a korona rám száll. Addig a koronát, atyám, nem veszem magamra, amíg meg nem mondod, hogy a két karod hol van?

– Ó, gyermekem, annyian születtek nyomorékon, emberek, asszonyok, jányok! Gyermekem, nem tudom neked elmondani!

– Nem baj, atyám, a koronádat nem veszem el!

Akkor bement a király a felső trónterembe, a felesígivel beszélgetni kezdett, a fiú meg kihallgatta az ablak alatt.

– Kedves felesígem, tudom, sajnos, hogy nyomorék király vagyok, két karom nincsen. Fiam a koronát nem veszi el. Ha megmondom, elmegy Nagyhatalmú országba. A hírnevit se hozzák vissza. Még a hatalmasabb grófok, bárók, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények is mind ott maradtak!

– Hallod, hé? Mondjuk meg neki! (A fiú meg hallgatta.)

– Nem mondom el neki, inkább ne legyen király, mint hogy a pusztulásba menjen bele!

A fiú megkerülte a palotát, benyitott az ajtón.

– Kedves atyám! Mír nem mondtad meg nekem? Mikor tizenhét éves vótam, hétlábú táltos bögejcsikón repültem fel a levegőbe. Eleven bruncikkardom van!

– Kedves gyermekem! Sajnálnám az ifjúságodat, sajnálnám, hogy ott maradj! Olyan ereje van a Nagyhatalmú királynak, hogy hét mérföldnyire megfagynak vitézek, bárók, hercegek, nagy hatalmas királyok tűle! Hiszen ez a hét ország, hét birodalom itt teneked van, neked marad. Ha még király nem leszel is, legyél herceg, de éljél boldogan!

–Jól van, kedves atyám! Én nem bánom, elmegyek keresztanyámho, a Világboszorkányáho, kírek tülle egy tanácsot. És elmegyek, a két karodat visszahozom! Sajnálom, atyám, hogy te kar nélkül szolgáltad a hét országodat. Úgy fáj ez nekem!

–Ó, gyermekem, nem messze lakik, itt lakik, kétmérfődnyire keresztanyád!

Megindult a fiú, nem lovon, gyalog. Megyen. Hát az erdő szélin van egy kéreg kunyhó, füstöl egy kis kímíny.

Bekopogtat:

–Szerencsés jó napot, kedves keresztanyám!

–Isten hozott, gyermekem! Szerencséd, hogy úgy köszöntél, hogy kedves keresztanyám! Mer mustármagrul mustármagra őröltelek vóna meg!

–Ó, drága, kedves keresztanyám! Magának meg abban van a szerencséje, hogy úgy köszönt, hogy kedves gyermekem, mer a máktul jobban megdaráltam vóna!

–Ülj le, fiam! (Piszkálta a kemencébe az orrával a parazsat.) Mi járatban vagy? Itt még emberfia nem járt, mer még a repkedő madarak se mernek erre jönni!

–Azír jöttem, kedves ídesanyám, el szeretnék menni a nagyhatalmú királyho. Atyámnak a karját levágta. Mer űneki minden királynak meg kellett hajlani, és minden király hatalma alatt áll. Az én atyám nem hajolt meg, és levágta válltőbül a két karját.

–Hát, kedves fiam, ez így vót! Nem baj, kedves gyermekem, nem tudsz elmenni. A te hétlábú táltos bögejcsikód semmi! Hanem segítséget adok, mint keresztfiamnak! Eriggy ki a ganéjdombho, ásd meg a második sarkát! Ne az elsőt, a másodikat! Lelsz egy csontvázat, egy csikó csontvázat. Vágd fődhö! Meglátod, lesz belüle egy háromlábú táltos bögejcsikó. Ülj fel a hátára! De háromszor feldob a világ felső felhőibe, ha megijedsz gyermekem, akkor nem megy el veled.

–Ó, drága, kedves ídesanyám!

–Ott van egy ásó a sarokba, menjél!

Fogta Cigány Dániel, kiment az ásóval, megásta a ganéj belső sarkát. Mit lel? Egy kis csenevész csikócsontot. Megfogta, fél kézzel oda-

vágta. Háromlábú táltos bögejcsikó lett belűle. Minden szál szőrin egy-egy aranycsengő csengett.

– Kedves gazdám! Ülj a hátamra!

Felült. Felvágta a fekete felhők járásába. Mikor jött lefele, kiugrott alóla.

– Megijedtél, kedves gazdám?

– Ó, ó! Dehogy ijedtem! Most láttam nagyanyámat a tűbe fűzni.

– Ülj még egyszer – aszongya – a hátamra!

Felvágta a fekete felhők legfelső járásába!

– Megijedtél?

– Ó, dehogy! Most láttam a húgom, arany labdával játszik.

– Na, kedves gazdám! Menjél vissza keresztanyádho! Kírd el tülle a korsót! És ha megkapod a korsót, gyere vissza. De mán ne menj vissza – aszongya – hét országjába apádnak, hogy elbúcsúzzál! Elindulunk a nagyhatalmú királyho vitézséget próbálni és szíp jányt nyerni, apádnak a két karját visszahozni!

– Nahát akkor?

– Visszament.

– Kedves, drága keresztanyám! Megcsókolta.

– Ó, ó, drága gyermekem! Tudom, a korsóért jöttél. Idd ki ezt a korsót! Ha ezt a korsót kiiszod, ha megiszod a bort belűle, fiam, a világ legelső vitézévé válsz. Kiitta a korsót. Úgy érezte, hogy olyan ereje lett, hogy a világ összes vitézivel meg tud mérkőzni, és le tudja győzni!

– Na, kedves gyermekem! Itt van ez a fűsű. Itt van ez a gyűszű. Ha bajba leszel, kedves gyermekem, ez a fűsű, meg ez a gyűszű segít rajtad. Eriggy el, gyermekem, de vissza ne nízzél!

Felült a háromlábú táltos bögejcsikónak a hátára. Megindult menni, mendegélni erdőkön, mezőkön, ligeteken, roppant nagy sötítsígeken, királyi városon, királyi brukkón. Ment, mendegélt, úgyhogy mán nagyon hosszú utat tett.

– Kedves gazdám – aszongya a ló –, közeledünk!

Aszongya Cigány Dániel:

– Kezdek fázni, mintha fáznék! (Most kezd a nagyhatalmú király országa közeledni, ahun megfagynak. Kűszoborrá válnak vitézek, királyok az erejitűl.)

– Ó, de fázok! – aszongya.

– Nem, kedves gazdám! A te erejed nagyobb, csak még első hatással így van rajtad.

Mikor megérkezik a Nagyhatalmú király országába, lássa, hogy negyvennyolc emeletes királyi palota, lássa kakaslábon fordul.

– Ó, de nagy palota!

De annyi a megfagyott kűszobor, királyokbul, vitézekbül, lovakbul, hogy nem tud tülle menni.

– Na, kedves gazdám! Leszállok, a többi a te dolgod!

– De – aszongya – ne szállj le!

Odarepült a palota sarkáho, addig rázta a negyvennyolc emeletes palotát, míg a Nagyhatalmú király ki nem esett az ablakon.

– Mire jössz velem? Kardra, birokra vagy buzogányra?

– Hát, jó, megjöttél. Szíp erővel áldott meg az Isten! Nekem mindegy – aszongya. Elsősorban – aszongya – menjünk – aszongya – kardra!

– De hát – aszongya a nagyhatalmú király – nem úgy gondolom, ahogy te gondolod!

– Hát?

– Itt egy víllószűrű! Nízd meg a gyémánterdő tetejin, fel van láncolva. Meggyújtsuk a gyémánterdőt, oszt mikor lobog a gyémánterdő, te fellépsz az egyik szélin, én a másikon a víllószűrűre, a vírplaccra, és összemegyünk!

Meggyújtották a gyémánterdőt, felléptek, és akkor elkezdtek harcolni. Mikor mán harcoltak, megfogta a kardot (mer a csecse alatt vót, a bal csecse alatt Cigány Dánielnek a kardja), és akkor levágta a Nagyhatalmú királyt. Áhá, kettévágta, de láng jött ki a fejin meg a nyakán!

– Hiába öltél meg, mer én el vagyok átkozva!

– Hát akkor te igazságosan harcolj velem – aszongya –, nehogy az átokkal öldökölj!

Na, rendben van, aszongya:

– Kimegyünk birkózni!

Hát, mikor kimentek birkózni, megfogta Cigány Dániel, levágta térdig a fődbe.

Megfogta az elátkozott király Cigány Dánielt, bevágta derékig a fődbe.

Felkelt Cigány Dániel, megfogta, levágta vállig a fődbe, levágta a fejit. Hatalmas fekete füst lett belűle! (Mer elátkozott vitéz király vót.) Aki meg el vót fagyva, az mind felszabadult! Megölte a Nagyhatalmú királyt! Mindenki körülfogta, csókolgatta a lovát.

– Kedves, drága testvírem, felmentettél bennünket!

(Hagyjuk itt, hogy ű beszéljen! Fordult haza az apjához.) Amikor ű elindult az országbul, a hét vármegyébül, a hét birodalombul, hét határkerülőbül, akkor az apjának vót egy acélkamarája, abba egy acéltükör. Eléfordította az acéltükröt, és látta, hogy a fia hogy megyen. De mikor összevágott a Nagyhatalmú királlyal a fia a Nagyhatalmú országba, itthon a Cigánykirálynak a hét vármegyéjébe, a hét birodalmába, a hét határkerülőjébe mind összeomlott a templom.

Akkor kiment Dániel a határ szélire, mindenki elbúcsúzott.

– Na – aszongya –, most mán megyek boldogan haza!

Akkor megkezdték a templomokat építeni az űk országukba. Úgyhogy nagyon nagy idő telt, leszállt útközben is. Mikor hazaért, az ű szülőországába, a Cigánykirály országába, megzúdultak a harangok.

– Ó, kedves atyám!

– Kedves gyermekem – aszongya –, nízd meg, itt láttalak az acéltükörben, az acélkamarában. Láttam fiam, mit végeztél! Jártad a világot, az országot. Harcoltál, hadakoztál, királyfiho illőn. Gyermekem, pihenj meg mán!

Most meg a két karját hazavitte az apjának, és visszatette. Visszaragadt a két karja.

– Nahát, kedves atyám! Két karod van! Most mán szenteld meg a koronát a fejemen!

– Gyermekem! Istentűl, Isten akaratábul legyél király!

Feltették a királyi koronát a fejire, majd a királyi tanácsadók, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények jöttek, és mind éltették.

Majd keletről egy levél, egy fekete levél – vért folyt belűle – jött az ég aljárul. Betörte az ablakot, leesett a fiatal király elébe.

Megnízte a levelet:

„Az Elátkozottak királya vagyok. Küldöm ezt a levelet neked, te fiatal Cigánykirály. Minekután trónra léptél, ha három nap múlva nem jössz el a Tüzestenger partjára, az összes birodalmaddal, fekete gyászba átkozlak én, az Elátkozottak királya."

– Jaj, kedves atyám – aszongya.

– Hát fiam, hallottam hírét. Evvel nem bírt meg senki. Elátkozott, tizenkét elátkozott vitéz őrzi fekete bika képibe. Gyermekem, sajnos most megnyerted a királyságot az otthonodban, de három nap múlva el kell menni a Tüzestengerre az Elátkozott királyho!

– De a csikót meg visszaküldtem öreganyámho, a Világboszorkányáho!

– Ó, gyermekem – aszongya – menj keresztanyádho, hátha ott találod este, eriggy el gyermekem!

Királyi díszbe öltöztették, karddal, királyi pajzzsal. Ment két mérfődre, a keresztanyjáho.

– Kedves keresztanyám!

– Ne resteld, gyermekem! Tudod, a vendéget, aki jó vendég, mindig szívbül fogadjuk! Gyere be, gyermekem! Üljél le!

– Kaptam az elátkozott vitéztül egy levelet, vír csepegett belűle, az ég aljárul jött. Hogy három nap múlva menjek el a Tüzestenger partjára.

– Huhu, gyerekem, de nagy ellenfeled van! Nagyon nagy ellenfeled van! Hacsak, fiam, el nem mennél a törökországi Vitézotthunba, oszt segítséget nem kírnél Arany Gyulátul, aki a törökországi Vitézotthun elnöke.

– De, hát csikóm nincs!

– Ó, gyermekem! Ott van bent az istállóban!

Kijött a kis csikó magátul, nyerített.

– Kedves gazdám, ülj a hátamra!

– De elbúcsúzok, kedves keresztanyám, magátul.

– Gyermekem, odaadtam neked egy gyűszűt, meg egy fűsűt! Nem vót rá szükséged, de vigyázz, mer most nagyobb helyre mísz, mint az Elátkozott király.

– Na, kedves keresztanyám! – megcsókolta.

Felült a lóra. Felkerekedett a fekete felhőkbe. Megindult menni, nagy síkságon, mezőkön, réteken. Elérkezett törökországi Vitézotthunba, Arany Gyuláho.

Arany Gyula arany szőlőskert szigeten lakott. Aki átment, és nem tiszta szívvel ment, annak fele ereje elment. De ű tiszta szívvel ment. Bement.

– Kedves Gyulám – aszongya –, ne haragudjál meg, eljöttem!

– Hogyne, Dániel! Itt vagy a vitéznaplóba beírva. Tudom, hova akarsz menni! Az Elátkozott vitézhez, a Tüzestengeren keresztül. De a te lovad ott nem tud elmenni – aszongya –, csak az enyim!

– A te lovad hány lábú?

– Negyvennyolc lábú táltos bögejcsikó. De nízd meg, itt van a tengerparton, kűszobornak van átkozva!

– Akkor hát, hogy, mit csinájjak vele?

– Vágd le rula a kűszobrot!

Hát, odament, kihúzta a háromélű kardot a bal csecse alól, ami vele született. Megfogta, az orra lukán bedugta a kűszobornak, végighasította.

Háromszáz lovász tudta lefogni csak!

– Na – aszongya Arany Gyula –, odaadom neked! De úgy vigyázz, hogy oda ember elment, de még vissza nem jött!

– Mír? Mír hív az el engem?

– Majd ű el akar tíged küldeni valahuvá. Mer ű hiába Elátkozott vitéz, és nem fíl a világ vitézitűl, királyitul, de ű se mer elmenni, ahuva tíged akar küldeni. De ha mégis elmísz hozzá, és akkor ű ígér fűt-fát, ne vállalj semmit! Ha elvállalod, ahova küld, mondjad, hogy van egy zenélő malom, adja azt neked, és elmísz.

– Na, szervusz, Gyulám! Megcsókolta.

Felült a negyvennyolc lábú táltos bögejcsikóra, hasította a levegőt, tiszta aranyszőnyeggel húzta az ég alját. Megérkezett a Tüzestenger

belső partjára. Mindjárt szaladtak elébe komornyikok, szolgálók, szobajányok, pincérek.

– Felsíges király atyám! Tessék bejönni, beféradni!

Nízi, hogy az Elátkozottak királya aranytrónba ül.

– Elhívtalak – aszongya –, Cigány Dániel, mer hét országba, hét világba, hét vármegyébe párod fogható nincs a vitézségbe! De ha nem teszed a kívánságomat, leláncoltatlak átkozott lánccal és megköttetlek. Ha a kívánságomat te megteszed, akkor egy kívánságodat teljesítem.

– Mí vóna, felsíges királyom? Ha mán te engem ilyen királynak és vitéznek látol, akkor én is megtisztellek. De mondd meg, hogy mi vóna az óhajod?

– Én a Tüzestenger partján lakok. Lent a Tüzestenger fenekin, egy elátkozott palotába a Világszíp asszony el van átkozva. Tizenkét tüzes bika képibe tizenkét elátkozott királyfi őrzi. De még senki ember fia nem tért onnen vissza. Ha elhozod nekem a Világszíp asszonyt, egy kívánságodat teljesítem.

Aszongya:

– Megteszem!

– És mi a kívánságod, az óhajod?

– Add nekem a zenélő malmot!

– Ó, de nagyot kírtél! Mán bánom is, hogy elhíttalak! Ha ezt kírted, Istentül neked van adva! De ha nem térsz vissza, úgyse tudod megnyerni, mer nem térsz vissza!

– Ez meg mán, felsíges király, rajtam van!

A negyvennyolc lábú táltos bögejcsikóját kikötötte egy aranyfenyőhö, a Tüzestenger partján. Kihúzta az eleven bruncikkardját, belevágott a Tüzestengerbe, kettényílott.

Kettényílott, egy aranygrádics vezetett lefele, egy aranypalotába. Mikor lemegy az aranygrádicson, bemegy az aranypalotába, senki nincsen. Sehun senki. Üres a palota. Üres minden. Szíjjelnízett.

– Hát, Istenem, nem csapott ez be engemet?

Benyit a harmadik szobába, hát egy aranykoporsó, gyémántbojtokkal, le van aranykapcsokkal zárva, aranyláncon lóg a levegőbe.

– Drága, jó Istenem – aszongya –, mi ez?

Kihúzta a kardot, lecsapta rula a tetejit. Hát a Világszíp asszony felült. (Ha elibe nem teszi a két kezit a szeminek, kifolyik, olyan szíp vót!)

– Ó, Istenem, de szíp vagy! Az Elátkozott király – aszongya – szomorú. Magának akar.

– Pedig én, tudod, kit szeretek?

– Nem tudom, te Világszíp asszony! Mondd meg!

– Arany Gyulát – aszongya –, aki útba igazított. Én Arany Gyuláho akarok menni felesígül, nem az Elátkozott királyho. De vigyázz, mer elpusztít! Most itt van tizenkét testvírem, tizenkét királyfiú, tizenkét bika képibe elátkozva! Azok bejönnek, tizenkét katlan tüzet megesznek. Tizenkét órakor.

– Tudom, hogy fel tudsz nyerni bennünket, csak az Elátkozott király nem tud elengedni tígedet!

Akkor szípen visszahelyezte rá a koporsót.

Tizenkét órakor elsötétedik a szoba. Hatalmas bömbölésekkel megnyílik tizenkét ajtó, tűzokádva bejön tizenkét bika. Nízte Dániel. Tizenkét szarv van a fejek tetejin. Szarv, kinőve! Előkapta a kardot, sorolta lefele nyakukat, fejüket! Mind megrázkódtak, tizenkét királyfi vót. Kijött a Világszíp asszony, tündöklően. Kétfele vágta a Világszíp aszszonyt. Kivitte egy szökőkútho, kimosta. Az is boldog lett. Hun látták magukat? Fenn a tengerparton. Felnyerte űket!

Jött az Elátkozott király.

– Hmmm, elhoztad?

– De megígérted, hogy a zenélő malmot nekem adod!

– Meggondoltam! Kírjél annyi kincset, aranyat, amennyit kírsz! Adok neked – ha kell –, ötven kocsival, adok neked ezüstöt, gyémántot.

– Nem kell nekem! Nekem a zenélő malom kell!

– Ha megvívsz velem, akkor elviheted a zenélő malmot! (Elátkozott vót ám!)

– Ejnye, ejnye, egy király betartja a szavát! Én betartottam a szavamat, én szót fogadtam neked! De – aszongya – megmérkőzünk, ha nem adod!

Felült Cigány Dániel a lovára, negyvennyolc lábú vót. Űneki tizenkét lábú táltos bögejcsikója vót. Majd összetűztek. Levágta egybül a lórul a Cigánykirály fia az elátkozott Nikitát. De hát füst és láng jött a nyakán.

Aszongya:

– Hiába vágol le milliószor, én úgyis megöllek!

– Adjál háromnapi pihenést – aszongya –, utána megölhetsz!

Kírte a cigányfiú, tudta, hogy a Világszíp jányt bevitte magáho.

– Ó, kedves szívem szíp szerelme! Én a tied, te az enyim, ásókapa, meg a nagyharang válasszon el egymástul!

– Mondd meg mán, miben van az a nagy erejed, hogy veled senki nem bír?

Aszongya:

– A fekete hegyekben van egy fekete rózsa. A fekete rózsában van egy galamb. A galambnak rá van egy kígyó tekergőzve a szárnyára, ha azt a kígyót szíjjelszakítsák, én rögtön meghalok. (Kihallgatta a nő.)

– Szegíny cigányfiú meg bent sétált. Nahát, a három napbul egy van még, mer két nap eltelt!

– Nahát, eriggy a fekete hegyekbe! Ott van egy fekete rózsa, és szakítsd le a fekete rózsát, törd kétfele! Benne van egy galamb. A szárnyán van egy kígyó, megölöd, oszt megszabadulsz!

Úgy is tett a fiú. Kiment, kettészakította a fekete rózsát, a galambot megfogta, a szárnyán széttépte a kígyót. Füstfelhőnek vált az Elátkozott király, és eltűnt!

Na, most ott van tizenkét fiú lovon. A Világszíp asszonynak a testvírei. Ű elébe vette a Világszíp asszonyt, maga elébe, elvitte. Hát, Arany Gyulának adta.

– Kedves Gyula barátom!

Csókolgatta Gyula:

– Maradjál itt száz évig nálunk! Hiszen úgy szeretlek!

– De mondhatnék én neked valamit, ide figyelj, Gyula! Tudom, hogy nagy király vagy, Arany Gyula! Most mán arany az országod, arany szőlőskerted van, nevető barack, mosolygó szőlő van a kertedbe, tizenkét tündérkirályfi a sógorod! De mondd meg azt nekem: most mán hazamehetek? Mán nincs mitűl fíljek, megnősülhetek?

– Sajnos, nem tudsz hazaérni. Útközben levelet kapol.

– Hát te tudós vagy, Gyula?

– Hát, nem fogsz hazaérni. Na de, jól van! Menjél békivel! Vigyél aranyat, ezüstöt! Rakatok a málhára!

– Á – aszongya –, megyek én tovább!

Boldogan felült a háromlábú táltos bögejcsikójára, szárba fogta lovát, megsarkantyúzta, felszállt az ég peremire. A felhők útjain repült. Hát, ahogy repült, mán félig ért a felhők peremire, jött egy gyönyörű szíp aranyos galamb. Egy aranylevelet hozott a szájába, és odanyújtotta neki a lúra.

– Aj – aszongya –, még ilyen levelet se láttam életembe! Leszállok én! De huva szállt le? Egy gyönyörű erdőbe.

Olvassa:

„Te felsíges vitéz király!
Nagy a hatalmad, vitéz vagy. Hatalmas vagy. De ha fel nem jössz Tündérországba két napon belül, se országod, se anyád, se apád, se vitézséged nem lesz!

a Tündérkirály"
(Akinek a tizenkét fia el vót átkozva, bika képibe.)

– Ejnye, ejnye, hát hogy menjek én fel?

Aszongya:

– Se lovon, se gyalog nem jöhetsz. Lovad érvénytelenné válik, mer táltos, és ha Tündérország felé közeledik, egy lánggá válik. Ha gyalog jössz, akkor meg lánggá válsz te is!

Leült a fiú, gondolkozott:

– Se lovon, se gyalog nem mehetek? Drága jó Istenem, hát hogy tudjak felrepülni? Nem tudok, szárnyam nincs!

Aszongya:

– Repülj haza keresztanyámho, a Világboszorkányho, mondd meg neki, jó egészséget kívánok, és köszönöm, hogy ideadott. Meg fogom neki hálálni.

Elindult menni, mendegélni, gyalog.

– Hát most haza se mehetek, mer ha most hazaérek, nem Tündérországba megyek be először, lánggá válik a hét országom, hét vármegyém, apám, anyám, testvírem meghal, akkor mit csinájjak?

Hát, ahogy ment, látta, hogy egy nagy, hatalmas fekete felhő közeledik. De nem fekete felhő vót, hanem egy fa. Olyan vót, hogy felért a fekete felhőkbe, fel az ég peremire.

Odaért, lefeküdt, fáradt vót mán. Elővette a kis elemózsiáját, megette. Letette a koronáját. Szentül a karja közé fogta (az ű apja szent, örök jogossága vót!), és elkezdett szunyókálni.

Elaludt, mély álomba merült. Elébe repült egy tündér, aszongya:

– Ez a fa a Tündérország kapuja. Ha fel tudsz jönni, akkor elérkezel Tündérországba! (Azír mondta a Tündérkirály, hogy se lovon nem jöhetsz, se gyalog! Mer az ű kapuja. Ha vitéz vagy, bátor vagy, mászd meg, és gyere fel! Segítséget kapol.)

Hú, felugrott! Megdörzsölte a szemit:

– Jó Istenem, de szíp álmot láttam! De amennyit ment a fán, annyit ment visszafele. Addig-addig, hogy hét nap, hét éjjel mászott, mikor elért az alsó gallyra. Mikor beért, látta, hogy tündérek játszanak, örök mosoly van, nincs bánat. Nincs fájdalom, nincs keserűség. Labdáznak a tündérgyerekik, a tündérjányok.

Ment, ment, ment, mendegélt. Odaszalad egy szíp kacagó tündérjány. Leszakított egy almát a fárul.

– Edd meg ezt, Dániel, ez az Igazság almája. Igazság lesz benned, ha megeszed!

Megette félig az almát. Tündérek repültek, vitéz tündérfiak vezették a Tündérkirályho.

– Szerencsés jó napot, kedves felsíges Tündérkirály! Eljöttem hozzád, mer szóba adtad, hogy se lovon, se gyalog ne jöjjek. Fán keresztül jöttem az országodba, hogy megnízzem a te országodat, aminek tündér és örök álom az összes élete. De ha gondolod talán, most mán az átok alól felszabadíthatsz!

– Felszabadítottalak, ebbe a pillanatba! Mindjárt bemutatom a jányomat. Leszólt, egy tündérjány egy aranygalambot hozott be egy alagútbul. Mikor feljött az aranygalamb, megrázkódott, egy olyan jány vót, hogy nap vót a mejjin, hold a homlokán. Kétes hajnalcsillag repült a hóna alól, aranykereszt a köldökin, az aranyhajával takaródzott.

– Ez a kisebbik jányom, neked szántam! Csak három éccakát meg kell itt próbálnod, mer ha nem állod ki a három éccakát, akkor itt marad a fejed, és haza nem mehetsz sose!

– Grácia fejemnek, felsíges király atyám! Mi lesz a három próba?

– Láttad a jányomat?

– Láttam, Tündérszíp Ilona!

– Húzzad a jeggyűrűt a Cigány Dániel kezire! Ráhúzta.

– Le vagy jegyezve! Úgy gondolkozz, hogy kilencvenkilenc vitéz királynak karóba a feje, de tiéd lesz a századik, hogyha nem!

– Na, gyere ki! A jányát visszavitték aranygalamb képibe, az alagútba.

Bevitték a kriptába, lássa, hogy egy üvegkoporsóba egy királynő fekszik, arany haja lent van a fődön, és az aranykoporsónak a teteje üveg.

Három iccaka ezt meg kell őrizni, ez a felesígem! Elátkozták, sajnos. Fiatal korában meghalt, csak ezt a jányt szülte meg. Ha megőrzöd három éccakán, neked adom a jányomat, ha nem, akkor úgyis elpusztulsz idebenn!

– Ó, felsíges király atyám! Hiszen ez nem is olyan sok.

– Itt mán minden vitéz, király elpusztult. Hatalmas királyok, vitézek. Hadakoztak, országot, világot megvertek, sárkányokat, de mind meghaltak. A jányom kezire csak úgy vagy méltó, ha három éccakát itt töltöd, ebbe a kápolnába. Enni-inni adok, bort adok, kártyát adok, szivart adok, gyertyát adok. Be kell menned!

– Jó, kedves felsíges királyatyám, elvállalom! Bemegyek a három éccakára. Csak egyet kírhetek, mint felsíges királyatyámtul, akinek joga van ítélni akár halállal is, akár élettel is? Szeretnék egy éccakát a felsíges királyi kis princesszel eltölteni.

– Nem baj, fiam, megadom! A meghalandónak az utolsó kívánságát teljesítem.

Egy királyi palota szobájába bevezették, gyémántkövekkel vót kirakva. Jött a királyjány tiszta gyémántpaszomántba.

– Ó, kedves szívem szíp szerelme! De jó, hogy ez kérted apámtu – megcsókolta – én el tudom az anyámnak az aranyolvasóját hozni. Ami jánykorában vót aranyolvasója. Meg az arany zsoltárja. És mikor este bemísz, tizenegy órakor feküdjél a ravatal alá. És ha a ravatal alá fekszel, mikor kiszáll a koporsóbul, te az aranyolvasót lökd a sarokba. Ű érte megyen!

Úgy is történt. Megfogta a fiú az aranyolvasót, a zsoltárt, magához vette. Bement tizenegy órakor. Elkezd hát sikítani, ordítani a királynő. Lepattan az aranykoporsó teteje. Menne szemeszöktibül a királynő, hogy szíjjelszedje. De ű közben belökte a sarokba az aranyolvasót.

– Jaj, ez meg az aranyolvasóm! – odaszaladt. Bepattant Dániel a koporsóba, magára tette a tetejét, rácsavarta.

Aszongya a felséges királynő:

– Szállj ki, Dániel! Annyi aranyat, annyi vagyont adok, hogy a gyerekednek a gyereke is boldog lesz!

Nem szólt. Megszólalt vóna, elvette vóna a hangját. Reggel vót. Oszt a szent oltárak mellett elment. Dániel felkelt, reggel kijött. Üdvözölte a király, a királyjány is. Nem tudta a király, hogy tudta ez megnyerni az első éccakát.

Aszongya:

– A második iccaka nem jön ki!

Betette másik iccaka. Fél tizenegykor felkel hát a királyné, csattogtassa a fogát, sír, rí, tépi a haját.

– Hun vagy? Megeszlek! Ha sárkánytul születtél, akkor is!

Megfogta az arany zsoltárt, belökte a másik sarokba.

– Jaj, ez meg az arany zsoltár – aszongya.

Beugrott a koporsóba, magára csavarta a koporsó tetejit.

– Kelj fel, Dániel! Annyi pízt adok neked, annyi kincset, annyi vagyont, hogy a gyereked gyereke is boldog lesz!

– Há, nem kelek – aszonta magába, csak nem szólt.

Eljött a reggel. Harmadik éccakán vagy megöli, vagy megszabadul! Most mán nincsen, hogy mit adjon neki.

– Kedves, felséges királyatyám! Két éccakát eltöltöttem. (Megadta az egy éccakát a jányával.) Egy déli ebédet adjon az utolsó nap, hogy ebídelhessek a jányával.

– Ó, gyermekem, nagyon szívesen! Nem egy órát adok, hármat, fiam! – aszongya. Úgyis este mísz be!

Bementek a királyi ebédlőbe, a komornyikok, szolgálók, pincérek, szobajányok, köllerek mind szaladtak.

– Mit parancsol, felséges király atyám?

– Azt – aszongya –, hogy hozzatok valami jó ennivalót!

A királyjánnyal megbeszélte:

– Ez harmadik iccaka, odaadom az anyámnak a hét szent zsoltárját. Most mán ne menj, mer szíjjelszedi az aranykoporsót, üvegtetővel. Eriggy fel – aszongya – az oltár megé, oszt a hét szent zsoltárral rakd körül magadat!

Felment a hét szentségbe, körülrakta magát hat zsoltárral. Egyet a kezibe vett, olvasott.

A királynő sikított, tépte a haját, e meg olvasott. Nem szólt. Nem tudta a hat könyvtűl szíjjelszedni.

Reggel megvirradt, ott állt a királynő.

Aszongya:

– Gyere ki, te királynő! Kivitte, ott folyt a szökőkút. Kétfele vágta. Kimosta belüle az átkot. Összeillesztette, összeragadt. Térdre esett, megcsókolta Dánielt.

– Kedves fiam!

Szaladt a király sírva, ríva, a jány beleborult az anyja nyakába.

Aszongya a király Cigány Dánielnek:

– Kedves fiam! Itt a jányom!

– Megyek most mán haza, a hét országomba. Gondolom, várnak anyámék, apámék.

– Menjél, fele királyságom a tiéd! A tizenkét királyfi megcsókolta.

Elébe jött a háromlábú kis csikója, felült rá. (Elküldte a keresztanyja.)

Megcsókolta anyósát, apósát, hazament. Zúgtak a harangok.

Kijött a Cigánykirály, tajtékpipával:

– Kedves gyermekem, vártalak mán! Az anyja is megcsókolta.

– Fiam, nincs is nagyobb örömöm, hogy te boldog lettél! Hívatom a papot!

Megszólaltak a harangok, a két pár összeborult, megcsókolta egymást.

– Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Máig is éltek, ha meg nem haltak!

1987. szeptember 22.

Fehér királyfi és a Fekete Gubás

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, még az Óperenciás jeges tengereken is túl, egy hatalmas, nagy, nagy erdő. Annak az erdőnek a végibe egy elátkozott kastély el vót süllyedve. Az elátkozott kastélynak a hírit hallották ország-világ vitézei, de senki meg nem merte közelíteni. Majd, Fehérországba, a Fehérország királynak a fia azt mondta az apjának:

– Kedves apám! Én ebbe az elátkozott erdőbe, ebbe az elátkozott kastélyba elmegyek! Megnízem. Olyan kíváncsi vagyok rá, hogy vajon mír is lehet az elátkozva és elsüllyedve?

– Ó, kedves gyermekem! Nincs vagyonod, nincs királyságod, nincs birodalmad, nincs aranyad, ezüstöd, királyjányod? Százával jönnek. Mi értelme neked elmenni egy elátkozott erdőbe, egy elátkozott kastélyba?

– Kedves atyám! Hallottam én a Világ jövendőmondójától, hogy ott van elátkozva a világ legszebb tündérjánya. Ott őrzik az elátkozott vitézek.

– Gyermekem! Hát nem bírsz te azokkal! Elátkozottak, meg tudnak győzni!

– Na mindegy, apám! Én elmegyek!

– Kedves gyermekem! Evvel a lóval, ami nekünk van, sohse érsz el!

– Hát akkor, hogy menjek el, apám?

– Ha mégis el akarsz menni, a keresztanyád a Világboszorkánya. A palota emeletin lakik, eriggy fel hozzá, kírjél tanácsot tülle.

Tehát, kapta-fogta magát a fiú, felment a palota legfelső kupolájába, ott ült az öregasszony, font arany fonalat.

– Hohó, gyermekem! De rígen vártalak! Hát fiam, aki vitéz, az meg is mer indulni, de aki nem vitéz, fiam, a meg nem fog elindulni.

Gyermekem! Evvel a lovakkal, ami neked van, még ide félútra se érsz! Na de, kedves gyermekem, ha te most kimísz, innen a kupolából, lemísz a fődszintre, a palotából. Eriggy el, a tyúkól háta megett van egy kantár felakasztva a kerítésre. Hajítsd a fejeden keresztül! De meg ne ijedj, fiam!

– Ó, kedves keresztanyám! Dehogy, dehogy ijedek meg!

– Majd gyermekem, mikor megváltozik a kantár csikónak, akkor három nap múlva induljál el. De mikor eltelik két nap fiam, jön hozzád egy szegíny kódus embernek a fia. Azt vidd el magaddal, fiam!

– Megértem, idesanyám, ahogy elmagyaráztad. Lemegyek innen a kupolából, akkor lemegyek a fődszintre, elmék arra hátra a csirkeól mellé, és felveszem a kantárt.

– Fiam! Nem kell felvenni, mer ott van rátéve a kerítésre.

Ment is lefele. Leérkezett. Mikor leérkezett, meglátta a kantárfejet, fogta, keresztülhajította a fejin. Rögtön táltos bögejcsikónak változott a kantár. Felült rá, felvágta a fekete felhők tetejibe, mint a ringlispil, úgy forgott lefele. Mikor jött, szípen aláugrott.

– Na, kedves gazdám, mit láttál?

– Ó, mit láttam? Most láttam a tündérkirályjányt az elátkozott kastélyban.

– Mindegy, kedves gazdám, elindulhatunk, most mán csak egy napunk van hátra! De nekem füst, neked meg tűz!

Na, akkor visszament az öregasszonyho.

– Na, kedves öreganyám! Elbúcsúzom!

– Búcsúzz el, gyerekem! Azt én sem tudom megmondani, hogy mi lesz, mer nagyobb erőt látok, ahova mísz, mint amilyen te vagy! De az a kódus embergyerek, aki jön, fogadd fel magad mellé lovásznak.

Hát mán készült.

– Ej, mán nem várok! Nem várok most mán!

Hát, ahogy jönni akar kifele, lássa, hogy egy szegíny fiú, egy tarisznya a hátán, egy kalap a fejibe, egy toll nála, meg egy bot.

– Adjon Isten, atyafi!

– Adjon Isten magának is, felsíges királyfi! Aki jön, a köszön, nekem illik!

– Nem baj, gyere! Megölelte. Szolgálatot jöttél keresni?

– Szolgálatot jöttem, felsíges királyfi, de hát én nem vagyok olyan nagy tudós. Hacsak esetleg lovásznak nem?

– Pont annak kellesz! Hogy hínak tíged, kedves öcsém?

– Én vagyok a Fekete Gubás.

– Na – aszongya –, Fekete Gubás, hát gyere! Válasszál egy lovat, mer ketten nem térünk rá! Na, menjünk a méneshe!

Hát, amikor odament az a Fekete Gubás fiú, egy kalap vót a fejiben darutollason. A vállán meg egy bakó. Megfogta azokat a lovakat, amik sima lovak vótak. Ráncigálta farkánál fogva.

Aszongya:

– Hát ezek nem lovak! Hát akkor mit csinájjak? Felülök a hátad megé, felsíges király!

– Na jól van, Fekete Gubás, öleljél át!

Akkor megindultak.

Mikor jönnek a nagy királyi palotától:

– Hej, hej – aszongya a Fekete Gubás –, de rossz útra tértél most, te Fehér királyfi!

– Mír?

– Nem jó irányba jöttél! Nem erre kell menni! Te, a tengert ki kell, hogy kerüljed. Mer soha nem érkezünk oda.

– Na, jól van! – aszongya –, oszt megfordította a lovát.

Amikor mennek, olyan erdőben mennek, elátkozott erdőbe. Látta, hogy millió meg millió vitéz oda van ragadva. (Enyves vót a fa.) Aki bement, ott is maradt. Látta, hogy millió lúcsontváz, sok ember csontváz.

– Drága jó Istenem! De sok ember áldozta itt az életit!

– Na, tudod, mit – aszongya – Fekete Gubás? Váltva alszunk. Lekötöm a lovam, elébb én alszok, engem illet.

– Jól van – aszongya –, felsíges király! Aludjál!

Majd, lefekszik, elaludt. Hát mikor lefeküdt elaludt, a fiú szípen üldögélt a tűznél. Egyszer látta, hogy élő aranyrózsák meg a gyémántrózsák kezdenek felbújni a főd alól.

Nízi:

– Áj, áj, ó, te jó Isten! De szíp! Meg akarja fogni. Nagyot lángolt a rózsa a kezibe.

– Ó, jó Istenem! Iccaka van, hát hogy létezik ez? – aszongya. De látta, hogy világítnak ám a gyémántpaszomántos rózsák, mint a villanyok a bokrok közt.

– Ó! – felállt. Aszonta:

– Lehet, hogy ezt elhibáztam! Menni akart, nyúlni a másikér, hát meglássa, hogy egy tiszta aranpaszomántos csizsma a gyep közt látszik. Felnízett, hát aranyfoggal, aranyhajjal, gyémántkoronával a a fejin egy királynő áll elébe.

– Jaj, Fekete Gubás, de szerencséd van! Nem akartam gazdádnak az álmát – aszonta – megrontani. Ide nem szabad bejönni! Itt mán kilencvenkilenc vitéznek karóba a feje, a tiétek lenne a századik. Meghagyom gazdádat reggelig, hogy éljen. Vagy fordulj vissza!

– Ki vagy te?

– Az elátkozott királynő vagyok.

– Hogy, vagy mint?

– Többet nem beszélhetek veled! Sajnálom nagyon, mer messziről jöttetek!

– Hát ű megfordult, meg akarta kapni! Hopp, az egy füstnek vált rögtön! Eltűnt!

Aszongya:

– Menjünk vissza, mer meghalunk! Na, mindegy! Odament szípen, látott egy gyémántszélű, aranyzsebkendőt, és élő virág vót benne. Élt a virág a zsebkendőben. Pici kis virág vót. Fel akarta venni, a kezit megégette, de nem tűnt el. Odament, oszt felköltötte a királyfit.

– Kedves felsíges királyom! Grácia fejemnek!

– Hogy mertél felébreszteni, olyan jóízűt álmodtam! Képzeld el, olyan sok virágot láttam, és láttam egy királynőt!

– Te álmodban láttad, én meg igazán.

– Hogy?

– Gyere csak, nízd meg! Még akkor a virágok világítottak.

– De szíp! – aszongya. Nízd, ott egy zsebkendő! De meg akartam fogni, oszt lángot vetett a kezembe.

A királyfi felvette, annak mán nem vetett lángot. Megcsókolta a zsebkendőt, zsebre tette.

– Nem láttad meg, merre ment?

– Hogy mentem vóna utána, mer egy füst, meg akartam vóna fogni, hogy megmutassam neked, hogyha felkelsz. De azt mondta, hogy kilencvenkilenc vitéznek karóba a feje, de a miénk lesz a századik, ha nem megyünk vissza. Menjünk vissza, sajnál, mer nagy útrul jöttél. Mindjárt hajnal lesz!

Megvirradtak.

Hát ez olyan erős vót, ez a Fekete Gubás, százszor, meg tízmilliárdszor, hogy ötven királlyal elbírt vóna.

– Á, te Fekete Gubás, neked ki az apád meg az anyád?

– El is felejtettem – aszongya – megkérdeni. Felsíges király atyám, engem a tenger vetett ki a partra. És egy szegíny öreg bácsika nevelt fel. Én nem tudom, hogy ki az apám meg az anyám!

– Nem az Isten küldött tíged le a fődre – aszongya –, hogy itt legyél?

– Nem tudom – aszongya –, felsíges király!

– Rakok egy kis tüzet!

– Ó, hagyjad, felsíges királyom!

Odament, oszt azokat a nagy élő fákat húzgálta fel tövestűl. A térdin tördelte össze. Ránízett:

– Áh, de szíp erővel áldott meg az Isten, Fekete Gubás!

– Ó, hát ez még semmi, ami az én erőm!

– Rakjál tüzet!

Nagy tüzet raktak.

– De – aszongya – mán hajnal van, mindjárt reggel van! Nem kék elmenni?

– Nízd csak! Ezek a gallyak le vannak hajolva!

– Mindegy! – aszongya.

– Mit mondott neked a Világboszorkánya keresztanyád? Hogyha elindulsz, a lovadnak füst, neked meg tűz.

– Nem tudom, milyen erő rejlik odalent?

– Én se!

– Nem tudom, milyen erő rejlik odalent, hanem én nem bánom, én fenn maradok, te meg elmísz? Illetlen vóna a szolgának a gazdáját elhagyni! – és egyszerre indultak.

Mennek hát, mennek hát. Mikor mán odaértek, ahun el vót süllyedve az elátkozott kastély, egy olyan hatalmas morajlás, egy olyan ordítás tört fel, hogy a fákról a levelek lehulltak. Ott vót egy hatalmas sárkány, az ordított.

– Hohó – aszongya a Fehér király fia –, te erős vagy! Láttam, hogy szedted ki a fákat foggal.

– Semmi! – aszongya. Ne gondold te! Neked a jobb csecsed alatt van elátkozva a kardod.

– Nekem? – aszongya. Hát itt a kardom!

– Ó – aszongya –, fogd meg, mint egy pléhdarabot, oszt lökd el!

– Csak azért nem morzsolom össze a kezedet (mer össze tudta vóna, olyan erős vót), hogy ne sértselek meg! De hagyjad ezt a sárkányt!

Felállt, támaszkodott a sárkány, megfogta az alsó meg a felső szája szélit. Összegyűrte, akkor úgy elhajította, hogy hét országra leesett, oszt szíjjelment.

– Na, de itten – aszongya – tovább nincs erőm!

Mikor odament a hegy lábáho, mán lefele, lássa, hogy a kastélynak csak a tornya van fent a főd tetejin. És egy nagy, hatalmas szakadék vezet lefele, abba meg egy lépcső. Mikor lejjebb mentek, akkor látták, hogy van ott egy hatalmas nagy vasajtó. De olyan lakat van rajta, hogy még ötvenen se tudják azt kinyitni.

– Ó – ránízett –, nem tudom én se, mer elátkozott.

– Nyomd meg a jobb csecsed alatt a gombot!

Az elevenkard mindjárt kiugrott. Játszott a levegőben.

Aszongya:

– Hagyjad, hogy játsszon, te még most látod először! (Ez a Fekete Gubás az Isten küldöttje vót.)

– Na – aszongya –, vágd le a lakatot!

Mikor levágta a lakatot, olyan zúgott, hogy majd szíjjelhullott a fejek, a levegő meg reszketett. Kinyílt az ajtó. Abba a pillanatban beugrott három testőr. Hánta a lángot a száján.

– Aszongya a Fekete Gubás:

– Várjál, felsíges király!

Levette magárul a kabátot, ráterítette, aszongya:

– Mehetsz elől, nem éget a láng.

Megyen befele, aszongya:

– Jaj, nízzed csak! Az vót, aki az iccaka ott vót – mutatta a királynőt a Fekete Gubás.

Arany ablakban, arany leánder, arany hímzést csinált.

Nízte a királynő:

– Hát csak bejöttél – aszongya –, Fekete Gubás? Sajnálom – aszongya –, nem mísz ki!

– Dehogynem!

Aszongya a királyfi:

– Juj, majd megvakultam a szípsígitűl, ez vót ott az este?

– Ez vót, ezé az a zsebkendő, amit felvettél. (Azért adta, mer hát a zsebkendő mutatta az utat neki.)

– Jól van – aszongya a királynő –, napos, hetes, szolgáló, köller, szobajány! Eresszítek fel a felsíges királyfit és a Fekete Gubást!

Megyen befele. Hát, ahogy megyen befele, aranyszőnyegen megyen be. Tiszta aranyvirág minden. Ami nyílott kint este, olyan vót bent.

– Szerencsés jó napot, felsíges királykisasszony!

– Isten hozott, Fehér királyfi! De sajnállak!

– Nízzél csak ki az ablakon! Akkor látta, hogy kinn van annak a sok rengeteg királynak a lova, mán mind csontvázzá száradt. Ott vót a sok király, mint csontváz, karóba húzva.

– Hát így van! Most te vagy a soron! Hát mégis ide mertél jönni? Mások is lejöttek itt, a sárkány aludt akkor!

– Megöltem.

– Nem baj! Adok neked egy feladatot. De ha nem teljesíted, akkor meghalsz!

– És ha meg teljesítem?

– Akkor felesígül megyek hozzád. De úgy se érsz velem semmit, mer el vagyok átkozva. Hej – aszongya –, nem bírsz úgyse, mer hiába nyersz meg – aszongya – hazaviszel, oszt azért csak elátkozott vagyok.

– Na, idefigyelj! Adok neked egy feladatot. Holnap tizenkét órakor iccaka kimísz a kertbe. De Fekete Gubást nem viheted magaddal! Mer neki tudom a tudományát! És van egy almafa. Azon minden iccaka tizenkét órakor kivirágzik a virág. Aranyvirág. Ha egy szál aranyvirágot le tudsz belűle szakítani, elhozod, az első estét megnyerted.

De hát nem vót virág (mer az elátkozott bűbájos királyoknál vót mán). A fa megmutatta a virágot, de abba a pillanatba el is tüntette.

– No, jól van – aszongya –, szívem szíp szerelme!

– Mindegy, azt mondod, hogy holnap estére!

– Ma este a Fekete Gubással hadd legyek együtt.

El is mentek. Azt mondta a Fekete Gubás:

– Ide figyelj! Mondok neked valamit, mer meggyőz, és utána az elátkozott testvírei megölnek.

Lehúzott egy aranygyűrűt az ujjárul.

– Nesze! Amikor a fa kivirágzik, lökd az aranygyűrűt a fa alá. Nem tud eltűnni a virág. Szakítsd le, és hozd be neki.

Másnap kiment tizenegy órakor, olyan álom jött rá, hogy aludt el. Fújta rá az álmot az elátkozott királyjány. Alig tudott menni. Hát lássa, hogy gyönyörű, mint a villanysugár, juj, de gyönyörű szíp aranyrózsa, ezüstrózsa. Gyönyörű színekben nyílnak. Annyi ereje vót, megfogta, lelökte az aranygyűrűt a fa alá. A virág nem tűnt el. Odament, leszedett három, négy virágot. A gyűrűt nízte, sehol nem vót. Láthatatlan kéz elkapta. Vitte be.

– Szívem, szíp szerelmem – aszongya –, itt van!

– Jól van, megnyertél egyet. Hát a gyűrűd hun van – aszongya –, Fehér királyfi?

– Hol van? Lehet, a nagy álmosságban, unalmamban, hát leesett a kezemrűl. Jól van! De hát mondd a másodikat! Mi lesz ugyan a második – aszongya?

– Gyere! Odahítta az ablakho.

– Látod itt ezt a hegyet, völgyet, meg itt ezt az erdőt?

– Látom!

– Nekem reggelre vágd le a fát, a hegyet takarítsd le. Vesd be búzával, holnapra kísz legyen a búzafőd. Érett búzával.

– Ó – aszongya –, csak ennyi?

Elmentek megint aludni.

Ide figyelj! Most is megnyered, de harmadszorra nem tudod megnyerni.

Mikor kimísz – a Fekete Gubás belenyúlt a kis fekete gubájába –, itt van ez a síp. Este kilenckor belefújsz egyszer, eltűnik az erdő, eltűnnek a hegyek. Tizenegykor belefújsz másodszorra, a búza el lesz vetve. Tizenkettőkor belefújsz harmadszorra, reggelre meglesz az érett búza. De el ne aludj! El ne aludj! És a sípot – aszongya – el ne hagyd magadtul!

Kiment a fiú. Ugyanúgy tett, ahogy a Fekete Gubás mondta.

– Hű, akkor lássa, hogy mán tizenkét óra fele, gyönyörű szíp aranytábla búza. Az mán meg van nyerve. Sípot levette magáról, ott is felejtette. Azt is elvitte az elátkozott királyjány.

– Na, harmadszorra! Nahát, ide figyelj – aszongya –, te Fehér királyfi, kétszer megnyertél! Harmadszorra gyere be!

Levitte. Még a főd alatt vót egy elátkozott kamarába.

– Látod azt az aranycsákót, aranyruhával? Azt neked adom! Hozd ki!

Bement a fiú. Püff! Rázárta örökre! (A síp nem vót nála.)

– Nízd, evvel a gyűrűvel nyerted meg a virágot, evvel a síppal nyerted meg a búzát. Nyugodj meg, hogy nem tud rajtad Fekete Gubás segíteni, mer lekötöztettem az embereimmel, elátkozott vitézeimmel, amikor elaludt. Ű is örök rabságba maradt! De tíged nem bántalak! Gyönyörködöm, hogy itt hogy fogsz meghalni!

– Te felséges királynő? A harmadik feladat mi lett vóna?

– A harmadik feladat a lett vóna, hogy egy aranykutat kellett vóna megőrizni.

– Mit őriztem vóna egy kúton? Ki bántotta vóna?

– Odamegy – aszongya – három kis galamb a vályuho, aranyvályu van. És abbul kellett vóna megfogni az egyik kis galambot nekem. Akkor boldog ember lettél vóna. Ezért vót az arany kis galamb.

Otthagyta a fiút, rácsapta a sötétet. A fiú sírt.

Na, nízzük meg Fekete Gubást, adnak-e neki minden nap enni? Nagyhatalmú bilincs a lábán. Szegíny le vót fogva, láncolva. Aszonta neki a királynő:

– Nem bántalak, mer segítettel. Én, mint egy jó tündér el vagyok átkozva. Nekem is az vót a kötelességem, hogy mindenkin segítsek, igazán. Egyszer eltévedtem, oszt elátkoztak ezért.

– Nem is vóna baj, ha le van kötve a lábam, de a gazdám is le van zárva! Csak legalább azt tennéd meg, hogy fújnád el mán azon a sípon az utolsó nótámat, mielőtt meg nem halok, mer úgy érzem, meghalok!

– Nahát, ezt megteszem neked – aszongya.

Hozta mindjárt tálcán az elátkozott vitéz, a Tündérkirálynőnek odaadta. Mikor belefújt, a Tündérkirálynő, mint a pehely, mindig kijjebb-kijjebb esett tülle. Ahogy fújt, úgy fújta a szél a palotának az oldalát, úgyhogy olyan térség lett. Ráfújt, a bilincset lefújta a lábárul. Ment befele, a vasajtót szíjjelfújta. Beleugrott a királyfi a nyakába!

– Mondtam, hogy a sípot ne hagyd el magadtúl! – aszongya a Fekete Gubás.

– Na – aszongya – ládd, ha most akarnálak, megölnélek! De nem bántalak, mer te sem öltél meg. Add neki becsületesen oda a harmadik próbát, és ha megnyeri, akkor megnyeri, ha nem nyeri – aszongya –, akkor meg pusztuljon el!

– Jól van – aszongya a királynő –, megfogott! Még egy próbát teszek, oszt ha megnyeri, elmegyek vele!

– De hát mink barátok vagyunk, nekünk meg kell tárgyalni mindent!

– Jól van, tudom, hogy te szolgálod űtet!

A fiú aszongya:

– Ide figyelj! Most iccaka tizenkét órakor változik galambnak. De tizenegy órakor lefürdik. Oszt az elátkozott ruha, az elátkozott bűr le lesz téve mellette. Én gyújtok a kemencébe tüzet. Te meg kapd meg az elátkozott bűrt, oszt hozd ide, égessem el! Ne tudjon visszamenni.

– No – aszongya a királynő –, akkor felkészülsz. Estére elküldlek az elátkozott aranykútho. És meg kell, hogy őrizd az aranytálba a vizet, hogy a három aranygalambbul a kisebbik vagy a nagyobbik ne tudjon inni.

– Ó, felséges királynő! Princ királynő! Megteszem, vagy meghalok!

– Akkor a tiéd leszek!

Intett neki Fekete Gubás:

– Gyere!

Hordott be rőzsét, betüzelt. Betette, hogy ne lássa, hogy a kemencébe ég a tűz. Itt a fürdőszobája. Megérzed, mer balzsamszag érzik, mikor megy a fürdőbe. És nem ilyen ez, mint amilyennek látod!

Ment a fiú. Olyan jóleső balzsam, olyan igazi édes virágillat, amelyek csak a tündérkertekbül szokott kiszállni. Benízett a kulcslyukon. Majd megvakult, mer mikor levette ezt a ruhát, ezt a bűrt magárul, az aranyhaját húzta magával. Oszt fürdött abba az aranypatyolat vízbe.

Benyomta a reteszt, bement, felkapta a ruhát.

– Juj – aszongya –, add vissza a ruhámat!

Odaszaladt, mán várta is Fekete Gubás.

– Gyorsan lökd bele!

Belelökte, nagyot robbant, szétrobbant vele a kemence, elégett. A jány meg az aranyhajával takaródzott odabent.

– Ne haragudj – aszongya –, Fehér király fia, de egy ruhám sincs. Mer elátkozott varázsló átkozott el, amír az emberekkel jót tettem. De a jóság igazsága, mégis, ládd, kiment! Nem tudok veled menni, mer nincs egy ruhám se!

Aszongya a Fekete Gubás:

– Hej, dehogy nincs! Dehogyis nincs! Tudom végül is, hogy megközelítettek az úton bennünket az elátkozott vitézek, de ne félj Fehér királyfi semmitűl! Eriggy be a hatodik szobába, addig zárd be a fürdőt. Én vigyázok, hogy ide ne jöjjenek, el ne tudják lopni! (Az átkozott vitézek csak ellopták vóna.)

– Ott van bent – aszongya – a szekrényibe gyémántruha, aranygombokkal. Hozd ki!

Hozta a fiú a karján, ráadta.

– Na, szívem szíp szerelme – aszongya –, most mán mehetünk haza.

– Igen, ha tudsz menni! Mer itt egy óra múlva annyi lesz az elátkozott vitéz, hogy szíjjelszednek bennünket.

– Jaj, akkor mit csinájjak, az Isten áldjon meg, Fekete Gubás?

– Ne félj – aszongya. Ugye, egyszer rád adtam a kabátomat, mikor mentél befele?

– Igen.

– Na, most – aszongya – gyere.

Levetette.

– Bontsd ki az alját.

Kibontja az alját a Fehér királyfi, hát mit lát benne? Egy kis fekete korbácsot.

– Vedd a kezedbe!

Kimentek az elátkozott palota elibe, mán felmentek a földszintre. (Mikor a bűrit elégette, a palota feljött a földszintre.)

Beragyogott szípen a nap.

– Mit csinájjak – aszongya –, Fekete Gubás?

– Azzal a kis fekete karikással kongassál! Oszt úgy hullt le az elátkozott emberekrűl a bűr, mint mikor hull le a sár. Oszt mind szíp királyfiak vótak, el vótak átkozva. Szíp királyjányok. Mind csókolgatták a Fehér királyfit.

– Ne nekem köszönjétek, hanem ennek a Fekete Gubásnak!

Odament hozzá ríva:

– Eddig tudtam veled lenni csak! A korbácsot tartsd meg magadnak. Ezek elátkozottak vótak. Most meg ládd, milyen tiszták? Legyél boldog! – aszongya. Füstnek vált, eltűnt.

A Fehér királyfi lúra tette a jányt. Ezek is mentek nagy boldogan.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1988. március 7.

Csillagkastély

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, de még az Óperenciás jeges tengereken is túl egy nagy hatalmas erdő és egy folyó. A folyó mellett, a tüzes tengereken túl egy kis kunyhó állt a folyóparton. Ott lakott egy öregasszony. Az öregasszony mindig azon sóhajtozott:

– Megöregedtem, sose vót gyerekem, az uram is meghalt, régen mán. Mit csinájjak?

– Kimegyek – aszongya, szedek egy kis gombát, elviszem a városba!

Kiment az öregasszony az erdőbe gombát szedni. Fáradt vót, leült a kidűlt fára, a kis kalamója tele vót gombával.

– Mit érek én mán evvel? – aszongya. Istenem, Istenem! Mit érek én evvel mán, öreg vagyok! Nemsokára meghalok. Még az se lesz, aki eltemessen. A kunyhóm se ér semmit, ez az egy rokolyám van. Beviszem a városi piacra ezt a gombát, eladom!

Bevitte a városba a gombát, hát nagy zajos város vót a folyó túlsó oldalán. Letette a gombát, árulgatta. Árulgatta, eladta jó pízért. Odamegy egy egészen picike kis gyerek hozzá. Aszongya:

– Néni, hun lakik maga?

– Ó, fiam, messzire, a másik folyóparton, fiam.

– Néni, maga szél szárnyán is ide tud jönni?

– Ide fiam, mer tudós vagyok.

– Jaj, nem tudna engem elvinni oda?

– Ó, gyermekem, mit tudnál te ott kezdeni? Hisz te kis fiatal gyerek vagy!

– Hát nem megyek haza, mer olyan szegínyek vagyunk, hogy egyik nap, ha megpucoljuk a krumplit, azt esszük meg, másik nap meg a haját.

– Ó, de szegíny vagy te fiam! De szegínyek vagytok! Hát nem bánom, gyermekem, elviszlek tíged oda, de énnálam nincs munka. Csak gombaszedés.

– Nem baj, ídesanyám, szedek én sok gombát!

Megfogta a gyerek kezit, a nagy zajos városi piacrul kivitte a folyópartra. Vitte, vitte, vitte. Aszongya:

– Kedves fiam! Valamit elfelejtettünk!

– Mit?

Aszongya:

– Venni ennivalót.

– De még nem értünk messze, erre még városrész van.

Vett az öregasszony kenyeret, meg sajtot. A kisgyerek meg úgy ette, ahogy betért a száján.

Mentek. Hát, ahogy elfáradt a kisgyerek, leült az öregasszony a tengerparton. Oszt a kisfiú odahajtotta a rokolyájába a fejit.

Elaludt a kisgyerek. Megsimogatta a kis haját.

– Jaj, jaj, de még a nevedet se tudom! – aszongya. Oszt jöttél hozzám? Istenem – aszongya –, a szegínységbül a szegínységbe jössz? Majd a fiú felkelt.

– Éhes vagyok, maradt egy kis sajt? Juj, de furcsa álmot láttam, ídesanyám! Ahuva maga visz most, a folyópartra, az erdőbe, egy tüzes vitéz jön ki minden tizenkét órakor egy fa alól.

– Ó, gyermekem, én sose találkoztam vele!

– Na – aszongya –, menjünk!

Bementek hát a kis kunyhóba. Bementek a kéregkunyhóba. Alattuk ilyen kis futónövények vótak. Levetette a felső rokolyáját, odafogta a fiút, oszt szípen elaludt a kisfiú.

Majd mikor a fiú elaludt mélyen, fentről, a csillagokbul, egy gyönyörű szíp gyöngypalotábul leszállt hozzá egy gyönyörűszíp királyjány. Ahogy a fiú aludt, megsimogatta.

Az öregasszony nízte, de nem mer szólni. Attul kezdve a kis kéregkunyhó mindig aranyba vót, meg gyémántba lebegett.

– Jaj, de szíp ez! Öreganyám, itt vót egy nő nálunk!

– Ó, fiam! Te csak álmodtad! (Fílt az öregasszony, hogy elviszi ez a titokzatos királynő a fiút.)

De akkor egy nap vót egy esztendő. Minden nap egy esztendő. Nőtt, nevelkedett a fiú. Mindig egy gallyal játszott. Egy serdülő vitéz vót. Akkor mán sok-sok gombát szedett az öregasszonnyal.

De akkor mán a fiú nagy vót, a fiú elfelejtette a szüleit. Ű az öregasszonyt ismerte anyjának.

– De hát, ídesanyám! Nem jó lesz ez így! Ezt a gombát mindig csak hordjuk, oszt hozunk érte kis ennivalót, de ruhám nincsen!

– Hát, az a kis rossz ruhád van, fiam!

– De akkor mír csillog itt minden? (Hát a rossz ruháján rajta maradt a csillogás a gyöngypalotábul, aki a csillagokbul jött, és ezt meglátták rajta.)

Ennek a nagyvárosnak vót egy uralkodója, egy herceg. Fekete Hercegnek hívták. Na, szaladtak az ordináncok a Fekete Herceghez, oszt mondták:

– Van itt egy kis kódus gyerek egy öregasszonnyal, gombát hozott, oszt olyan szíp csillogós rajta az a rossz ruha.

Aszongya a Fekete Herceg:

– Valahunnen a csillagokbul jöhetett. Hozzátok be! (Mer onnan jött az a királynő, aki a fiút el akarta vinni.)

De az öregasszony, szegíny, nem tudott mit csinálni, nem tudta fogni. A királyi ordináncok megfogták, kiszakították a rongyos gyereket a kezibül. (De mán jó nagyocska vót.) Elvitték a Fekete Herceghe.

Ráníztek.

– Ohó, ez fent van a csillagokba, ez a palota, ahunnen ez a szivárvány boldogság szállhat a fiú ruhájára.

– De hát fiam, mondd meg hát, hogy került ez a ruha rád?

– Még kis koromban került rám.

– Ó, gyermekem! Adok én neked szebbnél-szebb ruhát, ha megmondod!

– Mikor egyszer elaludtam este, leszállt egy gyönyörű királynő hozzám. Azóta a kunyhónk mindig aranyban van.

– Úgy, fiam! Fogjatok be huszonnégy eleven fogatos lovat! Befogták. Ment a Fekete Herceg. Mikor meglátta az öregasszony, ott rítt a kis kéregkunyhóba.

Bement, megnízte a Fekete Herceg:

– Ó, ne ríjon, ídesmama! Nem bántottuk mi a maga kis onokáját! Hiszen mán nagy legény! – aszongya.

Aszongya az öregasszony:

– Nem tudsz oda te se feljutni, meg senki se, hiába jöttél a kunyhómba! De hát akkor, cserélni akarsz velem? Nem cserélem el veled – aszongya – a palotádért.

– Nem cserélek én, csak megníztem!

Kivette a rengeteg sok pízt, odaadta. A fiút is otthon hagyta. Gondolkozott. Vitézeket küldött.

– Ha el tudtok menni, nektek adom fele hercegségemet a királyságommal együtt, és nektek adom a jányomat! Három jányom van. A napra lehet nízni egyszer-kétszer, de a jányra egyszer se! Ha ezt a kastélyt le tudjátok hozni!

Hiába mentek, félúton elégtek, elpusztultak. Lehullt a levegőbül a lovaknak a csontja, porja. Senki nem tudott felmenni.

Telt, múlt az idő, haladt az esztendő, a perc, az óra, minuta. A fiú nőtt, nevelkedett, mán hatalmas emberré vált.

– Jaj, ídesanyám!

– Nekem, gyermekem, semmi örömöm nincsen, te vagy nekem mindenem! Ha egyszer eszek is, gyermekem, csakhogy te nagyra nőttél mán!

– Ó, ídesanyám – aszongya –, én mánis boldog vagyok. Hozok be annyi fát, tüzelőt, hogy nem kell kimenni soha neked.

Megcsókolta az ősz haját az öregasszonynak.

– Én viszek fel – aszongya az öregasszony – sok gombát a városba, és ad a Fekete Herceg pízt. Bemegyünk, veszünk neked ruhát.

De hát, hogy a Fekete Herceg jánya meglátta a fiút a piacon, ahogy árulta a gombát, megszerette. A Fekete Herceg tiltakozott ellene, hogy hogy vehetné el, hogy mehetne az ű jánya egy folyó mellett lakó öregasszonynak a nevelt fiáho! El kell majd valamilyen úton-módon csalni, és el kell veszejteni! (De az öregasszony, szegíny, nem tudta.) Vett a fiúnak ruhát, cipőt, felöltöztette a fiút. Olyan boldog vót, minden öröme megvót. Vettek enni-innivalót, vett egy kis zsákot, és mentek kifele a folyópartra. Kiértek.

– Na, ídesanyám! Én elmegyek! Körülnízem ezt az erdőt, itt a folyó mellett. Én ettül a folyótul, az erdő sarkátul bejjebb sose mentem. Megtermett, ami nekünk kellett, az életünknek ez a kis sarok is elég vót.

– Gyermekem, ne menjél el, mer ennek az erdőnek sok titkos rejtélyei vannak, sok, nagyon félelmetes zúgja van. Maradjál te itten, fiam!

– Ídesanyám, elmegyek én!

– Ó, gyermekem – aszongya –, ha mán el is mísz, várjál, adok, hogy megvédd magadat valamivel, mer, fiam, ennek a hercegnek vannak ragadozói ott is!

– Alányúlt, szegíny, a moha alá, amin aludt, oszt a kis futókákbul összerakott kis ágyábul, a kis gizbűl-gazbul kivett egy százcsövű fegyvert.

– Gyermekem, ezt neked adom! Mer ídes gyermekem, ha mégis bajod lenne – oszt az öregasszony ráborult, oszt rítt –, nesze, itt van ez a síp! Fújjál bele, és segítséget kapol. De gyermekem, ha visszajönnél és meghalnék, ne vigyél el a kunyhómtul messze. Itt, a kunyhó mellett temessél el!

– Ó, öreganyám! Bánom, hogy mondtam, hogy elmegyek! Ni, ezt a puskát is megmutattad nekem. Százcsövű puska. Meg ezt a sípot. Hogy halnál mán te meg? Hiszen, ha te meghalsz, én kivel maradok?

– Ó, te még nagyon fiatal vagy! Boldog leszel, majd nagyon gazdag leszel, herceg vagy király leszel! De azt sose feledd el, fiam, hogy mikor megindultál a piacrul, szegíny vótál!

A fiú a százcsövű puskát a nyakába akasztotta, a sípot rákötötte a zsebire, ment nagy boldogan. Hát, ahogy megyen attul a folyótul, ahun laktak, egy még nagyobb folyóra, egy nagy, hatalmas, nagy aranyzuhatagos folyóra talált.

Nízte:

– Jaj, de szíp aranyfolyó! Juj, ezüstfolyó van mellette! Nízte, hogy árnyalatba az erdők is ugyanolyan vótak. (Azért mondta az öreg mama, hogy ennek itt rejteke van, és titkos zugai vannak. Az öregasszony megélt a gombábul is, mer látta, hogy a gomba mellett az Isten táplálta!)

Fogta a fegyvert, ment. Beérkezik az aranyerdőbe a folyón keresztül. Egy gyönyörű szíp fehír őz szaladt előtte.

– Ó – aszongya –, ezt meglövöm!

Megfogta a fegyvert, lássa, tele van golyóval. Húzni akarta a ravaszt. Megfordult az őz, aszonta:

– Ne lőj, mer úgysem sül el a puskád!

Akkor látta, hogy az a királyjány, aki lejött a csillagkastélybul, aki bearanyozta az ű ruháját, az vót.

– Nem tudom – aszongya –, hogy mi járatban vagy, mer te mán jártál a kódus kunyhóban nálam!

– Jártam! – aszongya. Ez az erdő mind az enyim lett, az aranyerdő, ezüsterdő, gyémánterdő. De ide figyelj! A nevedet se tudom! Azt se tudom, ki vagy? Csak azt sajnáltam meg az öreg mamánál, hogy te árva vagy. A szüleidet is elvesztetted. De hát, meglátogatlak estére, eriggy haza, mer öreganyád meghalt!

Kibontakozott, felemelkedett, a fehír őzikébül tündérkirálynő lett, elszállt.

A fiú letette a fegyvert, elkeseredett.

– Mit csinájjak, magam vagyok abba a kis kéregkunyhóba. Mindegy, hazamegyek.

Megfordult, de rosszkedvvel ment a fiú. A síp nála vót.

– De nem fújok bele, nincs bajom! Hazament az öregasszonyho. A kunyhóban vót, hanyatt feküdt, a haja lecsüngött, meghalt.

Nahát, nízte:

– Szegíny öreganyám – aszongya. Megfogta, megcsókolta az ősz haját, hullt rá a könnye. Megfogta, kihozta a kéregkunyhóbul, kitette egy fa alá.

– Valamire tenni kéne szegínyt. Elmék, hozok köveket, és arra teszem, hogy valami fíreg meg ne bántsa – aszongya – a holttestit.

Hordott sok köveket. Nagyon sok köveket hordott mán estefele. Megásott egy sírt a kezivel. Á, nem bírta. Megyen, kotorász, hát a kunyhó mellett, ott az avarok közt, lelt egy ásót. Megásta vele a sírt. Kikövezte. Elment, hozott erdei mohát. Szípen kibélelte. Akkor az öregasszonyt megfogta, felvette a karjára, könnye hullt. Beletette. Vágott fát ki, az ásóval. Jó erős fát, a gallyát leverte, lerakta rá. És akkor

elkezdte rakni rá a köveket, az apró köveket, hogy be ne szakadjon. Odaült mellé. Az alkony leszállt. Elhagyta a nap az eget, a korong lement. Lassan a hold felkelt, este lett. A csillagok előbújtak. A csillagokbul messziről egy hatalmas sugár tört elő. A fiúnak beragyogta az arcát és a sírboltot. Visszanízett, mer látta a szeginy öregasszony arcát mosolyogni a fellegekbe.

– Hej, hej – aszongya.

Hát, ahogy elaludt, úgy tizenegy óra fele, arra lett figyelmes, hogy tündérek égi virágot raktak rá. Égszínkék virágot. Letették a kék virágot, amely a gyönyörű égbe vót. A fiú ott állt maga, boldogtalan vót, és mán akkor a tündérek odajöttek. Letették neki a virágot. Szegíny elaludt. Mire felébredt, ott állt előtte a csillagkastélybul újra a királynő.

– Ne búsulj! Ennek így kellett lenni! Meg kellett halni. Mer, tudod, hogy királyok, hercegek, grófok meghalnak. Az Istennek a legnagyobb igazságtörvénye a halál. Megváltani nem lehet. Megváltották vóna a királyok magukat, de tudhatod, a Főd, az Ég, mind az Istentűl származott! De hát – aszongya – eltemetted a nevelt anyádat, és most hova mísz? Mit kezdel? Vagy a Fekete Herceg jányát akarod elvenni?

– Ó, hun vóna nekem ahhoz kincsem, vagyonom?

– Adok kincset, vagyont. Boldoggá, gazdaggá teszlek! Egy kívánságomat tedd meg! Esküdj meg arra, hogy felkeresel három év múlva!

Egy nap vót egy esztendő. Tehát három nap, három év vót.

– Ó, hát mit kírsz te tüllem? Keresselek fel! Hiszen te egy nagy gazdag herceg-királynő vagy! Én meg szegíny fiú. Na, mindegy!

– Akarod, hogy gazdag legyél?

– Hát gazdagságra nem vágyom. Vagy gazdagságra vágyom? (A lelke legyen gazdag, ne a teste!)

– Mire mondod ezt?

– Hát tudsz szeretni, vagy nem?

– Hogy tudnálak szeretni, mikor a csillagpalotának a királynője vagy. Én meg egy szegíny gyerek, aki egyik nap krumplihajat evett – aszongya –, másik nap a krumplit.

– Na, jó, Csillagkirályfi vagy még attul!

– Hát akkor – azongya –, én vagyok a Csillagkirályfi, de mivel bizonyítod?

A jány odament, megcsókolta, a fiúnak ott maradt egy csillag a homlokán. A jány kivett egy kardot, tiszta csillagbul, ragyogott a kű.

– Neked adom!

Megcsókolta a fiút. A fiúnak elhalt, sápadt lett az arca, mint aki az Igazság almájábul evett. (Annak örökké halvány az arca, mint a mi nagy Mátyásunknak.)

Elment a jány. A fiú ott maradt, repkedett a kardja.

– Ez azt mondta, annyi aranyat ad, annyi kincset, amennyi kell. Aszonta, hogy lehetek még boldog. Letette a kardot.

Keleten felkelt a nap. A gyimesi vadvirág, a trópusi rezeda, az opálos szegfű, a pilis liliom kezdett kinyílni. Reggel a harmaton még a máriavirág lehajlott, vizes vót. Mikor feltűzött a nap, az Isten az örök törvényit elküldte a fődre. Leszáradt a harmat.

– Mit csinájjak? – aszongya a fiú.

Visszatekintett, hát nízi, hogy a kéregkunyhó helyin egy nagy, hatalmas rubinpalota áll, egy kacsalábon forog!

– Ó, Istenem! – aszongya. Hogy menjek be oda? Lelült a fiú egy fa alatt. Nízte az új palotát. Lassan a fárul egy levél leesett. Leesett a másik levél is. Felvette a másik levelet, hát lássa, hogy a csillagkirálynőnek az arca van rajta.

– Ó – aszongya –, Istenem, mit csinájjak? Látom az arcát, rubinpalotát csinált, én meg egy kis szegíny ruhában vagyok. De mindegy – letette a levelet.

– Én nem megyek a rubinpalotába. A folyóparton a fa alatt elszenderedett. Mit lát? Hogy két tündér van ottan!

– Felsíges királyom! Gyere, vár a Tündérkirálynő fenn a csillagpalotába! Te vagy a Csillagkirály!

– Nékem – aszongya –, nagy a fájdalmam. Szegínysorban nőttem fel, és kisgyerekkorban nem ismertem az életet, de ez a Tündérkirálynő boldoggá tett. Mondd meg, úgy tegyen boldoggá, hogy másokat is tegyen, hogy én is boldog legyek!

– Na, gyere, uram!

Megfogták, vezették szegínyt. Ment egy faklumpába. (Ez egy keleti mese vót. Egy nagy keleti mese vót.) Megyen a faklumpába szegíny,

egy régi hajóvászon vitorlábul vót neki a ruhája. Elment. Elibe vitték a Csillagpalota koronáját, ruháját, tiszta briliáncsokbul, opálokbul, rá akarták adni.

– Nem vagyok méltó, mer aki tartott és felnevelt, halott!

De akkor mán Isten szent templomába leszólt az Isten hangja, feltámasztotta az öregasszonyt, nem a rossz ruhába mán, hanem gyémántos ruhába.

Gyémántos kedvvel odament a fiúhoz, és megszólította:

– Fiam! Az Istentűl lettél segítve. Szegíny vótál. Egyik nap krumplihajat ettél, másnap meg krumplit. Gyermekem, gombán nőttél fel! De hát te a szenvedések után lettél boldog.

(Isten mondja: – Nem a palotáknak adom a boldogságot, nem a kincseknek, a szegínyeké a mennyek országa!)

– Kedves gyermekem! Vedd fel azt a ruhát.

– Ó, ídesanyám!

Odaszaladt, akivel ű vót, megcsókolta. Felöltözött tiszta aranypaszomántos dolmányba a Csillagpalota királya. Ragyogott minden, az öregasszony fogta a kezit. Huszonnégy tündérjány koszorúba, huszonnégy koszorúsjány, tiszta tündérjány állt elébe. Az ég mosolygott. Tiszta szivárványt bontott ki az ég. Megcsókolták egymást.

– Ó – aszongya az öregasszony a Tündérkirálynőnek –, fiam, neked ezt a fiút az Isten küldte. Mer az Istentül van a csillag fent az égen! Te meg a Csillagkastélyba születtél, és azt mondja az Isten, hogy a szegínyek szíve jobban tud szeretni, mint a gazdagoké. De hát, a fiam elvesz!

Megcsókolta az öregasszonyt! Összezúgtak a harangok, megcsókolták egymást.

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1988. március 7.

Jóbotom János huszártizedes

Vót, hun nem, a hetedhét országon túl, az Óperencián belől egy Fehér király. Az a Fehér király olyan vót, hogy semmiféle idegen katonát nem tartott. Semmi különböző testőrsíget, neki csak mind huszár kellett. Nahát, az ű országaiba, városaiba, falvaiba csak huszárok lehettek.

A jánya férhe ment külországba egy herceghe. A fia meg elment nyolc éve, de nem tért vissza. Hogy hol vót, elpusztult a síkon, a vitézségi próbába, vagy valahol rabszolga lett, nem tudta senki.

Fehér király nagy búbánatban vót, mer a fiát valahol vagy megölték, vagy fogságba ejtették. Hát, mindenkit behívott mán az országbul, csak a falu szélin vót egy szegíny özvegy cigányasszony. Oszt vót neki egy fia, János, azt nem hívták még be.

Megjött a szegíny cigányasszony.

– Kedves felsíges királyom! Nekem egyetlen egy fiam van! Legyen az is itt? – aszongya.

– Nem őrzi, nem szolgálja a királyságot a fiad?

– Hát, az tudatlan! Buta az, ahogy megszületett!

– Azír kell, hogy behívjuk katonának, hogy többet tudjon! Ha tanul az ember, akkor okosabb lesz!

Mikor behívták a cigánygyereket, olyan daliás vitéz vót, ránízett a király, aszonta:

– Hát ezt nem engedem ki, adok neki rangot!

Dehát a király előhívatta a századost, ezredest:

– Adjál neki egy tizedesi rangot!

Tehát úgy hívták a cigányt: Jóbotom János huszártizedes.

Hát tizedes lett. Hát abban az időszakban nem vót írástudás, akkor még nem olyan vót, hogy tudjanak, csak hadakoztak, mint az őskorban. Aszongya a százados meg az ezredes:

– Hát ez egy derék és egy nagyon szíp huszártizedes, és megbecsüljük!

Úgyhogy az élire állították a cigánygyereket.

Most említettem, hogy a királynak vót a jánya, aki férhe ment külországba. De hát, amikor jön haza a külországbul a jánya meg a királynak a veje, a herceg, senkinek kinn nem szabad lenni az utcán! Ha valaki kinn van az utcán, halállal büntetik vagy felakasszák vagy fejbe lövik. Ki van adva napi parancsba minden vitéznek, a király kiadatta minden huszárnak, hogy holnap senki ki ne menjen az utcára, mer agyonlövik, ha meg meri szegni a királyi törvényt.

De nízzük meg, Jóbotom János otthon van az anyjánál, be van rúgva, oszt nem hallja.

Megjött a reggel. Tíz óra. Hallja a cigánygyerek, Jóbotom János, hogy szól a zene.

– Á – aszongya –, valami ünnep lehet! Fogja-kapja magát, olyan szípen van felöltözve, hogy viszont a király is büszke vót rá. Megyen felfele a királyi városba, hát jön vele szembe a herceg, aki a Fehér királynak a veje. Besorozták, mer a királynak fia valahova elment, oszt rabszolga lett.

– Hát – aszongya a herceg – te tizedes! Nem tudod, hogy neked nem szabad kijönni?

– Hát hogy tudnám? – aszongya. Most jövök otthonrul!

– Különben – aszongya – ide figyelj! Ki vót minden vitéznek, minden huszárnak adva, hogy ki ne próbáljon azon a napon jönni ide, hogyha én járok kinn a menyasszonyommal! Érted?

Püff! Pofon lűtte a huszártizedest.

Megfordult János, pofon lűtte a herceget! Hű, vége mindennek! Szaladnak a királyho:

– Felsíges királyom, grácia fejemnek! Jóbotom huszártizedes pofon vágta a herceget!

– Vigyétek a siralomházba. Ki kell végezni!

A százados meg az ezredes sírt, rítt.

– Istenem, Istenem! Milyen dolog ez? Szerettem ezt a cigány tizedest. Olyan szíp, csinos vót, de nem tudta, hogy a herceg külországi.

Aszongya a százados az ezredesnek:

– Szöktessük meg, mer három nap múlva felakasszák!

– Na mindegy – aszongya –, várjál, gondolkozok!

Elment egy szolgához, csináltatott egy tizedes szobrot. Teletőtötték piros festékkel.

Iccaka bevitték a siralomházba.

– Fiam, János! El kell menned a Jólét országába. Ahol rabok vannak, ahonnét soha vissza nem jöhetsz. Melyiket választod? Meghagyjuk az életedet, vagy pedig elpusztulsz?

Aszongya:

– Hagyjátok meg az életemet!

– De kardot nem tudunk adni neked!

– Nem baj, elmegyek én kard nélkül is!

Iccaka a kis huszárruhát levetették rula. Mer abba vót bezárva. Becsomagolták egy nagy, nagy ponyvába, adtak rá egy kis ruhát, oszt elindult Jóbotom János huszártizedes Jólét országba, a rabok országába.

A tengerparton kellett neki menni, mendegélni. Három nap múlva a százados kiadta a parancsot, hogy hozzák ki. De aszongya a király ordinánca:

– Nem tudjuk kihozni, mer nem jön!

– Vágjátok le ott a lábát, ahun van!

Levágták a szobornak a lábát, kifolyt a piros festék belűle. Úgy tettek, mintha felakasztották vóna, nem vót senki, csak űrájuk vót rábízva. Eltemették az akasztófa alá a szobrot.

Megyen a huszár, megyen a szegíny cigány huszár:

– Istenem! Egyetlen egy anyám van! Senkim nincsen! Úgyis mindegy nekem!

Megyen, este lett. A tengerparton jó messzire ment. Níz befele, de hát bizon, mán ment egy hétig, mire talál egy királyok sírjára a temetőben. Egy királyi temetőre talál. Nízi:

– Lefekszek itt – aszongya –, megvált legalább a halál. Alszik mély álomba iccaka, mikor valaki kőti fel. Lássa, egy nagy szélű kalapú ember, lámpa van a kezibe. Úgy lássa, hogy valami kapitány.

– Te – aszongya –, hunnén jöttél?
– Jólétországbul. (Ez a kalapos mondta, aki a lámpával felkötötte.)
– Én meg oda igyekszek!
– Oda ne igyekezzél, mindenkinek bilincs van a lábán meg a kezin.
– Hát ott rabok országa van?
– Igen.
– Hát akkor, hogy jöttél te onnen?
– Hoztam a Jólétország királyát. Mer ebbe a tengerbe benne van az aranypaszomántos eleven kard hajítva. S aki azt meg tudja nyerni, világ vitézivé válik! De Jólét király fia nem tudta megfogni, és kétfele vágta a kard. A kard visszabuggyant a tengerbe, és Jólét király fia benne fekszik egy hajókabinba.

Felkelt a fiú, megdörzsölte a szemit, kérdi a kalapos:
– Hát a csomagodba mi van?
– Huszárruha, mer én huszár vótam.
– Nahát, akkor – aszongya – vedd fel a huszárruhát!
– Elviszel a hajón engem Jólétországba?
– Elviszlek – aszongya –, nagyon elviszlek!
– De hát gyere – aszongya –, nízzünk szíjjel, iccaka van!
Lelökte magárul Jóbotom János huszártizedes a ruhát, felvette a huszárruhát, aszongya:
– Nincs kardom!
– Mindegy – aszongya –, ha rabnak jössz, oda nem kell kard!

Itt elindultak a temetőbül egy nagy-nagy hegynek a tetejire. Mikor felértek, lássák, hogy ott van egy palota, tiszta feketébe. Ott van egy kűszobor, tiszta feketébe. Iccaka lehetett, egy-kettő-három óra. Hallgat a síri csend. Senki nem szól. Egyszer megszólal egy hatalmas hang, de embert nem látnak, csak egy lámpát:
– Forduljatok vissza, mer én nyolc éve el vagyok átkozva! (Ez vót annak a Fehér királynak a fia, aki űtet fel akarta akasztatni. Akinek a jánya vele lakik a herceggel, ahunnen eljött. Annak a fia itt él fogságban.)
– Menjetek, forduljatok vissza, mer ha nem, tik leváltotok, oszt nyolc évig itt fogtok lenni!

Ránízett a cigánygyerek. De szíp vót, de el van átkozva!

– De szíp! Jó Istenem!

Nízte, kűbe vót átkozva.

Lemennek a sírboltozatokba, a királyi sírokho.

– Hát akkor menjünk?

Aszongya a fiú:

– Hát, menjünk – aszongya.

Kimennek, hát egy nagy hatalmas hajó ott van a tengeren. Ott lengeti a hullám.

– Ebbe beülsz, oszt elviszlek Jólétországba! Örökké rab leszel!

– Te, mondtál valamit, hogy valami kard van ebbe a tengerbe belehajítva!

– Igen – aszongya –, az aranypaszomántos királynak a kardja.

– És az az aranypaszomántos király hun van?

– Annak a palotája van elátkozva! Ahun jártál most! Aki őrzi, azt nem tudom kicsoda, de annak a kardja van ide belehajítva.

Gondolkodott a fiú:

– Maradjunk itt! A hajót is kétfele vágjuk tizenkét órakor. Minden délben felbuggyan a tenger, és erejivel kettévágja a hajókat is, vitézeket is.

– Hát én nem megyek el innen!

– Te nem viccelsz? Nekem muszáj a hajót visszavinni, meg a halott királyfit.

Megkapta a cigány tizedest, összekötözte a hajóskapitány. Hozzákötötte a kormányho.

– Innen nem mísz! De nem itt jön fel úgyse az elátkozott bruncikkard – aszongya –, te huszár, hanem a tenger közepin!

Kurrencsokat küldtek. (Hát ez vót az a hirtelen távirat. Ki gondolta vóna, mán ott is vót!)

Belevezette a hajót a tengerbe, a tenger közepire. Megállt. Tizenkét órakor bugyborékol, tajtékozik a tenger, hatalmas hullámokat, lángokat vet, vizeket hány. Feljön egy kard, felvágja a tengert. Egyenest neki a hajónak, hogy kettévágja!

Ott állt a cigánygyerek. Leugrott a hajórul, a kard vágni akarta kétfele, félrehúzódott, elkapta a markolatját!

Aszongya a hajóskapitánynak:

– Olyan veszélyes ez a kard?

– Ameddig a nap süt, szél fúj a világon, ezzel a karddal mindenkit meggyőzöl!

Jött a kard hüvelye is. Azt hitte a fiú, jön a másik kard is. Felkötötte az oldalára:

– A huszárnak kell egy kard!

– Fordulj vissza ahho az elátkozott palotáho, nízzünk szíjjel!

Visszafordult. Megyen befele. Jön le tiszta szőr ruhába a Fehér királynak a fia, aki űtet fel akarta akasztatni, aki űtet besorozta.

Aszongya:

– Te kinek a fia vagy?

– Én a Fehér királynak a fia vagyok, nyolc éve vagyok fogságban.

– El akartam venni az aranypaszomántos királynak a jányát, de minekután meghalt az apja-anyja, itt maradtam – aszongya – örök életemen át.

– Oszt hun van az az aranypaszomántos király?

– A kard ott van az oldaladon, akivel a világot – aszongya – félelmesíteni tudod, és le tudod győzni! Gyere be!

Bevitte Jánost egy lovagterembe. Aranypaszomántos koporsók vótak, három. Nízte a fiú. Kihúzta a kardot, püff! – odavágott neki! Odasújtott a karddal, mind a három tető leesett a koporsókrul. Mikor meglátta a jányt, nem tudott egy lépést se tenni. Az aranypaszomántos királynak a jánya vót. Aranypaszomántos vót a haja, a ruhája, ahogy nevetett, aranygyöngyök hulltak ki a szájából!

– Ó, te felsíges vitéz! Felmentettél! A kezemet neked adom!

A fiú meg se merte fogni a kezét! Egy ilyen királyjánynak?

Majd a király:

– Látom, felnyerted a kardot! Nagyon szíp! És most hova iparkodol?

– Elmegyek Jólétországba!

– Minek – aszongya –, rabok országa!

– Mindegy, hogy rabok országa! Megnízem. Ha én ezt a kardot fel nem nyerem, kedves felsíges király atyám, akkor hova lettem vóna én? Mi lett vóna az életem?

Bejött a királyné is. Látták, hogy a Jólétország királyának a fia kétfele van vágva.

No, alányúlt a kontya alá, kivett egy üveget.

– Legyen szíves, kenje le! Lekenték, egy óra múlva összeforrott. Élesztő, forrasztó orvosságot adott.

Aszongya az aranypaszomántos királyjány:

– No, anyám, te mindenkin keresztüllátol, mint az ablakon. Ki ez a vitéz itt?

– Ezen nem tudok, fiam keresztüllátni, olyan vitéz!

– Na – aszongya –, gyere elő! Te kinek a fia vagy?

Aszongya:

– A Fehér király birodalmába való vagyok, ahunnen engem megszöktettek, mer fel akartak akasztani!

– Hazaengedlek!

– Na, te hajó, meg ne állj, amíg Fehérországba nem érsz!

– Mondd meg apádnak, hogy a világ kardja nálam van! Mondd meg a századosnak meg az ezredesnek, hogy hazamegyek nemsoká.

A király aszongya:

– Hát minek megyen el, ha itt is maradhat? Jólétország királyfi hadd menjen haza.

– De hát – aszongya János –, én csak elmegyek!

A Jólétország királya visszaindult a felélesztett királyfival Jólétországba.

(Na, most jöjjön ő, térjünk vissza a Fehér királyra.)

Most hazatért a Fehér királyfi apja országába, Fehérországba.

Na, amikor a tengeren félig ért, aszongya:

– Adjál apámnak szikratáviratot, kurrencsot, hogy érkezek, és az összes hadakat hozza a tengerpartra. Zenekart!

Mikor megérkezett a királyfiú, elmondta a századosnak, ezredesnek, hogy ez a cigány Jóbotom János tizedes a világ vitéze lett.

Aszongya a Fehér királyfi:

– Ha meg hozzá mersz a századoshoz meg az ezredeshez nyúlni, apám, azonnal a fejedet veszi!

Meghallotta ezt a királyjány is, a herceg is.

– Mikor János megérkezett Jólétországba, mind kint vót, mind térdre esett előtte. A Jólét király aszongya:

– Kedves fiam! Te vagy a huszártizedes, a fiam életit visszaadtad, a kardot megnyerted!

Kihozott egy tizenhét éves jányt, ami még nem látott napfényt. Olyan vót az arca, mint a harmat.

– Ezt neked adom, amír a fiamat felmentetted, megnyerted a halálbul. És ezt az aranypaszomántos kardot megnyerted.

– Nem bánom! Elfogadom az ajánlatodat, de arra kírlek, hogy ezeket a rabokat, akik itt vannak Jólétországba, mind ereszd el nekem násznagynak, násznépnek.

De ű nem magának vitte a jányt, hanem a Fehér király fiának, aki őrizte az aranypaszomántos királynak a jányát. De hát megtörtént, három napig vendég vót, a jányt odaadták neki, a sok rabok felültek a hajóra, leszedték a bilincset róluk. Jöttek vissza hajóval az aranypaszomántos királyho, ahol ű a kardot megnyerte fenn a hegyen, ahun szógált a Fehér királynak a fia nyolc évig.

Bement, beérkezett, akkor látta meg az aranypaszomántos királynak a jánya, hogy milyen szíp jányt hozott a huszártizedes. De hát jól fogadta. Lefeküdtek, de a jányt külön fektette a tizedes. Itt látta meg az aranypaszomántos jány, hogy nem magának viszi.

– Mondja mán, hogy ha maga elhozta Jólétországbul ezt a jányt, aki tizenhét éve nem látott napot, olyan, mint a reggeli harmat, akkor kinek hozta?

– Annak a királyfinak, aki magát őrizte.

– Mír?

– Mer el akarom venni magát felesígül!

– Ó, bárcsak úgy vóna!

De mán innen nem tudott továbbutazni szegíny, bement a királyho, elmondta, hogy felesígül veszi a jányát, de el kell, hogy hazavigye elébb a Fehér király fiának, a Jólétország királyának jányát, mer nyolc évig őrizte a sírokat.

Kiment. Negyvennyolc lábú táltos bögejcsikó várta.

– Megérdemled, fiam!

– Olyat harsogott, hogy szikrázott a levegő. Háromszáz lovász tudta lefogni csak.

Nahát, felült a lóra.

Felvette a jányt magáho. De nem az üvét, hanem az aranypaszomántost.

– Na, tik meg menjetek, visszaadom az örök szabadságotokat!

Akkor hazaérkezett Fehérországba, ahun született. Ű ott egy szegíny asszonynak a fia vót, a falu végin lakott egy kis kéregkunyhóba.

– Hogy leszállt, ott állt az ezredes, meg ott állt a százados.

Ott állt a királyfi, leengedte neki azt a szíp jányt.

– Nesze – aszongya –, ez a tiéd!

Meglátta a királyfi:

– Hogy mír érdemlem meg én ezt Jóbotom János, tülled?

– Szeretettel szolgállak, de nagyot tettél – aszongya –, a menyasszonyomat őrizted!

– Legyen a tiéd!

– Na, te király! Te meg tovább király ne legyél!

Leszakította a címerét, odaadta a századosnak:

– Te meg legyél király, te meg legyél, ezredes, az aranykulcsos!

Mán vitte is a címert. Hogy beszélgettek, összejött az összes nép.

Lássák, hogy az ég alján jön egy lovas. Jött a Jólétország királyának a fia, akit kétfele vágott a kard, akinek a húgát elhozta ide a Fehér király fia.

Aszongya János:

– Na, herceg, gyere ide! Én se kaptam jutalmat, amír száműztél!

Na, akkor kihúzta a kardot, belevágta a fődbe, a föd színig szítszakadt.

Na, ugorj bele!

Beugrott, összezárta. Ott maradt a királyjány özvegyen.

Megérkezett a Jólétország királyfia, ahhoz meg hozzáadta.

Aszongya:

– Legyetek boldogok! Te meg, Fehér király fia, legyél boldog evvel a szíp lánnyal!

Felkerekedett a fekete felhőbe. Integetett nekik. Kiragyogott a nap, visszaérkezett az aranypaszomántos király birodalmába. Magáho ölelte a menyasszonyát, boldog felesíge lett neki. Boldog házasságra léptek.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1988. május 7.

Jégország királya

(Kódus Károly)

Vót, hun nem, még az Óperenciás tengeren is túl, egy nagy, hatalmas királyi város. Ez a királyi város olyan nagy vót, hogy legalább öt vagy hat királynak a birodalma hozzá tartozott. De ez a király olyan vót, hogy nem bánta, ha szegíny, ha koldus, ha vándorló, mindenkinek helyet adott.

A faluszélen messze-messze lakott egy koldus. Nem vót neki fél lába, mankóval járt be mindig a királyi városba, úgy szedte össze a kis kenyerit. Telt-múlt az idő, hát, ha ű féllábú is vót, a felesíge egészsíges vót. Született a felesíginek egy gyönyörű szíp fiúgyermeke. Aszongya a felesíginek (a királyi városba úgy hítták, hogy Kódus Károly):

– Kedves felesígem! Én meg is halok, tudom, hogy fél lábam nincsen, úgy szedem össze az utca sarkáról a kis kenyeremet, kereszteld a fiamat az én kedvem szerint Károlynak!

No, aszongya:

– Károly? Úgy híják úgyis, hogy Kódús Károly!

– Ne mással törődj, add rá a nevet!

Ráadta a felesíge, elvitték a papho, a pap a kis Kódus Károlyt örömmel megkeresztelte. Hát a fiút hazavittík, nőtt, nevelkedett, játszott a többi gyerekikkel. Majd a fiú felnőtt, nagyobb lett, elérte azt a kort, hogy mán bizony tizenhét-tizennyolc éves vót.

– Anyám – aszongya –, semmi hasznomat nem veszitek, szegíny apám a kódulásbul tart el! Én, anyám, elmegyek a királyho szolgálatot kírni!

– Gyermekem! Hogy mersz te, egy kóduscsaládnak a sarjadéka, egy királyho elmenni?

– Hát, anyám, én megpróbálom! Na, anyám, Isten áldja meg!

– Ne menj a királyho, tudok én egy gazdag embert, majd elviszlek ahho!

Nahát, aszongya:

– Jól van anyám, akkor elmegyünk oda.

Fogta az asszony, elvitte a királyi városnak az első gazdag emberihe, ahol ő bejáró cselíd vót, sepregetett, takarított, felmosott.

– Szerencsés jó napot, te nagy gazdag ember! Elhoztam a fiamat. Jó lenne neki itt a jószágnál, ha adnál neki valamennyi kis bírt, jószágho is tudnád venni, erős mán a fiam!

Megfogta a fejit a gazdag ember:

– Látom – aszongya –, okos gyerek! Értesz a jószágho, fiam?

– Mindenhe, gazduram – aszongya.

– Apád be szokott jönni minden vasárnap, fiam, adunk neki, amit tudunk! Na, gyerekem – aszongya –, a mai naptul ne menjél haza!

Hát jól van. Betette hátul egy fészerbe, ott aludt a fiú, felkelt reggel, a jószágot ellátta.

Egy vasárnap délelőtt lát egy nagyon gyönyörű szíp jányt, befont hajjal, mesésen, megyen a templomba.

– Istenem, Istenem! Te igazságos vagy! Én kódusembernek vagyok a fia, de a szívembe igazságot adtál meg szeretetet! Hogy nem szerethet úgy a szegíny, mint a gazdag?

Meglátta a gazdag jány, ránízett. Visszatért az ajtóbul, aszongya:

– Anyám, ki ez a fiú itten?

Aszongya:

– Kódus Károlynak a fia, fiam, kódul az apja a városba – aszongya –, űtet meg az anyja ideadta, szolgál. Majd veszünk neki egy kis ruhát, meg adunk valamennyi kis pízt!

– De szíp gyerek, kedves ídesanyám, én nagyon megszerettem!

Hű, erre megharagudott a nagygazdag ember felesíge:

– Abba a pillanatba lezáratlak – aszongya –, és űtet meg elbocsátom!

– Ne bocsásd el, ídesanyám!

Az asszony eltakarta, majd nőtt, nevelkedett a fiú. Olyan daliás fiú lett belűle, olyan szíp fiú, hogy az össze falunépe csudálta. A gazdag ember büszke vót rá.

– Fiam – aszongya –, hat ökröt adok a kezed alá, kimísz szántani – aszongya, a Harangi düllőbe. Csak fiam – aszongya – rendesen vígezd a munkádat, mer csak úgy lesz belőled ember!

Hát kiment a fiú, szántott a Harangi düllőbe, jól dolgozott, hazahajtott:

– Kedves gazduram, szeretnék hazamenni az anyámho, rígen láttam mán űket, szegíny apámat is óhajtom!

– Nem baj, gyerekem, gyere!

Felöltöztette darutollas ruhába, mellénybe. Hazament. Kódus Károlyt az egész falu bámulta, még magosabb rangú emberek jányai is szerettík. Ezír megharagudtak rá az összes gazdag legínyek. Visszament és dolgozott. Aszongya az egyik gazdag fiú:

– Fel kell gyútani hátul a csűrt meg a kazlat! Rá kell fogni, és mikor szalad, agyon kell ütni!

Úgy is vót. Szegíny Kódus Károly hányta a szénát, a takarmányt, dógozott, hátul meg felgyútották a gazdag embernek a kazlát és a csűrt. Mikor ígett, kiabálták, hogy:

– Kódus Károly gyútotta fel, agyon kell ütni!

Szegíny, mit tudott tenni?

– Istenem, mást mán nem, a puszta életemet viszem, hogy meg ne öljenek! Szaladt. Hátul a kertajtót kinyitotta a jány, megcsókolta:

– Károly, menekülj, mer igazságtalanul meg akarnak ölni!

Hazajött a gazdag ember, mondták, hogy felgyújtotta a szénáját.

– Ezt nem hiszem, de mindegy, így van!

(Akkor még perzekútorok vótak. Ezek vótak, perzekútorok.) Utánamentek, szaladtak! Szegíny Kódus Károly kiszaladt hátul, a csűr ajtaján. Hová szaladt? Egyenesen neki a tengernek!

– Ha más nem lesz, belevetem magam a tengerbe, mégse engedem magam, hogy felakasszanak vagy agyonüssenek!

Hát, ahogy szaladt a tengerparton fel, beszaladt egy csomó bozótba, erdőbe. Hát, ahogyan megyen, hova megy? A sűrűségbe talált egy kis halászkunyhót.

– Juj, ide bebúvok, hátha nem lelnek meg!

Lássa, hogy füstöl a kímíny, kopogtat. Bemegyen:

– Jó napot kívánok! (A perzekútorok meg keresték másfele, nem arra az útra tírtek rá.)

– Ó, kedves gyermekem, bújsz, szaladsz? Gyere be!

Bement, a kemence háta megett vót a patka. Felemelt egy ládát, ahol a kis szöszöket tartotta, a kendert, belefektette.

Megérkeznek a perzekútorok:

– Na mondd csak, öregasszony, hogy egy olyan tizennyolc-húsz év körüli fiatalembert nem rejtettél el?

– Erre még a madár sem jár, gyermekeim!

– Hát te, hol lakol?

– Én ennek a tenger révészének a felesíge vagyok. Az uram a révész a tengeren, ű most kint van. (Az öreg révész is látta, hogy beszaladt a fiú!)

Megyen oda a perzekútor, hatodmagával:

– Mondd csak, te révész, nem láttál-e egy fiatalembert – aszongya – erre járni-kelni?

Aszongya:

– Láttam én, bizony!

– Hova ment?

Aszongya:

– Átvittem a túlsó tengerpartjára! (Okos vót! Így nem tudjátok meglelni!) Mer – aszongya – a túlsó tengerparton vásár van.

– Hát mán nem megyünk át, de a következő hónappal elmegyünk!

Elmentek a perzekútorok, a gazdag embernél eloltották a tüzet. De a jány sírt, és gyászba borult. Szerette a Kódus Károly fiát.

Bemegyen, mán este fele, a révész.

– Hallod, Sára – megcsókolta –, hol van az idegen szegíny fiú? Haj, de fíl – aszongya –, láttam, amiko beszaladt hozzád!

– Itt van, apja – aszongya –, de nehogy mán szóljunk valakinek! Szerencsítlen, a halál kötele megöli, de én megvídtem!

– Bújj ki, fiam!

Kijött a fiú, odament, megcsókolta a nénit, hullt a könnye.

– Kedves ídesanyám, ídesapám, én kóduskenyíren nőttem fel, Kódus Károly az apám a városba, és a gazdag emberhe álltam szolgálatra. Felgyútották a kazalt, ártatlanul meg akartak ölni!

– Tudom, tudom, gyermekem!

– No, hé! Hozd be, oszt hadd vacsorázzunk! Beállsz énmellém – aszongya – halásznak!

Nagy örömmel fogta reggel a fiú a hálót, csónakba ültek, halásztak. Hazavitték a halat, az öreg révész bevitte a városba, ahunnan ű megszökött, eladta. Ű meg otthon szomorkodott a padka mellett.

– Hallod, fiam, én révész vagyok, pedig valamikor, rígente-rígente kertísz vótam a Tündírkirálynál. Megöregedtem, révész lettem. Azon a tengerparton lakik a Tündírkirály, annak az udvarán van egy vasszobor, és abba a vasszoborba van egy bakó. Az olyan bakó, fiam, ha abba belenyúlnál és kivennél, amit gondolnál, ennivalót, a lenne!

– Juj, de jó vóna az a bakó – aszongya –, révész bácsi! Amig csak éhesek vónánk, vóna ott minden!

– Hát, fiam – aszongya –, elkisírlek, egy napi járás ide! Eriggy be, kírjél szógálatot! Legyél ott három-négy napig, öt napig, fiam, és lesd ki, mikor nincsenek ott! Odaadom a kulcsot, mer onnan a szobor kulcsát elhoztam! Nyisd ki, és vedd ki a bakót, és szaladj ki vele!

– Jól van, Ídesapám, hogyha ílek, akkor megteszem!

Elindultak, mentek a tengerparton, mentek egy nap hosszat, mikor meglátta a fiú: nevető gyöngyökbül állt a palota, királyi hárfákra szóltak a zenék, tündérek repdestek!

Beköszönt. (Ű mán, az öreg révész visszajött, hogy meg ne lássa a Tündérkirály, mer ő ott vót valamikor kertísz, oszt ellopta ennek a szobornak a kulcsát!) Bement:

– Szerencsés jó napot, kedves, felsíges király atyám!

– Isten hozott, te fődi ember fia! Ugyan mi járatba vagy, mikor erre még a madár se jár, a szellők is ritkán fújnak? Olyan nagy öröm vagy a számunkra, hogy megint eljött egy ember, hogy embert látunk!

– Komornyikok, szógálók, elő!

Előjöttek.

– Kedves, felsíges király atyám, mi a parancs?

– Hozzatok enni-inni neki!

Hát a fiú, ahogy kiment a kertbe, leült, felnízett a felső emeletre, hát gyémántfoggal, gyémánthajjal nevetett egy királyi szípsíg lefele, ragyogott, mint a napsugár!

– Ó, kedves, felsíges királyatyám, ne haragudjon meg! Nem vagyok kíváncsi természetű, nem is vagyok elbízva se, csak emberi jogomon ílek, ki az a szíp királyjány?

Aszongya:

– Az én jányom, de beküldöm hozzád! Hogy hínak tíged?

– Engem Kódus Károlynak.

– Ja, mintha hallottam vóna talán, hogy egy gazdag embernél te tüzet csináltál!

– Nem csináltam – aszongya – felsíges király atyám, csak rám fogták, meg akartak ölni!

– No, jól van – aszongya –, felfogadlak – aszongya –, itt leszel a kertíszem helyett! (A kellett, odatette, ahun a vasszobor van!)

Lejött a királykisasszony is. Ha elébe nem kapja a két kezét a szeme elé, kifolyik, akkora ragyogása vót! Mer őneki is nap vót a mellén, hold a homlokán, kétes hajnalcsillag repkedett ki minden hajnalban a hóna alól, aranykereszt vót a köldökin, ahogy nevetett, rózsa hullt a száján, ha sírt, gyöngy hullt a szemibül!

– Na – aszongya –, olyan boldog vagyok, te ifjú!

Aszongya:

– Nekem nincs koronám, nincs lovam, nincs kardom!

– Ó – aszongya –, az Isten az embert embernek teremtette, nem mindjárt rangba, hanem embernek! Gyere – aszongya –, mutatok neked valamit!

Vitte, hát hová vitte? Egyenesen a szoborhoz! Nízd meg csak ezt a vasszobrot, nincs ember, aki kinyissa! És – aszongya – az apám aszongya, hogy ebbe egy titkos, varázsos, nagyon nagy titok lakik, bűbájosság van! De nem vót még ember, aki kinyissa! Valamikor apámnak vót egy kertísze, és az ellopta a kulcsot. Valahol íl, valahol a tengerparton.

– Hát – aszongya –, de nagyon szíp szobor! Ott vót a fiú, két-három napig sepregetett, s a jány mindig ott vót mellette, hárfán neki hárfázott.

Aszongya:

– Milyen boldog vónék én is, hogyha király lehetnék!

Aszongya a jány:

– Ó, ne a királyságra vágyjál, hanem a boldogságra, mer a boldogságot sem a királyság, sem a vagyon nem pótolja! Most itt hagylak, elmegyek – aszongya – fel, és majd csak délután jövök.

Megcsókolta a jánynak a haját, aszongya:

– Adj egy aranyhajszálat a hajadbul!

Kiszakított a jány neki egy aranyhajat. Elment a jány, be.

A fiú odament. Nem látta senki, ebédeltek. Kinyitotta az ajtót, kivette a kulcsot (de azt az ajtót nyitotta ki, ahol ki lehetett menni a királyi palotából!). Visszament a szoborho, beletette a kulcsot: pont bele való! Megfordította, kivette a bakót, elkezdett szaladni, szaladt, ahogy csak tűlle telt!

Nízi, nízi a Tündérkirály:

– Hej, hej öreg kertísz, túljártál az eszemen!

Ahogy nevetett a Tündérkirály, úgy hullott le a fákról a levél meg a gyümölcs!

– Megállj, te kertísz, beküldtél valakit!

– Nem baj! Ott maradt üresen a szobor.

A jány kiment, megijedt, aszongya:

– Apám, kedves, felsíges apám, mi van?

Aszongya a Tündérkirály:

– Ez a fiú, a Kódus Károly fia most mán a világ legelső vitézének válik, akit senki a világon, míg íl a fődön, a nap süt, a szél fú, senki meg nem bír vele! Nem mondom el a titkot – aszongya –, hogy mit vitt el, de – aszongya – fiam, elvitte Tündérország, a világ összes vitézségit, erejit, magával!

A jány leült, oszt sírt. Aszongya:

– Visszajön hozzám?

– Ni, még – aszongya – mit nem kírd! Vót, meglopott bennünket!

A legíny szaladt, szaladt, oszt addig szaladt, hogy majd elesett, a homokba elbútt: nem mennek utána? Nem! Hát ment vagy két mérfődet, ott várta az öreg, pipált:

– No, jó, hogy elhoztad, legalább most ehetünk túrós tésztát, de ehetünk, fiam, lekváros derelyét is, de sütött csirkét is!

Aszongya:

– Bontsuk ki!

– Nem, fiam, majd otthon, Sára nénédnél, anyádnál bontsuk ki.

– Vajon anyáméknak nem tudnék belűle adni otthon – aszongya –, ha nincsen nekik?

– Annak is adnak, csak gyere, gyere, gyere – fogta.

Megérkeztek a kis révészlakba a tündérbakóval.

– Nahát, főztél valamit? – kérdi a férje.

– Főztem én – aszongya – halat!

– Ó, kár vót – aszongya –, itt van a sok drága ennivaló! Olyan bakót hoztunk, ha belenyúlunk, amit csak akarsz, azt vehetsz ki belűle! De tudom, mindig életedben a lekváros derelyét szeretted, dehát én a töltött csirkét, majd eszek valamit! Nahát, fiam, nyújjál bele, oszt gondoljál!

Nevetett, nevetett az asszony, az öreg révész felesíge:

– Hát – aszongya – legalább megpihen a lelkem a sírban, hogy boldoggá tetted egy szerencsétlen ember fiát!

Belenyúlt, aszongya:

– Na, mire gondolsz, fiam?

Aszongya:

– Aszonta, hogy Sára néném a lekváros derelyét szereti. Akkor arra gondoljak?

– Amit te akarsz!

– Hát, én nem bánom – aszongya –, no akkor tessék teljesíteni Sára nénémnek a kívánságát, amír elbújtatott! Legyen lekváros derelye!

Belenyúlt, kihúzta a Világ hatélű kardját, ami a világot meggyőzte, hat éle vót, sárkányokat, városokat tudott pusztítani!

– Ó, fiam, hát milyen ez? Fiam, fiam, hát nem a lekváros derelyét nízed? Ejnye, ejnye, Károly!

– Hát – aszongya –, kedves apám – megcsókolta –, hát egy kard! (Játszott a levegőbe!)

– Á, nízz mán lejjebb! (Hátha valami túrós tésztát vagy valami mást is talál, hátha sonkadarabot!)

Belenyúl, kivette a Világ tükördolmányát!

– Ejnye, ejnye, fiam, hát mi ez, kard meg tükördolmány? (Mán tudta az öreg révész!)

– Ejnye, ejnye, fiam, nyújjál lejjebb, fiam, hátha még lejjebb van! Én meg – aszongya – egy kis paprikás krumplit akarok enni!

Belenyúl, kivette a tükörcsákót, ami láthatatlanná tette az embert!

– Ejnye, te gyerek, te gyerek, te nem tudsz egy kis ennivalót adni?!

– Hát adnék szívesen – aszongya.

– No, lejjebb, ott van a sarkába, ott, ott, ott, ott a tűtöttcsirke!

Belenyúlt, kivette a hipphopp-csizmát!

Aszongya az öreg révész:

– Na, kedves gyermekem, ezt neked adom! Hát, életedben sokat szenvedtél. Húzd fel a csizmát! Hipp-hopp, ott legyek, ahol én akarok! Vedd fel a tükörcsákót meg a dolmányt, a kardot, oszt a világon párod fogható nincsen!

– Hát, kedves, drága ídesapám, meg kedves, drága ídesanyám, Sára anyám (sírt), én elmegyek ídesanyámho, ídesapámho. Mán vagy négy-öt éve nem vótam, ki tudja, hogy élnek, vagy nem-e pusztította el a király vagy a gazdag ember?

Felvette a tükörcsákót, tükördolmányt, felkötötte a kardot, felvette a hipphopp-csizmát és azt mondja:

– Hipp-hopp, ott legyek anyáméknál!

– De ne feledd, fiam, idővel jártadban gyere vissza hébe-hóba hozzám! – mán ott is vót az anyjáéknál.

Nem ismerte meg az anyja, úgy elváltozott!

– Ki maga, felsíges vitéz király?

– Anyám, én vagyok!

Rítt Kódus Károly, csak úgy zokogott.

– Hát anyám, nem ismersz fel? Te szültél pedig! Én vagyok a fiad, Kódus Károly!

– Felsíges vitéz király, ne haragudjon, próbál bennünket, vagy mit akar velünk?

– No, anyám, levetem!

Levetette a tükördolmányt, hát egy nagy-nagy szeder ott vót a mellén, ami az anyjától való.

Aszongya:

– Gyermekem, te vagy!

Megcsókolta.

– Elmegyek anyám – aszongya –, a nagy gazdag emberhe! Elmegyek, akinél felgyútották a pitvart meg a kazlat!

Elment. Meglátta a király, a gazdag ember is. De a gazdag ember jánya rögtön térdre esett:

– Károly – aszongya –, felismertelek – megcsókolta –, a tied vagyok!

Aszongya:

– Sajnos, nem tudlak elvenni!

Hipp-hopp, fenn vót a kímíny tetején! Kihúzta a világ hatélű kardját:

– Pusztítsd el a bűnösöket, akik felgyútották a csűrt, a kazalt! Király, nem bántalak, éljél a királyságodba, de anyámat, apámat lásd el!

A gazdag jány kiment könnyek közt, aszonta:

– Bocsáss meg nekem! (Mer mán menyasszony vót.)

– Na, anyám, el vagytok látva mindennel! Ha bajotok van, itt ez a síp! – kihúzta a tükördolmánybul –, fújjatok bele, itt van!

– Hipp-hopp, ott legyek a révész bácsinál, meg Sára mamánál!

Éppen főztek.

Aszongya:

– Na, gyere be!

– Dehát, kedves ídesanyám, most mán igazán lekváros derelyét enném!

– Ó, fiam, hisz pont azt főztem, egyél!

Aszongya:

– Mi a terved fiam, hova akarsz menni? Világot próbálni, szíp jányt nyerni?

– Kedves ídesanyám, megláttam a Tündérkirály jányát. Vajon nem veszi vissza a ruhát tüllem meg a kardot?

– Nem, fiam, nem! Ha akarod, eriggyél!

Megcsókolta az öreg révész bácsit meg a felesígit.

– Hipp-hopp, ott legyek a Tündérországnál, a vasszobornál!

Ott ült, a kardot leoldotta, letette a csákót. Nízett a jány rá.

– Haj, haj, haj! – nagyot nevetett a Tündérkirály – hisz úgyis a tied lett volna ez, s jányom is! Lásd, milyen vagy, Károly! Fiam, miután ezt a ruhát magadra vetted, a törökországi Vitézotthunba te vagy az elnök, ameddig a nap süt, a szél fú! Párod nincs, vitézséged győzhetetlen!

Leszalad a jány, megcsókolta.

Hát, aszongya:

– Ne haragudj, hogy elloptam!

– Úgyis neked adtam volna én! (Csak a kulcs nélkül nem tudta!) Tudtam, hogy az öreg révész lopta el! (Hisz nála vót kertísz.) A kúcsot

ellopta – aszongya –, elvitte! Na, gyermekem – aszongya –, holnap reggel itt a templom, itt a Világ tengerpartja, a Világ járása, esküdjetek meg a jányommal!

Megcsókolta a jánynak a kezit, a haját. Ülnek, beszélgetnek, hát az ég alján egy hatalmas-hatalmas tűzfelhő jön, tűzfergeteg!

– Jaj, jaj, kedves fiam – aszongya –, ez veszélyt jelent!

– Nem baj, majd idejön!

Hát, ahogy nízi, egyenesen ereszkedik le a kertbe, aszongya:

– Kódus Károlyt keresem!

– Én vagyok – aszongya –, mit akar?

– Jöttem a törökországi Vitézotthunbul, a Jégország királyától.

– Ó – aszongya –, mit akarsz velem?

– Hát mit akarok veled? Üzenetet küldött, hogy holnap tizenkét órakor jelentkezzél nála!

– Hát – aszongya –, milyen jogcímen?

– Mer a törökországi Vitézotthunba első vitéznek vagy mán számítva! Ű vót az első eddig. Hogy mire mégy, kardra, birokra, buzogányra? Vagy valamit akar, nem tudom. Itt a levél! – átadta.

– Köszönöm – aszongya –, mondd meg neki, holnap tizenkét órakor ott leszek!

– Édes gyermekem, hát el kellett, hogy fogadjad a megbízást, máskülönben szégyen lett volna, mikor a törökországi Vitézotthunba te vagy az első vitézkirály! De, gyermekem, vigyázz, mer ha bemísz egy mérfődre, mingyár jéggé válsz!

Hát, mindegy, elköszönt a jánytul másnap. Megcsókolta a jányt, a jány meg űtet.

– Tudod, mit mondok neked? Adok neked egy gyűrűt. Mikor a Jégország királyához érsz, dobd keresztül a fejeden, és ne félj semmitűl! Csak arra vigyázz, szót ne fogadj, hogy el ne küldjön valahova! (Itt lesz vége a fiúnak!)

Ment.

– Hipp-hopp! Ott legyek a Jégország királyánál! (Hipphopp-csizsma vót a lábán.)

Na, el is ment. Mikor beért, mán érezte, hogy nagyon meg akar fagyni. Hű, hű, hű! Felfedett egy jégpalotát, az tiszta jégcsapbul állt, tiszta jégbül vót. Megfogta a gyűrűt, hátradobta. Elkezdett olvadni a jég, az utakon mindenütt lehullt a jégcsap. Szíp márványúton szökőkutak folytak, megindultak. Ment befele. Mikor bement, alig tudott a hidegtül ajtót nyitni, olyan hideg vót.

Meggyütt Jégország királya:

– Ide hallgass! Tudom, hogy nagy vitéz vagy, túlmúltál engem is, mer ez a kard, ami nálad van, tündérektül vett kard. Tündérország királyának jányáé vót, de bezárták egy vasszoborba. Jól figyelj, Károly! Három kívánságomat kell teljesítened!

– Mire fel – aszongya –, hogy parancsolsz? Ha én vagyok az első vitézkirály, akkor hogy mondhatod ezt?

– Hát nízzed, úgy mondom neked, hogy el akarlak küldeni! Mer én mán nem vagyok olyan vitéz, mint te, és így az elsőség a tied. Nízzed, ha megnyerted ezt a szíp vitézséget, királyságot, akkor neked segíteni kell azon, aki első vitéz vót!

– Mondd, mi az óhajod?

– Valahol messze, a világ vígin, egy elátkozott városba van egy elátkozott kút. Az elátkozott kút alatt van egy elátkozott varangyos kis bíka. Azt el kell hoznod onnan. De ne felejtsd mán, eddig az össze vitézségem, az összes királyságom fel van ajánlva, de még senki sem tudta elhozni!

– Olyan furcsa kívánságod van! Szebbnél-szebb királyjányok, hercegnők és grófjányok vannak, és koronád van! Hát minek vannak, mikor a bíka után akarsz küldeni?

– Ó, ó, ó, ó, várj, nem úgy van ez! Hiszen tudod, hogy Krisztus születésibe még fogott az átok. Megátkoztak egy nagyon szíp királyjányt.

– És kinek a jánya?

Aszongya:

– A Ződági királynak a jánya. Elátkozta a Világboszorkánya, amír nem ment a fiához, hogy varangyos bíka legyen az elátkozott Fekete városba, és addig fel ne nyerje senki, amíg Kódus Károly le nem vágja rúla a bíkabűrt. De felejtsd ezt, Károly, ne legyen soha semmi gondolat a fejedben!

– Jól van – aszongya –, megteszem!

– De vigyázz nagyon jól, mer a hipphopp-csizsmával is csak egy hétre érsz oda!

– Hipp-hopp, ott legyek az elátkozott Fekete országba!

Majd ment, hát, mikor bement a városba, ott mindenki el vót átkozva. (A Ződági király leányát elátkozta a Világboszorkánya. Elhozta a fiának, de nem ment hozzá, és ezért elátkozta, egy kútba varangyos bíkának átkozta.)

Mikor megérkezett, látta, hogy fekete az összes ország; mindenütt lángok csapnak ki a falbul, elátkozott vitézek, királyok vannak mindenfelé.

– Juj, juj, ha meghalok, meghalok, de a kardon senki nem bír!

Kiengedte a kardot. Fogta-kapta magát, bement az egyik házba, kírt egy ásót.

– Hóhó – aszongya az öregember –, te azzal az ásóval sose mísz le! Ott van az a kard, azt vágjál le a kút mellé, ott találsz egy grádicsot lefele! Levágott, lát egy szíp aranylípcsőt, ment lefele! Mikor megyen lefele, hát lássa, hogy egy varangyos bíka ott van, selyempárnán. Nízte, hullt a bíkának a könnye.

– Istenem, Istenem!

De most mit csináljon? Úgy van megátkozva a bíka, hogy nem tudják megszabadítani elátkozott karddal sem, tündérkarddal sem, mer a hatélű kard sem tudja megvágni! Úgy van megátkozva, hogy ha megkíri felesígül, csak úgy szabadul fel. De most hogy kírje, mikor itt a menyasszonya? Visszajött, aszongya az öregembernek, aki őrizte ezt a kastélyt meg ezt az elátkozott bíkajányt:

– Mondd meg mán, hogy lehetne felszabadítani?

– Úgy tudod csak, ha megkíred felesígül!

Ű megfeledkezett magárul. Lement:

– No, te bíka, megkírlek felesígül!

Keresztülbuksengelt a bíka a fejin, felsíges királykisasszony, a Ződágkirály jánya lett belűle, gyémántfoggal, gyémánthajjal!

– Ó, szívem, szíp szerelmem, te az enyim, én a tiéd, ásó-kapa meg a nagyharang válasszon el!

– Jaj, de én nem azír kírtelek meg, hogy felesígül vegyelek! Hanem azír, hogy a Jégország királyának vigyelek! Mer te a Ződágkirály jánya vagy! De, ha te nem jössz velem, akkor hogy menjek el a Jégország királyához, jány nélkül?!

– Hát mindegy, szívem, szíp szerelmem, ha neked nem kellek, én világnak megyek!

Ekkor fordult vissza, és ment Károly. No, most jönne vissza a Jégország királyához, de hogy?

– Hipp-hopp, ott legyek a Jégország királyánál!

Megérkezett. Jégország királya nagy boldogon fogadta.

– Kedves barátom, Károly! Hogy létezik az, hogy megnyerted a jányt, és mégse hoztad el?

– Nízzed, ami azt illeti, a Ződágkirálynak a jányát elátkozta a Világboszorkánya, mer nem ment a fiához, és így azt akarta a jány, hogy hozzám jön. Nekem a Tündérkirály jánya a menyasszonyom, nekem nem kellett. Elrepült, hova, hova nem, nem tudom!

– Na, mindegy! Ezír én tíged nem róhatlak meg! Hanem adok egy tanácsot, mer mán nem mehetsz vissza Tündérországba, mer a Pokolkirály fia elsüllyesztette Tündérországot, a főd színin nincsen! Ezt mondom neked: sajnállak, általam lettél így, de próbálj elmenni most mán az elsüllyedt Pokolba!

– Hiszem vagy nem, de hiszen a Tündérkirállyal nem bírhat meg a Pokolkirályfi!

– De tudod, hogy a Pokol lejjebb van, mint a Tündérország!

Ment a fiú, mendegélt, mikor elérkezett az öreg révészhez vissza:

– Kedves, drága ídesanyám, ídesapám, sajnos mit kell hallani – aszongya –, hogy elsüllyesztette a Pokolkirályfi a Tündérkirálynak a várját, a palotáját!

– Igaz, így van, fiam! De vigyázzál, gyermekem, mer nagyobb veszély vár rád, mint eddig! El fogsz menni, fiam, Pokolba! Elvisz a csizsma oda is. De nagyon vigyázz, mer ott le van láncolva a menyasszonyod, a Tündérkirálynak a jánya! Ha ott nem tudsz okosan járni és dolgozni, fiam, ott pusztulsz! Nesze, fiam, itt ez a darab mákos kalács! Mikor bemísz, add oda az első ördögnek!

Megcsókolta a révész felesígét, a révészt.

– Hipp-hopp, ott legyek, Pokolba!

Mikor mán a Pokolt meglátta, füstölt, az ördögök a tisztátalan lelkeket tették üstbe, a tűzre. Futottak, kohóztak. Bement, aszongya az ördög:

– Hát te, mit keresel itt, Károly?

– Nana – aszongya –, hoztam neked egy kalácsot!

Megkóstolta.

– Jól van – aszongya –, tudom, mír jöttél! Na de vigyázz, vigyázz, mer most segítek rajtad, de azt el ne felejtsd el, ha segítek rajtad, el nem mondhatod soha senkinek, mer olyan próbára tesz Plútó, ha kiadja neked a Tündérkirályt meg a jányát, hogy te azt nem tudod!

– Hallod, te ördög, adok neked még egy kalácsot! Ez a kalács, amit küldött a révész felesíge, ez elég – aszongya – az összes Pokolnak!

– Nesze, itt van ez a szeg, itt van ez a kalapács, itt van ez az abroncs, és ha majd vízér mentek, itt van ez a kötény! Ha az erdőbe mentek, mer vízér mentek, és kongattok. De ezt ki ne add a kezedbül!

Bemegyen, hát, ott ül az öreg Plútó. Fújtatnak.

– Hahó, Károly, régen vártam mán, hogy meglássalak.

Tudom, mír jöttél, a menyasszonyodér! De nem kaphatod meg, mer az én fiamhoz kell, hogy menjen a Tündérkirály jánya! De, ha három próbát nálam megállsz, akkor kiadom!

– Ó, ó! Hát az összes Pokolt felfordítom!

– Itt a Világ hatélű kardja se ér semmit, mer itt elégessük azt is!

– Nosza, mondd meg hát, mi a három próba!

– Nem hármat adok neked, négyet!

Ejnye, erre nem gondolt a fiú, hogy a negyedik próbára is kírjen segítséget.

– Az első próbára azt adom neked, hogy eriggy az erdő túlsó végire! Kiküldök egy ördögöt. Halljam, hogy melyikőtök kongat nagyobbat. Amelyikőtök nagyobbat kongat, első felvonásban az győz!

Hát, mikor kiment az ördög, akkorát kongatott, hogy a fák repedeztek szíjjel, pattogzott le a kű!

Aszongya Károly:

– Hát még ez is kongatás? Aszongya: – Húnyd be a szemedet!

Elővette azt a vaskoronát, amit az ördög adott neki, ráhúzta a fejire, beletette a szeget, aztán hátul ütötte a kalapáccsal.

– Jaj, ne kongass, ne kongass – aszongya –, szétszakad a fejem – aszongya.

– Azír mondom, mondd meg Plútónak: csak egyet kongattam!

Bemegy, aszongya:

– Kedves, felsíges királyom – mondja Plútónak az ördög –, olyan nagyot kongatott, hogy az agyam majd szétszakadt!

– Eriggy, ott van az a százezer literes hordó, azt hozza tele vízzel!

Megy az ördög:

– Gyere csak – aszongya –, itt van ez a hordó, és hozd tele vízzel!

– Ne gondold, majd tele is, üresen is én hozom! Fogd meg, oszt vidd ki a kútig! (Vagy két mérfődnyire vót a kút!)

Viszi az ördög, leteszi. Teleengedték, telemerték, az ördög telemerte. Aszongya:

– Fogd meg, oszt vidd haza Plútóho!

– Haha, ne gondold, majd evvel a kis vízzel viszem Plútóho!

Kivett egy bicskát, ásta körül a kutat.

Aszongya az ördög:

– Mit csinálsz?

– Kiásom az összes kutat, oszt viszem Pokolra!

– Jaj, ne csináld, az Isten áldjon meg, inkább hazaviszem! – aszongya.

Hazavitte.

– No – aszongya –, nízzed, az összes kutat akarta a Pokolra hozni!

– Jaj, jaj, jaj, mit csinájjak, hogy csinájjam?

– Hát – aszongya –, én nem bánom! Hallod, odaadom neked a Tündérkirály jányát, a Tündérkirályt is, meg a felesígit is, de egy kívánságot még teljesítened kell! Ki kell menni, oszt az erdőt levágni, felszántani, bevetni, felibe szőlő legyen, felibe búza, a búzából holnap tizenkét órakor kenyír legyen, a szőlőbül meg bor legyen!

– Hát jól van – gondolta –, nem baj – aszongya –, megteszem, megtettem eddig is, csak legalább egy iccaka add ide nekem a Tündérkirály jányát, meg az anyját, meg a Tündérkirályt, hogy beszílgessek egy kicsit velek. Régen nem láttam űket, illő!

– Hát, ezt megteszem neked! Egy szobába beengedte a Tündérkirályt, a felesígit, a jányát is elengedtík.

Aszongya a Türdérkirály jánya:

– Szívem, szíp szerelmem, sajnos, hogy a Ződágkirály jányáér idejutottál! Itt van ez a síp (kivette a haja közül), egy kis ezüstsíp. Ha valamit óhajtasz, ezen megtalálod!

Megcsókolta a jányt, visszavittík űket, lezárták.

Viszik ki mán, kifele, az erdő hatodik ríszibe, leül.

Az ördög aszongya:

– Az erdő le legyen vágva, fel legyen szántva, be legyen vetve, fele búzával, fele szőlővel! Holnap tizenkét órakor piros bor legyen, és búzakenyír Plútó asztalán, mer ha nem, mustármagról mustármagra szedünk!

Elmegy.

Belesípolt, odaugrott két kis hím juh, aszongya:

– Mit parancsolsz, kedves gazdám?

– Ó, mit parancsolnék két kis juh? Hallod, mi a feladat: vágassam ki a fát, szántassam fel, kenyír meg bor legyen!

– Ne fílj, feküdj le aludni, hónap tizenkét órakor itt lesz!

Lefeküdt a fiú, aludt, másnapra csengettek, kongattak a gyönyörű szőlőfürtök, a búzát lengette a szél. Tizenegy órakor mán kenyerek jöttek szípen kifele, jött a szőlő, a bor, bevitte.

– Nagyon jó – aszongya. Na, neked adom űket, elviheted!

Még várjunk, míg hazaírnek! Jött szípen a Tündérkirály jánya. Mikor elért, egy útelágazásnál leültek. Odamegy egy fáho, lássa, folyik belűle a vír! Bele van vágva egy kard, egy szíp milling, meg egy rozsdás kard.

Aszongya:

– Felsíges királyom! – mondta a Tündérkirálynak, aki most felmentett – hogy lehet az, hogy az egyik kard rozsdás, a másik meg eleven?

– Fiam – aszongya –, én sohasem beszéltem neked erről, ez a két fiam. Az egyik fiam – aszongya – él, a másik meg halott! – Ó, ó, Istenem, Istenem, Istenem, Istenem, az egyik meg van halva, egy kunyhónál el van vágva a nyaka, a másik fiam örök rabságban van.

– Nahát – aszongya – most mit csinájjak?

– Az átok leszállt, fiam, a Ződági király jányánál. Elment magátul a Jégország királyáho, összeházasodtak. Most mán én hazamegyek, fiam, a világ legnagyobb tengerihe, egy szigetre, mer ott van a két fiam.

Elment a jányával, felrepült.

– Hipp-hopp, ott legyek az elátkozott Fekete tengerszigeten!

Hát, mikor megyen, ott lássa, hogy ott van egy kunyhó, egy szíp királyfi el van esve, egy másik királyfi meg hatalmas láncokkal ki van kötve egy fáho.

– Melyik király lehet olyan hatalmas vitézkirály, aki ezt megteszi?

Kopogtat be a kunyhóba, hát egy öregasszony a pad alatt az orrával piszkál a parhetba vagy kályhába, mondjuk.

– Szerencsés jó napot, kedves ídesanyám!

– Adjon Isten neked is, kedves fiam! Mi járatban vagy itt? Itt még a madár se jár!

– Kedves ídesanyám, eljöttem a kér sógoromér, a Tündérkirály két fiájér, mer eljöttek ide, itt valaki megölte az egyiket!

– Én öltem meg, fiam! Nem felelt meg a vitézsége. A másikat meg leláncoltam.

– Hát – aszongya – hogyhogy?!

– Úgy fiam, hogy van itt a tengerparton egy magas fa. De olyan magos fa van, fiam, hogy az eget korholja! Van ott egy griffmadár. Ha a fa tetejin három iccaka a griffmadarat meg tudod őrízni, hogy el ne vigyík, akkor fiam, felszabadítom a két testvíredet, én nekik adom a két jányomat. Mer nekem olyan szíp jányom van, hogy a király jánya csak távol állhat tülle!

– Rendbe van, ídesanyám! Hipp-hopp, ott legyek a világ legnagyobb magos fáján!

Felírt a fiú, látta, hogy iccaka tizenkét órakor jön haza a griffmadár. De majdnem elvaknyult a físzekbe! Pedig hát a fiú nem fílt ám! Ejnye, ejnye, ejnye, ejnye, ejnye!

Hát leült a fiú a gallyra, beleült a griffmadár a físzekbe, tizenkét órakor lássa, hogy nyílik az ég alja, az ég alján jön egy fekete lovas, fekete lovon, de úgy ragyog, hogy szikrázik, fekete korona van a fejin.

– Ó, te Jó Isten!

Kihúzta a kardot, püff! – egybül odavágott a lónak, a királynak. Ezzel a fekete elátkozottság bűre, elátkozottsága lehullt rúla.

– Én vagyok – aszongya – a Zöldkirályfi, de ez a menyasszonyom vót, és nem tudtam elnyerni!

Megfordult a fiú, levágta az elátkozott bűrt a madárrul is. Gyönyörű felsíges szíp királykisasszony lett belűle!

– Hun vótak? – Lenn a Világboszorkányánál. Mán a fiúnak nem vót elvágva a nyaka, a másik el vót oldva.

– Ó, kedves sógorom! Gyere! – megcsókolta.

Azok fölültek a lóra, a fiú a hipphopp-csizsmával hazarepült a Tündérországba.

– Felsíges király atyám, megkírem a jányod kezit!

– Ó, ó, Károly fiam, gyertek össze!

Jönnek – aszongya –, anyátokék is, adtunk szikratáviratot, kurrencsot küldtünk nekik.

Hát, ahogy esznek, isznak, lássák, hogy az öreg révész egy aranykorsóval, meg a révész néni jön az ég alján.

– Hát, fiam, megkaptuk az értesítést, legyetek boldogok!

Megcsókolták egymást, máig is ílnek, ha meg nem haltak.

1988. május 11.

Hóvirág és Téltündér

Vót, hun-e, a hetedhét ország ellen, még az Óperenciás jeges tengereken is túl, egy nagy királyi város, hogy legalább vagy hat király uralta. De nagyon sok vót a kívülálló, aki a király elveivel nem egyezett. Mer a király mindig csak az adót szedte. Ha valaki nem fizette az adót, akkor bezáratta, megbotoltatta. Vótak olyan szegíny emberek, kimentek messze a hegyekbe, ahol ember nem élt.

Na de hát, egy szegíny ember aszongya a felesíginek:

– Kedves felesígem, tudod mit? Menjünk a hegyekbe, kiviszünk egy kis jószágot, megélünk.

– Ugyan, ugyan, a hegyekbe se orvos, se segítség, se fejdunna, oszt hogy élünk?

– Kedves felesígem, jó a Jó Isten, Ű nem hagyja el a szegínyeket, mindig felé fordul.

– Nem bánom.

Vót egy kecskéje, összeszedte a kis takarójukat. Elindultak. Kimentek, mentek egy hétig, egy hónapig, elértek egy erdei tisztásra. Az ember elővette a fejszét, vágott fákat, csinált egy kunyhót. Mikor csinált egy kunyhót, hordtak be gazt, szénát, amit téptek a kezükkel, a kecskét megfejték, úgy éltek.

Na, a hegy oldalába vót egy nagy folyó. Az ember csinált nyilat, lűtt vadat, és halászott, vadászott, íldegéltek.

Aszongya a felesíginek:

– Nem is vagy te olyan öreg még – megölelgette.

– Még hogy öreg vagyok! Hanem jól mondtad, hogy az Isten segíti a szegínyeket. A kicsikbül mindig nagyot szokott csinálni, az elmaradottakbul meg első embert. Kípzeld el – aszongya –, gyerekünk lesz!

Megcsókolta az ember a felesígit nagy boldogan. Reggel felkel, megindul kifelé.

– Ha késűn jönnék – aszongya –, nyugodt legyél!

Az ember elindul a völgybe. Hát, mikor lement a völgybe, felníz a hegycsúcsra.

– Felmegyek – aszongya –, nízek, nincs-e valami üregi nyúl behúzódva? Ahogy ment, ment a hegy tetejére, akkor lássa, hogy egy palota régi maradványa az, kastélymaradvány. És lát egy hatalmas vasajtót, megyen lefelé. Hát, akármit ád az Isten, lehet, hogy még kincsek is vannak elrejtve. Megnízem. Megyen lefele, de bizony ment mán egy fél napja. Leült, megfáradt. Mikor lement az Alsó Indiába, egy vasajtó kitárult, az asztalon ott vót előtte egy kis kalács, meg egy findzsa kávé, egy pohár kávé.

Megitta:

– De jó, Istenem, itt!

Megszólalt egy hang, elsötétedik az alsó palotának a szobája:

– Szegíny ember, sajnállak, de fordulj vissza! Gyönyörű gyereked születik, nem lesz, ki nevelje fel!

– Ugyan, ugyan, mír forduljak vissza, mikor az ilyen élet, hogy nem dógozok, oszt mégis adtok enni?

– Nem bánom, akár királyi vagyonod is lehet, de szabad ember többé nem leszel! Ha még egy szobával bejjebb jössz, akkor örökre bezárul az ajtó rád.

Meggondolta az ember:

– Azt ád Isten, amit ád! Kinyílott az ajtó, tiszta briliánsok, opálok, smaragdok, akkor aranykelyhek, aranykardok, aranydolmányok – belípett az ember. Elé állt egy másik ember ű elé:

– Nesze, pajtás, itt van ez a kúcs. Ezt most mán neked adom. Én tizenhét éve vagyok itt rabszolga, őrzöm ezt a királyi kincset. Most mán neked adtam át!

Átadta a kulcsot, odament a forgóajtóhoz, kifordult az ajtó, ű elment, ez meg megmaradt örök rabszolgának. Akkor az ember gondolkodott: – Mi lesz a felesígemmel, szegínnyel, a hegyekbe? Közeledik a tél. Fát se tud vágni, ott hal meg a kisgyerekemmel! Gondolkozik az ember, letette az aranydolmányt. Nízett szíjjel.

– Hát, ez nem lesz jó! Megpróbálta az ajtót, sehol nem mozdult, Ő mán örök rab lett. Enni-innivaló vót, mindenféle finom enni-innivaló. Zene szólt, hárfák szórakoztatták az embert. Az ember csak szomorú vót.

Hagyjuk itt, most őrködik erre az elátkozott kincsre, forduljunk vissza a felesígihez! Szegíny asszony otthon maradt. Kilenc hónap, egyedül! Otthon maradt, vót ott egy rozsdás nyílvessző, csinált nyilat, fahángcsbúl csinált kötelet. Ű is lűtt fácánt, nyulat, megsütötte tűzön. Íldegélt, közeledik a szülés órája.

– Istenem, Istenem, itt az ég alatt, rám jön a tél, itt fogok fagyoskodni. Istenem, mit csinájjak? Mindegy, én nem megyek oda a királyho, hiszen mi adót adnék mán neki?! Fiamat meg elvenné, besorozná katonának, elvinné valamelyik királyországba hadakozni, a gyerekim életét el is átkozhatnák! Nem megyek!

Az asszony fogta-kapta magát, vót nála éles kés, szedett legalább vagy tíz-tizenkét hát gyepet, ilyen háncskötélbe összerakta. Bevitte abba, amit az ura csinált neki, nagy kunyhót, gerendábul. Olyat csinált magának, mint egy kis físzek.

Ahogy bement, mán akkor elkezdett lassan, nagy szemekben a hópehely szállni. Betakarta a hegyeket, a völgyeket, szélcsend borult mindenre, csak a repkedő madarak szálltak, meg a fenyvesek integettek. Az asszonyt elnyomta az ídes álom.

Kínlódott, kínlódott, tizenkét óra fele meglett egy kisfiú gyermek. Majd csak reggel tért az asszony magáho, felmarkolta, egy kis rongyos, piszkos ruhába betekerte:

– Nem tudom azt se, hogy fiú vagy-é vagy jány? De mán nem bánom! – adott neki tejet, de alig vót! Mibül adott vóna? Ami kis magvakat behordtak a nyáron, abbul élt. Ilyen famagvakat, meg ilyen kis málnákbúl csináltak lekvárt, kis italt. Azon éldegélt.

– Istenem – aszongya –, ki sem merem nyitni az ajtót. (Ajtó is vót rajta.) Ha kinyitom, bejön a hideg, megfagy a gyermekem – aszongya. Betakarta nagy boldogan, szeretgette. Aszongya:

– Istenem, nincs is nagyobb boldogság annál, ha valaki szeretni tud, és van, hogy kit szeressen, és boldog az ember lelke.

Megfordult az idő, esik, fú, csikorog, hordja. Olyan hóesés lett, hogy az erdőket lepte be. Belepte a hó a kunyhót is. Tizenkét órakor az asszony felkel, ivott egy kis bort, hogy ne fagyjon meg, a gyermeket meg ápolta.

Tizenkét órakor a hó, ami odaesett, megnyílott, a fák teljesen szárazak lettek, és jött egy rózsaszín felhőbe egy nő.

– Ó, te szegíny asszony – aszongya –, nagyon boldog vagyok, hogy tíged megtaláltalak. Ne fílj, nem hal meg a kisfiad – aszongya. Olyan meleg van mán idebent, hogy mán nem bírok bent lenni.

– Ki vagy te?

– Én vagyok a Tél Vénusza, én vagyok a Tél Angyala.

– Adjál rá a fiamra egy kis nevet.

– Ó – aszongya –, legyen a neve Hóvirág! Nesze, itt van ez az abrosz, és ezt lökd el a széna tetejére, és bármit kívánsz, mindent megkaphatsz!

Ahogy nízte, tiszta rózsaszín ködbe, felhőbe vált az összes erdő. Hó azon a környéken nem vót. Kezdtek kizöldellni a fák, mán, oszt január vót, másutt meg méteres havak vótak!

– De, hát hogy hívnak tíged?

Aszongya:

– Tél Tündére vagyok. Meleget hoztam neked, mer sajnáltalak, meg a kis Hóvirágot, a fiadat!

Elment, de ottan örökké meleg sugárzott, a fákon csicseregtek a madarak. Az asszony minden jót kívánt. A kisfiú nőtt, nevelkedett. De bizony ebbe az időbe, egy nap vót egy esztendő. Bizony a fiú úgy felnőtt, hogy legénnyé serdült.

– Kedves ídesanyám, hogy kerültél te ide, ki az Isten nagy vadonjába?

– Hát, fiam, kijöttem apáddal, hét királyságnak hét országábul. Mindenkit adóztattak, mindenkit ütöttek. Szegíny apád megunta, mer csak egy kecskéje maradt. Kijöttem, de apád, fiam, elment egy reggel, és nem jött vissza soha. Én megszültelek tíged.

– De kedves anyám! Mír szólítol te engem Hóvirágnak? Hát nízd, minden szíp, ragyogó, csicseregnek a madarak, minden virágba van!

– Hát – aszongya –, fiam, mer eljött egy nagyon szíp nő, ű adta a meleget, ű adta az abroszkát, ű adta rád a neved, hogy Hóvirág vagy.

– Hát, de jó lenne vele tanálkozni!

– De hát – aszongya –, fiam, megtanálkodhatsz vele, de olyan feltételek mellett, hogyha eljön. Ha nem jön el, nem tanálkodhatsz vele, mer nem tudod, hol lakik!

– Nem baj, ídesanyám – aszongya –, estére én kimék a kunyhó elébe, hátha meglátom.

– Nem baj, gyerekem!

Beborult az alkony, lassan-lassan elhalványult a lemenő nap szíp sugara. Nízte a fiú. Hát, amikor elcsendesedett minden, lássa, hogy a fődbül jönnek fel a virágok, oszt világítanak! Világító tulipántok, rózsák. Nízte a fiú. Hát, látta, hogy egy gyönyörű aranyszőnyeg az erdő fenyvese közül kigördül. Rajta egy nő, tiszta rózsaszín fátyolba, egy fehér paripán. Odament a fiúhoz.

– Ó, Hóvirág! Nagyon boldog vagyok, hogy látlak. De ne felejtsd: ha megcsókollak, mindig igazságosnak kell, hogy legyél!

– Hogyhogy igazságosnak, mi az az igazság?

– Mindig szeretni kell az embereket, jót kell tenni nekik, jót kell velük tenni, és az igazságot kell mondani.

Na, majd aszongya:

– Ide figyelj, Hóvirág! Ha eljössz velem, adok neked egy gyümölcsöt, oszt hazugságra soha-soha, soha nem nyílik a szád. Ahol hazugság van, oszt elneveted magad, minden összedűl.

Aszongya:

– Te ki vagy?

– Én vagyok a Tél Tündére, Tél Angyala. Én hoztam nektek mindent.

– Hogy köszönjem meg neked? Térdre akart esni, megfogta a jánynak a karját.

– Ne köszönd meg nekem, hanem gyere!

– De – aszongya – még soha nem ültem paripán.

Az anyja térdre esett előtte:

– Ne vidd el az egyetlen fiamat, mi lesz velem?

Aszongya:

– Nem messzire viszem, mindjárt visszaengedem a fiadat. Nem bántom a fiadat, semmi bántódása nem lesz.

Az asszony levette a keszkenőjét, abba sírt, nízte a fiát, oszt keszkenőjébe tette az arcát.

– Elviszik a fiamat!

A fiú felült a lóra, a jány elébe ült, mentek. Ahogy mentek, aranynyá vált a fenyves, arany szökőkutak nőttek fel a fődbül. Vezeti be egy csengő aranypalotába.

– Látod – aszongya –, Hóvirág, hogy hova hoztalak?

– De, hát én csak egy szegíny vagyok – aszongya –, énnekem csak egy kunyhóm van.

– A lelki boldogság nagyobb, mint a vagyon. Tanuld meg azt, hogy a lelki gazdagság minden kincsnél nagyobb! Én azt adom neked.

Nem értette meg a fiú, hogy boldogságot akart neki adni, lelki gazdagságot. Nem vagyon-gazdagságot, anyagi gazdagságot.

– És anyámmal mi lesz, ha te gazdaggá teszel? Ne úgy értsd ezt, hanem minden nap egy esztendő!

– Apád el van fogva az elátkozott kastély völgyibe, azt is ki kell szabadítani!

– Apám él még?

– Él – aszongya –, az sose öregszik meg. Gyere!

Kiment, kivett egy szekrénybül, kivett belűle egy gyémántpaszományos királyi ruhát, kardot. Mikor felöltöztette Hóvirágot, olyan vót, hogy ragyogott az összes palotaterem. Szebb vót, mint a palota.

– Soha nem szabad hazudnod, az embereken meg segíteni kell!

No, majd a fiú aszongya:

– Mi az, hogy te boldoggá teszel?

– Kastélyt adok, vagyont adok. Te meg, add nekem a szíved!

– Á, azt nem tehetem.

– Na gyere, elviszlek a kertbe! Kiment a fiú a kertbe. Látta a fiú, hogy a rózsák úgy, mint mikor kijött a kunyhó ajtaján, nőnek fel a fődbül és világítanak. Látta, hogy mindenfelől gyönyörű rózsaszínű sugarak jönnek a fák közül felé.

Aszongya:

– Ez a te szent birodalmad? A jány egybül tiszta rózsaszín fátyolba, selyembe termett, odament a fiúho:

– Na – aszongya –, ide figyelj, Hóvirág! Te mán soha nem lehetsz senkié. De aszontad, nem adod nekem a szívedet. Most még apádat kisegítem, és aztán el fogok tülled válni, és itt foglak hagyni.

– De anyámtul elveszed azt az abroszt, ami adja az ennivalót?

Nagyot nevetett a Tél Tündére:

– Nem veszem el sose, adok neki egy palotát is. Csak teneked a lelked mindig hideg lesz, mint a tél. Pedig én meleget adtam a szívetekbe, nem telet. Gyere utánam!

Fogta, mingyár kijött a kastélybul egy arany fiáker, két arany lóval. Felültek, egyenesen mentek abba a völgybe, ahová az apja elindult akkor reggel, mikor elindult, hogy vadászik. Lement a völgybe, fel a hegyre. Hegy tetején megállt az aranyfiáker. Kiszálltak.

Aszongya:

– Itt van apád. De vigyázz nagyon jól, mer ha te bemísz, apád átadja a kulcsot, te maradsz ott örökké, végig!

Aszongya:

– Hát én fiatal vagyok, és kibírom.

– Örök életen át ott nem maradhatsz.

– Hát akkor mit csinájjak?

– Nízd, megteszem, hogy az apádat kimentem. Te meg legyél szabad. De, amiér aszontad, hogy nem adod a szíved nekem, tovább nem vagyunk együtt.

Na, a jány elővett egy aranygombolyigot. Fent. Fent vótak a hegy tetején. Leengedte a lépcsőn. Az aranygombolyig meg odaért az ajtóho, az ajtót ajtófelestül kifordította. Lementek, ott ült a fiúnak az apja, Hóvirágnak az apja. Szakállas vót mán, idős lett.

Aszongya Hóvirág:

– Terajtad nem fogott az idő!

– Csak fogott a bánat, fiam. Az idő nem fog is, de a bánat, keserűség, meg a rossz emlékek az embert megöregítik, megőrjítik. Tudom, te vagy a fiam, de a neved nem tudom.

Aszongya:

– Hóvirág vagyok.

– Hóvirág, fiam, mikor én eljöttem, hóesés vót.

– És ez a nagyon szíp királynő kicsoda? – aszongya.

– Hát – aszongya – a Tél Tündére.

– Ó, de szíp vagy te, Tél Tündére! Köszönöm, hogy megmentettél. Na, gyere fiam, rakjál kincset, amennyit akarsz! Rakjál magadho, amennyit akarsz. Szedett az ember, zsákról-zsákra, kijött.

A jány meg fogott egy másik gombolyigot, visszahajította. Örökre bezárult az ajtó, de a fiú is fennmaradt. Nem tette le!

Na – aszongya –, Hóvirág, most mán itt hagylak. Örökké boldog lettem vóna veled. Aszontam, hogy lelkileg teszlek boldoggá, te meg úgy értetted, hogy gazdagnak teszlek. Megcsókolta, a fiúnak elváltozott a színe rögtön, a jánynak hófehérré vált a haja. Elment, Hóvirág ott maradt az apjával.

– Jaj, fiam – aszongya –, mintha te vónál, megváltoztál, olyan fehír vagy, mint a hó!

– Hát, apám, egy egész világot láttam mostan.

Hazamentek, mán akkor a kis kunyhó helyén palota vót. A Tél Tündére palotát varázsolt, mindent, ennivalót, innivalót. Megcsókolta az asszony örömmel, kizokogta az urán magát.

– Fiam, olyan furcsa színű vagy, nem olyan vagy, mint vótál. Hunnen vetted azt a szíp ruhát?

– Adta a Tél Tündére.

– Hát, fiam – aszongya –, nagyon sajnos, álmot láttam az iccaka. Most a bekövetkező téllel el kell, hogy indulj, megkeresd a Tél Tündért!

– De hova, anyám?

– Mindegy fiam, de ha nem indulsz el az első tél bejövetelivel, az első nappal, a hóeséssel, meg fogsz halni.

Telt, múlt az idő, a fiú kiült, mindig kiment oda, ahol a palota vót, a jányé. Az üvéké megvót, de a Tündérpalota nem vót meg, a Tél Tündéré.

Aszongya:

– Hát ez eltűnt. Járkált ott a fiú, járkált. Nagy szomorúan leült egy fa tövibe. Leült a fa tövibe, gondolkozott, tudta, hogy három napon belül beköszönt a tél.

– Na, kedves anyám, készíts útravalót, elindulok!

Az asszony a tejivel gyúrt három pogácsát: – Na fiam, ez neked három évig elég. Eriggy fiam, ha tudsz, menjél, mer itt halsz meg, ha el nem indulsz!

Elindult a fiú. Menni, mendegélni, erdőkön, mezőkön, ligeteken, roppant nagy térségeken, királyi városokon, és mindenfele, amerre csak ment, mindenütt arany pusztaság, arany hideg, tél fogadta. Mennél jobban ment be az időbe, annál jobban ment bele a télbe. Na, mán látta, hogy jégcsapok vannak, erdők jéggé fagyva, erdők teljesen szíjjelfagyva, paloták szíjjelmállva a hidegtül. Megfagyva az emberek. Ez valakinek a bosszúja! Megyen-megyen, egy nagy, hatalmas jégpalotát talál. Olyan emberek vannak benne, mint a jégemberek. Asszonyok dolgoznak, sürögnek-forognak.

– Szerencsés jó napot, Hóvirág, de jó, hogy jössz mán! Te oszt elviszed most mán a telet rólunk. Mi járatban vagy?

– Keresem a Télkirálynőt.

– Esetleg, hacsak a Jégország királya nem tudja neked megmondani. Eriggy be!

Há, mikor bement, olyan hideg vót, hogy a fiú didergett. Mikor felmegy egy nagy-nagy terembe, fent ül egy király, de tiszta zúzmara, tiszta jégcsap a szakálla. De úgy látta a fiú, hogy ez az egész király jégbül áll, meg a palota is.

– Szerencsés jó napot kedves, felsíges király atyám!

– Isten hozott, Isten hozott, te más országbéli fiú! (Ű nem tudta, hogy ez Hóvirág.) Ugyan, ugyan mi járatban vagy, mikor erdőt, mezőt, farkasokat, mindenkit elpusztítottak. Te hogy nem tudtál elpusztulni?

– Hát – aszongya –, nem vót hozzám erő, de nem is lesz!

– Kit keresel?

– Hát – aszongya –, Télkirálynak a jányát.

– Ha-ha-ha, – ahogy kacagott a király, úgy repedeztek a falak, a fagy meg a jegek hulltak lefele csörömpölve.

– Az én jányomat keresed?

– Hát a te jányod az?

– Igen, milyen szempontbul keresed?

– Nem adtam neki a szívemet, oszt megharagudott rám.

– A te szíved forró és tüzes, de az üvé jég, csak mostanába beszéli mindig, hogy meleget érez a szíve táján.

– Köller, szobajány, ordinánc! Hozzátok be a jányomat! Hozták. Tiszta, tiszta jégvirág, jégcsap vót neki a mirtusza. Szíp ruhába, menyasszonyi ruhába, koszorúval, jégkoszorúval megjelenik.

– Eljöttél utánam, megbocsátok neked. Kírjél meg atyámtul!

– Megkírlek atyádtul felesígül, és a szívemet neked adom.

Jaj, a jégkirály rögtön elkezdett kiabálni:

– Jaj, de meleg van! Jaj, de meleg van, jányom!

Aszongya:

– Érzem apám, a szívembe!

A jégpalota rogyadozott lefele, ment szíjjel minden! Jégország királya is szíjjelment. A jégemberek szíjjelhulltak. Hát, ahun a jány állt, űróla is a szípen a derek lehulltak, ott állt tiszta rózsaszín fátyolba. Megfogta a fiút, megcsókolta. Látták, hogy a fődbül a kis hóvirágok bújnak.

Aszongya:

– Itt a tavasz! Menjünk vissza anyukámho!

– De mán – aszongya – csak a kunyhóba laktok!

– Nem baj – aszongya –, boldogok leszünk, csak oda menjünk vissza!

Megcsókolták egymást, máig is éltek, ha meg nem haltak.

1988. június 6.

Veszely

Valamikor, ahun most a Veszely Csárda van, régente az ősidőkben ilyen kis kocsma vót, vagy ilyen kis bodega, ahhoz hasonló, ahuva csak betértek. És akkor Veszelynél negyvenöt krajcár vót. Ivott, és a zsebibe csörgette. Na persze, abba az időbe még perzekútorok jártak, nem vótak csendőrök vagy rendőrök, nem vótak. Még katonaság se nagyon vót. Úgy tudták leszerződtetni a katonát is abba az időbe, ha berúgatták. Ríszegen aláíratták a szerződésnek.

Akkor, mikor Veszely ivott, jól berúgott mán, hát elindult. Hallották, hogy a pínz csörgött a zsebibe. Megölték a jelenlegi Veszely Csárda helyin. Azír nevezik Veszely Csárdának. És aki megölte, kivette a negyvenöt krajcárt a zsebibűl. Ott hagyta. Majd Veszelyt megtalálták halva, és eltemették.

Utána az az ember, aki kirabolta, aki megölte és kirabolta, és ott hagyta halva. Utána egy másik nagy kocsmába az ember szórakozott. Hát rájött a vizelhetníksíg. Kiment a vécére.

Jöttek a vadludak a levegőbe. Mer mikor Veszelyt ölte meg, szúrta meg, Veszely felnízett az égre, látta, hogy jöttek valami vadludak, és hangokat szóltak.

Aszonta Veszely:

– Legyetek a tanújaim vadludak, hogy most ölnek meg ártatlanul!

Meghalt, és ez az ember is hallotta, ahogy a Veszely mondta, hogy legyetek vadludak a tanújaim. Akkor az ember bement egy másik nagyobb kocsmába, nem ott, ahun Veszelyt megölte, ivott, és jó ríszeg állapotba vót, és kiment a vécére. Vizelt, és jöttek a vadludak szintén.

– Na, ti vadludak, ugye hogy nem lettetek tanúk, hogy megöltem Veszelyt. Bizony, mondhatta ű nektek, hogy majd lesztek tik tanúk! – oszt jót nevetett.

A véce megett meg egy ríszeges ember berúgott, oszt ott aludt, és akkor mán kijózanodott, amikor ű ezt mondta, és meghallotta. És akkor előálltak a perzekútorok, kínozni, ütlegelni kezdték az embert.

– Na, mondd csak meg, hogy vót ez, hogy legyetek tanúim?

Így mondta ezt az az ember, aki a véce háta megett hallotta. Aludt, egy ilyen bokros helyen. Így jöttek rá, hogy megölte az ember Veszelyt.

Ez egy rígi szokás. Hát, mit mondjak még? Hát vótak még legendák a perzekútorok idejibe. Akkor, amikor még nomád életek vótak, meg aztán kis települések vótak, agyagkunyhók vótak. Na! Vót kűkorszak, vaskorszak, aranykorszak.

1988. június 7.

Kócimbor

Hát, vót, hun nem, hetedhét ország ellen, de még az Óperenciás tengereken is túl, egy elátkozott város. Mindenki elkerülte az elátkozott várost.

– Istenem – mondta a király –, de jó vóna, ha jönne valaki és felmentene az elátkozottságtul. Elátkozott a felesígem, mielőtt meg nem halt. Mer a vagyonáér vettem el.

Üldögélt a király, nízett az emeletrül. Üldögél, üldögél, hogy csak nízegessen.

Egy hídon keresztül kellett neki hajtani száz birkát minden nap, és azt megette valami. De sose tudták, hogy micsoda.

Egy szegíny embernek olyan szegíny fia vót, hogy még mán ruha se vót rajta szegínyen. Egyik nap megfőzte a krumplit, másik nap a haját.

Aszongya az apja:

– Eriggy el, fiam, vitézséget próbálni!

– Apám! Hidd el, a nagyobb királyoknál a nagyobb emberek sem kellenek, mint én.

– Fiam! Mondok neked egyet! Eriggy el az Elátkozott királyho!

– Ó, kedves apám! Ládd, ez nem nekem való. Gyereked vagyok, de elkűdenél az Elátkozott királyho, azír, hogy pusztuljak el. De hát, apám, én nem bánom! Úgyse sokat ér az élet, hogy ilyen szegínyek vagyunk! Szegíny anyám is beteg, mán az éhségbe betegedett meg. Elindulok. De mit vigyek az útra, apám? Ki tudja, messzi van?

– Ó, fiam, mit vigyél? Hiszen csinál anyád hamubul pogácsát, oszt elviszed!

Csinált hamubul pogácsát, mikor megsütötte, gyönyörű szíp fehírré vált, mint aki lisztbül van.

– Na, gyerekem, egy kis hájat adok, egy kis kecskehájat.

Megindult egy rossz, összefont vászongatyába, egy kalapba meg egy mellénybe. Fogott egy botot, megyen. Mikor ment, hát lássa, hogy egy különös országba ért.

– Ó, de furcsa ez az ország! Itt nincs egy bogár, itt nincs egy ember. Nincs egy élőlény. Olyan, mint hogyha el lenne átkozva. Nem ez az Elátkozott király birodalma?

Megyen a fiú, egyenest a palotába, lássa, milyen gyönyörű, de ott is minden el vót átkozva, a jószágok feküdtek, aludtak. A galambok a galambdúcon, azok is aludtak.

Bemegyen:

– Szerencsés jó napot kedves felsíges király atyám!

– Isten hozott! Isten hozott! Nagyon boldog vagyok, fiam, hogy eljöttél, csak az átoktul nem tud senki felszabadítani! Mán apám háromszázhatvanhat éves, vasvillával emeli fel a szemit, de még a se tudja, mit kell tenni!

– Elátkozott, kedves felsíges király atyám a felesíged, mer a vagyonáér vetted el, nem a szípségiér!

– Hát mit kellene erre csinálni?

– Neked három iccaka ott kell aludni a kriptájba.

– Ó, kedves fiam. Inkább maradjak örökké átok alatt, mint, hogy én ott aludjak!

– Pedig meg kell ezt tenni!

– Nahát akkor, kedves fiam – aszongya –, hát akkor én nem bánom! Bemegyek fiam.

– De, kedves, fesíges király atyám, az ajtót zárd be magadra!

– Jó, jó, fiam!

Bement a király, megállt az ajtóba. Tizenkét órakor elkezd rázkódni a koporsó. Sikolt az asszony. A király meg fogta, kiugrott, oszt behúzta az ajtót, elszaladt! A fiú meg kint ül:

– Ej, ej, király! Magának olyan nagy szíve van, király! Az Isten királyságra tette. A királyok akkor büszkék, ha harcba eshetnek el. Maga még ezt sem tudja?

– Kedves gyermekem! Kilelt a hideg. Kedves fiam! Vót ott egy másik halott is.

– Hát – aszongya –, a ki lehetett?

– Nem tudom, de nagyon szíp vót.

Felment a palotába.

– Na jól van, király atyám, mindegy! Menjünk be abba a szobába, ahol a felesígivel élt maga!

Bement abba a szobába, körülnízett, megnízett mindent. Látta, hogy ott van egy aranykorbács felakasztva a függöny mellett.

– Ez a korbács kié, felsíges király atyám?

– Hát – aszongya –, gyerekem, ezt valamikor, ríges-rígen egy öreg bűbájos ember adta nekem.

– Adja azt nekem ide!

Odaadta a háromágú aranykorbácsot.

– Na, kedves király atyám! Úgyse jövök vissza, mer a maga felesíginél szíjjeltíp az a másik halott.

– Amit enni-inni kírsz, gyerekem, szivart, kártyát, fiam, mindent megadok! Itt a kártya, oszt kártyázzál!

Bement a fiú. Magára zárta az ajtót, leült. Eljött hát a fél tizenkettő. Reszketett a főd, a fal. Olyan üvöltés vót, hogy hulltak lefele a vakolatok.

A fiú csak kártyázik. Szíp nyugodtan iszogat. Felkel hát a nő. Tiszta gyémántfoggal, gyémánthajjal született. Aranyhajjal az egyik, a másik gyémánthajjal. Szaladtak neki.

Püff! – odavágott a háromágú korbáccsal. A fekete bűr lehullt rula. Olyan vót, mint a hó, a királynő.

Aszongya:

– Kedves, drága fiam! Űt is váltsd meg – aszongya –, az unokahúgom!

Odavágott annak is, lehullt az elátkozottság.

Megyen, kinyissa az ajtót.

– Tessék!

Viszi be a királynak. A király leborul elé:

– Kedves fiam, a fele királyságom a tiéd! Azt se bánom, ha szegínynek maradok is, csak lássam meg az igazi boldogságot, fiam! Igaz, hogy a vagyonér nősültem meg.

De hát, akkor felvitte, aszongya:

– Felsíges király atyám, nekem nem kell a királyság. Itt a felesíge. De nem tudom, hogy maga milyen alapon jött oda. Én magát nem láttam! – mondta a jánynak. A jány, ahogy ránevetett, rózsa hullt a szájából. Ráborult, gyöngy hullt a szemibül.

– Ó, ó, te szegíny ember – aszongya. Tudom, hogy olyan szegínyek vagytok, hogy egyik nap a krumplit, másik nap a haját főzitek meg. De ide figyelj! Amír felnyertél, megjutalmazlak.

– Aszontad, hogy megjutalmazol. Akkor egy kírísemet teljesítsél!

– De kérdés, hogy mit kírsz!

– Esküdj meg, hogy megadod az egy kírísemet.

Letérdepelt a jány, megesküdött neki.

Aszongya:

– Teljesítem az egy kírísedet!

Gondolta, hogy sok aranyat, sok briliáncsot, gazdagságot, vagyont kír.

– Nem – aszongya –, egy óhajom van, hogy legyél a felesígem!

– Ó, ó, te buta! Úgyis a lettem vóna – aszongya. Kírjíl egy másikat! Kírjíl anyádéknak annyi vagyont, amennyit csak kívánsz!

– Nem – aszongya –, nem kírhetem, mer én tíged szeretlek!

– Na, mindegy! Iparkodjunk hazafele hozzátok, mer megszületett egy kis húgod és – aszongya –, jön a sárkány, elrabolja.

– Hogy mondtad, hogy kishúgom született, és a sárkány elrabolja?

– Sajnos! Ha egy félórát késel, akkor mán el is rabolta! De hát majd meglássuk. Na, hoci a kezedet!

Megfogta. A jánnyal együtt a fiú felemelkedett a levegőbe. A királynő meg könnyes szemmel integetett utánuk.

– Legyetek jól, és íljetek boldogan!

Jön hazafele. Hát, amint megérkezik, ott van a kis házikó, az anyja leborulva sír, meg az apja.

– Jaj, fiam!

– Anyám! Mi történt?

– Jaj, Kócimbor! – aszongya –, Kócimbor! Nagyon szíp kis jány született! Gyémántfoggal, gyémánthajjal. Aranykereszt vót a köldökin,

minden hajnalba kétes hajnalcsillag repkedett a hóna alól. Takaródzott a aranyhajával. És képzeld, egy huszonnégy fejű sárkány elrabolta az udvarrul.

Lássa az anyja a királyjányt.

– Ó – aszongya –, de szíp ez! Odament az anyja, megcsókolta. Szegíny kis rongyos ruhába vót, mint az ókorba, vászonbul meg fahéncsbul vót a kis ruhájuk.

Aszongya:

– A felesígem!

– Ugyan, gyermekem, ebbe a putriba nem tudod behozni – aszongya.

– Mindegy, anyám – aszongya –, én elhoztam!

– Na mindegy, Kócimbor, gyere! Nyújjál csak – aszongya – a bal csecsed alá!

Ajányúlt Kócimbor, egy kard kirepült, mindjárt játszott a levegőbe!

– Hát eleven karddal születtél!

– Na, Kócimbor, vesd le a ruhát magadrul. Gyere be!

– Én vetkezzek le, anyaszült meztelenre? Hogy gondolsz te olyat?

– Vetkezz le!

Levetkezett. A jány kihúzott egy szál aranyhaját, rálökte. Mindjárt aranpaszomántos dolmányba, ruhába lett a fiú.

– A kardod veled van! Nesze! Kivett egy sálat a nyakábul. Ellökte.

– Ülj le, és mán repülhetsz is, mehetsz a húgod után.

– Na, kedves anyám! Maguk mit esznek, mit isznak? Ennek a királyjánynak terülj asztalkája van! Mindjárt megterült az asztal.

A fiú kiment. Repült, ment, ment, a huszonnégy fejű sárkányho. De hát ment szegíny. De hát hun tanálja meg a sárkányt? Hun szállt meg? Istentelen nagy erdőben. De sem az eget, sem a fődet nem lássa. De úgy ki van mám Kócimbor fáradva, hogy szegíny a kezit se nem tudja felemelni.

– Mindegy! Valamit majd ád az Isten!

Vót egy kis elemózsiája, elővette. De nem is ette meg, betette a feje alá. Mikor elaludt mélyen, úgy érezte, hogy valami rángassa a lábát.

– Valami vad – gondolta.

Hát mikor felníz, akkor lássa, hogy egy picike ember, nagy szakállú, mosolyog rá. Megfogja, úgy rángatja űtet a lábánál fogva, mint egy kis játszó katulyát.

– Te kis fődi manó, hát hogy mersz hozzám nyúlni?

– Ha, ha, Kócimbor! Jó helyre jöttél! Most még, ha itt nem tudsz leszállni, soha nem fogod megtalálni a huszonnégy fejű sárkányt. Mer az a kendő, amit adott neked a királynő, a kicsi hozzá.

– Hát akkor, hogy menjek el? Lovam nincsen!

– Nem is kell neked! Gyere csak!

Bevitte egy hegy oldalába. Lássa, hogy aranykardok, aranybuzgárok, aranymenték.

– Ahun mente van, meg kard, meg pajzs van, ott ló is lehetne!

– Nem! Hallod, Kócimbor! Egész életedre boldoggá teszlek. Üss rám avval a korbáccsal!

– Hogyhogy? Ha evvel rád ütök – aszongya –, szíjjelmísz! Olyan kicsi vagy!

– Üssél rám – aszongya –, mentsél meg!

– Hó! – kapcsolt rögtön a fiú. Ez is el lehet átkozva! Megfogta a korbácsot, odavágott. A kis manóruha lehullt a rula. Nagyot nevetett egy királyfi. Aranyfoggal, aranyhajjal.

– Hát nízd! Látod ezt a lócát?

– Látom, szíp aranylóca. De nekem nem kell!

– Erre felülünk mind a ketten, oszt elmegyünk a huszonnégy fejű sárkányho!

Megindultak menni. Fent ültek az aranylócán, mikor egy nagy-nagy fekete felhő közeledett feléjük. Aszongya a királyfi:

– Be se mutatkoztam neked! Én az Aranyág királyfi vagyok. Te meg Kócimbor vagy. De te nagyobb vitéz vagy, mint én. Engem elátkozott egy bűbájos boszorkány, mer nem vettem el a jányát, oszt elátkozott manónak az erdőbe. Ereszkedjünk le, mer jön a huszonnégy fejű sárkány.

– Hogy?

– Most megy haza, a húgodho.

Mennek, mendegélnek hát, a sárkány után, mikor felírnek egy istentelen nagy hegy tetejire. De olyan nagy hegy, hogy az ég felé korholódik a hegy teteje.

Nízi:

– Á – aszongya –, én nem megyek be!

Az Aranyág királyfi mondta Kócimbornak:

– Eriggy te be, ha mernyákod van, de úgy menj be, hogy onnen ílve még nem jött ki ember!

– Azt ád Isten, amit ád! – kopogtatott a fiú, Kócimbor. Az ajtó bedűlt, ajtófelestül!

– Ha, ha, idegen szagot érzek! Kedves sógor, mi járatban vagy? Vitézséget jöttél próbálni, vagy a húgodat visszavinni?

– Vitézséget is próbálok veled, meg a húgom is visszaviszem!

– Nízd meg csak! Kilencvenkilenc karó van ott kinn. Annak mindnek egy-egy királyfinak a feje van rajta. De tiéd lesz a századik! Mer húgod úgy jött hozzám, hogy csak három év múlva fekszik le velem. De mán – aszongya – csak két nap van!

Idejébe jött a fiú.

– Nízzed! Ha te sógorságot látol, hát akkor kínálj meg, mer a vendégszeretet azt parancsolja, hogy a vendéget meg kell tisztelni!

Leültek, ittak. Csakhogy a fehírborba olyan erő vót, hogy aki ivott belüle, abba azonnal száz ember vitézsége költözött, a piros bor meg gyengített. Hát a jány meg kihozta, a húga az egy üveg piros bort, meg a fehírbort. Hát most a sárkánynak kellett vóna adja a fehírbort, mer mán az az ű hatalma. Megfordult. A fehírbort a rongyos testvírinek adta, akin mán királyi dolmány vót, a piros bort meg átnyújtotta a sárkánynak. Felhajtotta.

– Huhu, szívem szíp szerelme! Így szereted a testvíredet? No, nem baj!

Ittak, ittak.

Aszongya a sárkány:

– Hozok neked egy birkát.

De hát, behozta a birkát. Letette az asztalra. De míg ő kint vót a birkáért, aszongya a jány:

– Kedves bátyám! Ez elpusztít, mer huszonnégy méteres millingfarka van!

– Hát kedves húgom, kírd meg tűlle, hogy mibe van az ereje? És elhalasztom hónapra a viackodást, és meg tudom ölni.

Megették a birkát a sárkány, meg a jány, meg a fiú.

– Na, kedves testvírem! Mi az óhajod – kírte a jány –, mielőtt még a sárkánnyal viackodásra nem dűlsz?

– Hát az vóna az óhajom, minekután ilyen fáradt vagyok, hogy szeretnék egy éccakát aludni, hogy erőre kapjak, és utána kardra megyünk.

De hát akkor mán majdnem három évig itt vót a jány. A sárkány még felé sem mehetett! A fiú elment, elaludt. A jány meg odament, szípen símogatta a sárkányt.

– Kedves szívem! Mondd meg mán, miben van az a nagy erejed? Hát, ha nem is tudtalak eddig megszeretni, de a vitézségedért megszeretlek.

A sárkány nem gondolta, hogy szagot vesz, hanem aszongya:

– Hát tudod, miben van? – aszongya. Egy arany lopótökbe.

– Hun van az az arany lopótök, hogy még aranyozzam be!

– Itt van – aszongya – a kert hátulján. Aszongya: Ha valaki szíjjeldarabolja, én meghalok.

– Ó – aszongya –, inkább hónap bearanyozom.

Álomport tett a sárkánynak a borába, elaludt a sárkány. Reggel felkeltek. Ment be mindjárt a testvírihe, mindjárt csókolta.

– Kedves testvírem, hozok neked enni-inni, egy arany lopótökbe van a sárkánnak az ereje.

– Nahát – aszongya –, amikor én összemegyek vele harcolni, te meg az arany lopótököt darabold szíjjel!

– Akkor, kedves sógor, mire jössz velem most? Kardra, birokra, vagy buzgárra?

Aszongya:

– Most menjünk buzgárra. Kardozni kardoztam mán.

De hát, akkor összementek, buzgárra. De bizony akkor úgy odakorcolt a sárkány, hogy a fiú, Kócimbor, megrogyott. Feltápászkodott, ű is odavágott a sárkánnak. A jány meg szaladt a kert hátuljáho. Szaladt gyorsan. Megkapta az arany lopótököt, leszakította, nem tudta szétvágni, nem vót kés nála. Rátaposott. Rátaposott. A sárkánnak fekete füst, láng a fejin, száján, fülin jött kifele. Lehorpadt. A fiú odament, oszt a buzgárral szétverte a huszonnégy fejit.

Szaladt a húga, beleugrott a nyakába, megcsókolta. Csókolta a bátyát.

– Kedves bátyám – aszongya –, oda vótál!

Hátúrul megveregették a jánynak a vállát. Jött az Aranyág királyfi, akkor mer csak előbújni.

– Ó, bocsásson meg, felsíges király. Hát maga hogy jött ide?

Aszongya:

– Aranyág királyfi vagyok, megkírem a kezét magának!

– De szegíny szülőknek a gyereke vagyok!

– Nem számít – aszongya. A boldogság nem a gazdagságon múlik! A pínz csak a szegínységet pótolja, de boldogságot nem ád.

– Na, üljön le ide mellém, erre az aranylócára. Ráültek, mind a hárman mentek hazafele.

A kis húgát férhe adta, elvitte az Aranyág királyfija. Akkorára meg született neki egy fiúgyermeke. Olyan, hogy eleven karddal játszott a levegőbe. Ha meglátta az apja, könnye kihullt.

Az anyja kírte tülle:

– Látod – aszongya –, most látod, mán kedve van egy kicsit, játszik a viharral a fiad.

Megcsókolta a felesígit. A fiú jött be tiszta aranypántos, aranypaszomántos kabátba. Megcsókolta a felesígit az apja, aszongya:

– De hát, kedves gyermekem, hogy létezik az, hogy minden íccaka te kijársz, és a levegőbe felszállsz, az eleven karddal játszol?

– Kedves Atyám! Hidd meg, hogy nem tudok megmaradni. Nemcsak a vitézségem miatt, hanem minden tizenkét órában, az ég alján egy hatalmas arany csillagsugarat látok, és azon vagyok elbámulva.

– Kedves gyermekem! Nem jónak a jele, ha te minden iccaka kimísz, hiszen kedves gyermekem, nem biztos az, hogy az mind csillagfelhő, lehet az, fiam, például egy rossz látomás is!

– Nem, apám! Nem lehet rossz látomás, amit én látok, mer aztán mindig elalszok.

– Na, kedves fiam, akkor én is felmegyek.

– Ülj rá az aranylócára, kedves apám, és ha tizenkettőt üt az óra, gyere fel velem a levegőbe!

Eljött a tizenkét óra. Felült az apja a lócára, felszállt a fiúval a levegőbe.

Lássa Kócimbor, hogy az egész ég alján egy gyönyörű, ragyogó csillag, remegve le, meg felszáll.

– Kedves fiam, mi lehet ez?

– Atyám! Megtudom!

– De fiam, nem mehetsz el! Azér nem mehetsz el, mer ott bajod is eshet.

– Nincs az az ország, világ királya, akitül megijedek! Velem született bruncikkardom van, tehát atyám, elmegyek!

– Erre, fiam, gondolkodási időt kell, hogy adjak neked.

– Atyám! Három nap, három esztendő.

– Három napig gondolkozzál rajta, de ne szomorítsd el a lelkemet! Fiam! Hátha még valami Pokol dolog van benne vagy valami ördöngősség?

– Atyám. Avval is leszámolok!

– Neked mi a számításod?

– Az, atyám, hogy elmegyek!

– De fiam, magad nem mehetsz el! Nincsen lovad se! Fel tudsz szállni itt a kertbe, de a hosszú úton kifáradsz.

– Jól van, atyám! Hát akkor, hogy?

– Na, fiam! Látod ezt a kis kunyhót? Itt van kint egy ganéjdomb. Eriggy, ott van egy kantárfej. Vágd födhö, de meg ne ijedj, fiam!

Megy a fiú. Ráníz. A ganéjdombnál van egy kis kantárfej. (Hát ű még nem tudta, hogy a világnak vannak csudái, és vannak csudájai!) Megfogta, födhö vágta. Hát a lovábul táltos bögejcsikó lett belüle. Minden szál szőrin egy-egy aranycsengő csengett. Rögtön felszállt a fekete felhőkbe. Kijátszotta magát, keringett az ég körül. Leszállt.

– Na, kedves gazdám! Indulni akarsz. De amit te láttál, az a Tündérország kapujának a sugara. Messzi van! Hogy menjek veled? Úgy, mint a szél vagy a gondolat? Ülj a hátamra, megteszem veled a próbát.

Felült a fiú a hátára. Felvágta a fekete felhők járásába. Mikor jött lefele, kiugrott alóla. Mikor le akart érni a födre, aláugrott.

– Megijedtél, kedves gazdám?

– Ó, dehogy ijedtem! Most láttam anyámat, fűzött a tűbe.

– Ülj hát akkor a hátamra!

Megindult hát menni, mendegélni, erdőkön, mezőkön, ligeteken, roppant nagy sötétségeken, királyi városokon, királyi brukkón. Ment, mendegélt.

Aszongya a ló:

– Kedves gazdám! Leszállok egy kicsit, megpihenek. Alkonyodik. Mer nappal van, nem látod még a sugarat.

Legelészett a háromlábú táltos bögejcsikó.

– De – aszongya – vigyázz! Mer hatalmas sárkányok meg szörnyetegek őrzik a bejáratot a Tündérkirály jányánál.

– De hát – aszongya –, én nem fílek tülle!

– De vigyázz, mer nála van a Világ Jövendőmondó boszorkánya. Álomport fúj rád, és akkor elalszol.

Hát, aszongya:

– Nem olyan könnyen fílek én attul se!

– Itt még nem lehet bajod, ha itt leszállunk, és elalszol. De bejjebb ne menj! Gyújtsd meg ezt az erdőt parázsnak, mer éhes vagyok! – aszongya a háromlábú táltos bögejcsikó.

Meggyújtotta. Lángolt az erdő. Avval táplálkozott. A tűztengerrel meg a parázzsal.

A fiú meg leült egy fa tövibe, gyönyörködött:

– De szíp, én még ilyet nem láttam – aszongya.

Látta, hogy gyönyörű gyümölcsfák vannak, mosolygó szőlők, nevető barackok.

– Eszek mán belűle!

Evett.

A ló szípen lelegelte a tüzet, ahogy égett az erdő, meg a parazsat. De a fiúnak a lova megmondta, hogy ne menjen bejjebb, mer ha bejjebb megyen, akkor baja lesz. Látta a fiú, hogy arany szederindák futnak a fődön.

– Hű! – aszongya. Én még ilyet nem láttam! Juj, de gyönyörű! (Nem kellett volna hozzányúlni a fiúnak!)

Ment. Ahogy futott a szederinda, az arany szederinda, lássa, hogy aranyrózsák is futnak a fődön. Ment, ment, ment, bejjebb, bejjebb, ahuva nem szabad lett vóna! Mán mehetett körülbelül egy fél kilométert, mikor gyenge álom fogta el a fiút. De a lova az csak ment az erdő

fele, ette a tüzet. Ment a fiú, mikor beért egy aranyfenyvesbe. Lássa, hogy egy aranykupolán szökell felfele aranyforrás, és mellette aranypadok. Leült. Leült, el is aludt. Mindjárt jöttek a tündérkirály testőrei, megfogták. Nem bántották, hanem, szípen, aludva, bevitték a Tündérkirály jányáho. De a kis ló nem tudott ám bemenni. Mer nem vót neki úgy ereje. Mer a fiúnak lett vóna ereje, ha élve, ébren ment vóna.

– Na – aszongya a Tündérkirálynő –, hozzányúlt! Nem báncsuk, csak fogságba ejcsük. Vigyétek le a három aranylépcsőn, vigyétek le, ott van egy aranynyoszolya oszt fektessítek le!

– Na Világ Jövendőmondója, mit jósolsz?

– Azt jósolom, ha felkír, eskesd meg, mer olyan vitéz, hogy párja fogható a világon nincsen! És tehozzád ő még fiatal, elkalandozik. Láthat máshol ű mán szebbnél szebb királyjányokat.

– És ha megesküdik?

– Akkor az esküje köti.

Na, aszongya:

– Vedd le rúla az álmot.

A Világ bűbájos boszorkánya felemelte a kezit, a fiú felébredt.

– Hun vagyok én? Akkor látta, hogy briliáns, opál, mindenféle szebbnél szebb rózsák futnak a falon.

– Juj, de szíp hely!

Előállt egy tündér:

– Felsíges királyfi, gyere a Tündérkirálynő elibe. Tiszta aranyfoggal, aranyhajjal vót. Ahogy nevetett, a Tündérkirály jánya, aranyrózsák jöttek a száján.

– Ó, szívem szíp szerelme, vártalak! – aszongya.

– De hát én nem tudtam, hogy idejövök hozzád, hogy te létezel. Én csak egy fénypontot láttam az ég alján. Mer minden iccaka tizenkét órakor felszálltam a levegőbe, olyan a vitézségem.

– Én küldtem azt elébed. Na, gyere bejjebb!

Bevezette a fiút.

– Mikor számítol visszamenni?

– Megyek vissza nemsokára, körülbelül – aszongya – egy nap múlva.

– Gyere, megmutatom neked, mer a fődön nincs ilyen szíp, még a tengereknek sincs ilyen aranypázsit kövei, mint nekem, de a szívem szebb a kűtül is!

Vezette végig azokon a gyönyörű, kimondhatatlan kincset érő briliáncsokon, aranyokon.

Aszongya a fiú:

– Elég szíp!

– De innen te úgy mehetsz el, ha megesküdöl, hogy engemet veszel el!

Aszongya a fiú:

– És hogyha nem? És ha nem veszlek el, nem engedel el?

Felemelte a Világ bűbájos boszorkánya a kezit, a fiún mindjárt láthatatlan bilincsek lettek.

– Akarod?

Aszongya:

– Tudom, hogy meg tudsz fogatni. Megesküdök neked, hogy viszszajövök!

– De arra, hogy elveszel?

– Adjál nekem egy óra, egy napi gondolkodást!

– Megadom neked!

– És a lovamat engedd be!

– Nem jöhet be, mer táltos!

– Ki fíl tülle?

– Az öregasszony.

(Mer tüzet hányt, tüzet okádott vóna az öregasszonyra a háromlábú táltos bögejcsikó.)

– De hát, ha a lovamat nem engeded be, akkor nem esküdök meg!

– De akkor a palotád fekete fátyoltüllbe lesz, mer apám eljön.

– A te vitézségeddel, ha szabadon vónál, akkor megbírnál vele, de a lovadat nem engedheted be.

– Hallod, te Jövendőmondó, te Világtudósa! Tudom, hogy mibe spekulálsz!

– De én is tudom, hogy te mibe spekulálsz! – aszongya Kócimbornak, mer ezt is úgy hítták, mint az apját.

– Mibe?

– Elmísz innen, oszt megtalálkozol Világszíp Helénnel. (A még a világszíp asszonynál is szebb vót a Világszíp Helén.) És ott fogsz rekedni, mer ott olyan ereje van Világszíp Helénnek a hegyen, hogy a szípsége odavonz magáho, és odaszív. Onnen még nem jött el senki se.

A fiúnak szeget ütött a fejibe.

– Világszíp Helén. Ettül a Tündérkirálynőtül is szebb ez? Na, mindegy – aszongya –, engedd be a lovamat!

– Ha megesküdöl – aszongya –, beengedem a lovadat.

Tudta a fiú, hogy nem tud mit tenni. Fogta a kardját a kezibe, akkor a bal csecse alól kirepült az elevenkardja. Ennek a fiúnak is nap vót a mejjin, hold a homlokán, kétes hajnalcsillag repkedett minden hajnalba a hóna alól. Aranykereszt vót a köldökin.

– Megfogta a kardját, aszonta:

– Kócimbor, vágd meg a kezedet!

Megvágta.

– Az enyimet is – aszongya! Megszerette a jányt, rögtön megcsókolta.

– Saját víredre és víremre esküdj meg! Megesküdött.

– A ló bejött. Levezették. (Hát egy Tündérkirálynőnek ne lett vóna világhírű istállójai?)

Levezették. Az örömasszony sétált.

– Mondd meg mán, szívem szíp szerelme. Én a tied, te az enyim, ásó-kapa meg a nagyharang válasszon el egymástul. Mír ideges ez a Világboszorkánya?

– Nem tudom – aszongya –, nem jót sejt.

– Ne fílj, tudod, hogy mán a szerelmem miatt mán a hatalmadba vagyok, te meg az enyimbe.

– De így a bölcsességünk ugyanegy akkor! – aszongya a Tündérkirálynő.

(Gondolta a fiú: – Várjál csak!)

– Távolítsd el az öregasszonyt innen!

Aszongya a Tündérkirálynő:

– Jövendőmondó, távozz!

– Tündérkirálynő! Én nem enmagamat fíltem, tígedet!

(Pedig oszt nem bántotta a fiú.)

– Elmísz!

Csapott egyet a pálcájával a Tündérkirálykisasszony, mindjárt lángok törtek elő a fődbül! Lángok, meg parazsak jöttek elő a fődbül, olyan hatalmas vót a csapása. Varázspálca vót nála.

– De hát – aszongya – távozz! Menj le a negyedik birodalmamba!

Lement. Hát a boszorkány felült a seprűre, el is tűnt.

– Felvezették a lovát. Nagyot nyerített. Ahogy nyerített, a tűzszikrák pattogzottak felfele.

– Kedves gazdám! Nem tudsz elmenni! Ülj a hátamra, engedd meg, hogy megközelítsem a Világ boszorkányát!

Felült a táltos hátára a fiú, a Tündérkirály jánya a pálcát azonnal magáho vette.

– Szívem szíp szerelme! Ne bántsd a lovam!

(A lovát is el tudta vóna égetni a Tündérkirály jánya, egy parázsnak vetette vóna.)

A birodalombul kirepültek, ott vót a boszorkány egy kunyhóba, csontvázakbul vót összerakva, embercsontvázakbul a kunyhója.

Ránízett:

– Hohó!

Püff! Csapott egyet a pálcájával, mindjárt elvágta a seprűt alatta, elégett a seprű. Leesett a fődre, szaladni akart. Keresztülbuksengelt a fejin, mindjárt lett belüle, a Világboszorkányábul egy őzike! De bizony ám!

Aszongya a ló:

– Csak hagyjad! Csak hagyjad! Hadd meneküljön, úgyse menekül soká! De azért vigyázz, mer mindjárt keresztülbuksengel magán, sasmadárrá válik, és akkor elrepül a tengerhe, oszt meg hallá válik, és akkor nem tudunk vele menni!

Kilövelte hát a száján a tüzet, a lángot okádta a háromlábú táltos bögejcsikó.

Az öregasszonybul egy nagy fekete füstfelhő vált, és szíjjelment. Azon a környéken nem termett semmi.

– Így van jól, kedves gazdám, mer nekünk kell bosszút állni, és neked továbbállni. Na most, hogy akarod?

Aszongya:

– Visszamegyek, elbúcsúzok a Tündérkirálynőtül.

– Mindegy, kedves gazdám! Ha te fel akarod Világszíp Helént keresni, csak idáig tudok veled menni! Olyan, hogy a napra lehetett egyszer-kétszer ránízni, de Világszíp Helénre nem lehetett. Az emberen égett a nap, olyan szíp, sugárzó szípsíge vót. Az még a Tündérkirály jányátul is több vót!

Akkor visszament, megcsókolgatta. Aszongya:

– Nem veszem el tüled ezt a pálcát, pedig a karod egy világot is legyőz! Olyan, hogy ezredeket pusztít, királyokat, hadseregeket ölsz meg vele, meg becsületet szerzel.

– Jól figyeld meg ezt, Kócimbor! Ha elhagyol, az átkom megfogan, és akkor le fog gyökerezni a lábod, mint a fa gyökere, és nem tudsz sehova se menni. És vad futók futnak be majd tígedet.

– De visszajövök!

De nem gondolta a fiú, hogy mi van, hogy nem tud visszajönni! Majd felültek a lóra. Akkor látta, hogy ez a világosság, ez egy olyan két cédrusfa, két kapufélfa, a felhők kapuja, és a rózsák világítottak rajta, aranyrózsák vótak. Akkor nízte meg.

Megcsókolta, felült a táltos bögejcsikó hátára, visszament az anyjáho, apjáho, húgáho.

– De hát akkor kedves anyám, kedves apám! Most mán nyugodt vagyok!

– Igen, igen, fiam! Nyugodt lehetsz! Vigyázz fiam, hogy az eskű, az átok meg ne fogjon! Ha szívbül esküdtél, oszt nem veszed el, míg fiatal vagy, akkor végedre járnak!

– Atyám, ide figyelj! Nem könnyen fílek!

– Fiam! A Tündérország birodalma nagy. A Tündérkirály hatalmas. Ha elégetted a Világboszorkányát is, de még fíljél!

Ült a fiú egy nyitott nagy teraszon. Mesélt az apjának, anyjának.

– Nagyon boldog vagyok, mer így világot láttam, meg egy Tündérországot.

Lássa, hogy az aranyfenyvesre rászállt egy kis aranygalamb.

– No nízd csak, egy kis aranygalamb, egy levél van a szájába.

– Elég baj az a levél, fiam! – aszongya. Tudta az anyja.
Leszállt, letette a levelet, és visszament.

– Nekem szól! – aszongya:
– „Fiatal Álomtajbánom Kócimbor"
– Bontsd fel a levelet, és olvasd el!
Felszakítsa a levelet. Tiszta gyémánt gyöngybetűkkel van írva:

„Kedves Szívem szíp Szerelmem!
Én írom neked, Világszíp Heléna. Gyere el hozzám, három napon belől. Ha nem jössz el három napon belül hozzám, fundamentomostul foglak mindannyiótokat kipusztítani.

Felsíges Helén"

– Hát – aszongya az anyja – fiam, most mán a csikó sem áll szolgálatodba. Mer mióta elmentél Tündérországba, fiam, azóta eltűnt. Egy szolgálatot tett ki.
– Hát – aszongya –, hogy menjek el? A levegőbe nem tudok repülni! Nincs olyan eszközöm.
Megszólalt az anyja:
– Sajnos, fiam! Nagyon sajnos, el kell, hogy menjél! A Világszíp Helén veszélyesebb, mint a Tündérkirály jánya.
– Hogy, anyám? Hogy veszélyesebb, mint a Tündérkirály jánya?
– Jaj, gyerekem, gyerekem! Ha tudnád te azt, hogy ki az!
– Hol lakik?
Aszongya:
– A Pokol kapuja mellett.
– Akkor ez nem jókkal cimborál, anyám!
– Nem, fiam! Ez, fiam, olyan szíp – sátáni szípsíge van –, hogy a világon minden királyt elpusztított mán. De mindegy, fiam! Hivatkozzál arra, hogy nincs lovad, nem tudsz elmenni.
– Hogy akkor, anyám?
– Vegyél egy arany pálmalevelet. Írd rá, amit akarsz, és állj ki a kastély elibe, engedd fel, oszt fújj utána, oszt megérkezik. (Az anyja is tudott ennek!)

Megírta:

„Kedves Világszíp Helén! Nem tudok elmenni hozzád, meghívásodra, nem saját hibámbul, mer a lovam hijányos! Ami nálam vót, háromlábú táltos csikó, az mán elment, nem szógál engemet."

Kivitte a fiú, utánafújt!

Hű, el is érkezett! Megkapta Világszíp Helén. A Pokol tornácán lakott. A Plútónak vót a húga.

Felveszi a levelet, olvassa:

– Na – aszongya Plútónak –, bátyám, mit mondsz?

– Hohó, vigyázz, mer ha idejön, az összes Pokolt összekavarja a kardjával. Nagyon vigyázz! Mer az Isten úgy akarta, nem fog rajta se a golyó, se fegyver, se a mi hatalmunk, a sátáni hatalom!

– Na jól van akkor – aszongya –, mit csinájjak?

– Na, várjál, – csergetett egyet az öreg Plútó. Négy előrefogatott aranybokrétás lóval egy aranyfiáker, hogy aranybojtokkal van tele.

– Küldd érte!

Mán jött is érte. Leszállt a levegőbül, megállt. A kocsis meghajolt, aranydolmányba. Lólába vót. Ránízett a fiúra. A kalap alatt meg szarva. De nem látta, tudta.

– He, he, he, he – aszongya Kócimbor –, elmegyek!

– Elmísz, gyermekem, de sajnos nem tudsz visszajönni! – Leborult az anyja.

– Én nem tudok visszajönni?

– Nehéz lesz, fiam, nehéz lesz!

Felült a fiákerba, hatalmas tűzfelhő jelezte az útját. Tüzet vont maga után, elment. Mikor meglátta a fiú a jányt, se nyelni, se köpni nem tudott. Ennek még ordinánca se lehetett a Tündérkirály jánya. (Hát ördögi bájossággal vót ellátva.) Fekete gyémántrubinok csüngtek a haján. Húzta maga után a fekete selyemhaját. Hófehír arca vót. Ragyogó csillagszeme. És tiszta, mint a szivárvány. Bíbor fátyolbul vót a ruhája.

Mikor meglátta a fiú, ment elibe, nyújtotta a kezit. A fiú megcsókolta.

– Na – aszongya –, eljöttél hozzám, mer elhívtalak.

– Igen, de bocsáss meg, mer nem teneked esküdtem meg!

– Nem kellett vóna kimondani! Amikor láttad, hogy a helyzet veszélybe forog, le kellett vóna lépni! De hát – aszongya –, nem akarsz elvenni!

– Nem.

– Na, jól van – aszongya –, gyere! Akkor menjél, eriggy el! Odavitte a kapuho.

Megfogta a fiú a kaput, nem tudott továbbmenni.

– Na, reggelig nyissad a kaput, meg tegyed a kaput!

Míg fel nem jött a reggel, Kócimbor nyitotta az ajtót, tette a kaput. Nyitotta a kaput, tette a kaput. (Ördöngőssíge vót neki!).

Reggel vót.

– Ereszd el a kaput! Gyere vissza! Nem veszel el?

Aszongya:

– Gondolkozóba ejtettél! Hát – aszongya –, ha nem veszlek el, nem engedsz el?

– Elengedlek én, csak olyan feltételekkel, hogy ha próbákat kiállsz. De ha nem állsz ki próbát nálam, akkor nem mehetsz el!

– Mi a próba?

– Van három aranyludam, meg kell őrízned egy éjszaka.

– Éjszaka? Mír nem nappal?

– Itt éjszaka kell!

De hát, kihajtották éjszaka a három aranyludat, a fiú kiment, el is tűnt a három aranylúd. Hopp, előkapta az aranypálcát, amit kapott a Tündérjánytul. Hajnal vót. Csapott egyet, a három aranylúd mindjárt előjött. Hazahajtotta.

– Na jól van, szívem?

– Hát ez még csak egy, ez még csak egy!

– Hát hány próbát akarsz te? Mondd meg, hogy mit akarsz?

– Azt akarom, hogy esküdjél meg velem itt.

– De én szent vagyok, én nem esküdhetek a Pokol tornácán.

– Hohó, ide figyelj! Nízd csak rám – aszongya –, nekem is pálcám van, de neked tündér, nekem meg, nízd meg, van egy fekete varázspálcám.

Csapott egyet a jány, rögtön lett egy gyönyörű, világraszóló nagy templom. Hallott belűle az énekszó, hallott kifele belűle a orgonaszó.

– Na – aszongya –, itt a termed!

Aszongya:

– Hogy értsem ezt? (Világraszóló varázspálcája vót.)

Bementek a papok után, gyönyörű tündérek álltak ott. Bemegyen, hogy esküdik vele, Világszíp Helénnel.

– Hé, ide figyelj! Hogy gondolsz te olyat? Nízzed ennek a papnak, meg ezeknek a tündéreknek is lólábuk van.

– Te csak úgy látod! Gondolkozzál, mer a Pokol tüzire teszlek.

Kikapta a fiú a varázspálcát, a tündér varázspálcát. Suhintott egyet. A templom is megsemmisült, az ördögök is. A jány ott maradt vele. De csak szípnek látta.

Aszonta:

– Nem hat rám, mer tündér varázspálca. Az ördögökre igen, de énrám nem!

– Hát ki vagy te különben?

– Hát, ha tudnád azt? Én el vagyok átkozva, mivel háromszor olyan szíp vagyok, mint a Tündérkirály jánya. De ha mégis meg akarsz nyerni, akkor háromszor megcsókolsz, és megváltozok.

– Ha csakugyan ez a kívánságod, akkor megcsókollak.

Megcsókolta, lehullt rula az elátkozott bűr, az a fekete selyemhaja. Gyönyörű szíp tündérnő lett belüle, királynő.

– Na – aszongya –, ládd, így a tiéd vagyok! Én a Keleti király jánya vagyok. De az átok terád hatásos. Megcsókoltál. Nízd csak meg! Nízd csak a lábad, hogy gyökeredzik a főbe! Nízd csak, a futó szederinda, hogy fut be? Mer a Tündérkirály jánya – aszongya – elátkozott. Sajnálom – aszongya –, felnyertél, de a tied nem lehetek!

– De te mán nem vagy világszíp Helén.

– Na, megcsókollak még – aszongya – Kócimbor! Sajnállak. Szeretlek. Keresztülbuksengelt a fejin, lett belüle egy fehér holló, elment, elszállt keletre.

A fiút meg lassan-lassan belepte a nyakára futó szederinda, mint az átok füve. Se előre, se hátra lépni nem tudott.

Jött a Tündérkirálynő.

– Mindegy! – aszongya. Hagyom három napig, hogy szenvedjen.

Előállt egy tündér, mindjárt belefújt a kürtbe.

Kihúzott egy szál haját a Tündérkirálynő.

– Eriggy, lökd rá – aszongya – Kócimborra, ahun az átokfövés és az átok gyökere rá van tekeredve.

Rálökte a jány, mind lemállott rulla. Ott ül a fiú. Nízte, hogy repül a tündér vissza.

– De szíp ez a tündér. De akit szerettem, ű még szebb. Nem lett az enyim. Ott ült. Lassan elnyomta az ídes álom. Elterült, elaludt. Álmában megjelent neki a Tündérkirály jánya, elvette a Tündérkirály jányát, boldog vót, sírt örömibe, csak sírt.

Aszongya:

– Csak szegíny anyámat tudnám megvigasztalni! Mikor felkelt, egy híd, lássa, előtte van. Egy aranyhidat eresztett elibe a Tündérkirály jánya. Ezermillió madár csirippolt rajta, a híd karzatján. És megindult a fiú, elment a jányho.

– Kedves szívem szíp szerelme, Tündérkirály jánya. Bocsáss meg nekem!

– Megbocsátok – aszongya a jány.

Ott állt az Isten küldötte pap. A fiú odament a Tündérkirály jányához, megfogta a kezit. Felöltöztették a tündérjányok, űtet Tündérkirálynak, a jányt menyasszonynak. Rázúdultak a nagy templomi harangok. Megérkezett a szülei, a sógora. Megcsókolgatták.

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1988. június 7.

Fekete Holdfia

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, még az Óperenciás jeges tengereken is túl egy asszony, akinek három aranyszarva vót. És ez az asszony a hegyekbe élt, mint királynő, de ura nem vót, se szeretője. Vót neki népje, akik űtet szolgálták. Annyi arany és ezüst vót, hogy abbul vót az evőeszköz, abbul vót a lábos, abbul vót a sövény is.

Egy napon a szolgálójányt behítta ez a királynő, akinek három aranyszarva vót, és tiszta fekete gyémántbul vót a ruhája kirakva, fekete nyakék, fekete melltű a mejjin. Beszólítsa a szolgálójányt.

– Mondjál nekem valamit!

– Az iccaka, álmomba láttam. Egy folyónál ültem, és a folyóba jött egy fehír hattyú.

– Mit jelent ez?

– Ó – aszongya a szolgálójány –, kedves felsíges királynőm, ez tudod mit jelent? Mátkaságot neked, hogy férjhe fogsz menni!

Nagyot nevetett, megölelte, megcsókolta. Aszonta:

– Ha igaz lesz a szavad, annyi vagyont, annyi kincset adok neked, hogy a gyereked gyerekinek is elíg lesz!

Hát valóban, az ég alján jött egy fehír lovon egy királyfi! És a királyfi leszállt a királynő udvarán. A királynőnek három aranyszarva vót, minden tizenkét órába szikrát vet, aranyszikrát a három szarva. Leszállt a királyfi, lekötötte a lovát, megyen befele. Szaladnak a hetesek, naposok, köllerek, szolgálók, szobajányok, pincérek, ordináncok.

– Parancsoljon, felsíges vitéz király!

– Ó – aszongya –, de helyesen fogadtok! Mondjátok meg mán a királynőtöknek, hogy vendége érkezett!

Bementek, jelentették a királynőnek.

– Ó! Engedjitek be! Hát lássa, hogy mikor bemegyen a király, tiszta aranypaszomántba van. Aranypaszomántos kard az oldalán. Meg egy fekete hold a mejjin.

– Szerencsís jó napot, felsíges királynő!

– Isten hozott tíged is, ismeretlen királyfi. Csak azt mondd meg nekem, hogy mit jelent ez a hold a mejjeden!

Aszongya:

– Én vagyok a Feketehold királynak a fia.

– És hunnen, mi járatban vagy nálunk, ahol még a madár se járhat, se emberek nem járnak? Ez a hely olyan, ahun magam vagyok, meg csak azok, akik szolgálnak engemet.

– Na, ide figyelj! Te egy királynő vagy, három aranyszarvad van. Te is tiszta feketébe vagy. El vagy átkozva. Megnyerni nem lehet, csak hét év múlva, mikor letelik az átok. Nincs vitéz, nincs király, aki megnyerjen!

– Sajnos így van – aszongya –, De hát mi a számításod? De hát, akkor te ki vagy, hogy szólítsalak?

– Én vagyok a Feketeholdnak a fia.

– De az égen – aszongya – nem az a hold jár.

– Én egy másik holdnak a fia vagyok. Én a főd alatt bolygó vagyok.

– Na – aszongya –, akkor elvárlak hét év múlva! De addig – aszongya – szeretnék veled egy szobába aludni.

– Velem aludhatsz egy szobába, de kihúzod az eleven kardodat a csecsed alól, és közénk teszed! Ha kezet emelsz ellenem, rögtön vágja le a kezedet, amíg le nem telik a hét év!

Bejött, lefeküdtek, két ágy vót, ikerágy. A fiú mélyen elaludt. A jány meg – három aranyszarva vót – nízte. Minden tizenkét órakor aranyszikrát vetett a szarva neki. És reggel felébredtek.

– Na – aszongya –, szívem szíp szerelme, hogy aludtál?

– Ó, nagyon boldog vótam – aszongya a Feketehold királyfi.

– De csak hét év múlva jöhetsz vissza. Addig ne gyere, mer úgyse fogadlak.

– Hét év sok idő – aszongya –, én itt maradnék nálad legalább egy évig, megismerkednék evvel a világgal.

– Nálam csak egy palota van. Te, mint király vagy, mint férfi, mint udvarló, de nem bánom, egy fél évet megadok neked. De csak úgy,

hogy külön alszol! A hegybe van egy elátkozott barlang, és csak abba aludhatsz!

– Mír – aszongya – a kardom köztünk van!

– Egy iccaka engedtem meg ezt neked. Tovább nem engedhetem meg. (Mer a nő változott minden harmadik hónapba rendes királyjány színibe, mer el vót átkozva.)

Nízte, nízte, aszongya:

– De furcsa! Három szarvad van a fejed tetejin – aszongya.

– Én így vagyok elátkozva.

Na, megengedte neki, elment. A fiúnak vótak testőrei, letették a hegyi barlangba. Ott ült a fiú. Reggel kiengedték, szórakozott a jánynyal. Látta, hogy tiszta aranypaszomántos a ruhája, aranydolmány van rajta.

– De szíp – aszongya –, az arcát úgy látom, mintha királyjány vóna, csak a szarva roncsa el!

Na, mán eltelt egy hét, két hét. Megyen este megint, az ordinánc helyett megjelenik egy öregasszony, hatalmas vasorrú bába

– Hehe, te, Feketehold király fia! Sok vagyona, sok pínze van apádnak, de innen a fejedet nem viszed el!

– Ki vagy te, kedves öreganyám?

– Én vagyok a Világboszorkánya. Hét év múlva jobb lett vóna, ha visszajöttél vóna. Mer itt maradtál, ebbe a félévbe meg fogsz itt halni!

– Hát ne mondj mán ilyet, inkább elmegyek!

– De mán szavadat adtad, nem mehetsz el! Én mondok neked valamit. Felnyerheted, ha azt, amit otthun nem tudsz a háznál, nekem adod!

Aszongya a boszorkánnak:

– Ugyan mirül nem tudok? Tudok anyámrul, tudok apámrul, van két testvírem.

– De – aszongya – amirül nem tudsz!

– Hát, én nem bánom!

– Na, esküdj meg a kardod markolatára! Vágd meg a kezed, ereszd le a víred a fődre!

Lecsurgatta a kezirül a vírt, és akkor a kardjára megesküdött.

– Na, oszt most mit teszel?

– Neked adom, amit nem tudok otthunrul.

– Na, nem baj, nekem adtad esküvel. Majd megtudod, hogy mirül nem tudsz otthon.

– Én mindenrül tudok.

– Na most, hogy a menyasszonyod ide bezárat minden este, hogy ne tudjad te iccaka megközelíteni, amikor megváltozik. Mer a te menyasszonyodnak nem három szarva van. Egy gyönyörű, nagyon gyönyörű szíp királyjány.

– Mír van három szarva?

– Mer elátkozta – aszongya – a testvírem, a másik Világboszorkánya. Igen, megátkozta, mer nem hítták meg keresztanyának. Tudod mit? Rakjál egy nagy tüzet! Nízz csak ki az ablakon!

Gyönyörű nagy kék tó vót, víz. Ragyogott, szíp tükre vót.

– Rakjál az erdő háta megett egy nagy tüzet. És hónap este tizenkét órakor jön a menyasszonyod, valóságosan fürödni, leveszi azt az átkozott bűrt, meg a szarvat, oszt lökd rá a tűzre, hogy ne tudja visszavenni!

– Jól van! – aszongya.

Kiment a fiú – nappal kiengedték, csak este zárták be, hogy ne lássa a jánynak a vetkőzísit, őtözísit, meg átváltozását a rendes színének. Rakott a fiú nagy, hatalmas tüzet. Nagy, erős tüzet, nem látszott az erdőtül. Hát egyszer lássa, jön a menyasszonya, három testőrrel. Fogták rajta az aranyleplet, úgy hozták.

– Na – aszongya a három testőrnek –, álljatok félre! Levetette az aranyleplet, anyaszült meztelen lett. Akkor keresztülbuksengelt a fejin, a bűr levállott rulla, három szarvával. Látta a legíny, hogy húzza a gyémánthaját. Aranyfoggal, ahogy nevet, rózsa jön ki a szájábul.

– Jaj, de szíp, Istenem!

Belement abba a kék tóba. A legíny odaszaladt. Mikor lekapta a bűrt, megkapta az ű két segídje, erős két nő. Összegobalyoztak. Kiszakította kezükbül, eldobta űket. Odaszaladt, a tűzhö, rálökte a tűzre.

Olyat ordított, olyat bömbölt az elátkozott bűr, hogy meghasadt a fákon a levél, megszakadt a fák gyökere! Megígett a bűr, a jány ott vót a tóba, nem tudott kijönni.

– Ó, szívem szíp szerelme – aszongya a jány –, sajnos nekem okosan cselekedtél, magadnak meg bánatot okoztál!

– Mír okoztam vóna bánatot? – aszongya.

– Sajnos odaadtad, amit nem tudsz!

– Ó – aszongya –, mindent tudok!

– Nem tudsz mindent – aszongya. De ide figyelj – ahogy jött ki, a gyémánthaját húzta maga után, sírt a jány –, sajnálom, amit odaadtál!

Oszt gyönyörű briliáns gyöngyök hulltak a szemibül.

– Szívem szíp szerelme, vesd le a subádat, add ide, vagy a dolmányodat, és fordulj el!

– Ó, szívem szíp szerelme, úgyis az enyim vagy! Levetette a királyi dolmányt, odatette.

Kijött a jány, megcsókolta.

Hát, mikor megyen befele, lássa, hogy ezek is meg vannak változva, nem olyan a színük, mint ahogy ű látta űket. Látta, a palota se olyan fekete, olyan rossz, mán gyönyörű márvány, fehír márványpalota, rózsák nyílnak a fal köré.

– Jaj, de gyönyörű minden – aszongya.

Elnyomta az ídes álom a fiút. Lerogyott a jány mellé, ahol hevert, elaludt. Álmába megjelent neki az anyja:

– Kedves fiam, te Feketehold fia, mer apád a Feketehold. Iccaka jár. Sajnos odaadtad a kishúgodat a Világboszorkánynak!

A fiú csodálkozott, megrázkódott. Aszongya:

– Anyám!– aszongya.

– Nem, szívem, csak álmodban láttad anyád!

– Hát hogy? – aszongya.

– Édes szívem szíp szerelme! Te fogadalmat tettél a Világboszorkánynak, hogy odaadod azt, amit nem tudsz.

– Ja, egy kishúgom is született! (Nem tudta, hogy egy húga született.)

A fiú olyan beteg lett, hogy három napig nem tudott felkelni.

Na, mindegy!

– De hát – aszongya –, jössz velem?

– Megyek!

Kijött a jány a kastélybul, kijöttek az ordináncok, a szolgálók, a köllerek, meg királyi trázsák, őrszemek. A jány szípen kihúzta a bal csecse alól a varázspálcát, ráütött a palotára, egy aranyalma lett.

– Ne fílj, ahun ezt az almát feldobod, palotád lesz megint.

Elindulnak ketten, jönni hazafele. Nagy boldogan a jány megcsókolgatta. Hazaértek, az anyja szaladt elébe, megcsókolta.

– Jaj, ki ez a szíp királyjány fiam?

Aszongya:

– A felesígem!

– Nízd meg csak húgodat!

Mikor meglátta a kisjányt, ragyogott, szikrázott, mint a napfény.

A fiúnak lett nagy bánata. A kishúgom, oda kell adni három év múlva. Ej, hogy kell odaadni?

– Na, mindegy – aszongya –, esküt tettem, mer úgy tudtam megmenteni a menyasszonyomat!

Hát, három év, az három év, nem egy óra!

A fiú ült kinn a verandán. Nagy kastélyuk vót nékik. A jány bent aludt.

A kisjány játszott kinn a verandán, aranyfürtös hajai vótak.

– De szíp, oszt oda kell adni!

– Nahát, eriggy, oszt te is aludjál!

Hát a fiú, Feketehold fia, lement a kert hátuljára. (Ű is király vót.) Feketehold király ott sétál. Ott vannak narancsfák, datolya-, fügefák, mindenféle gyönyörű bokrok. Odamegy, a bokrok alatt ott fekszik egy csomó rongyváz.

– Jó Isten! Hogy kerülhetett ez ide? Rongyváz vagy ruhadarab ez? Megmozgassa a lábával, hát felül egy öreg kódus.

– Hehehe, Feketehold fia – aszongya –, neked így illik király létedre a szegínyt bántani?

– Jaj, bocsásson meg! – aszongya. Nem tudtam, azt hittem, hogy rongyváz. Egy királynak jobban meg kell tisztelni, több tisztelet kell, legyen egy nagyobb tudású emberbe, mint egy kicsibe.

– Igazad van – aszongya. Hozzál nekem valami ennivalót!

– Jaj, szaladok, papa, rögtön!

– Hozta a hideg sültet, a kalácsot. Evett, evett, aszongya:

– De bort nem hoztál!

– Hozok azt is! Vitte a bort. Ivott.

– Ne búsulj a kis húgodért – aszongya. Nem fogja elvinni. Az ördögöt küldi a Világboszorkánya, hogy add oda a húgodat. De majd én ott leszek benn. Mán két év letelt. Egy év múlva megjelenek itt.

– Ne menjél el, öreg, jó kódus – aszongya –, hát hogy mennél mán el!

Aszongya:

– Itt tartalak én tígedet, és enni-innivalód lesz.

– Itt – aszongya –, vót egy kocsigarázs, itt van egy kis szoba, oszt ide akarok letelepedni. Ment is szegíny, öreg kódus.

Eljött a harmadik év éccakája, jönnek a kisjányért. Dübörög, zeng, villámlik, csattog, sötétség van. Beszól egy hang:

– Egy!

Kiszól az öreg kódus:

– Egy az út, amelyiken eljöttél!

Aszongya:

– Kettő!

– Kettő, amelyiken visszamísz!

– Három!

– Ki látott mán háromkerekű talyigát?

– Négy!

– Négy, az mán rendes!

– De hát nem akarod kiadni a kisjányt?

– Hogy adnám én ki a kisjányt neked, mikor nem arra egyeztél, ami a tiéd, hanem a máséra.

– Ó, rendben van, öreg, vén kódus, tudom én, hogy ki vagy? Tanálkozok én még veled, mer te az öreg kódus ruhájában vagy.

– De hát menj vissza!

– De holnap tizenkét órakor visszajövünk vagy húszan. Ha nem adjátok a kisjányt, szétszórjuk az összes palotát, kastélyt.

Elment.

– De hát, jöhettek százan vissza – mondja az öreg kódus nem fílünk! Ha még az összes Pokol jön, mer még csak a jöhet!

De hát, megérkeztek másnap. Tüzes kerekeken, dorongokon. Tüzes trombitákon fútták a tüzes levegőt a palotára.

Kiment az öreg kódus, kihúzott egy szál hajat, fellökte a palota falára, semmi baja nem lett neki, a tűz is lehullt rula. Békésen aludt mindenki.

Aszongya a Pokolkirályfi:

– Hahaha, te, te, nem tudok ártani? Majd ártok én neked mindjárt!

– Eljöttem hozzád, te kódus. Ha nem adod ki a kisjányt, abba a pillanatba felfordítom a palotát!

(Úgyse fordította fel!) Megfogtak az utcán egy kisjányt, odaadták neki.

Viszi az ördög nagy diadallal a legelőre a jányt. Mikor mán elérkezett mán legalább hat mérfődre, aszongya:

– Ó, Istenem, mikor apámékkal itt legeltettem a libát! Hopp! Nem te vagy!

Vitte vissza a kisjányt.

– Itt a kisjány! Holnap tizenkét órakor, ha nem adol kisjányt, akkor a palotádba nem maradol!

– Rendben, megkapod!

Megint megfogta a kisjányt, elvitte. Viszi a Pokolkirályfi a kisjányt. Leér vele egy vályogvető gödörig, de olyan nagy vót mán a kisjány, mán tizennégy, mán tizenhat.

– Szegíny apámékkal itt vetettem a vályogot, itt legeltettem a kecskét.

– Hopp! Nem te vagy – aszongya – az öreg Feketeholdnak a jánya!

Visszament, visszavitte:

– Hát én nem bánom, ide figyelj, ha annyira akarod mégis, megviackodhatunk!

– Ide figyelj, nagy vitéz vagy, de nekem egy morzsa, egy porszem vagy!

– Neked? Olyan erős vagy te?

– Na, nem baj! Aszongya a vén kódus:

– Ide figyelj! Te leveted a cipődet, a csizsmádat, és én felhúzom. Aztán leveted a te csizsmádat, az én csizsmámat te húzod fel.

– Jól van!

Aszongya az öreg kódus az ordináncnak:

– Valóságos szurkot forraljál csak!

Lehúzta az öreg kódus egy rántással mind a két csizmáját.

– Na, a tiedet is – aszongya az ördögnek – kírem. Jobb és finomabb olajjal csináljuk meg. Bevitte, beletette a ragadó enyvszurkot. Ahogy gőzölt, aszongya az ördög:

– Mír gőzöl ez?

– Mer finomabb illata van, mint a tiednek!

Rárántotta, leégett az ördögnek a két lába.

– Juj, juj, juj, juj, juj, juj! Engedj szabadon! Nem tudok hazamenni Pokolba!

– Na, gyere!

Kihúzta. Megfogta, felhajította, a fekete felhők járásba, oszt pont a Pokol kapuja előtt esett le.

Az öreg Plútó mondja:

– Te jó Isten! Megettem a kenyerem javát, de ilyet nem láttam, ahogy hazahajintották ezt az ördögöt!

– Na, mindegy! Te jó öreg kódus – aszongya a Feketehold fia –, mivel vagyok neked adós?

– Mivel vagy? Várj csak, mer az összes Pokol ellened jön.

– Mit csinájjak?

– Te csak egymagad vagy. Sajnálom – aszongya – nagyon. Na, de nem baj!

Lássa, hogy jönnek ám tüzes dorongon, tüzes lándzsákkal, tüzes szekerekkel.

– Ó, hohohó! – aszongya az öreg kódus.

Kimegyen hát a kastély elébe. De sokan vagytok! Megfogja, a kisjánynak a hajába van egy fűsü. A Feketehold kisjánynak, aki megszületett, aki mán férjhe megyen, tizenhét-tizennyolc éves.

– Add nekem ezt a fésűt!

– Neked adom, te jólelkű kódus.

Mikor elhajította Pokolország elé, a Pokol fiai mind égtek, perzselődtek, kotródtak hátrafele.

– Még egy lépés, oszt Pokolba vagyok!

– Jaj, Isten őrizzen, atyám! – aszongyák az ördögök.

– Hát mit csinájjak, hát csak el kék hozni a Pokol királyának azt a szíp jányt.

Pokolkirályfi odatermett:

– Hohó, te öreg kódus! A Feketehold fiának a húgát, Szent Amálikát elviszem!

– El, ha el tudod! Ha el tudod, vidd!

– Ide figyelj! Mennyi aranyat kírsz, mennyi kincset?

– Hát – aszongya –, szükségem vóna rá, de én nem kírek!

– De hát, akkor csak elviszem!

– Elviheted, ha el tudod!

Megfogta a jányt a Pokol királyfi, az öreg kódus kirántott egy aranyszál hajat. Rátette, a kezin-lábán az ördögnek bilincs lett.

– Na, látod, hogy ugye, nem tudod elvinni?

– Vedd le rulam, az Isten áldjon meg! Inkább itt hagyom a jányt.

– Mondd meg apádnak, Plútónak, ha még mindig figurázik, az összes Pokolt, ahogy áll, felborítom, oszt begyútom tövibül, oszt elégetem!

– Jaj, az Isten áldjon meg, te kódus, ne tedd!

Elment.

Az öreg Plútó aszongya:

– Hogy létezik, hogy a Feketehold jányát nem tudjátok egy kódustul elvenni?

– Apám! Ez nem közönséges kódus! Ennek olyan varázsereje van, hogy túltesz még énrajtam is.

– Na, majd elmegyek én! Lökjitek a dolmányt a nyakamba!

Rögtön eléfogott tizenkét táltos tüzes paripát, robogott Plútóval egyenesen a Feketehold királyho.

Hát jön:

– Hát te kódus, te kódus! Nem akarsz király lenni?

– Én nem! – aszongya.

– Mennyi aranyat kírsz?

– Mit kírsz az aranyír cserébe?

Aszongya:

– Azt a jányt.

– Hmmm, rendben van! Odaadom neked, csak van nálam egy zsebkendő, görcsre van kötve. Hogy én is menjek a jánnyal, és oldja ki azt a zsebkendőt.

– Ó, de kicsi kírised van! Akármelyik pillanatba meglehet!

Na, hozták oszt az aranyat, hozták az ezüstöt, a gyémántokat, a briliáncsokat. Rakták el. A Pokol végirül megkapta a jányt is, vitte egyenest be Pokolba. Velek ment a kódus is.

Plútó nagyot nevetett. Aszongya.

– Zárjátok be a Pokol kapuját! Na – aszongya –, most mán este lesz a lakadalom!

– Rendben van! A lakadalom előtt egy órával a zsebkendőt kioldom.

– Oldhassa mánis!

– Nem, csak a lakadalom előtt! A kisjány meg ott vót a kódus mellett.

Hozzák hát a pulykákat, ülnek-sülnek, esznek-isznak, dorbézolnak, minden. Mán közeledik mindjárt a mátka-iccaka. A jány kivette a zsebkendőt.

– Még nincs itt az idő – aszongya.

– De te ki vagy, te öreg kódus?

– Jaj, de szíp vagy, te Szent Amálika! – aszongya.

Eljött a tizenkét óra.

– Gyerünk! Oldd ki a zsebkendőt!

Kioldta a zsebkendőt. Lett olyan zenebona, olyan láng, tűz, olyan parázs, hogy az ördögök nemhogy csak Pokolbul repültek szíjjel, hanem még a fejek is repedtek szíjjel, hasadtak szíjjel, hulltak le!

– Na, gyere, kedves kisjányom!

Hopp! Kirepült vele az öreg kódus.

– Tíged lefektetlek ebbe a hegybe, nízd meg, milyen szíp ez!

Csinált neki virágbul ágyat. Elaludt Szent Amálika. De olyan vót, hogy a mezei állatok odamentek, oszt csudálták a szípsígit.

– De szíp vagy!

– Te mír nem vetkezel le?

– Kapcsolom le mindjárt – aszongya – a szíjakat.

A jány elaludt.

– Juj! – olyan zengés vót, hogy felugrott. Az öreg kódusnak a gúnyája ott vót. Az öreg kódus sehun nem vót.

– Ó, szegíny, mi lett vele? Valaki megette vóna? De nem látom, se a vírit, se a cipőjit se! Szegíny! – aszongya.

De lássa, hogy arany lábnyomok vezetnek a hegyre:

– Ó, lehet, elolvadt az öregnél az aranypíz.

Fiatal jány vót, de nagyon szíp vót. Hát, ahogy megyen befele, ott ül egy felsíges királyfi.

– Kedves felsíges királyfi! Szeretnék az öreg kódusrul valamit tudni!

– Ó, Szent Amálika, én vagyok az! Én vagyok Tündérország királya. Sajnáltalak tíged – aszongya –, hogy odaadott a bátyád, de mán a bátyád elment rígen megnősülni, én meg tíged veszlek el! – megcsókolta.

Berepült vele az anyjáékho, a Feketehold királyho, megkírte a kezit.

– Rendben van, fiam! Legyen a tiéd!

Megcsókolta, megölelte.

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Máig is élnek, ha meg nem haltak!

1988. június 15.

Hegyi király

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, de még az Óperenciás jeges tengereken is túl, egy hatalmas hegysziklás vidék. De azon a hegysziklás vidéken csak egy páran laktak. Olyan emberek, akik a sorstul meg vótak üldözve, elhagyták a nagy városokat.

Egy szegíny ember, akinek meghalt a felesíge a városba, kibolyongott kicsi fiával a hegyekbe. De hát a fiú nőtt, nevelkedett. Vadásztak, úgy éltek. Ilyen erdei növényeket szedtek, tettek el télire. Nőtt, nevelkedett a fiú. Mán legényserdülő sorba vót. Aszongya az apja neki:

– Fiam! Igaz, hogy lerongyolódtunk mán, ruhánk sincs! Jó vóna, ha világot próbálnál!

– Ó, kedves apám! Az egész világot járjam be?

– Nem úgy, fiam! El kell menned királyi városokba, szógálatot keresni!

– De hát, apám! Még a nevemet se tudom leírni.

– Fiam, a vitézséghe nem névleírás kell! Hanem a kell ahho, amit neked az Isten megadott. Amikor te megszülettél, egy hang kiáltotta, hogy hírneves ember leszel.

– De hát – aszongya –, akkor elinduljak, apám? De még az sincs, amit vigyek magammal.

– Jaj, várjál, fiam – aszongya –, hagyott itt anyád – aszongya – egy amulettot neked. Kivette a nyakábul, hogy adjam neked, amikor felnősz.

– És az én anyám ki vót?

– Fiam, én elraboltam. Mer én betyár fővezír vótam. Egy hercegnő vót, de meghalt anyád, egy zsumbulyba, ahun senki nem láthatta. De hát, így áll a bál, te hercegfi vagy!

– Na, add ide az amulettet, apám! Megcsókolta. Hát te betyárfővezír vótál?

– Az, fiam!

– Hát azzal a pízzel meg kinccsel mit csináltál, amit raboltál?

– Szétosztottam a szegínyek közt, fiam!

– Na, holnap hajnalban elindulok, apám!

Akkor odaadta az amulettot, beletette a fiú nyakába. Elővett egy szűrbül egy öltöny ruhát. De mán foszladozott vót.

– Ez, fiam, minden vagyonom, neked adom. Na, térdelj le, fiam! Ráadta az áldását. Eriggy fiam, Isten hírivel!

Hajnalodott.

Nagy folyón kellett a fiúnak keresztülmenni. Ment a folyón a hajóval. Úgy, hogy kiszállt közben, lűtt vadat, megsütötte. Ment. Hát hova érkezett ű? Egy nagy-nagy királyi országba. Egy nagy hajóállomáson meglátták a fiút a kis tutajon, odamegy elébe egy ríszeg kapitány.

– Ugyan, ugyan, Istennek szent gyermeke, hogy jöttél ebbe az országba? Aki ide bejön, innen nem mehet ki.

– Mír? – aszongya.

– Hó, mer itt, ebbe az országba olyan bánat van, hogy a király jányát elrabolták. Mind a hármat! Aki ide bejön, és nem állja meg a helyit, karóba ütjük a fejit. De még visszafordulhatsz, adok időt.

– Istentül – aszongya – áldott a főd, mindenütt!

– Kösd ki – aszongya – a kis bárkádat!

Fogta magát a fiú, kilépett a bárkábul, ránízett a révkapitány:

– Elég szálas ember! Elég jóképű is – aszongya. (Herceg anyja vót, az apja betyárfővezír vót.) Vezetik a király elébe.

– Hohó – aszongya –, Istennek átka! Hogy tehetted ebbe az országba a lábadat? Hunnen jöttél? Hiszen az összes világon tudják, hogy aki ebbe az országba bejön, az élve innen ki nem megyen!

– Hát én eljöttem, felsíges király atyám, hogy világot próbáljak!

– Megpróbálhatod. De az életed akcióba adjuk.

– Mire fel, felsíges király atyám?

– Abba – aszongya –, hogyha el nem mísz, a három jányomat felszabadítani, akkor a fejedet veszem, de hogyha felszabadítod a három jányomat, akkor pedig király leszel!

– Méltó vónék én egy királyságra?

– Na, dehát, fiam, így nem mehetsz el! Adok rád királyi ruhát. És lovat, kardot.

– Na, rendben van, felsíges király atyám! Merre kell menni?

– Látod azt a tengerpartot? Lehet, hogy mire odaérsz, a ló kidöglik alólad. Adok neked aranyat, ezüstöt, ennivalót, és induljál el.

Felöltöztettík.

Ránízett a király:

– Á, de szíp, derék dalia ez!

Kardot vett, ment. Mendegél, erdőkön, mezőkön, sötétsígeken, királyi városon, brukkón, de sehun nem hallja hírit a három jánynak. Mán bizony ment egy éve. Letért az ösvényrül, lássa, hogy egy nagy márványtábla ki van téve az ösvényen, rajta egy halálfej:

– „Erre az útra úgy lépjen akárki, hogy a halál ura házába líp be!"

Meggondolta magát a fiú. Megyen, megyen, megyen, mikor beír egy nagy-nagy erdőbe. Lássa, hogy a sok emberfejek, koponyák ki vannak téve.

– Hű – aszongya –, de rossz helyre tettem magamat!

Mindjárt szaladnak testőrök lándzsával, lefogták a fiút. A lovat elvették tülle. Betették egy siralomházba. Vezetik a király elibe, lássa, hogy egy hatalmas király. Minden tiszta arany, ami csak létezik, minden szípsíg a palotájába van.

– Ó, te keserű életű gyerek, hogy jöttél erre az útra? Vót másik út is!

– Erre jöttem! De öreg vagy máń, királyatyám! – aszongya.

– Bizony, bizony, háromszázhatvan éves vagyok mán! Na, de fiam, mielőtt meghalsz, lefürösztelek. Mer nálunk az a szokás, hogy aki idetér, megöljük, hogy a termísek szebbek legyenek, itt a környíkbe!

Elvitték, lefürösztötték a fiút. Meglátta a nyakába az amulettet a fürdőmester.

Felszaladt.

– Kedves felsíges király atyám! Ennek egy aranyamulett van a nyakába.

– Vedd ki, hozd ki– aszongya. Nem azír, hogy kíváncsi vagyok rá, mi lehet benne!

Megnyissa a király, megijedt, el is esett, elájult. Ez a király vót az ű anyjának a bátyja.

– Hej, hej, kedves öcsém! A te anyád az én ídes húgom. Hogy létezik, hogy küldhetett el tíged a Sárország királya? Hova küldött tíged, fiam? Egy elátkozott országba! Ott van a három jánya, de oda fődönjáró lélek nem tud bejutni. Na de, majd megpróbálok rajta segítni!

– Na, naposok, hetesek, köllerek, szolgálók, szobajányok, pincérek!

Mind mentek.

– Azonnal öltöztessétek az öcsémet aranydolmányba.

Felöltözött aranykarddal a fiú, aszongya:

– Az amulett?

– Az amulettet neked adom, mer az anyádnak adtam ezt – aszongya. De – aszongya – hadd nízzem meg még anyádat!

Akkor látta meg, milyen hercegnő vót az anyja. Aszongya:

– Elrabolta egy betyárfővezír, azóta nem láttam. Nem láttam, de aszondom neked, hogy ha mán meghalt, a királyságom terád marad. Látod, hogy három országom, három birodalmam van. Ez mind a tiéd! Mer, ha tudni akarod, a Sárország királya küldött tíged. De odaküldött, ahova emberi lény, még madár se repülhet! Na, de én majd segítséget nyújtok neked, valamilyen tudományos úton. Szóljatok csak a Világ Jövendőmondójának!

Rögtön szaladtak a hegyekbe, hozták le kocsival a Világ Jövendőmondóját.

– Na, te Világ Jövendőmondója! Fordítsd meg a varázstükröt a kezedbe, és nízzíl bele, mit látol az öcsémnek a sorsáról?

Belenízett, és akkor aszonta:

– Nem sok jót jósolok ki, mer azér olyan helyre megyen, ahun tizenkét tüzes bika őrzi az elátkozott tizenkét királyfit, és hát nem sok jövőt jósolok neki. És hát, ott van a három jány, nem él, techalott, három aranykoporsóba, és azt megváltani nagyon nehéz! Egy mód van rá, ha a nagyapád sírjábul felvennéd a bruncikkardot, ami átkot, ördögöt, sátánt, mindent, elátkozottságot elvág. Akkor meg tudnád nyerni.

– Hun van elásva?

– Nincs elásva, itt van bent egy kriptájba, felvehetitek!

– De hát, akkor fel kell bontani a kriptájt.

Felbontották a kriptájt, kivették a bruncikkardot belűle.

– Na, kedves öcsém! Ez átvág sátánt, ördögöt, Pokolt, elátkozottságot. Ezt kösd az oldalodra.

– Na, te, Világ Jövendőmondója, mit jósolsz még?

– Azt, hogy a három jányt tizenkét elátkozott királyfi őrzi, tizenkét bika képibe. És nem tudja felélesztени az öcséd, csak, ha elmegy a Fekete tengerhe, a Fekete hegy tetejire. Ott van a balzsamvirág, és azt elhozza elém, és a három jány orra alá tarcsa. El van átkozva a három jány.

– Na, akkor eriggy oda!

– Hohó, Világ Jövendőmondója, menjen oda? Megöregszik háromszor, mire odaér, meg ide visszajön – aszongya –, hogy gondolod? Nagy a grafológusság benned, de ha nem mondasz igazat, karóba húzatom a fejed!

– Az apád hétszáz éves vót, amikor meghalt. Te háromszázhatvan vagy. Az apádnak itt a palota háta megett el van ásva a lova. De mán csontváz. Csak egy fej, aranykantár van a fejibe. Ásasd fel! A csontvázat tedd ki tizenkét órakor a nap elébe, és vágja födhö az öcséd az arankanytárfejet, és akkor lesz belűle tizenkét lábú táltos bögejcsikó.

Felásták a csikónak a csontvázát, látták, hogy rajta az arany kantárfej.

Fődhö vágta a fiú. Lovász háromszáz! Tizenkét lábú táltos bögejcsikó repkedett felfele. Nagyot nyerített, megrepedezett a palota fala.

– Hej, hej, kedves gazdám! – aszongya. Megyek a Fekete tengerbe, megyek a Fekete hegyekbe. Ott van egy balzsamvirág, azt kell elhozni. De vigyázz, mer azt három sárkány őrzi, és tüzet lehelnek rád, de csak bízd rám!

– Na, kedves bátyám! Megcsókolta a bátyját. Na, most mán megyek!

– Menjél – aszongya.

Felült a fiú a tizenkét lábú táltos bögejcsikóra, megindult száguldani a levegőbe. Kétszer kibuksengelt alula a ló. Amikor le akart esni, aláugrott.

– Megijedtél, kedves gazdám?

– Ó, dehogy ijedtem! Most látom szegíny apámat, hogy vadászik.

– Nagy szerencséd!

Hű, azon gondolkodott itt a bátyja, hogy nem kírdezte meg, mi a neve!

– Hát – aszongya – nem tudom. Na, majd visszajön, megkírdem. Megyen a Fekete tengerhe, a Fekete hegyekbe. Mán előre húsz, harminc méteres lángokat lövellt rá a három sárkány.

– Nem bírom megközelíteni. Mit csinájjak?

– Gyere vissza a tengerhe, oszt gyúccsál fel három erdőt, hogy tűz legyen. Oszt megeszem.

A tizenkét lábú táltos bögejcsikó a parázzsá vált három erdőt felfalta. Elkezdte hát engedni ű is a tüzet, a három sárkánt, tisztán zsarátnak, parázsnak égette!

Aszongya:

– Vigyázz, most nyílik meg, ha nem tudod leszakítni, akkor ne is indulj sehova se! Odament a fiú. A szíp balzsamvirág kinyílt. Hopp! Leszakította.

Aszongya:

– Tedd a belső zsebedbe! Vissza kell menni apádho.

– Apámho? Hát mi közöm nekem apámho, amikor mán itt vagyok a bátyám birodalmába?

– Vissza kell menned apádho!

– De hát, te nem tudod, hogy hol lakunk.

– Dehogynem!

Kiírt egy hegyes vidékre. Egy víz tetejin laktok, az Isten szigetjinek híjják.

Aszongya:

– Oszt mírt híjják ezt Isten szigetjinek? – mondja a lónak. (Mer a ló tudott beszélni táltosul.)

– Mer az egy erdősigbül, növényekbül úgy verődött össze, és szigetté alakult.

– Mit keresek, mi bajom, mi gondom nekem most apámmal, amíg vissza nem mék?

– Aszontam, ű általa megyünk vissza!

Visszament. Leszállt a szigetre. Az apja gyorsan szalad elébe:

– Ó, ó, kedves gyermekem, hogy változtál így meg?

– Apám, valóban betyárfővezír vótál. Most mán elhiszem. Anyám hercegnő vót.

– De fiam, nagyon szerettem anyádat! És egy rejtekhelyre vittem el. És én vele éltem le az életem. Te maradtál.

– Apám! Mondd meg mán nekem, hogy mi az én nevem?

– Fiam, a te neved: Hegyi király.

– Hogy mondod, apám?

– Hegyi királynak neveztelek én el. Még nincs királyságod.

Aszongya a ló:

– Ott van apádnak a feje alatt egy aranykulcs. Vedd el!

– Apám – aszongya –, egy aranykulcs van a fejed alatt.

– Ó, gyermekem, erről megfeledkeztem mán!

– Fiam, evvel nem minden ajtót tudsz kinyitni. Ahova ez való fiam, ott kint járt valamikor anyád. Anyád vitéz vót, és négylábú táltos bögejcsikón repkedett. Van neki egy bátyja valahun. (Nem tudta az apja, hogy mán megtalálta a fiú az anyjának, az ídesanyjának a bátyját, a háromszázhatvan éves herceget.)

– Na, apám, add ide!

– Fiam, vigyázz magadra nagyon, mer ahova ez a kulcs való, onnan még élve nem jött el ember. Anyád is csak iccaka lopta el.

– Ohóhó, minek nekem ez, ha oda nem lehet bemenni?

Beletette a zsebibe. Megcsókolta az apját.

– Adok egy fél fácánt, meg van sütve. Edd meg. Meg gyúrt egy kis pogácsát neki. A fiú ránízett az apjára, oszt kihullt a könnye.

– Szegíny vagy apám, boldoggá teszlek. Így teszek én mindenkit boldoggá, akit szeretek!

Visszarepült a nagybátyjáho.

– Na, kedves nagybátyám!

Megcsókolta.

– Megfiatalodtam, legalább száz évvel, öcsém! Elfelejtettem elsősorba megmondani neked, hogy apádho el kell menni, egy kúcsot el kell kírni.

Aszongya:

– Ez az?

– Ez az – aszongya.

– Vigyázz magadra, nagyon vigyázz!

– A nevemet meg elfelejtettem, azt mondta apám, hogy a hegyekbe nevelt fel, Hegyi király a nevem.

– Na, akkor meg is keresztellek!

Megkeresztelte Hegyi királynak.

– Menjél, fiam, békével! Vigyázz, vigyázz, de nagyon vigyázz! Mer a három jány lesz az érdekes, amit el kell hozni. Nízzed csak, fiam!

Kivett egy festményt. Mikor kivett egy festményt a fiókbul, beleragyogott az összes szoba.

Aszongya:

– Mi ez? Fácán? Vagy milyen madár?

– Nem, fiam! Ez a Boldogság madara! Aki azt megnyeri, örök életen át boldog lesz az a tartomány, mer minden nap két aranytojást tojik.

– Hát – aszongya –, nagyon jó!

Megindult hát menni, mendegélni! Elérte azt, ahun a három jány van. De olyan sárkányok, olyan szörnyetegek vótak a kapuba, nagy hatalmas vaslakat az ajtón.

Kihúzta azt a kardot, amit adott neki a bátyja. (De az még a legnagyobb, öregebb bátyjáé vót.) Odavágott vele, porrá ment rögtön a lakat. Sárkányoknak, szörnyeknek fejit vette, haladt befele. Egyszer hallott egy olyan vírfagyasztó nevetést, hogy majdnem megfagyott a fiúba a vír.

– He, he, Hegyi király! De jó helyre jöttél! Ha ezer lelked van, akkor se bírsz meg velem! Tudom, mír jöttél! A három jányér. Meg a Boldogság madaráért. De nem fogod megnyerni!

Ahogy jön ki, lássa, egy embernek három feje van a nyakán. Egy keze helyett három keze van. Ahogy beszél, úgy jön ki a száján a láng, meg a füst. Elátkozott vót, ez vót az Elátkozott király.

– Nízzed csak!

Csapott egyet a levegőbe fel a plafon fele, de a folyosó fele jött ki vagy száz ördög. Ha énvelem megbírsz, ezekkel nem bírsz meg!

Aszongya az egyik ördög:

– Vedd el a kardot tüle!

Hopp, a fiú rögtön elkapta a kardot, hátrált.

A ló kijjebb állt.

– Na, mire jössz velem? Kardra, birokra vagy buzgárra?

– Nekem mindegy – aszongya –, úgyse tudol meggyőzni!

Megfogta a fiú, úgy odavágta, hogy porrá ment. Egy füstfelhőbül kigyütt, még nagyobb lett.

– Na, látod, úgyse bírsz velem! Utolsó, halálod órájába adok neked, kírjél, amit akarsz!

Gondolkozott a fiú:

– A lovammal szeretnék beszélni.

– Még egy kívánságot adok neked.

– Majd azt utána kírem.

Odamegy a lóhoz.

– Mit szólsz hozzá? Elátkozott. Én se bírok vele.

– De hát akkor mír nem montad meg neki, hogy meg ne öljön. Van rá orvosság! Ide figyelj! Kírjél tüle háromnapi időt. Három napig járd be a palotát. Mindenhova beenged, csak ahol a három jány techalott, oda nem enged be.

– Akkor három napot kírsz arra, hogy még íljíl? Megadom neked, mer utolsó három napod ez neked. De olyan feltétellel, hogy minden szobába bevezetlek, de egybe nem vezetlek.

– Nekem mindegy, te Elátkozott király!

Hát fogta-kapta magát, bevezette kilencvenkilenc szobába, szebbnél szebb szobákba. Arannyal, ezüsttel, gyémánttal, kardokkal, mindenféle ékességgel tele vót. Kilencvenkilencedik szobánál látta meg a boldogság madarának a fénykípit. Ott vót a három jány is lezárva. De hát akkor, három napig ű pihenhetett. Mikor elaludt az Elátkozott király, mer ű is álomba merült, akkor három napig aludt.

Aszongya a lú:

– Vedd ki a balzsamvirágot, és nyiss be a boldogság madaráho az ajtót, és ha elalszik, akkor meg tudod közelítni a három jányt is. Felílednek azok is a techalottságbul, de olyan körülmények között, hogy

hogy jól gondolkozzál! És akkor fűttesd be a kemencét, míg alszik, és lökd bele az elátkozott királyt. Akkor meg tudod nyerni! Mer, hogyha nem veszed ki a balzsamvirágot, és az illatjától nem alszik el a boldogság madara, akkor az tíged elaltat örökre, nem is kell, hogy az elátkozott király végezzen veled! Majd, amikor nyitod az ajtót, dugd előre a virágot az ajtónyíláson!

Nyitotta a fiú, mer az aranykulcs vót belevaló, amit az apjától elhozott. De hát, megnyitotta az ajtót, bedugta a balzsamvirágot, lassan, lassan lehullott az állványrul a boldogság madara, de ragyogott a szípsígitül a palota.

Odament, felnyitotta a három koporsó tetejit. Mind a három jány felébredt, megcsókolgatták. Befűtötte a kandallót gyorsan. Ahogy aludt, az elátkozott királyt bedobta. Megégett. A sátányokat pedig a karddal mind szíjjeldarabolta, és boldogan kiment.

– Na, hogy vigyem a slájerját? Egy lovon, amikor csak egyet vihet maga előtt.

– Ó, aszongya a ló –, ne gondolkozz azon! Ami azt illeti, nem három jányt, százhármat is elbírok. De én hazaviszlek, és tovább nem tudok veled menni.

Mit vót, mit tenni, egyik ült a táltos nyakára, másik a farára, egy meg az ölibe. Négyőjüket a ló felkapta, vágtatott visszafele.

Mikor az öccse visszaérkezett, a bátyja még száz évet fiatalodott.

– Na, most mán hazaviheted a királynak a három jányát, de olyan feltétellel, hogy egyet se válassz belüle. Mondjad neki, hogy nem választol, mer még nem nősülsz. Bent van neki az ünneplő szobájába egy kis zenélő malom, adja azt neked. És hozd el nekem azt a zenélő malmot. De hát, ha megszerezted, nagy vitézség, és nagyon nagy, hatalmas utak várnak rád.

De hát, akkor felült, még elvitte a táltos ló. A három jány apjáho mikor beérkezett, lehúzták a fekete gyászt az országrul, és akkor letette a három jányt.

– Na, kedves, felsíges király atyám, itt a három jányod!

– Melyiket választod?

– Én egyiket sem választom, mer nekem még nincs itt az idő, hogy megnősüljek.

– Na, akkor mit kírsz?

Aszongya:

– Van az ünneplő szobádba vagy az elátkozott szobádba (mán nem elátkozott!), az ünneplő szobádba van egy zenélő kis malom. Add azt nekem!

– Hohó, azt kíred? Amire még ember nem is áhíthatott, mer nem adtam. De hát, akkor ezt kíred? Gyere vissza három év múlva, megkapod. Felesküdök kardom markolatára.

Hát a fiú visszafordult a nagybátyjáho, és a nagybátyja azt mondta akkor:

– Három év múlva neked adja. De hogy akkorára élve maradsz-e? Nem leszel-e halott, hogy fogságba nem halsz-e meg, azt nem tudom! Hanem itt van egy madár az ablak alatt, itt sétál. Nízd meg, ez a Boldogság madara. Hogy elaltattad, felkelt, eljött utánad.

Látta a Boldogság madarát, látta, hogy mindennap két aranytojást tojik. Hát ez olyan kincs vót, hogy minden királynak a kincsivel, vagyonával felért.

– Na, mindegy, Hegyi király! Három évig legyél nálam.

– Itt is lennék a boldogságba, de az apámat sajnálom!

– Apád él! Betyárfővezír vót, a hegyekbül mán nem jön el. Hanem itt van ez az aranyalma. Eriggy oda, ahun apád van, a hegyekbe. Itt ez a pálca, üssél rá. Lesz belüle egy tizenkét emeletes kastély, és apád ebben fog majd élni.

Elment a fiú, a ló csak vele ment, pedig mán fáradt vót. Megütötte az almát, lett belüle tizenkét emeletes királyi palota. Hetesekkel, szolgálókkal, köllerekkel, szobajányokkal, ordináncokkal.

Aszongya:

– De hát, kedves apám! Most mán legyél boldog!

– Jó, gyermekem! A kúcsot visszaadnád?

– Mír ne?

Odaadta neki. (De hát sajnos, mer még a kúcsra szüksége lesz neki, de megfeledkezett a fiú.) Visszament. Íldegélt. Minden nap játszadozott a Boldogság madarával.

De hát, teltek, múltak az idők, a napok, a percek, az órák. Lassan haladt az idő. A fiú mán bizony úgy gondolta, meg kellene nősülni. De a bátyja szavára ráhallgatott.

– Hiszen te még fiatal vagy a nősüléshe, de nem bánom. Ha három év letelik, adok neked egy utat, amelyiken elmísz. Hogy visszatérsz-e, azt nem tudom! De olyan útra küldelek tígedet, ahunnen ember vissza nem tért. De olyan szíp a királyjány, hogy minden nap tizenkét órakor délibábot játszik a szípsígin a nap. De olyan feltétellel, hogy oda, aki elment, vissza nem jött, mer annak olyan anyja van, hogy mikor bemegy, elaltassa, és abba a pillanatba karóba húzzák a fejit!

– Hát hun van az a király?

– Hohó, a világ végin! A tenger fenekibe él a Mágnes király, akinek olyan ereje van, olyan mágneses az ereje, hogy minden vitézbül ki tudja az erőt szívni. Hát ez egy kicsit rosszabb lesz, nehezebb lesz, mint ahogy te gondolod, de majd szerencsét próbálsz! De akkor, ha visszatérsz, rád is hagyom a királyságomat! Mer a Mágnes királynak a jánya való csak hozzád, más embernek a jánya nem illik hozzád. De hát, ha eltelt a három év, eriggy vissza, és a három jány apjának mondd meg, hogy semmiféle átok, semmiféle vitézség nem fog rajtad.

Levette az övet a bátyja a derekárul, odaadta.

– Nesze, kedves gyermekem! Kösd fel ezt az övet, sem átok, sem kard nem fog rajtad! Amerre jársz-kelsz, mindenütt vitézséggel vagy, és akkor visszatérhetsz.

Mikor megérkezett Halbor királyhoz:

– Ó, kedves gyermekem – aszongya Halbor király –, boldog vagyok, hogy láthatlak!

Kijött a felesíge, egy hatalmas kígyót kihúzott a kebelibül, rálökte a fiúra, de a fiúrul lepergett.

– Ohó, tudom, hogy miben spekuláltok! Hogy nem adjátok ide nekem a zenélő malmot. De, ha nem adod, a palotádat fenekestül összevissza tiporom.

Mit vót mit tenni, odaadta neki a zenélő malmot.

Vitte nagy boldogan vissza. De a világ legszebb tündéri nótákat, a világon mindenféle legszebb énekeket énekelte.

Megszólalt a zenélő kis malom:

– De kedves gazdám! Kírhetsz akármit. Nemcsak énekelni tudok, hanem tudok varázserdőt csinálni, aranyerdőt, és ami csak létezik, amit szíved, szád megkíván, mindent meg tudok neked teremteni!

– Ó, Istenem! De boldog, de gazdag az az ember, akinek te a tulajdonában vagy! Mondd meg nekem azt, hogy a Mágnes királyho hogy tudok bejutni?

– Oda nehéz, mer az én erejem is kicsi!

– Hát akkor, hogy tudok oda eljutni? Nekem oda most mán el kell jutni.

– Az nehéz, de adjál háromnapi gondolkodást, hogy ki tudjam fundálni, hogy hogy tudnák az erejin túljárni. Hiába mísz királysággal, hiába mísz vitézséggel, az mind kicsi neki. Hanem olyan formában gondoltam, hogy három nap alatt kifundálok valamit, hogy hogy tudjuk megközelíteni!

De hát akkor eltelt a három nap.

– Na, meg is van mán! Csináltass magadnak mágnesbül egy ruhát. Mágnesbül, hogy a Mágnes király ereje ne legyen olyan. Olyan erős ruhát csináltass!

– De hun tudják azt megcsinálni?

– Hohó, azt csak a Pokolba tudják neked megcsinálni!

– Hát, hogy menjek Pokolba?

– Ne törődj vele! Én elmegyek veled!

– Hát te malom vagy, hogy tudsz te menni?

– Ne törődj vele!

– Na, ülj fel, kedves gazdám!

– Különben malom vagy te, vagy varázserő, vagy varázsló?

– Nem. Ha tudni akarod, én egy vitéz király vagyok. Csak malomnak átkozott el az a király, akinek a három jányát elhoztad az Elátkozott királytul. Mer az én anyám a Világboszorkánya. De hát, gondolhatod, hogy apám a Plútó!

– Hát az is király! Hát akkor megvan! Elmehetünk.

– El bizony, csak vigyázz minden lípísedre. Kioktatlak.

Felült a hátára, megyen, megyen, mikor mán beért Pokol tornácára, annyi ördög vót, tüzes labdákat, tüzes dorongokat, tüzes szigonyokat hánytak a fiú felé. A kétfejű táltos ló kilehelte a száján a ködöt. Egy se látott. Megyen belefe, hát az öreg Pokol királyné ott ringat a bölcsőbe egy fiút. Ló vót a feje, sárga vót a szeme. Virított, mint a kikirics.

– Szerencsís jó napot, kedves ídesanyám!

– He, he, de szerencséd, de szerencséd, hogy veled gyütt a fiam, másképp ízrül ízre, mustármagrul mustármagra szaggattam vóna ezt a Hegyi királyt! Hanem mondjad, mír jöttél? Mer még nem telik le rulad a hetedik év, hogy elátkozott tíged Halbor király. (Akinek három jányát elvitt az Elátkozott király, akit a Hegyi király nyert fel, a balzsamvirággal.)

– Na, jó, jó! Kellene a Hegyi királynak egy páncél, egy mágnesruha, hogy ne fogja a Mágnes királynak az ereje.

– Ó, hát ez kicsi!

Átszólt a Pokol tornácán, mán hozták is a mágnesruhát. Mikor felvette a fiú, úgy érezte, hogy száz, meg ezer évet öregedett. Kinőtt a szakálla.

Aszongya:

– Na, ülj a hátamra!

Visszavitte a nagybátyjáho.

– Na, de hát – aszongya–, most mán mehetünk!

De mán akkor megint malom lett. Zenélt szípen.

Aszongya:

– De hogy menjek el?

– Hohó, még egyszer visszaadom neked a tizenkét lábú táltos bögejcsikót. Elmísz, és amikor elmísz, mikor odaérsz, akkor majd megtudod, hogy mit mond neked a kis lú.

Felült a ló hátára, megindult menni, mendegélni. Síkon, erdősígen, völgyen, határon, és elérkezett a Mágnes királyho. De hát, mikor megérkezett, akkor megállt a tengerparton. Gondolkozott, hogy mit csináljon? Aszongya a kis lú:

– Semmit se tudsz csinálni, tizenkét órakor szétnyílik a tenger, bele kell, hogy ugorjál.

Tizenkét óra előtt megnyílt a tenger, kettévágódott. Leszáll a kis lúval, összezárkózik a tenger. De lent a tenger fenekin mindenféle csillogó mágnes, paloták, szobák, lovak, emberek, mindenki mágnesbül vót. De hát, a fiút nem tudták szívni, mer a fiún rajta vót a mágnesruha.

– Na, merre menjek?

– Eriggy be a palotába és jelentkezzél, hogy eljöttél vitézséget próbálni, szíp jányt nyerni. Elvégre, hát te vagy a Hegyi irály!

Bemegyen.

– Szerencsís jó napot, kedves felsíges király atyám!

– Isten hozta magát is, kedves más országbéli királyfi! Ugyan mi járatban van?

– Hát – aszongya –, eljöttem ide vitézséget próbálni, szíp jányt nyerni.

Aszongya az ordinánenak:

– Hozd be a jányomat, hagy lássa meg!

Behozza a jányt, egy galamb képibe. Egy aranygalamb képibe.

– Na de, nem baj, ha galamb is, akkor is szeretem! – aszongya.

– Nálam van egy próba! Kimísz a kútho. A lesz az első próba. Három aranyhal lesz. Három jány az. De hogyha nem az enyimet választod ki, akkor karóba húzatom a fejed.

A galamb meg hallgassa az ordinánc karjárul. De hát akkor kiment.

A hárombul a kisebbik hal hátrább maradt, megfogta. A vót a jány. Bevitte. Aszongya:

– Megnyertél egy tétet, de még kettőt meg kell nyerned. Három a feltétel!

– Mire jössz velem? Kardra, birokra vagy buzgárra?

– Nekem mindegy! – aszongya. De hát én birkózni szeretek. Mikor kiment vele, megfogta a Mágnes király, belevágta térgyig Hegyi királyt a fődbe. Kiugrott a földbül, visszavágta űtet derékig. Kiugrott a Mágnes király, visszavágta űtet csecsig. Mikor kiugrott, visszavágta nyakig, ráugrott a vállára. Kihúzta a kardot.

– Megnyertél két tétet, engedjél fel!

– Akkor a harmadik tét mi lesz?

– A lesz, hogy kimegyünk a villószűrőre. Meggyújtsuk az erdőt, amin a villószűrű áll. Vírplaccot csinálunk, és a tűz közt összemegyünk.

De hát összementek, odavágott neki a Hegyi király. Mindjárt lehullt rula az össze mágnesruha, mágnesruha nékül vót.

– Látod, fiam? Így vótam elátkozva!

A jány meg jött, húzta az aranyhaját maga után. Aranyfoggal, ahogy nevetett, a gyönyörű rózsák jöttek ki a száján! Megcsókolta a fút. Mán akkor fent vót a palota a tengerparton, mer felnyerte az elátkozottságbul.

Hazaérkezett. Ott várta mán az apja, a bátyja is megfiatalodva. Bementek a kápolnába, rázúgtak a harangok. Megcsókolták egymást, és boldogan egymásé lettek. Egymás karjába lefeküdtek. És boldogan aludtak, meg szerelmeskedtek.

Azt mondta a fiú:

– Én a tied, te az enyim, ásó-kapa, nagyharang válasszon el egymástul bennünket!

Máig is éltek, ha meg nem haltak.

1988. június 17.

Ezüstherceg

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, de még az Óperenciás tengereken is túl, egy herceg, aminek a neve Ezüstherceg vót. Azért nevezték el Ezüsthercegnek, mer annak az országa csak mind ezüst vót. Amerre jártak-keltek, falvak, városok, fák, az mind ezüst vót. De hát nagyon kemény, konok szíve vót. Soha nem adott senkinek semmit.

Mán bizony idős vót, de csak még mindig a felhalmozott ezüstbányákat csinálta.

Megyen hozzá egy szegíny öregasszony:

– Hej, hej, te Ezüstherceg! Milyen gazdag vagy! Milyen szíp vagy, a felesíged is! Annyi az ezüstöd, hogy országot, világot ki tudnál fizetni, de egy szegínynek nem adtál egy ezüst tallért soha.

– Ládd, te öregasszony, most van igazad!

– Mit csinálsz most te evvel, mikor egy gyereked sincs. A felesíged nagyon jó, sokszor adakozott a szegínyeknek a konyháról is. De te nem!

Aszongya a felesíge:

– Te öregasszony, te mintha tudnál valamit, hogy én jó szívű vagyok, adakoztam, pedig nem vótál itt. Mondd meg mán nekem, hogy hogy lehetne, hogy nekem gyerekem legyen?

– Hogy lehetne? Hiszen, ha akarom! Mit szeretnél?

– Én egy nagyon szíp jányt szeretnék, nem fiút!

– Ejnye, ejnye – aszongya a herceg –, odaadtam vóna fele hercegségemet, fele Ezüstországomat, csak legalább egy fiút mondtál vóna!

– Nekem nem kell fiú! Nekem jány lesz!

– Na – aszongya a herceg –, amír azt mondtad, hogy jány legyen, ezírt megátkozlak! De meg fogom átkozni a jányodat is!

– Ó, ó, herceg – aszongya az öreg tudósasszony –, ne átkozz meg senkit se!

– Na, kedves gyermekem! Elmegyek, három nap múlva visszajövök! Hozok neked három csepp orvosságot, oszt nagyon szíp jányod fog születni.

– Nem baj, ídesanyám – aszongya.

Ment a herceg, hozott magának ennivalót. Hát az öregasszony alátett finom enni-innivalókat a kötője alá. De ez a herceg nagy kegyetlen, konok vót, ennivalót sem adott a szegínyeknek. Hát, ahogy az öregasszony ment, aszongya:

– Várjon, ídesanyám!

A herceg karóval szaladt utána.

– Hogy merted ezt megtenni? Mit viszel?

Felemelte a kötényt, az Isten azt adta, rögtön virágnak vált az ennivaló.

– Ládd, virágot adok!

– Jól van, vigyed!

Mikor kiment az öregasszony, jött elő a sonka, kenyír, szalonna, mindenféle lett belűle.

Jön három nap múlva az öregasszony visszafele, hoz egy picike kis fekete üveget.

– Na, gyermekem! Hozzál egy gyűszűt!

A herceg felesíge előhozta a gyűszűt, hármat cseppentett bele. Háromszor rácseppentett, három kámforcseppet.

– Idd meg!

Amikor megitta, rögtön teherbe esett.

– Na, kedvesem! De nagyon szíp jányod lesz! De vigyázz, mer az urad elátkozza.

Tel múlt az idő, a napok, az órák, a percek, a minuták, suhantak, a Nap lement, feljött, a Hold is tovaballagott, a folyókon megindultak a patakokba a vizek. Előállt a szülése.

Lett egy olyan szíp hercegjány, hogy aranyfoggal, aranyhajjal. Minden hajnalban a hóna alól repkedett ki a kéteshajnal csillag. Aranykereszt vót a kődökin.

– Jaj, de szíp, kedves férjem, nízzed!

– Nem fiú lett! Nem veszi át a hercegséget! Én meg másnak nem adom a hercegséget!

Tudod, a jányt elviszik!

– Hát, mán mindegy!

Letérdepelt a herceg, levette a koronát a fejiről.

– Na, ha akarod látni, rabolják el tülled! Megcsókolta a fődet. Elment, kivonult egy külön-külön nagy ezüsterdőbe, ott élt maga.

De nő, nevelkedik a jány, de olyan szíp, a napra lehet tekinteni egyszer-kétszer, de rá egyszer se! Mindenki gyönyörködik, az aranyhaját csókolgassák. Nap vót a mejjin, hold a homlokán, kéteshajnal csillag minden hajnalba repkedett a hóna alól, aranykereszt a köldökin. Ahogy nevetett, gyönyörú ezüstgyöngyök jöttek ki a száján. Meg ezüstrózsák.

– Jaj, de szíp! – mindenki örömit látta.

Egy hajnalba a palotában örvendez az anyja:

– Kinízek mán!– aszongya, nízd meg, milyen gyönyörű most a virág is. Ilyen szípnek sose láttam!

Hát, mikor kiníz, egy hatalmas nagy varangyos bíka ül az ablak alatt.

– Ha, ha, ha, ha, – kacagott.

Mindjárt lehullott a rózsa.

– Ládd, milyen szíp jányod van? De hát nem lehet a tiéd, ha nem adod nekem felesígül!

– Neked, te csúnya varangyos bíka? Igaz, hallottam, hogy királyok vannak elátkozva, de hogy adnám az én gyönyörű jányomat?

– Hogy adnád? Ha nem adod, viszem!

Becsapta az asszony az ablakot. Mondta a jányának, hogy rögtön menjenek be a szobába! Bezártak mindent.

Egyszer érzi az asszony, hogy nagy álom jön rá. A jánya is elaludt. Megnyílt az ablak, a bíka benyúlt érte, forgószél képibe, alló, el is vitte!

Az asszony rögtön felkelt. Cibálta a haját, sikított.

– Jaj, a gyermekemet elvitte a bíka!

– Na, mindegy – aszongya.

Az ura előjött:

– Na látod, ugye megmondtam, hogy elviszik a jányodat? Hát, ha fiú lett vóna, jobb lett vóna!

– De a jányomat jobban szeretem, mintha fiú lett vóna. (Mindegy, ez vót az átok.)

Telt, múlt az idő, gyászba húzatták az Ezüstországot.

Most kurrencset küldtek, kurentáltattak hét országra, hét vármegyére, hogy aki a jányt visszahozza, fele hercegség az üvé és az összes Ezüstországnak harmadrésze.

Jelentkeztek bárók, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények, senki nem tudta visszahozni!

– Hej, hej, hej – jön az öregasszony –, de sajnállak! – aszongya.

– Te herceg, mír átkoztad meg? A szülői átok fog!

– Mer nem fiú lett!

– No, nem baj – aszongya az öregasszony, aki a három csepp orvosságot hozta:

– Nagyon jól figyeld meg! Hét év múlva idejön egy királyfiú. Megitassa itt a paripáját. De ne feledd, ezüstparipája van, ezüstdolmányba, és majd akkor kír tüled egy pohár vizet, mer ű nem iszik a kútbúl. Lökd bele a jányodnak a gyűrűjit az ezüstkehelybe.

No, akkor a herceg enni-innivalóval kínálta:

– Gyere be, ídesem!

– Nem kell az enni-innivalótok – aszongya –, mer én öreg vagyok. Te királyné, tedd, amit mondok! Hanem a jányod lakodalmára híjjál el!

– Elhívlak – aszongya –, nagyon elhívlak!

Elment az öregasszony. Akkor egy nap egy esztendő vót. Hét nap, hét esztendő.

Várta mán az asszony, a kezit tördelte:

– Mikor jön mán az az Ezüstlovag, vagy az Ezüstkirályfi, vagy ki lehet az?

Lássa, tiszta ezüsthullámok jönnek az ég alján. Ezüstfelhők tornyosulnak. Az ezüstfelhőbe gyönyörű szíp ezüstparipán egy ezüstkirályfi leszállt a szivárványcsíkokkal.

Iszik a lova, iszik.

Kimegyen:

– Kedves felsíges királyfi! Mit kívánnál enni-inni?

– Nekem egy pohár víz kellene.

Hozta az ezüstkelyhet, benne a gyűrű.

– Parancsolj! – aszongya.

Mikor megissza félig, megakad. Aszongya:

– Hát ez a gyűrű?

Aszongya:

– A te menyasszonyodé! Hú – aszongya –, de messze van, el kék menni három tengeren keresztül, és akkor el kék menni az elátkozott bíka királyfiho. De hát ott olyan elátkozottság van, hogy annyi bíka van, hogy ha millió megy el, akkor is megöli. Mer mind elátkozottak és tudósok. Most rajtad a választás!

– Na, mindegy – aszongya –, megpróbálom! Arról megtudod, hogy hét év múlva visszajövök. Vagy a jányoddal, vagy magam, vagy nem jövök vissza, mer oda csak hét évre lehet elmenni!

Aszongya a lova (tudós vót):

– Hohó, velem nem tudsz odamenni!

Aszongya:

– Mír?

– Hiába vagyok táltos, mer az úton, félúton, nem tudsz ennem adni. Mer nekem egy egész ezüsterdőt kell meggyújtsál, minden évben. És akkor mindig ott leszek, veled együtt.

– Hát akkor – aszongya –, mit csinájjak?

– Van ennek az Ezüsthercegnek egy régi pajtája. (Az a pajta, amibe bekötöttek jószágot, lovakat felibe, meg raktak bele szénát, ilyen nagy pajta.)

– Na, és akkor mit csinájjak – aszongya –, a pajtára üljek?

– Dehogy, dehogy, dehogy!

– Eriggy oda a pajtáho, és ott van a sarkába egy kút, eriggy le oda! Ott fekszik egy kis csikó. És háromszor súgj a fülibe.

– Mír, mit súgjak a fülibe. Mit tudom én, hogy hívják?

Úgy hítták az Ezüstherceg jányát, hogy Rezeda. Ezüst Rezeda.

– Súgd a fülibe háromszor, hogy „Rezeda", és akkor feljön.

– Te felsíges herceg, lemennék a kútba a pajtáho.

– Hát, menjél – aszongya a herceg –, de vigyázz, mer a kútnál egy hatalmas kígyó van. És rád tekerőzik.

Megyen a fiú, mán a kígyó állt magasan, kavarodott.

Püff, levágta. Lemegyen, ott van a csikó.

– Ó – aszongya –, ez tud engem elvinni? Ez egy bogarat nem bír el!

Lássa, de ég ám, csillog a szeme a kis csikónak. Odament, majdnem nevetve aszongya:

– Rezeda, Rezeda, Rezeda!

Megrázkódik, hát két szárnya lett. Tizenkét táltos lába, tizenkét lába lett neki. Két szárnya.

– Ha, ha, ha, ha – ahogy kacagott, úgy repedezett meg az Ezüstország, meg a pajta!

– Ülj a hátamra, mer sajnálom azt a szíp fiatal nőt! De elárulom neked, hogy el vótam átkozva, száz éve. Ha visszajövök, tovább nem rendelkezhetsz velem. Ülj fel a hátamra!

Nagyot szökellt a csikó, felvágta fekete felhőnek a felső járásába. Jött kalimpálva lefele a ló.

– Megijedtél, kedves gazdám?

– Dehogy ijedtem – aszongya –, most láttam a menyasszonyomat, hogy alszik!

– Bizony alszik – aszongya –, de el van átkozva. El vót, de most is elátkozott.

– Mondd meg mán nekem, hogy hogy van elátkozva?

– Nem mondhatom el, majd te meglátod!

Megyen keresztül a Sóstengeren, a Tüzestengeren. Mikor keresztűl ért a Feketetengeren, leszálltak. A tizenkét lábú táltos bögejcsikónak szárnya vót.

– Na, gyújtsd meg ezt az erdőt, mán régen nem ettem!

Meggyújtotta a hatalmas erdőt. Mikor leégett, parázzsá vált, felfalta.

– Na – aszongya –, ha a Tüzestengerbe mísz, elkísérlek.

– Eriggy!

Mikor megyen, zsombokokon ment. Lesüppedt, térgyig, alig tudott menni. Mán nagy utat tett meg, megtett mán legalább egy hónapot. Mikor megtette, aszongya:

– Annyi a bíka, nyálkás minden, zsombokok, sár, nem tudok menni!

Megyen egy kis hangya elébe:

– Adjál egy kis ennivalót – aszongya –, te herceg!

Megfogta, felvette. Szitakötőnek vált, aszongya:

– Ülj a hátamra! Egyenesen bevitte az elátkozott bíka királyho. Ott ült a trónusán. Ű is király vót, az oldalán karddal. Király vót, csak bíka vót a feje.

– Ha, ha, hiába jöttél, Ezüstkirályfi! Még ha ezer lelked van, akkor se!

– Mutasd meg a menyasszonyomat!

– Bevitte, tiszta zöldarany pázsitban feküdt. (Ilyen sásba.) Lássa, hogy a jánynak bíka feje van.

– Á – aszongya –, mit csináltál vele?

– Azt csináltam vele, hogy bíka! Három év múlva ébred fel, és ha nem lesz a felesígem, teljesen bíkává változtatom!

– Mikor telik le a három év?

– Tíz percen belül.

Megrázkódott a jány, a bíkafej lehullott róla. Meglátta az Ezüstkirályfit:

– Jaj, te egy külországi királyvitéz vagy!

– Az vagyok!

– No – aszongya –, hát akkor váltsál meg, vagy örökre bíka leszek!

Összementek ám. De a bíka királyfi lángolt, a fiú majdnem megégett, majdnem parázs lett.

Aszongya a kis hangya:

– Kírjél tüle egy napi gondolkodást! Ezt csak így tudod elpusztítani, hogy mikor lefekszik, leveti rula azt a ruhát. Mer félig ember, félig bíka. Oszt űtet lököd bele, nem a ruháját. Ha a ruháját belelököd, a boszorkánysága meg a bűbájossága megmarad. Ott van a hetedik erdőben altatófű. Csináljon belüle a menyasszonyod teát! (Látatlan hangon mondta neki, hogy kírjen tülle egy napi gondolkodást és a menyasszonyával beszélje meg.)

Megbeszélte vele.

Teát csináltak belüle, megitta, rögtön lehullt rula a bíkaruha.

Belelökte. Az elátkozott királyfi nagyot pukkant, nagyot csattant, elvót!

Mán várta is a lova. Mennek, leszálltak egy virágos erdőn, szedni a virágot.

Azt mondja neki a tizenkét lábú táltos bögejcsikó, szárnyon:

– Sajnállak nagyon! Te Ezüstkirályfi vagy?

– Én Ezüstkirályfi vagyok – aszongya –, szintén az Ezüstkirálynak a fia vagyok.

– Sajnos! Hazaviszed a jányt, de nem lesz a tiéd!

Aszongya:

– Mír?

– Sajnos, el fogják vinni!

– Ki viszi el?

– Nem mondhatom meg! Mer nincs hozzá erőm, hogy megmondjam. Ha elmondom, rögtön megégek.

Hazamentek, hazaérkeztek, nagy boldogan. Mindenki várta. Vitték az enni-innivalót.

– Na – aszongya a jány –, kedves szívem szíp szerelme, három év múlva megyek hozzád. Addig küldjél kurrencsokat mindenfele! (A kurrencs olyan, mint a távírdász vagy távirat. Értem? Távírdász vagy távirat.)

No, elment a fiú haza. Aszongya:

– Anyám, csináltass nekem, ne ezüstbül, aranybul egy rokkát.

Csináltatott a jánynak. Hát aranyrokka szőtte az aranyfonalat.

Hát bemegy egy felsíges, nagyon szíp, daliás királyfi. De az aranypaszomántul nem látszik. A szípsége száz országon sugárzik át.

– Áj, de szíp! – aszongya.

– De én mán elígérkeztem – aszongya – az Ezüstkirályfinak!

– Mi az ű szípsíge az enyimhez, mi a szípsíge, a vitézsége?

A jányt megbabonázta, megszerette a jány.

Aszongya:

– Anyám, én ehhez a királyfiho megyek!

Aszongya:

– Tűzzél ki neki egy évet! (Egy napot.)

Beállt egy nagy, hatalmas kézfogó.

Szegíny Ezüstherceg meg ott van! Három év, még két évet vár!

Hát, ahogy beálltak, jöttek a naposok, hetesek, szolgálók, köllerek, szobajányok, pincérek, ordináncok. Hordták az enni-innivalót.

Aszongya a királynő:

– Jányom! Nízd meg csak! Ennek a királynak lólába van! (Plútónak a fia vót, Butó.)

– Hát fiam, én ehhe nem adlak!

– Hallod, te vőlegény? Mír van neked lólába? Hiszen csak az ördögnek van!

– Így születtem, ez a hibám!

– Nem adom a jányomat!

– Nem kérdem én azt! Testőrök! Azonnal ezer testőr!

Mire kimondta, megkapta a jányt, a kímínyen keresztül elrepítette Pokolba.

De a jány elájult, mikor meglátta. Mikor Pokolba ért, lehullt róla minden szípsíg, mán varázslat vót rajta.

Nahát, bevitte Pokolba.

– Hohó, fiam – aszongya –, hisz ez másnak a menyasszonya! De hát, fiam, ezt nem hagyhatod!

– Jön az Ezüstkirály, az összes országával együtt, felaprítom, meg összegyűröm, csinálok belüle naptárt!

– Próbáld, fiam!

A jány el vót ájulva.

– Nem ébred fel, fiam! Ebbe a Pokolkirály világba nem ébred fel!

Na, megérkezik szegíny Ezüstkirályfi.

– Hát a jány?

– Elvitte – aszongya – egy lólábú!

– Ohó, Butó! Tudom, hogy ki vagy! De oda nem mehetek ám! – aszongya.

– Hacsak Szélkötő Kalamonnal nem tudnál beszélni!

– Nahát, hogy tudnák én elmenni oda?

– Hohó, az ördögökkel cimborál! Adna neked egy kardot. Neki olyan van, hogy az ördögöket is vágja!

– Hogy tudjak én oda elmenni? Kicsi vagyok én!

– Gondolkozzál – aszongya –, adok én neked időt rá!

– Adhatsz nekem, felsíges herceg, amit akarsz. Most mán nem tudok. Jobb lett vóna akkor elvinni a jányt.

– Tűled is elvitte vóna Bután! – aszongya.

– De hát, nem indulsz el?

– Megvárom – aszongya – az ünnepet!

Hát akkor űfelülek ilyen sátoros búcsú vót, mint mifelénk is van. Királyok összejöttek, naposok, hetesek, összejöttek külországi hercegek, vitézek. Viaskodtak, párbajoztak. Sütöttek sok kalácsot, malacot sütöttek, ökröt sütöttek. Hát a jány apja, a herceg nem evett. Tele vót az asztal.

– Mit csinájjak, oda van a szíp jányom?

Ült. Ettek, Ű nízi, nízi, hogy mulat a jónép jókedvvel. A felesíge is szomorú.

Leesett egy nagy kalácsdarab, amit egy madár csipeget.

Nízi, nízi:

– De különös madár ez! Nem hasonlít se gólyához, se fecskéhez, se bagolyhoz. Milyen madár ez?

A király odament az asztalhoz, leszakított egy darab kalácsot, elébe lökte. Megette.

– Ó, adok még neki!

Adta. Megevett egy kalácsot, még akkor se, megevett kettőt, még akkor se állt meg a madár.

– Hej, te madár! Milyen madár vagy te?

Megfogott három kalácsot, letette:

– Edd meg, nízzük mán!

A madár szípen leült:

– Nagy szerencséd, herceg, mer másképp nem segítettem vóna! Jó szíved van! Sose adtál életedben. Hát most adtál! Hogy érzed a szíved?

– Megenyhült, mint egy jégtömb, és meleg lett a szívem.

Hát így kellett vóna akkor is, és az átkot nem kellett vóna használni! Na, mindegy! Az Ezüstkirályfit Bután (Plútónak a fia) megöli.

Hanem holnap tizenkét órakor iccaka, itt a kertedben az ezüstfák alá lelökök egy kardot. Add oda az Ezüstkirályfinak!

– Hát te, ki vagy? Vagy mi vagy?

– Én egy madár vagyok, de majd újra eljövök hozzád! – elrepült, még a kalácsot is ott hagyta.

– Ki lehetett ez? Elátkozott vitéz, madár képibe, vagy tudós?

Másnap tizenkét órakor hatalmas, lángoló eleven kard lezúgott egy ezüstfánál.

– Na, vedd fel, ezt neked küldték!

Felvette, felkötötte. De bizony nem vót tovább, mer megmondta, hogy visszahozza a bíkakirálytúl!

Na, mindegy, akkor megyen! De hogy menjen?

– Menjél puszta lovon!

– Két négylábú lovon? Hát nem érkezek el sose!

– Eriggy, csak induljál el!

Jön az öregasszony:

– Ne indulj el, fiam! Ne indulj el, mer sose nem érsz oda! Mer megöregszel félúton. A kard jó, de egy lovat is kell, hogy alád adjon.

– Igen, igen! – aszongya. Maga a Rezedának – aszongya – a keresztanyja.

– Én kereszteltem, és adtam az orvosságot, amibűl lett. Hanem eriggy ki a falu szélihe, ott van egy dögkeselyű, oszt vágd le a nyakát, és meglátod, mi lesz!

Megyen a fiú, nízi. Ó, de sajnálta, szegíny beteges, sovány dögkeselyűt.

– Szegíny, szegíny, szegíny, szegíny!

Mindegy, kihúzta a kardot, püff, levágta. Lett belűle egy olyan nagy, hatalmas darumadár. Szárnyát kitárta.

– Ülj fel a hátamra, oszt elviszlek Pokolba, mer csak én tudlak elvinni!

Mikor megérkezik Pokolba, lássa, hogy üstökbe főzik az emberek lelkit, tüzelnek.

Megérkezett. Aszongya az ördög:

– Mír jöttél? Rezedáért? Plútónak a fia megszerette.

– Ide figyelj, mondd meg Bútónak, ha vissza nem adja Rezedát, abba a pillanatban megkezdek egy templom építését itt, a Pokol tornácán.

– Juj! – megijedt, szaladt befele.

Plútó jön kifele:

– Mit akarsz?

– Építek ide egy kápolnát, vagy egy templomot.

– Ne tedd, inkább visszakapod Rezedát!

Kijött Butó:

– De szerencséd, hogy azt mondtad, hogy idevarázsolsz nekünk egy templomot, kápolnát! Vidd el!

Még akkor is ájulva vót a jány. De hát, mikor hazaért vele, akkor eszmélt fel.

– Ó, szívem szíp szerelme – aszongya –, de boldog vagyok, hogy eljöttél!

Hazamentek, megesküdtek.

Király lett belűle. Az egész nép nagyon megszerette, mer ű is szerette a népet, szeretet vót a szívében. Ű lett a szegínyek királya, Ezüst Rezeda meg királynéja. Boldogok vótak.

Máig is éltek, ha meg nem haltak.

1988. június 24.

Dankó

Vót, hun nem, még az Óperenciás jeges tengereken is túl, egy felsíges király.
Olyan gazdag vót, hogy a gazdagsága az egész világot túlhatolta. Olyan szíp jánya vót, hogy gyémántfoggal, gyémánthajjal született. Az összes világi királyok mind próbáltak a jány keziér harcolni, de a jány mindet elutasította. Majd a kilencvenkilenc fejű sárkánynak született egy fia. Fia, akinek hét lába vót. A kilencvenkilenc fejű sárkány elvitte a nagy gazdag királyho, hogy adja hozzá a jányát ez a nagy, gazdag, felsíges Gyémántkirály.

– Hohó – aszongya a király –, hát hogy gondolsz olyat? Hát világi királyok harcolnak a jányom keziér, nem a te sárkányfiadnak adom tán?

– Nem adod a jányodat? Elátkozom az országodat!

– Nem bánom – aszongya –, nem félek én tülle!

– No, ha nem adod a jányodat a fiamnak, ez az ország, ez állam mind süllyedjen el! Csak a te kastélyod maradjon, a királyi palotád, fenn, a tengerparton! Amíg Dankó meg nem születik, addig ne tudja felváltani senki!

Felvette a sárkány, felhajította a hátára a fiát, hétlábú sárkányfia vót. Elszállt, egy nagy füst csapott fel, és lassan a város kezdett feketének válni. Körülvette a sok füst. A fák kezdtek hervadni, kiszáradni, és lassan süllyedni kezdett a város. Amikor szíjjelnízett a király, elsírta magát:

– Ó, Istenem, elátkozott ez, sárkány-boszorkányul, amír nem adtam a csúnya, szörnyeteg fiáho a jányomat!

Telt, múlt az idő, a perc, a minuta, az óra, a nap. A király kikönyökölt az ablakon, szíp jánya ott sétált a kertbe.

– Kedves jányom, sajnos az országunkba most mán nem jön be senki, mer nincs országunk! A palotám maradt meg a tengerparton. De hát ki az a Dankó, aki még most születik? Aki fel fogja nyerni majd az országot?

– Atyám, van neked jövendőmondód, százéves. Szólítsd fel a pincék mélyibül, oszt mondja meg neked a világ titkait!

– Naposok, hetesek, szolgálók, szobajányok, pincérek, ordinánccok! Menjetek azonnal lefele! Lementek, jön fel az öregasszony, bottal, százéves vót, az orra a fődet érte. Annak is olyan haja vot, hogy tűzszálak vótak belefonva.

Ha, ha, ha, ha! – úgy kacagott, hogy lehullt a falról minden, ami rá vót akasztva.

– Felhívattál. Azt akarod megtudni, mi történik amiatt, hogy a Sárkány-boszorkány elátkozta az országot, amír nem adtad a jányod hozzá. Születik a világ végin, ennek a tengernek a másik végin egy szegíny asszonynak egy Dankó nevű fia. Az el fog ide jönni, és majd fel fogja nyerni az országodat! De nem felejtsd azt el, hogy az a szegíny fiú meg fog halni, ha felnyeri az országodat, s kár érte, mer nagyon jó fiú! Ennyit tudok, ennyit látok csak a varázsgömbbe.

Visszament az öregasszony, búsult a király. Ki tudja, mikor jön erre az a fiú? Nohát, eltelt az idő, múlt az óra, a perc, a minuta. A szegíny asszony ott lakott a tengerparton, a tenger végin. Meghalt az ura, halász vót, úgy maradt terhesen. Kijött a kunyhóbul, vót nekik egy kunyhójuk, szedegetett egy kis fát, vitte eladni a városba, abbul élt. Egyszer a szegíny asszonynak születik egy fia. Meglett neki egy gyönyörű szíp fia, de aranyfoggal, aranyhajjal, eleven kard vót a bal csecse alatt!

– Jaj, de szíp a fiú, Istenem – aszongya –, de gyönyörű! Meghalt az uram, az Isten megadta ezt az örömöt!

Csinált neki kéregbűl kisbölcsőt, erdei szamócákkal, kis szedrekkel etetgette.

– Hogy vigyem be, ha megyek, a városba? Ha meglátják, nyomban elveszik tüllem!

Elnyomta az asszonyt az ídes álom. A karján vót a kisfiú. Leszállt elébe egy gyönyörű szíp arany sasmadár, ahogy aludt.

– Hallod, a fiadat egy kidöntött fára tedd rá, s tedd rá a tengerre! Ereszd el, mer neki el kell nyerni egy elátkozott országot!

Felébredt az asszony:

– Jaj, hogy az én egyetlen fiamat, tegyem egy kidűlt fára? Ereszszem el ebbe a kegyetlen tenger vízibe?

– Ha nem engeded el, három napon belül meghal a fiad!

Nagyott fútt a sas a fiú álla alá. Nem ébredt fel. Az asszony sírtrítt, cibálta a haját, feketébe őtözött. Oda sodródott egy nagy kidőlt fa. Rátette a fiát, aszongya:

– Hogy tegyem rá, hogy tegyem rá? Hát leesik alvásába!

Odaszállt az arany sasmadár.

– Tedd rá, majd én vigyázok rá!

Az asszony nagy keservesen megcsókolgatta, aludt a kisfiú. Eltaszította a tengerparttul a nagy fát. Elindult. Mikor elindult, mindjárt virágok nőttek fel a fábul. Körülnőtték, körülvették, úgy, mintha egy kis bőcsőbe lett vóna. Evitte a tenger. Vitte a tenger, hova vitte? Az elátkozott országba, a Gyémántkirályjányho!

Nízi, nízi messzirül a király:

– Talán a' lenne az, amire várunk? De mán megöregedtem, a szakállam a fődig ér. Kedves jányom, te nem öregszel!

– Engem, atyám, nem is engednek a tündérek. Én örök ifjúnak születtem.

– Nízd csak – aszongya –, ott jön Dankó!

Mire odaért Dankó, legény lett belűle. Megnőtt alvásában. Odahömpölygette a tengerbe az aranysas, a palotának az ablaka alá. Fölébredt a fiú:

– Hú – aszongya –, de jót aludtam! Jaj, de hisz a szegíny anyám ott maradt – aszongya – a kéregkunyhóban!

– Nem baj, fiam, Dankó! Gyere – aszongya –, adok én kunyhó helyett palotát neked. Odaadom az egyetlen jányomat neked!

– De – aszongya –, én nem azér jöttem, hogy a jányodat elvigyem. Csak azt álmodtam, hogy el van az országod átkozva, oszt el van sülylyedve!

Na mindegy, bevezették hát az aranypalotába, aranyszőnyegen. Lefektették aranyágyra. Tizenkettő szobajány, mingyán vitték fel a legjobb ennivalókat. Evett a fiú, aszongya:

– Nagyon megéheztem!

– Ó, kedves gyermekem – aszongya –, csak nyugodtan egyél!

A fiú felébredt tizenkét órakor. Kirepült a kard a hóna alól, játszott az eleven kard a levegőben! A jány csak nízte. Látta: aranyfoggal, aranyhajjal van, de egyszerű ruhába.

– Ó fiam – aszongya –, tudod, tíged hogy hívnak?

Aszongya:

– Dankónak.

– De hát, kedves fiam, Dankó, meg kell küzdened az elátkozott várossal.

– Nagyon nehéz – aszongya.

– Na, kedves fiam, gyere, eljött az időd!

– Hova? – aszongya. Hát én nem azért jöttem – aszongya –, hogy elmenjek!

– Nem is mísz el, fiam. Gyere csak!

Kivezette három nagy aranyfenyőhö, egy nagy vasajtót felnyitott neki:

– Na, fiam, itt a lejárat. Itt kell lemenni.

Aszongya:

– Mír? Hova menjek?

– Eridj csak le, fiam, fel kell nyerned az elátkozott országot!

Megyen a lépcsőn lefele, mindég sötétebb köd van, fázik a fiú, didereg. Aszongya:

– Jó Istenem!

– Látja, hogy fekete alakok mozognak, emberek, asszonyok, ahogy elsüllyedt az elátkozott ország, ahogy a Sárkány-boszorkány elátkozta.

– Jó Istenem!

Megszólal egy szegíny, aszongya:

– Jaj, Dankó, Dankó, de régen láttunk! De nagyon régen vártunk! De régen óhajtunk meglátni!

– Hát mi csinájjak veletek?

– Teneked kell felnyerni bennünket az elátkozottságtúl!

– Ó, Istenem, mit csinájjak? – aszongya.

– Gyútsál világot!

– Hát de mibűl gyútsak világot – aszongya –, nem hoztam kanócot se, olajat se. Ó, de sajnállak benneteket!

Odamentek, sírva leborultak a lábai elébe...

– Ó, de sajnállak benneteket!

– Kedves, jó Dankó, mentsél meg, felesígül megyek hozzád!

– Meguntuk mán ebben az országban az éhséget, mán fakírgeket eszünk!

– Mit csinájjak veletek? Belenyúlok a mellembe, a szívemet kiveszem!

Szíjjelszakította a mellkasát, és kivette a szívit. Oszt meggyulladt a szív, oszt világított, oszt ahogy világított, úgy hullt le mindenkiről az elátkozottság! Világosodott. Jött kifele a főd színire. Meglátták Dankót, mindenki csókolgatta. Dankónak ígett a szíve a kezibe.

– Ó, Dankó – leborult a Gyémántkirály –, tudom, meg fogsz halni, azír, amit a szegínyekírt, az elátkozottakírt tettél!

Ígett a szíve Dankónak, nem mozdult, csak hullt a könnye. Mikor mán szípen kivirágzott, napfény lett, Dankónak a szíve mind elégett. Dankó lerogyott, meghalt.

Akkor a király azt mondta:

– Királyi díszben temetem el, kedves jányom.

Sírt a király. Ez az egy szegíny fiú megmentette a többit.

– Atyám, nem engedem, majd én eltemetem. Arra a szent helyre temetem, ahol elesett. Elesett Dankó, meg is halt, akkor a jány hozatott sírásókat.

– Nem kell, apám, aranykoporsó, úgy temetem el, ahogy van, egy aranypalástban.

Eltemették Dankót. Az összes nép, egy ország sírt, mindenki sírt, hogy mán a könnyeitül nem látszott a főd. Dankót eltemették. Az ország vidám vót, csak egy kis szomorúság mégis vót benne.

Eltemette a jány, oszt ültetett oda egy arany kis tölgyfát. Minden nap a jány kiment, sírva locsolgatta. Virágokat ültetett. Odamegy hozzá egy öreg aggastyán, de olyan öreg aggastyán, hogy mán körülbelül olyan százötven éves lehetett.

– Hohó!

– Megsimogatta a királyjányt:

– Mír sírsz?

– Mióta Dankót elvesztettem, én soha többet nem ismerek sem királyt, sem herceget.

– Ne fílj tülle, Dankó feltámad!

– De hogy támadhat fel, amikor meghalt?

– Ű nem halt meg, csak a szíve ígett el! A szivibül a jóság meg a szeretet világított, kisjányom.

– Hát te ki vagy?

– Én vagyok a Világ jövedőmondójának a férje. Most szabadultam meg a tenger elátkozottságátul. Nálatok van – aszongya – az én felesígem.

– Ó, de öreg vagy mán!

– Nem vagyok én öreg – aszongya – csak az idő járt el. Tudod, a tudós emberek – aszongya – mind megöregesznek. Na, kisjányom, holnap tizenkét órakor vágd el a neveletlen ujjadat és három csepp vírt Dankónak a sírjára – aszongya – csepegtessél. De meg ne ijedj! Mer ha megijedsz, Dankó nem kel fel soha többé!

– Megteszem.

– Ne mondd el senkinek! – mint egy füst, eltűnt az öregember.

– Ó – aszongya –, ez szellem lehetett! Dehát ha szellem is vót – aszongya –, mondta, hogy a mi Százéves jövedőmondónknak az ura.

Na, akármit ád Isten, elment, nem mondta el senkinek. Vett magáho egy éles kést, pont tizenkét órakor három helyt becsapta. Nagyon keservesen fájt neki, rácsepegtette. Nahát, egyszer nagy robajjal tör fel a tűz meg a láng! Nevetve kijön Dankó. Aszongya:

– A szívem visszatért. A jóság visszaadta, meg a szeretet.

Megcsókolta a jányt. Jaj, a jány leborult a lábához, oszt elájult. A király szaladt, szaladtak a népek, felemelték a jányt!

– Fiam, tíged illet meg a királyság!

Rátette a fejire a koronát.

– Megérdemled, fiam, te nyerted vissza az országot, a jányom a tiéd!

– Hát kedves felsíges atyám! Ne haragudj, adtál királyságot, adtál vagyont, adtál szíp jányt, de az én szegíny anyámmal mi lesz?

– Azonnal, kedves, drága gyermekem, azonnal királyi hadsereget küldök.

– Ne küldjél. Adjál nekem egy hajót és adjál népet, hogy menjek el az anyámhoz, látogassam meg a tengerparton. Él-e még a szegíny anyám? Erdei növényeken él, szedreken meg gelegonyán.

Kiáltott a király, azonnal parancsolt:

– Testőrök!

Aszonták a népek:

– Jaj, mi is elmegyünk anyádír!

– Csak – aszongya – ne jöjjenek annyian, hogy lemerüljön a hajó! (Lássék, ilyen a szeretet! A szeretet megolvasztja a vasat is.)

Beültek, aszongya a jány:

– Én is elmegyek.

– Te maradj itthon – aszongya –, nagyon nagy veszély is lehet rajtunk! A tengeren tengeri szörnyek is lehetnek.

– De nem maradhatok itten – aszongya –, mer fílek, hogy eljön értem a hétlábú Sárkánykirály.

Jól is látott, jól is gondolkozott. Beleült a jány is. Leült Dankó, a jány meg odahajtotta az ölibe a fejit, oszt elaludt. Megindult a hajó. Elérkezett vissza, arra a helyre, ahol valamikor az ő apja halászott. Messziről látta, hogy a kis kunyhót benőtte a szederinda, a futó. Látta, hogy egy kis kímínye füstöl, hogy még él valaki ott. Bement, látta, hogy az anyja egy rokkán fon, de aranyfonalat.

De hát, bemegyen.

– Ó, ó, fiam, de megnőttél, de szíp király lettél!

– Anyám – leborult a lábáho –, de rossz a ruhád!

– Hát, fiam – aszongya –, ez mán van pótolva.

– Anyám, oszt honnan vetted ezt az aranyfonalat?

– Hohó, fiam, itt terem.

Kiment, akkor látta meg mingyán, hogy az anyja tiszta aranynak varázsolt mindent. Az is tudós vót, annak is született. Tiszta tudós vót, nem gonosz!

– Anyám, elviszlek!

– Ó, fiam, engem innen el nem viszel! Én nem megyek a király országába! Itt több királyság van, mint száz királynak. Itt a szíp menyasszonyod. Nagyon nagy a szerencséd, fiam, hogy meg tudtad menteni a menyasszonyodat. Mer apósodat meg anyósodat elrabolta a hétlábú Sárkánykirály, míg te itt vótál!

A jány elájult, úgy locsolták fel.

– Atyámat ellopta, a Sárkány-boszorkány, a kilencvenkilenc fejű, aki hétlábú sárkányfiút szült!

No, mán gondolkozott a fiú:

– Akkor, anyám, megyek!

– Fiam, vigyázz mán, ha hét lelked van, akkor se bírsz meg vele! Mer hét lába van és boszorkány és táltosgyerek. Megöl!

– Á, nem félek én, anyám!

– Na jó, fiam. Adok neked fiam, nesze, egy falevelet.

Akárhogy forgatta, nízte a falevelet, százezer színbe csillogott.

– Ha bajod lesz, fiam, csókold meg azt a falevelet, és gondolj rám. Eredj vissza, fiam!

– Megélek én.

Hát, sehogy se akart az anyjától megválni. Nagyon sajnálta az anyját.

– De anyám, itt magad vagy.

– Nekem, fiam, megadja ez a völgy, ami nekem kell, én mán nem megyek el. Itt őrzöm apádnak az emlékit, fiam.

Elbúcsúzott az anyjától, megcsókolta, a levelet beletette a zsebibe. Elindult vissza. Hát, mikor visszamegy, minden porrá van zúzva. A kastélybul maradt is, nem is. A többiek, akik maradtak, elbujdostak az erdőkbe, elhúzódtak.

Visszajött Dankó.

– Nincs mit tenni!

Aszongya a jánynak:

– Te nem jöhetsz velem.

– De te hogy mísz?

– Nagyon nehéz!

Megszólal egy bokor alól a Százéves jövendőmondó:

– Ha, ha, ha, ha, elmentél, nem fíltél tülle, lehet, hogy meggyőzted vóna. De nem biztos, én is aszondom. Most mán nagyon messzi van.

– De hát lovat hunnan vegyek?

– Ahun a kastély van. Ott lent, mélyen lent, van egy odvas régi fa. Annál az odvas fánál van egy ganédomb, mely mellett egy régi kantár a fődre van lökve. Odamísz, vágd fődhö azt a kantárfejet, de vigyázz! Oszt a menyasszonyodat kire hagyod? Mer oda nem viheted, ahova mísz!

Ekkor gondolkodott el, hogy ott kellett vóna hagyni az anyjánál, de ott sincs biztonságban.

– Na, jól van – aszongya a jövendőmondó –, ne fílj! Csak eriggy, a menyasszonyodat hadd itt!

Nahát elment, meglelte, meglátta a kastély mellett ezt a kantárt. Megfogta, felemelte, odavágta. Háromlábú táltos bögejcsikó lett belűle, minden szál szőrén egy-egy aranycsengő! Mikor felnyerített, a levegő darabokba hullt előtte!

– Kedves gazdám, ülj mán a hátamra! Úgy felvágta Dankót, hogy a fekete felhő tetejére ment.

– Szegíny anyámat láttam – aszongya –, ott mosolyog, és hozza az ebédet.

– Látom, hogy vitéz vagy, de vigyázz, mer a Sárkányvitéznek, a Sárkánykirály fiának nagyobb az ereje, és tőrbe csal. Mer, ha tőrbe csal, nem bírsz vele. A menyasszonyodat itt fogod hagyni, mer magaddal nem viheted. A Világtudósa addig változtassa el, hogy ne legyen nő alakja. Azután el kell neked velem jönni a Pokolba!

– Minek menjek én Pokolba? Mit keresek én a Pokolba?

– Hohó, hohó, a Plutó fiánál van az a kard, amékkel megvívsz a Sárkánykirállyal!

– Hát – aszongya –, elég nagy feladat!

Egy szempillantás alatt odaért az öregasszonyho.

Aszongya:

– Látod, mama, nemcsak azír lehet valakit megszeretni, mer szíp, hanem, mer jó is. Ha egyszer visszaépül az ország, tíged magam mellé teszlek.

– Most el kell a menyasszonyodat változtatni – aszongya –, na nízzed csak, fiam!

Kihúzott az öregasszony egy varázspálcát a hóna alól, rávágott a jányra. Mindjárt egy élő fa lett belűle, egy szíp aranyalmafa.

– Na, ezt a pálcát neked adom. Ha víletlenül én nem tudnék itt lenni fiam, s te visszajössz, üssél rá.

– De hogy tudjak elmenni?

– Ez a ló, fiam, elvisz a Pokolba. De vigyázz, mer a Pokolkirály fiának olyan a kardja, aki megvív a Sárkánykirállyal is. Hiába van nálad az elevenszületett bruncik, eltöri a kardodat, mint az uborkát, olyan kardja van.

– Nagy feladat, ídesanyám.

– Nem baj, gyermekem, menjél!

Na, megcsókolta az öregasszonyt, és ránízett az arany almafára. Elindult.

No, amikor a poklot bekerítette, annyi vót az ördög, mint a sár, mint a levél a fán. Mind nevettek, kacagtak:

– Hehehe! De jót ebídelünk belűled! Nyársra húzunk!

– Hú!

Lángot lehelt a háromlábú táltos bögejcsikó a száján. Abba a körzetbe mindenki hátrált tülle.

Akkor níztek szíjjel:

– Kedves gazdám, mondjad, hogy a Pokol királyfija akarsz lenni, s ha nem akarják engedni, mondjad, hogy templomot építel Pokol elibe.

Megyen. Aztán jönnek ki a Pokoltestőrök, kifele.

– Ohó, te vagy Dankó?

– Mondd meg gazdádnak, bocsásson be!

Visszaüzent a Plutó fia, hogy mondja meg, hogy mit kír, oszt megkapja, de menjen vissza!

– Mit akarsz, mír jöttél ide?

– Azír a kardér, ami gazdánk odalán van? Nem kapod el!

– Azt a kardot, amelyik az oldaladon van!

– Azt nem adhatom oda!

– Rendben, ha nem adod, abba a pillanatban megkezdem! Hozatok építészeket, ide építek egy templomot vagy egy kápolnát a Pokol elé!

– Jaj, csak azt ne tedd!

Behítta a Pokolkirályfi:

– Hallod, mit mondok neked? Te nem tudod azt, ahova mísz, milyen nagyon veszílyes helyre mísz! De, ha nekem egy szogálatot tennél, neked adnám a kardom.

– Aha! Milyen szolgálatot akarsz te kírni a kardér? Aranyat, kincset, vagyont?

– Nem! Ha legyőzöd, és nem ölöd meg a Sárkálykirályfit, ha megnyered, és meghagyod az íletit, és a húgát nekem adod!

– Hát oszt van neki húga?

– Van ám bizony, de szebb, mint a te menyasszonyod! Vigyázz, mer a kilencvenkilenc fejű Sárkány-boszorkány odalrúl tüzet lövel rád. Majd adok egy köntöst, oszt nem fog a tűz! (Ráadta a köntöst.)

Dankó felült a háromlábú táltos bögejcsikóra, megindult mennimendegélni, erdőkön-mezőkön, ligeteken, roppant nagy sötítségeken át, síkon, sík mezőn, Óperenciás tengereken is túl, ott, ahun a varjúk gatyaszárba, féllábig érő hóban álltak. Hadd menjenek. Megyen, látja, hogy aranyerdő, ezüsterdő, gyémánterdő, nagy hatalmas rubintfák vannak.

– De gazdag ez a sárkány, de gazdag! Olyan hatalmas, óriás a teste, hogy a fellegekben van a feje.

– Hehehe! Micsoda kis bogár van itt a lábam alatt?

Aszongya a táltos csikó:

– Vigyázz, ha megüt, szíjjelmegyünk alóla.

– Hát mit csinájjak?

– Hát csapj a lába alá a karddal!

Odacsapott a lába alá térdig, lebukott a födre.

– Vágd el a nyakát!

Elvágta. Amikor megyen befele, hát látja, háromszázhatvanhat emeletes királyi palota van, annak ablakában könyököl a Sárkánykirályfi:

– Hahaha! Mikor tudtam mán, hogy meg fogok veled mérkőzni? Mikor az anyád is még messzi vót! Ugyan mi járatba jöttél?

– Szerettem anyósom is, meg apósom is! (Míg odavót az anyjánál, az öreg királyt, a Gyémántkirályt meg a királynét is elrabolta.)

– Helyes. Visszaadom, de feltételekkel, hogyha megvívunk!

– Ahogy gondolod.

– Mire jössz velem, kardra, birokra vagy buzogányra? Vagy kardvágásra?

– Nekem mindegy.

– Dankó, itt nincs olyan ember, aki még élve elment. Akármilyen király jött, nízzél csak végig, látod, hány királyt öltem mán meg?

Koponyák vótak a végtelenségbe.

– A tiédet ide tetetem a kastély mellé, hogy lássam, gyönyörködjek a koponyádba. Hát akkor kimehetünk.

Kimentek, kihúzta a kardját. Annak is olyan kardja vót, hogy ilyenolyan kardokat elszelt vele. Ennek is adott ám a Pokolkirályfi egyet. Összecsaptak. Mikor összecsaptak, meghomályosodott a nap az égen. Vágják egymást hét álló napig, hét szempillantásig, hét csirkesípolásig. Püff! Kettébe vágta a sárkánybul lett királyfit.

– Hohó! – megszólal a fa tetejéről a sárkány anyja.

Odafútta a tüzes lángot, megperzselte, de csak a nadrágját, olyan erő vót ám Dankóba!

– Nem fogsz megégetni, Világboszorkány-sárkány!

Na, mindegy! Odament a fiához, megfogta, bevitte, behúzta. Beletette egy teknőbe, ráöntötte az élesztő-forrasztóvizet, feléledt. A betyárját neki!

– Na, de aztán folytassuk tovább a harcot!

Odament újra a fiú, de megleckéztette Dankó. Dankó megkezdte a fejénél, egész a lábáig összeaprította, mint a salátát, uborkasalátát. Összedarabolta. Megfogta, belerakta egy zsákba.

– Na, öregasszony, most mit akarsz?

– Most velem viaskodol, nem a fiammal.

– Hát te is tudsz viaskodni?

Kihúzott hát egy olyan kardot, háromszor akkorát, mint a fiának vót. Mikor felé csapott, Dankó megtántorodott. Dankó se vót rest. Püff! Csuklóbul levágta karddal a kezit. Rálépett a kardra. Nekiszegezte.

– Látom – aszongya –, vitéz vagy! Nagyon jó. De mondanék neked valamit. Ha mán megölted a fiamat, akkor a jányomat is öld meg, és engem is végezzél ki. Ne maradjon senki!

Puff! – levágta a csonka kezit is. A másikat is.

– Hol a jányod?

– Ott van lent – aszongya – a pincébe, mer rubint meg gyémánt, azúr kövekír kellett lemenni a pincébe.

Lemegy, hát ott van, olyan két foga van, hogy a fődet éri. Meg egy szarv a feje tetejin. Ránízett Dankó.

– Na, gyere csak!

Mikor kijött, tüzet köpködött Dankó szeme közé.

– Hohó! – aszongya.

Megfogta azt a jányt, megfogta azt egy szarvát. Úgy belevágta a kűbe, hogy csak a szarva hegye maradt ki. A meg kibútt újra vissza, nagyot nevetett.

– Hehehe, ezekkel megbírtál, ezzel a kettővel, de énvelem nem!

Dankó fogta, levágta a szarvát, mikor levágta a szarvát, aranyfoggal, aranyhajjal egy mesebeli királyjány nevetett rá, beleugrott a nyakába, megcsókolta. Aszongya:

– Bocsáss meg, foglalt vagyok. Mer én a Gyémántkirály jányát veszem el.

– No – aszongya –, hozd – aszongya – a bátyámat!

Odahozta.

– Ott az a teknő. Dobáld bele, gyúrd meg, ahogy van. Meggyúrta. Egy hatalmas lángtenger csapott fel.

– Dankó, szegíny anyámat se hagyjuk mán itt, ha mán belőlünk a rossz kikőtözik, amikor mán megnyertél! Az öregasszonyt is meggyürte, abbul megy egy öreg királyné lett.

Látod, így átkoztak el minket, fiam. Így lettem én is Sárkány-boszorkány.

– Na, kedves fiam, hogy akarod?

Gondolta Dankó, hogy űneki el kell vinni a Pokolkirályfinak most ezt a jányt.

Aszonta:

– Meghagyom az életedet, de semmi rosszat ne tegyél! De, ha valahol bűnt követel el, úgyis utolér a kardom!

Akkor ismerte meg az öregasszony:

– Hiszen ez a Pokolkirályfi kardja, evvel tudtál bennünket legyőzni!

Hát látják, az ég alján jön annyi ördög, mint amennyi fűszál van. Jön a Pokolkirályfi fiákerral.

– Hát, kedves barátom! – megcsókolta Dankót – boldog vagyok, mer én se tudtam ide behatolni. Te behatoltál, mer te születtél erre. Hát megkírem a jánynak a kezit.

– No – aszongya –, rendben van, legyél boldog vele.

Itt oszt visszament, de az arany almafa sehun nem vót. Nízi a varázspálcát, a megvan. Nízi az arany almafát, sehun. Mán kínjában nem tudott mit csinálni, sírt-rítt a fiú.

– Istenem! Mit csinájjak? Ezt sehogy se tudom! Kírdezi fűtül-fátul, népektő, hun az öregasszony. Nem lelik.

– Hm, hm. Mír tette ezt, hiszen itt vót a királyjánynál, szógált nála, mint jövendőmondó, és almafának változtatta el, a pálcát meg ideadta nekem!

Leült a fiú. Akkorára felépítették a királynak a palotáját, megszólaltak a harangok. Nagy búsan mondja:

– Minek nekem az a palota? Én itt hagyom. Bocsássatok meg, elmegyek. Királyjány nincs.

Az öreg király meg a királyné akkor hazaengedte a sárkánybul lett királyt. Azok is hazaérkeztek.

– Kedves fiam, hun a jányom?

– Nem tudom.

Nagy búsan elindult. Megyen, megyen, megyen, megyen, nagyon hosszú utat tett meg, mikor ráért egy sziklás kövesútra. (Nem járó útra, csak mondjuk: van egy ösvény a hegyekbe.) Ahogy nízte, amennyire belátni tudta, semmi növény nem vót.

– Ó, Istenem, Istenem, de kopár helyre mentem! Visszatérjek-e? Itt éhen pusztulok, itt vad sincsen, se folyóvíz sincsen. De nagyon elátkozott hely ez!

Leült nagy búsan, elaludt. Felkelt, ment, mendegélt, nem virágok, hanem rózsafák kezdtek kinőni a kűbül előtte.

– Á, de szíp!

Gondolkodott, hogy hol a jány?

Megyen, megyen, elment mán vagy hat kilométert, amikor látja, hogy ez a virágos ösvény fák sűrűjébe vezet. Hát, mikor beér a sűrű-

ség közepére, látja, hogy egy szíp kastély áll ott. Előtte van egy gyönyörű tó, három aranyhattyú van benne, a jány tiszta aranyruhába ott ül egy aranypadon.

– Á!

Odaérkezik, megcsókolja. Az öregegasszony a bokrok alól nagyot nevetett:

– Elhoztam onnan a menyasszonyodat. Azír, hogy megvédjem, mer fíltem. Nem akartam megbántani! Látod a kastélyt? Ez a tied. Neked adom. Légy boldog vele!

Megmentette a menyasszonyát.

– De ne felejtsd el, hogyha megszületik a fiad, abba a pillanatba vidd el a tenger partjára, és ne engedd haza, míg húszéves nem lesz! Ha nem teszed meg, meghal a fiad, s királyságod elmúlik.

Akkor az öregasszony összeomlott, mint a hamu, hamuvá és pernyének vált. Ű meg a jányt nagy boldogan megfogta, megcsókolta.

– Itt az idő a sok szenvedés után, hogy felesígem legyél!

– Nagyon helyes!

Visszamentek az országukba, éltek boldogan. Három-négy év után, mikor a felesíge teherbe esett, meglett a gyönyörű szíp fia, ugyanolyan, amilyen ő vót kicsi korába, mielőtt a fára még rá nem tette az anyja, a kidűlt fára. És mielőtt az arany sasmadár nem őrízte. Mer az arany sasmadár őrizte, míg el nem jött ide.

– Ez a fiú olyan, mint te – aszongya a felesíge –, de boldog vagyok! De jól tudod, hogy hova kell, hogy vigyem! Sajnálom, nagyon sajnálom! Kivitte hát a tenger partjára.

– De mit csináljunk itt vele ?

– Tudod mit? Építtessél ide egy kastélyt, tegyél ide olyan embert, akinek adol itt fődet, birtokot, és rábízod az építést és a gyerek nevelésit. Akadt volna ott száz ember is, aki vállalta a megbízást. Nőtt, nevelkedett a gyerek, elérte a tizenhét évet.

– No – aszongya –, húszéves korában, három év múlva mán hazajön a fiam. De boldog vagyok – aszongya.

De bizony a fiú egy reggel felkelt, megfeledkezett az intelemről. Tizenhét éves vót. Elindult az apja országába. Mán a felnyert ország-

ba. Mán körülbelül egy kilométerre lehetett az országhatártul, hogy be nem ért. (Ha beér a fiú, meghal, soha nem lehet feltámasztani.) Ment, ment, ment, látja messziről az apja, hogy jön valaki, de nem gondolta, hogy a fia.

– Hát jön egy ember – de mit keres itt, az Isten sivatagjába? (Mer a sivatag felől jött.) Eléveszi a messzilátót, hát látja, hogy a fia. Szalad, szalad, szalad elibe, hogy ne jöjjön be, a határon keresztül, mer rögtön meghal!

Mán a fiú tízlépésnyire vót, mán ötlépésnyire vót, az anyja elájult magától, az apja összeesett. Hát száll egy nagy arany sasmadár. Mikor mán két lépésre vót, át akarta lépni, megkapta a fiún a kabátot, felrepült vele, elvitte.

– Ó, kedves felesígem! Ki tudja, hogy az a madár hova ment, megette a fiamat. Valami ragadozó madár lehetett. Mer a sasok olyanok vótak, hogy aki embert felkaptak, megették. (Mit mondjak, nem csak mesében, valóban is!)

Hat hétre az asszony tiszta feketébe öltözött. Hadat gyűjtött a király.

– Elmék, meglesem a sast. (Az a sas vót, aranysas, amelyik útet kísérte a vízen. A vitte el a fiút.)

Elindult. Ment a nagy sivatagba, nem ért várost, nem látott királyt, nem látott embereket, csak vadakat. Mán lassan kezdett az élelem kifogyni, lassan az emberei is kezdtek elmaradni mellőle. (Nem mennek mán tovább, hiszen évekig mentek.)

Egy este aszongya:

– Na, király, eddig mentél, tovább nem mísz! Ami kincsem van, megosztom veletek, ha hazamegyek. Mán úgyis tudom, a fiam nem jő vissza, mer az a sas, aki elrabolta, megette, szítszedte!

– Rakjatok nagy tüzet!

Nagy tüzet raktak, kivágtak sok fát, leheverésztek. Előszedték az elemózsiát, ettek. Mindenki elaludt. Mondja a király:

– Látom, fáradtak vagytok, az úttul elfáradtatok, de valakinek fenn kell maradnia, valaki fenn kell, hogy legyen! Őrködök én tizenkét óráig vagy hajnalig, aztán majd felkőtlek benneteket!

– Ó, de jó vagy hozzánk, te felsíges király! (Mer Dankóbul király lett.)

Dehát elaludt mindenki. Mindenki mélyen aludt. A király bámult bele a tűzbe.

– Hej – aszongya –, mennyi mindenen mentem keresztül az életbe? Milyen a sorsom, ez az egy fiam vót, de ezt is elvitte az aranysas! Mindegy.

– Huhu, huhu! – elkezd egy madár huhogni a fán vele szemben.

A sasmadár vót. Dankó előkapta a fegyverét. Aszongya a sas:

– Ne nyúlj a fegyveredhez, mer a jó lelked megromlik, a jóság szele elmegy a szívedbül, ha gyilkolsz!

– Te tudsz beszélni is?

– Igen! Istentül én vótam a védő, elhoztalak a kidőlt fán, hogy felnyerd az elátkozottak országát. Most a fiadat hoztam el.

– És él a fiam?

– Hogy él-e? Vót egy ország, akinek nem vót királya, s betettem oda királynak!

– Hol van az az ország?

– Ezt a hegyszorost kell keresztülérni, oszt Aranyországba érsz, ahol minden királyjány aranyba van és ezüstbe. Mindenki jány, csak a fiad egyedül fiú.

– Vezessél!

– Nem vezetlek, neked egyedül kell eltalálni.

Fújta a sötétséget, hogy hajnalig nem látott egy lépést maga elé. Nízett vóna, hogy merre is menjen, de nem látta. Az emberek felkeltek hajnalba:

– Nem virrad meg sohasem!

A hajnal is olyan sötít vót, hogy nem lehetett látni semmit. Majd hajnal után látja, amint a ködfelhő derengeni kezdett. Nízte Dankó a hegyet.

– Halljátok – aszongya –, tudjátok – aszongya –, ha valakinek szívfájdalma van, ha sokan érzik, nem jut annyi rá. Ha öröme van, és megosztozik vele, akkor kétszer annyira nő az öröm.

– Mit akarsz, te király? Jót tettél velünk. Az elődeinket felnyerted az elátkozottságbul. Menjünk a hegyszoroson keresztül!

– Mán nincs jártányi erejetek – aszongya Dankó.

– De gyere!

– Jól van, Dankó, odáig elmegyünk, tovább nem!

– Frissűjjetek fel!

Egy kis patak ott csörgedezett, megfürödtek, ettek, elindultak. Mikor elindultak, mán keresztül jutottak a hegyszoroson.

Arany almafa nőtt ott, arany szőlők futottak a drága finom szőlőkkel. Nekimentek, ettek. Hát jönnek a királyi testőrök, tiszta aranyszőrű paripán. Elől tizenkettő:

– Ki vagy te, felsíges király?

– Én vagyok – aszongya, aki a Gyémántkirály jányával lakom. Messziről jöttem. Én vagyok – aszongya – Dankó, akinek a szíve meggyulladt.

– Gyere! – megfogták, vitték be. A fia ott ült a nagy trónon fenn. Mán nagy vót a fia, húszéves. Odament, nem tudott hozzá szólni, körülbelül egy fél óráig. A fiú megszólalt:

– Gyere, atyám! – aszongya – megcsókolta.

– Tudom, hogy értem jöttél. Nem léphettem át a határt húsz évig.

– Hát, fiam – aszongya –, szegíny anyád meg otthon vár bánatos, fájdalmas szívvel!

– Atyám! Nekem mindegy, ezt az országot a zsebembe tudom tenni. Atyám, itt a menyasszonyom is!

– Hozzátok be a menyasszonyomat! Kiment egy királyi ordinánc, egy arany kis galambot behozott a kalapján.

– Hát ezt, hogy, fiam? Hát ez egy galamb!

Elturbékolta a galamb magát, keresztülbuksengelt a fejin, hát húzta maga után az aranyhaját a jány, és rózsa hullt a szájából! Ahogy sírt, gyöngy hullt a szemibül!

– No, fiam – aszongya –, hát ez nagyon szíp!

– Atyám, gyere csak ide!

Kivette a varázspálcát, ráütött a kastélyra, egy almává vált. Zsebre tette. Ezt az országrészt is! – rámutatott, az is egy gömbölyeg lett.

– Na, akarsz még valamit, atyám?

– Hát mán minden rendben van!

– Huhu, huhu!

– Mit kívánsz, te sasmadár? Kívánd a királyságomat! Kívánd az életemet! Csak lássam, hogy a fiam boldog, meg a felesígemnek nincs bánata!

– Nem kívánok tülled semmit. Keresztülbuksengelt a fejin, az öregember vót, az öreg tudós.

– Az apósod házában éltem én is. Csak én mindig odamentem, ahol tudtam, hogy segítek a szegínyeken, ahol a fájdalmat örömre tudtam váltani. A fájdalom helyett mindig örömöt adtam a embereknek. Most mán elmehetsz, én vagyok a sasmadár.

Mikor mentek haza, látták, hogy gyászban van az egész királyság. Szaladt egy futár, hogy azonnal vegyék le a gyászt, mer jön a fiú haza! Hazaért. Az anyja, mikor meglátta, a nyakába borult, megcsókolta:

– Ó, gyermekem!

Itt oszt megzúdúltak a harangok, összecsókolódzott a két fiatal pár.

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek! Máig is éltek, míg meg nem haltak.

1989. május 4.

Az elátkozott aranymadár

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, még az Óperenciás tengereken is túl, egy hatalmas nagy, gazdag királyi város. Nagy gazdag királya vót, sok mindene vót, vitézei, hadseregei.

Aszonta a feleséginek, terhes vót:

– Milyen boldog leszel most, ha megszülsz egy szíp fiút! A királyság majd meg rá marad.

De, mikor megszülte a felesíge, gyönyörű két szíp aranyhajú jány született. Aranyfoggal, aranyhajjal, a hold a homlokán.

– De gyönyörű két jány ez, de ez nem vitézségre született, mer jány! Egy fiút jobban tudtam vóna szeretni. Hát mindegy – aszongya –, nem bánom! Hanem, tudod, mit? Van vagyonom, van kincstárom, van jó lovaim, van vitézségem. Elküldök egy vitézt a Világ elátkozott tudósáho!

– Hohó – aszongya a felesíge –, hogy gondolsz te olyat? Oda még ember nem jutott el soha.

Kikurrentáltatta a király az országába, hogy ki tud elmenni a Világ elátkozott tudósához? Hát vót, aki vállalkozott, vót, aki nem. Leghátul jött a hadseregbül egy ríszeges katona. Sapka nélkül.

– Kedves felsíges király atyám! Grácia fejemnek! Grácia, mer az igazat mondom!

– Én elmegyek oda, ahova te küldöd űket, de űk nem tudnak eljutni, de én el tudok jutni.

– Ugyan, ugyan – aszongya –, mán a hadseregbűl kitettelek vóna, mer mindig iszol.

– Hát – aszongya – a hal is iszik! Na, adjál nekem háromnapi próbaidőt, és visszatérek.

– Három napot? Három nap alatt el kell jutnod a Világ elátkozott tudósához.

– Na – aszongya –, adjál akkor csak egy fél napot!

– Így mán jól van!

Megyen a város szélire a katona. Bemegy egy tudósho, egy öregasszonyho. Egy vasorrú bábáho. Piszkálta az orrával a tüzet.

– Szerencsís jó napot, kedves ídesanyám!

– Neked is, kedves gyermekem! Höhöhö! Ha nem úgy köszöntél vóna, hogy kedves ídesanyám, szíjjelszedtelek vóna, mint a kendert!

– De ha azt nem mondta vóna nekem, hogy kedves fiam, mint a mustármagot, úgy szíjjelmorzsoltam vóna!

– Ülj le, gyere be, és mondjad csak, hogy mi járatban vagy?

– El akarnék menni a Világ elátkozott tudósáho.

– Hohó, hohó, fiam! Így gyalog erőbül, ha még egyszer megszületnél, akkor se tudnál! De minekután megsajnáltalak, megszántalak, ott a ganéjdomb háta megett, ott van egy kantárfej. Vágd háromszor fődhö, de meg ne ijedj!

Kimegy, a ganéjdomb háta megett az istálló, ott van egy tyúkszaros kantár.

– Ó – aszongya –, mit csinájjak evvel! Megfogta, háromszor odaverte. Hétlábú táltos bögejcsikó szökellt fel az égig. Hányta a lángot, a parazsat a szájábul.

– Mit parancsolsz, kedves gazdám?

– Azt, hogy az elátkozott tudóshoz vigyél el!

– Ó, ó – aszongya –, oda nehéz lesz! Mer még én csak elviszlek, de a te tudományod kicsi. Eriggy, mondd meg a királynak, hogy a nagyanyjának az aranykeresztje bent van a kápolnában. Meg egy fürt haja. Adja azt neked oda! Oszt akkor el tudunk jutni.

Megyen a katona:

– De most sincs meg a sapka – aszongya –, elhagytam!

– No – aszongya –, mire jártál?

– Add ide, felsíges király, az öreganyádnak az aranykeresztjit meg azt a fürt haját!

Hát a király gondolkozott, aszongya:

– Hát hunnen tudod azt, hogy ott van?

– Ha mán tudom, akkor mán csak bízhatol bennem!

Aszongya a királyné:

– Van aranyod, van mindened, add oda neki!

– Nem tudom, mikor térek vissza!

A két jány meg játszott a levegőben, mint két tündér. Nízte a katona, majd bement az öregasszonyho.

– Itt van!

– Na, ülj fel, hátra ne nízz! Hátra ne kiálts! Csak mindig előre nízzél! Akármilyen gyönyörű hangokat hallol, akármilyen tündéri éneket, zenekart, meg ne próbálj fordulni!

Felült a nyeregbe. Felvágta a fekete felhők tetejibe. Kiugrott alula a hétlábú táltos bögejcsikó. Amikor le akart esni a fődre, aláugrott.

Aszongya:

– Megijedtél, ídes gazdám?

– Dehogy – aszongya –, most láttam a kis húgomat, játszott az erdőbe a labdával.

– No – aszongya –, fogd meg a kantárszárat.

Megindult menni, mendegélni, erdőkön, mezőkön, ligeteken, roppant nagy sötítsígeken, királyi városon, királyi síkon át. Ment. Mán biztosan ment egy évet, mer egy nap egy év vót.

Aszongya:

– Előttem ködfátyolt látok. És akkor – aszongya – mit csinájjak?

Aszongya a ló:

– Abbul a hajbul, az öreg királynénak a hajábul vegyél egy pár szálat, és kösd előre!

Kihúzott három szálat, elővette, megkötötte, szítnyílt előtte a ködfátyol.

Megyen ám hegyeken, völgyeken, de mikor megérkezik az elátkozott tudósnak a birtokába, ott olyan nagy óriások laktak a hegyeken, hogy messzirűl látta űket a katona.

– És most mit csinájjak?

– Ó – aszongya a táltos –, semmit ne csinájjál! Nyújjál csak a jobb fülembe! Kivett olyat, mint két szem köles, csak nagyobb egy kicsit, mint a kukoricaszem.

– Lökd előre!

Előrelökte, az óriások mind lehanyatlottak, elaludtak.

– Na – aszongya –, most haladjál bejjebb – aszongya –, de vigyázz! Mer én oda nem mehetek be, mer engem elíget azonnal! Ha bemísz, az aranykeresztet nyújtsd át neki. De a hajat ne nyújtsd át neki!

– Hát, mit csinájjak?

– Majd ű próbára tesz tígedet, három próbára. Amikor bezárod magadra az ajtót, az öreg királynőnek a haját tedd le az ajtóba. Akkor bemenni nem tud senki se – aszongya.

Bemegyen, lássa, hogy az elátkozott varázslónak olyan szakálla van, hogy a fődön húzza, a hajával be tud takarózni, olyan körmei vannak, mint egy-egy kard. Csattogtatta előre a fogát:

– Még a neved sem tudom, te kis födi ember! Hogy mertél te bejönni ebbe a birtokba, országba, ebbe a királyságba? Mán rígen ettem embert, de hát adok én neked háromnapi próbát. Ha nem felelsz meg a háromnapi próbán, nyársra húzlak, megsütlek, oszt megeszlek!

– Legyen!

Megnyomott egy gombot, kinyílt egy szoba. Tiszta aranypaszomántos ágyak, heverők vótak benne meg függönyök. Bement, leült, gondolkozott.

– Hogy létezik ez? Ez a sok szíp minden?

– A vacsorát mindjárt megkapod! – mondta be egy hang az ablakon.

A legjobb ennivalókat elibe tették. Megette a fiú, letette a hajat.

Iccaka tizenkét órakor toporzékolásokat, üvöltéseket hallott, sárkányok mentek vóna be hozzá. Nem tudtak. Reggel felkelt, beletette a hajat a zsebibe.

– Nahát, bejöttem hozzád, te Világ varázslója!

– Tudom. mír jöttél, mír küldött tíged az a nagy gazdag király! Na azír, hogy küldjek a felesíginek egy üveg orvosságot. Nem beteg, tudom, csak fiút akar. Fiút akar – aszongya –, mer két jánya van.

– Én nem bánom, megkapod az orvosságot, de holnap tizenkét órakor, van itt egy elátkozott tenger a kastély háta megett, nyúlik a vég-

telensígbe. Onnan nekem iccaka tizenkét órakor három aranyhalat ki kell, hogy fogjál!

– Ó, három aranyhalat?

– Nem kell oda háló, vitéz vagy, tudós vagy, ha eljöttél!

Este kiment a fiú, szegíny a tengerpartra, leült, sírt.

Odasurrant mellé a csikója:

– Ne búsulj, hát ez a legkönnyebb, ettűl meg ne ijedjél! Nízd csak, a fülem megett van egy kis bokréta!

Aszongya:

– Mit csinájjak én vele?

– Ez egy olyan háló, belevaló. De vigyázz magadra, a hajat el ne felejtsd betenni az ajtóba!

Belevágta a bokrétát a vízbe, lett belűle egy háló, kifogta a három aranyhalat.

Bevitte:

– Parancsolj!

– Jól van – aszongya –, még van mindig kettő! De vigyázz, ha a kettőn átesel, a harmadikon megbukol – aszongya –, akkor egy ebéd lesz belőled!

Aszongya:

– Ide figyelj! Itt, a kertemben van egy gyönyörű gyémánt körtefa, de mán van öt éve, sose tudtam rula enni! Holnap tizenkét órakor jön egy hatalmas, elátkozott aranymadár, és mind lecsipegeti. De jól vigyázz! Ha a körte nem lesz meg holnap reggelre, miszlikekbe daraboltatlak, oszt úgy eszlek meg!

Na, mindegy! Most mán szegíny mit csináljon? Bement, lefeküdt. Jött az este. Bement a kertbe. Nagy hatalmas, birodalmi kert vót. Nízte:

– De gyönyörű körte!

Megszólalt a körtefa:

– Ne nyúlj hozzám!

Ott ül a fiú alatta.

Odasurrant a csikó hozzá:

– Kedves gazdám, sajnállak! A nyereg alatt van egy szál toll, vedd ki!

– Ezt a tollat lökd magad elé. Csak vigyázz, el ne aludj, mer most álmot fújnak rád!

Tizenkét órakor hallatszott egy éneklés, hogy zengett tülle az összes birodalom.

A fiú mán bukdosott szegíny, mán mindjárt elalszik. Rebbengetett a levegő, a fák. Megfogta a tollat, előredobta – hát mán akkor elaludhatott! Reggel felébredt, lássa, megvan a gyönyörű szíp körte.

– Nagyon megszerettelek – mondja a varázsló –, te tudol, de sajnos, mikor hazamísz, bezárnak. Én most elküldlek tíged az erdő kellős közepire, tizenkét órakor. Ott nyílik egy rózsafa. De ha a rózsábul egyet le tudsz szakítani, akkor ugyanannyi, mintha két próbát tennél!

De gyönyörű rózsa vót, világított! Gyönyörködött a fiú benne, de a közelibe nem mehetett ám! A közelibe nem mehetett, mer olyan töviskek vótak rajta, hogy keresztülmentek vóna a kezin.

Aszongya a táltos:

– Ne ijedj meg! Ne ijedj meg! Ne gondold, hogy nem tudsz belűle szakítani! Hármat szakítsál! Egyet adjál oda, kettőt tegyél el.

– Hogyhogy?

– Csak tegyél el!

– De, ha nem tudok a közelibe menni?

– Figyelj csak rám! Nyúlj a nyereg alá! Onnen kiveszel egy kis tiszta szalvétát. Amikor mísz, és látod, hogy a rózsa át akar karolni, keresztül akar rajtad a tövis menni, lökd rá a fára!

Ment a fiú a közelibe, a hatalmas töviskek mind fogták vóna körül.

– Nálad van a szalvétám!

Gyönyörű hármat levágott. Kettőt beletett szípen a zsebibe. (A két virág élesztő-forrasztó virág vót. Ha beteg vót, halálos beteg, meggyógyult. Ha meghalt, feléledt.)

Egyet vitt be.

– Megnyerted! – aszongya.

Nahát, adott neki egy kis pici üveget.

– Álgyon meg az Isten, eriggy békével – aszongya –, menjél! De, ha még időd lesz, gyere, nem foglak bántani!

Felkerekedett nagy örömmel, megyen, vágtat visszafele. Amikor beérkezett mán a király országába, nagy diadallal várták.

– Naposok, hetesek, szolgálók, köllerek, pincérek, szobajányok, elébem, terítsetek neki! – aszongya a király:

– Na, fiam, elhoztad?

– Elhoztam, felsíg, az orvosságot! Három cseppet kell egy pohár vízbe beletenni, oszt meg kell inni.

Belecseppentette a három cseppet belűle, abba az üvegbe csak három csepp vót. Megitta a királyné, teherben maradt.

– Igazad van – aszongya –, kívánj királyságot, kívánj birodalmat! Egy másik országot adok.

Aszongya:

– Egyet kívánok, hogy a két jányodnak adjak egy-egy virágot!

(Itt lett neki vége!)

Kivette a két virágot, odaadta a két jánynak.

– És nem adod nekem? – aszongya. (Mer űneki is vót, a királynak, Százéves jövendőmondója.)

– Te király, te tudod, az a rózsa mit ér? Háromszor felér az országgoddal!

– Hogyhogy?

– Ha egy beteghe hozzáérteted, meggyógyul. Ha halotthoz hozzáérteted, felkél. Ha a másik rózsát hozzáérteted a vasho, arannyá válik!

– Hunnen hoztad te ezt a rózsát? – Na –, aszongya – várjál csak, fogd meg csak, azonnal verd bilincsre!

Eltették a siralomházba szegínyt.

– Ha meg nem tudod mondani, hogy hun van ez a rózsa, akkor karóba üttetem a fejedet, vagy életfogytiglani, örök börtönbe teszlek! Elhoztad a cseppet, de a rózsárul nem vót szó!

– Hát – aszongya – ezt a rózsát én egy helyen leltem! (Nem mondhatta el, hogy a hétlábú táltos bögejcsikó mondta.)

Telt-múlt az idő, az óra, a perc, a nap. Meglett egy gyönyörű szíp fiúgyerek. Nap vót a mejjin, hold vót a homlokán, kétes hajnalcsillag röpködött a hóna alól. Aranykereszt a kődökin, bruncikkard játszott a levegőben!

A király nízte:

– De szíp, Istenem! De szíp! – aszongya. Talán meggondolom, csak kiengedem azt a ríszeges katonát.

Aszonta a jövendőmondója neki:

– Ha kiengeded, akkor neki kell adni a birodalmadat!

Játszott a gyerek szípen, kint a királyi palota előtt. Játszott. Az öreg meg a rácson keresztül nízte, gondolkozott:

– Nekem köszönhetik, oszt bezártak!

Oszt egyszer jön egy nagy fekete felhő. De esik, villámlik, csattog. Leszáll egy nagy tűzmadár. A gyereket a karmába veszi, elszáll!

Hiába mentek utána. A fődrül nem tudtak a levegőbe utána menni. Elrabolták a fiút. Ez az átkozott tűzmadár! Odalett minden! A vagyon sem kellett, a királyság sem kellett.

Bevezették a ríszeges katonát. Szegíny mán szakállas vót.

– Felsíges király atyám! Ezt a madarat abba a birodalomba lehet megtalálni, ahunnan a rózsát hoztam.

Aszongya a Százéves jövendőmondó:

– Oda emberi lény nem tud elmenni! Ne is próbáld, mer akárhogy megy, nem tud odaérni!

A két jány leborulva sírt.

– Dehát – aszongya a király –, fiam, ahogy elhozta ezt a vizet, amibül a gyermek megszületett, ugyanúgy ű el tud oda menni!

– Ne küldd, apám, a félúton elpusztítsák! – aszongya az egyik jány (kettő vót: egy kisebb, meg egy nagyobb).

– Nem bánom – aszongya a másik –, menjél el! De úgyse tudsz te se messzire menni, mer ahun az a nagy tűzmadár lakik, oda nem tud ember bemenni!

Kint ült a jány, megint jött a fekete felhő. Azt is lefogta, azt is elvitte. Mán csak egy jány vót. Aszonta a másik jány:

– Ha az öcsémet elvitte valahuva, kiülök én is!

Nem telt bele egy óra, kettő, űtet is elvitték.

A király gyászba húzatta az országát, kurrencsokat küldött mindenfele, hogy aki a két jányát meg a fiát visszahozza, fele királyságát, a koronáját neki adja.

Senki nem vót. Jelentkeztek a hercegek, bárók, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények. Senki se! Félúton mind elpusztult. Nem jött vissza egy se.

Gondolkozott a király:

– Istenem! Mennyi vagyonom van! Körüljárom ezt a várost, a szegínyek közt szétosztom.

Megyen a király a városi szélín, de nem lovon, hanem gyalog. Mellette a testőrök, mind kivont lándzsákkal, kardokkal. Körülníz. Majd a város legutolsó végin, egy olyan putriforma ház áll, csak nagyobb, füstöl a kímínye.

– Még ilyet nem is láttam. Nem is tudtam, hogy a birtokomon van. Hát, közel az erdő, szedek gallyat.

Bevitte. Elég tágasnak látta a házat. Egy öreg nénike tüzelt.

– Mit főzöl, mamóka?

Aszongya:

– Krumplihajat.

Aszongya:

– Hogyhogy krumplihajat?

– Egyik nap a krumplit főzzük meg, másik nap a hajat. Király! Te király vagy, nem érzed át a szegínységet.

Nagy dobbanást hallott a kunyhó előtt, belíp egy szíp daliás fiú. Mikor meglátta a királyt, megijedt.

– Ne fílj tüllem, fiam! – aszongya – mondd csak el, mit hoztál?

– Rőzsét. Úgy szoktam behordani a városba, hogy a gazdagok adjanak érte valamit.

– Ó, ó, ídes gyermekem – mondta, elsírta magát. Rágondolt a fiára.

– Adok én neked állást, vitézséget!

– Király atyám, nem nagyon vállalok! Hallottam, hogy elvitték a fiadat. Elvitték a két jányodat. Látod, ha a te lelked tiszta lett vóna, és nem bántottad vóna azt a szegíny katonát, meg a rózsáért nem haragudtál vóna, másképpen vóna most!

– Hopp – aszongya a király –, te tudol mindent! Fogjátok le, bilincseljétek meg!

Azt is betették a börtönbe, a fiút.

Neked – aszongya – bárd alá tetetem a fejedet!

Ahogy nevetett a fiú, úgy hulltak le a kardok a falrul. Nagyon nagy vitéz vót, még a királytul is, még az elátkozottúl is hússzor nagyobb!

– Ó, kedves felsíges király atyám! Ládd, én meg vagyok elégedve a szegínységgel is. Mennyi aranyod van? Nemhogy osztottál vóna a szegínyeknek!

– Gyere ki a kertbe velem! Kiment a királlyal a kertbe. Ahogy nevetett, úgy hullt le a gyümölcs, mint mikor megírt, a fárul. (Milyen erő vót ott!)

– Mennyi aranyat kírsz, hogyha az első vitézemmel megmérkőzöl?

– Sajnálok embert ölni – aszongya –, mer az én kezem olyan ártalmas, hogy ettül meghal akármilyen erős vitéz.

– Ó, de a tudomány nagyobb, mint az erő! Tudod te, hogy a tudomány túltesz az erőn is?

Előállt tiszta vírtezetben, hatalmas lándzsával.

Aszongya:

– Ládd, ládd király, milyen vagy? Minthogy segítenél magadon, meg a három gyereken, még viaskodol? Csapd ide azt a buzogányt, király!

Odavágta, a tenyeribe, a buzogány szíjjelment.

– Látod, most mán? Húzd ki a kardodat! Ha megvágod a kezemet, vagy a kardod megmarad, visszahozom a három gyereked!

Ahogy belevágott, még a markolat se maradt a kezibe. Ahogy nevetett, a király úgy buskengelt le előtte.

– Na látod, látod, király! Nem kellett vóna azt a szegíny katonát bántani, és befogni katonának! Mer most tinálatok kötéllel fogják a katonákat.

– Igazad van! Sajnálom azt a katonát! Mit tegyek vele? (Bezárva tartották.)

– Mer tudd meg, hogy az az én ídesapám! Ha nem engeded szabadon, én nem mondom, hogy bántok valakit, mer én mindig az igazság mellett vagyok, meg a szegínyek mellett, meg tisztelem az uramat, királyomat is! Engedd szabadon az apámat! Holnap hajnalban elmegyek hozzád.

Hát a király hazament. Sírt is, rítt is.

Aszongya a felesíge:

– Hát, te ugyan király vagy, de neki az Isten adta a hatalmat, azt nem veheted el! Ha viszont megtisztelsz valakit, hát az viszont neked is tiszteletedre válik.

Aszongya a király:

– Mit gondolsz te? Hogy tudja, hogy a katona az apja?

– Elhozta az apja nekem, hogy a kisfiúnkat megszültem. Jó lesz vigyázni!

– Hát mindegy – aszongya –, minek féljek?

Kiült szípen, megteríttette az asztalt.

Nízi az ég alján, valahun egy táltos csikó jön, egy felsíges daliával, királlyal. Leszállt. Kihúzta a kardját, belevágta a fődbe. Felismerte a fiút.

– Kedves ídes fiam! Tenálad vótam, te vagy a rőzsehordó.

– Én az vagyok, a rőzsehordó. De tanuld meg, hogy három országom van, három birodalmam: arany, ezüst és gyémánt.

– Hát akkor mír lakol te ott abban a kis faházba, ha teneked ennyi birodalmad van, ilyen lovad meg ilyen paszomántos ruhád van?

– Mer még nem jött el az ideje az átok víginek, hogy az elsüllyedt három országom feljöjjön a felszínre.

– Nagyszerű, fiam! De hát akkor – aszongya – nyugodtan egyél!

Evett a fiú.

– Na, és most a vóna a kírísem és a kívánságom, hogy eriggy, hozd haza a két jányomat, meg a fiamat!

Hohó, látta, hogy nagyot követelt.

– Nagyot követelsz tülem! Én egy kis rőzsével is megelégedtem. De te meg hármat, egyszerre? Elsősorban: a fiad külön van, a két jányod meg megint külön van.

– Választhatsz! Vagy a két jányodat hozom vissza egyszerre, vagy a fiadat.

– A fiamat akarom!

– De a fele királyságodat add nekem előre! Az aranyaidat osszuk el a szegínyeknek!

Ráállt a király.

– Látom, jó szíved van! Nem kírem tülled az aranyat. Nem kírem tülled az aranyat, mer kipróbáltalak, milyen jó a szíved. Ahova a fiadat elvitték, az egy olyan ország, hogy oda fődi lény nem tud bejutni, csak egyedül én. Hazahozom a fiadat! Mán gyönyörű nagy vitéz. De ne felejtsd azt el, hogy mikor hazahoztam, a koronádat azonnal át kell neki adni.

– Átadom én neked is, ha kell!

– Hogy gondolod? A te fiadat illeti meg, nem engemet!

– Na jól van! Csináljunk vírszerződést?

– Nem kell nekem! Egy királynak elég a puszta szava is. Hát, ha szavahihető vónál, nem papírrul beszélnél, és nem beszélnél vírszerződésrül! Hanem, ha egy ember szavahihető a másikkal, elég a puszta szava is annak, mer a lelkibe a tiszta igazság lakik. Na, király, visszatérek három nap múlva!

Eltűnt, bement egy aranyerdőbe. Levetett mindent magárul, egy pálcát kihúzott, ráütött a lovára, beletette egy gyufáskatulyába, és elindult a gyufáskatulya, megyen haza.

Nevet az anyja előre.

Aszongya:

– Ídesanyám, mír mondtad azt annak a királynak, hogy egyik nap a krumplit főzöd meg, másik nap meg a haját?

– Próbáltam, gyerekem, hogy segít-e? Próbáltam, fiam! Hiszen, fiam, ha én akarom, nízzed csak!

Az öregasszony odament, egy pálcát a ládikóbul kivett. Benyitott a kamraajtón, becsapott vele. Hát, ami csak létezett enni-innivaló, kolbász, hús, sonka, finom kenyerek, mind ott vótak!

– Ládd, fiam, meg tudtam vóna a királyt kínálni, de én megpróbáltam, hogy ezek a királyok mind ilyenek-e?

Aszongya:

– Nagy útra indulsz, fiam, egy elátkozott országba! A királyfit nem báncsák, mer nem engedi a Világvarázslója, hogy báncsák. (A Virágvarázslója küdte az üveget ennek a királynőnek, abbul a három cseppbűl lett az a fiú, a király fia.) Csak fiam, ha most két éven belül ki nem szabadítja valaki, akkor örök rab lesz. Mer akkor lejár a határidő. Kö-

rülbelül egy nap alatt oda tudsz érni. Olyan feltételek között mísz, hogy mán, mikor beérsz oda, az Elátkozott országba, akkor a lángtenger nemhogy tíged meg a lovadat, de hegyeket is feléget. Ott egy olyan hatalmas öregasszony lakik.

Aszongya:

– Hát milyen kastélyban lakik?

– Nem, fiam, nem kastélyban lakik. Egy fán lakik egy físzekben.

– És az a madár?

– Az a madár egy jány, egy gyönyörű jány. Csak el van átkozva.

– Na jól van – aszongya. Jól van, fiam, ide hallgass! Adom neked ezt a fűsüt. Ha bajban leszel, lökd hátra! Adom neked ezt a gyűrűt – lehúzta az ujjárul. Ha bajba leszel, lökd hátra! És, ha mégis nagyon-nagyon bajba lennél – kihúzta az anyja egy szál haját, akkor látta meg a fia, hogy aranybul van a haja szála –, akkor ezt lökd hátra!

Megcsókolta, magáho ölelte:

– Menjél ídes gyermekem! De ne fílj, mer a bal csecsed alatt van egy veleszületett eleven kardod. Az a hegyeket is darabolja. Az átok nehezen fog elmúlni.

Felült, kiment a kisház háta megé, elővette a kis katulyát, ráütött, tiszta aranypaszománt vót. A lova mán ott táncolt. Felült. Kiment az anyja, nízte, úgy hullott a könnye. Mindenütt gyönyörű bazsarózsák teremtek belűle.

Megyen ám tengereken, vizeken, völgyeken keresztül.

– De hát hol van az Elátkozott országnak a túlsó része?

Oda ment be, egy hercegségbe. Hát a hercegnek is vótak vitézei, hatalmas testőrei, óriásai.

Leszállt szípen a herceg kastélyánál, magabiztosan kikötötte a lovat egy fáho.

Akkor nízi, tiszta kivilágított gyémántrózsák vannak.

A herceg nízi, nízi:

– Ó, de régen láttam mán ilyen gyönyörű lovat! Ilyen vitézt is! Mi szél hozott? Merre, hova mísz?

– Hát elsősorban az a szokás, hogy a vendéget behívják. Aki jön, a köszön, de behívják a vendéget, megkérdik, hogy éhes-e vagy szomjas?

Felemelte a herceg egy kezit, mindjárt egy gyönyörű aranyhíd vezetett be a kastélyba. Leültek.

– Egyél, igyál!

– De nem látok egyebet – aszongya – egy üres kosárnál. Hogy egyek én egy üres kosárbul?

– Ó, de érdekes vagy te! Hát nyújjál bele – aszongya –, oszt gondolj valamire! Egy sült csirkére! Benyúlt, egy sült csirkét kivett. Kalácsot is, meg italt is.

– De jó lelked van, te herceg!

– Hát, jó lelkem van! Jó lelkem van, minden idegen királyt vagy vitézt megtisztelek. Csak sajnálom, hogy most hova mísz! Vigyázz, mer a Világ tudósához mísz, a legnagyobbhoz. Nagyon gyönyörű jánya van, de el van átkozva. Azt a fiút a jány rabolta el az elátkozottságba, az aranymadár képibe. Hát megnyered! De mikor jöttök visszafele – aszongya –, akkor nagy bajod lesz.

– Hogy gondolsz olyat? Van elevenkardom!

– Jó, jó! De vigyázz ám, mer útközben várnak, és lesnek! Jól bírod a vitézséget! Kardot forgatol, buzogányt törsz, de a tűztül megégel! Mer, mikor odamísz, a királyfit egy állatnak mutassák neked. Ű lát tígedet, de te űtet nem! Hanem, mikor leküld tíged a pincébe, ott fekszik egy bölcsőben egy jány, nagyon gyönyörű jány. De vigyázz, mer átkozott, és mikor megölel, te rögtön meghalsz! Mer nem tehozzád akar menni, hanem a fiúho. Majd a fiút is előadja neked az öregaszszony. De nagyon vigyázz!

Gondolkodott a fiú:

– Ha megöl ez a szíp jány engemet, akkor azonnal meghalok, és...

– Na – aszongya a herceg –, ne ijedj meg! Én megmentelek tíged! Itt van ez a zsebkendő, oszt mikor felkél a jány, odamegy, hogy megcsókoljon, megöleljen, türüld meg az arcodat. És akkor az erő elmegy belüle, meg az elátkozottság.

– Nagyon köszönöm, te herceg! Nagyon, nagyon hálás leszek érte!

– Csak kírdd meg azt, hogy én az én istállómban aranycsikókat nevelek, kancákat, csődöröket, hogy mír döglik el minden három évben minden jószág?

– Megkérdem tülle! Kezet fogott, a zsebkendőt gondosan eltette.

Megyen, de mán még be se ért az elátkozott országba, mán ott osztán a vitézek, óriások jöttek ám elébe. A Világ tudósa küldte űket. Kihúzta a kardot, szelte űket, szelte űket: óriásokat, vitézeket, míg végtire egy tisztás helyre kiért. Hatalmas nagy fa vót ott, olyan, mint egy fél ország. Vót rajta egy olyan físzek, mint három ház.

Felnízett a fiú. Olyan vírfagyasztó kacagást hallott, hogy majdnem megfagyott benne a szív. Elkezdtek hát a kígyók lefelé zuhogni, felé. A Világ boszorkánya, aki fent lakott fán, a físzekbe, hányta rá a kígyókat.

– Nana, mamóka – aszongya –, a vendéget nem így illő megtisztelni!

– Haha – aszongya –, mindjárt lent leszek!

Buksengelt egyet, mindjárt lent vót az öregasszony.

Kezet fogtak, mindjárt térdig jártak vírben mind a ketten.

– Tudom, hogy vitéz vagy, tudom, hogy mír jöttél! Tudom azt, hogy azír a fiúért jöttél, akit a Világ tudósa – a másik, aki engem nem vett el, és ide átkozott – véd!

– Én a jányokat elraboltattam, hogy a fiút visszavigyem.

– Rendben van, visszaviheted, csak elébb meg kell, hogy öleljen a jány, mer másképp nem tudod visszavinni!

Gondolta a fiú:

– A kell nekem! Rögtön, abba a pillanatba, ahogy megölelne, egy füst lenne belőlem.

– Hol van a jány?

Ott vót. Mikor sírt, gyöngy hullt a szájából.

– Na, nem mondhatod, hogy nem szíp!

– Na, gyere szívem szíp szerelme, váltsál meg, hogy csókolhassalak meg!

Előkapta a fiút, ű meg megtörülte az arcát. A jány visszaesett, és elaludt.

– Mamóka! Nem így beszéltük ezt meg!

– Hohó – aszongya –, ha te gondolod, hogy vitéz vagy, én meg még nagyobb vagyok! De mire jössz velem? Kardra, birokra vagy buzogányra?

– Szégyellnék veled – aszongya – birkózni, mer öregasszony vagy!

– Na, gyere csak ki!

Kiment. Annak a nagy fának a tetejin, ahol egy fiszek vót, vót egy erdő. Kihúzott az öregasszony egy háromélű kardot. Látta a fiú, hogy ez még a vitézektűl meg az óriásoktul is nagyobb.

Gondolkozott rajta:

– Kihúzza-e ű is a kardot?

– Próbáld meg, húzd ki! – aszonta.

– Mamóka! Inkább tudod, mit mondok neked? Mutasd meg a fiút! Mer, ha nem mutatod meg a fiút, nincs mír harcoljak.

Mán nincs sok, mán csak egy fél év van hátra. Egy nap egy esztendő. Örök rabságba marad a fiú. Bevítte egy szobába, egy gyönyörű szíp felsíges királyfi vót ott.

Ránízett:

– Te – aszongya – külországi vitéz vagy!

– Az vagyok – aszongya –, felsíges királyfi.

– Hát te tudod, hogy én királyfi vagyok?

– Igen – aszongya –, mán vártunk!

Az öregasszony haragosan becsapta az ajtót.

– Na láttad? – aszongya – most űneki is a máját holnap megeszem – aszongya – vagy elátkozom!

– Rendben van! (Hát a vitéznek abba az időben egy nap vót egy esztendő.)

– Na, jól van, öreg mamóka – aszongya –, én nem bánom! Minden kívánságod megadom! Csak azt az egyet kírem, hogy ihassak veled egy asztalnál.

– Na, jól van, fiam! Megteheted!

Kihozta hát a bort. A fehír borban vót az erő. Olyan, hogy húszszor annyi erő lett az emberben, mint ami vót. A pirosban meg vót a gyengeség. Az úgy elgyengítette, hogy felállni nem tudott.

– Nesze, fiam!

– Várjál csak, mamóka! Tedd le! Idd meg te a piros bort!

Úgy gondolta az öregasszony, hogy úgyis elbír vele. Elaltatta a piros bor, elgyengült.

Kivette a vitéz az anyjának az aranyszál haját, rálökte. Örök álomba borult. Ennek a Világ nagy tudós boszorkányának örök álom jött a szemire.

Ment befele a fiú:

– Gyere ki! – aszongya.

– Hogy tudunk elmenni – aszongya – ketten egy lovon?

– Még hárman is el tudunk menni!

Bement a jányhoz, aszonta:

– Hogy akarod? Hogy gondolod? Anyád egy Világ boszorkánya, te meg királyjány vagy.

– Én egy elátkozott királyjány vótam, csak most mán, hogy megtörölted az arcod a zsebkendővel – aszongya –, azonnal felszabadultam. Apám egy nagy, dúsgazdag király. És ezt a királyfiút is – aszongya – szeretem!

– Legyetek boldogok! – aszongya.

– De hogy megyünk itt hárman?

– Hát tudok én itten egy repülő szőnyeget.

– Gyere csak!

Kivitte egy fához, oda vót kötve egy kötéllel.

Aszongya:

– Ráállhat a lovad is, te is, én is, oszt repülhetünk!

De hát elaludt a fiú. Ráálltak. Elértek félútig, jött az öregasszony utánuk. Az álom kiment a szemibül. (Mégse vót a piros bornak rá olyan nagy hatása.)

– Juj, juj, juj, jön a Világ boszorkánya! Nízd meg, micsoda hatalmas szigonyokat hajigál!

Megfogta hát a fiú a fűsüt, hátralökte. Lett belűle olyan erdő, hogy mire az öregasszony keresztülvándorolt rajta, akkor egy fél országot ment.

– Juj, juj, mán égeti a Világ boszorkánya a szőnyeget! Nízd meg, hogy mán milyen közel van, hogy hány tüzet hajingál utánunk!

– Na, nem baj! – aszongya. Hátralökte a gyűrűt.

Lett belűle olyan széles, olyan hosszú szövevíny, hogy az öregasszony se ki, se be nem tudott menni.

Hazaért, hazavitte a fiú. Hát el lehet képzelni, hogy az anyja sírva szaladt elibe!

Megcsókolta a fiút:

– De szíp jány ez!

– Nahát, itt van a fele királyságom!

– Nem kell nekem a királyság!

– De most mán – aszongya – a jányomat is hozd haza!

– Menjek el – aszongya –, hát a harmadik felesleges! Ha egy jány vóna, elmennék véle. De kettővel hogy menjek el? Hát az apám, hogy van?

– Adtam neki egy birodalmat, aranykulcsos királyságot! Anyád – aszongya – nem tud, de valami tudománya neki is van. Amikor elmentem hozzá, leültetett, oszt nem tudtam felállni. (Ennek a fiúnak az anyja, ez is tudós vót.) Kedves fiam! Az összes királyságom neked adom, vagy neked adom egyik jányomat.

– Hát hogy lehetne egy király jánya felesíge egy szegíny fiúnak?

– Mer olyan aranypaszomántos vagy, olyan vitéz vagy, hogy tíged megillet még a királyság is.

– Na, de nem baj! Elmegyek! Elmegyek, de olyan feltétellel, hogy azt a jányod választom, amelyiket én akarom!

– Rendben van, kedves fiam, amelyiket te választod, a lesz a tiéd!

Három napig ott vót az anyjánál, az apjánál. Az apja mán egész aranykulcsos kiskirályságban élt.

– Fiam, neked is eljön az az idő, a láthatatlan három ország a te kezedhez tartozik! Megkapod!

– Kedves apám, én szegínyeket fogok telepíttetni!

– Legyenek gazdagok és szegínyek is.

Gondolkozik a fiú:

– Hát hogy menjek oda, a Világ varázslójához, aki a cseppet adta nekem?

– Na, fiam! Itt van ez a kis szelence. Mikor megérkezel, nyújtsd át neki.

– De hát, apám! A Világvarázslónak mit ér egy ilyen szelence?

– Fiam, hogyha nem akarod átnyújtani, akkor nyisd ki!

– Tudjak valamit!

– Fiam! Ebben három tabletta van. Ha ezt a három tablettát megeszik, abba a pillanatba feloldódik az átkozottság. És akkor a két jányt azonnal átadja neked a kezedbe.

– Nem gondolkozom most mán, apám, most mán itt az idő, nem húzom az időt!

Kiment, az anyja is kiment utána.

– Vigyázz magadra! Mer ha elé nem tudod venni a szelencébül a tablettát, akkor megöl, mer a két jányt ott akarja tartani örök rabságba. Mer a Világ boszorkánya, aki a fán lakott, megátkozta űtet.

– Na, mindegy – aszongya –, elmegyek, a két jányt elhozom.

– Ó, hogy elhozod? Csak elhoznád, fiam! Nem kírted el a királytúl a szőnyeget se! De azt ne is kírd el, fiam! Mer, mikor megindulnál vele a két lánnyal, a Világ tudós boszorkányának az ura olyan tüzet gyújt rajta, hogy megégnél!

– Hát akkor se lovon, se így?

– Hát, jól van, van annak más útja is!

– Akkor hogy?

– Na, gyere ki, ídes gyermekem! Bejött a kamarába, kihoz három pár bocskort?

– Hát mit csinájjak? Gyönyörű csizmában megyek, kardosan, mint egy vitéz király, oszt ezt vigyem?

– Na, jól van, fiam! Belecsomagolta egy nagy abroszba.

– Mikor mán, fiam – okosan –, átadod neki a tablettát, mer mán csak ű van, akkor ű megváltozik. Mer ez egy fiatal királyfi, fiam, csak el van átkozva. Akkor ű is eljön veled. Na, hozd el űtet is, maradt még egy bocskor.

– Hát a lovamat?

– Hát se a ló, se a szőnyeg ne érdekeljen tíged! Kimísz ide a ház háta megé, lehúzod a csizmád, beledugod a lábod, aszondod:

– Kedves bocskor! Ott legyek, ahun én akarok! Oszt mán ott is vagy vele!

– Oszt minek vigyem ezt a sok bocskort?

– Majd lesz annak is gazdája.

Repül a legíny az ég alján, jobban, mint a viharfelhő.

– Azt a két jányt hogy szeretném látni, szípek lehetnek! – aszongya. Milyen szíp vót, akit elhoztam a Világ boszorkányától?

Mikor ment, látta, az elátkozott varázsló kint ült a kastély előtt. Még le se szállt, mán integetett neki. Azt mondja egy hang a háta mögül:

– Vigyázz, nagyon vigyázz, mer egy virágot az orrod alá tart, oszt mindjárt elalszol, és akkor megkötöz, megbilincsel! Várjál még, fiam! Míg meg nem közelíted, mondd meg, hogy nem adod át a három aranytablettát, csakis a virágír!

Aszongya a legény:

– Tudod nagyon jól, azír jöttem, hogy felmentselek!

– Én vagyok, aki azt a három cseppet a királynénak küldtem! Az egyik jányt nem adhatom, az egyik jány enyim!

– De hát te, a Világvarázslója, olyan csúnya vagy, hogy iszonyodok, ha rád nízek. Hogy menjen hozzád egy szíp jány?

– Az a három tablettát, ami nálad van, azt én megeszem! És akkor lehull rólam minden. De meg ne ijedj! Nagy zörgések lesznek, mint hogyha hegyek-völgyek, fák szakadoznak szíjjel.

– Ha megijedsz – aszongya –, abba a pillanatba sóvá válsz.

– Bátor vagyok! – aszongya. Ellökte az álomrózsát, hogy ne aludjon el. Kivette a szelencébül a három sárga kis tablettát. Olyan vót, mint három kis vatta.

– Add ide! – mondta zokogva, ríva.

Beletette a vizespohárba, felolvadt, megitta. Egyszer, lett nagy zengés, viharzás, csattogás, hogy a fiú alig tudott megállni a vihartul.

Vége lett az átoknak, lehullt az elátkozott mindensíg, gyönyörű szíp fiatal királynak vált.

Odament, aszongya:

– Te meg kicsoda vagy?

– Gáspár király.

– Hol vannak a jányok?

– Gyere csak be!

A harmadik szobába, hát ott ültek gyönyörű arany rengőn.

– Milyen szíp – aszongya –, de ez kell nekem!

A fiú is ezt szerette vóna.

– Mír mondtam a királynak, az apjának, hogy azt választom, amelyiket én akarom!

– Na jól van – aszongya –, akkor neked kell ez!

– Hát válasszanak a jányok! – aszongya.

– Húzd csak azt a bocskort fel!

– Ó, ezt anyád adta, hiszen anyád is tud!

A jányoknak is feladták, mán repültek is hazafele.

Szíjjelníz a király:

– Hát, hogyhogy? Egy fiú ment el innen, egy szegíny fiú, és jön egy másik király, meg a két jány... Nem bánom, hogy szegíny fiú vagy, de dalia vagy! Ha mán három országod is van elátkozva, de azt a jogot megadom neked, hogy választhatsz!

Aszongya:

– Holnap tizenkét órakor össze kell, hogy menjetek, megvívni! (Ezzel a Gáspár királlyal, akit felnyert.)

Ránízett, aszongya:

– Most mit akarsz, hogy megöljük egymást? Mikor itthon vagyunk, és mindent megszereztem neked? Látod, milyen vagy? A fiadat mír nem küldöd ki velem?

– Hát az én fiam még tanulatlan.

– Na, na, öreg király – aszongya.

– Én csak úgy állok ki vele, ha mind a ketten jöttök! Hívhatod a fiadat is, állom. Hárman, ha legyőztök, akkor elmegyek! Ha hármótokat legyőzlek, akkor én választom a jányt!

– Helyes, éljen, ez nagyszerű!

Kiálltak. Mind a három kihúzta a kardot, az öreg király, Gáspár király, a király fiánál veleszületett kard vót. Kihúzott a legény olyan kétméteres kardot. Hárman rárontottak. Ez nem ütött egyet sem feléjek. Dehogy ütött, csak eléjek lökte mindig. Markolatig mindig eltört a kardja, aki hozzávágta.

Mind a háromnak porrá kitörte a kardot a kezibül.

– Na, most a kezembe vagytok! De lássátok, én nem bántalak!

Leütötte a kardját a fődbe:

– Mind a kettőtökkel, hármótokkal kezet fogok!

A szobába rakták űket, a két királyt, meg a királyfit.

Gondolkozott a fiú. Este kimegyen, leül a kertbe, lássa, hogy egy nagyon szíp jány ül ott.

– Ki vagy te?

– Megtudod majd, mer a lábam egy kicsit előrébb teszem, de most vissza kell szaladnom, mer ha megtudja apám, karóba húzassa a fejemet. Tudod, a királyok törvényeiben nincs kegyelem.

Aszongya:

– Hogy mondtad?

– Azt úgy, hogy a lábam egy picit előrébb lesz, az én leszek.

Megcsókolta a fiú hajnalban.

Reggel mennek kifele, oszt kint áll az összes királyi komornyik, kordonban. Királyi kordonban. Mind kint álltak. Aranykulcsosok. Az apja is ott vót. Le vót fátyolozva a két jány, teljesen ösmeretlennek vótak öltöztetve.

Aszongya a király:

– Ha nem választod ki azt az jányt, amelyiket te gondolod, és a másikat választod ki, akit te nem választhattál vóna, karóba húzom a fejedet!

– Jaj, fiam – aszongya az anyja –, inkább hagytad vóna! Ennyi ruhán én se tudok keresztüllátni! Nízte, nízte a fiú, a jány előre tette a lábát egy picit.

– Felsíges királyom, vedd fejemet, hogyha nem az, akit én szeretek! Ez és ez!

– Levették rula a ruhát, odament, beleborult a nyakába.

– Hát, megnyerted, fiam!

Ránízett Gáspár király:

– Nem haragszok rád, mer okos vótál. De nem cseleztél! (De a jány cselezte ki űket.)

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Csináltak nagy lakodalmat. Máig is éltek, ha meg nem haltak.

1992. április 1.

Az örök igazság

Élt a fődön, valahun az ég alatt egy szegíny asszony. Meghalt az ura korán, maradt neki egy fia. A szegíny asszony sokat dolgozott. A fia nagy léhűtő vót, sose dolgozott igazán. Az asszony szenved, korholta, mer mindig benn feküdt, a parhet mellett.

– Kelj fel mán, Miska! Felneveltelek. Olyan nagy vagy, mán a plafonig érsz!

– Mi van, ídesanyám? Azt a pár öreg tyúkot kiszolgálom, máshun meg sehun nem kellek.

– Ó, fiam! Mír nem keresed fel az örök igazságot?

– Ó, ki tudja, hun van, ídesanyám?

– Valahol csak van!

– Nagy embereknek adják azt, ídesanyám, királyoknak, grófoknak, hercegeknek, vitézeknek! De egy szegíny gyerek hogy tudná az örök élet igazságát megtalálni?

– Jól van, fiam! Még adok neked két hétig enni, de ha nem találod az örök igazságot, fiam, ne gyere a kunyhómba!

– Bánom is én, elmegyek megkeresni!

– Mi az örök igazság?

– Fiam, az örök igazságot, ami boldogságot ád, nem lehet egykönnyen megtalálni, pízér se veheted meg!

– Jól van, ídesanyám, megtalálom!

Eltelt egy hét, két hét. Gyúrt egy pogácsát, beletette a bakóba. Fokhagymát, faggyút tett mellé.

– Eriggy, fiam!

Ment szípen a fiú. Megyen egy hídon át, ott áll a hídőr.

– Merre mísz, Miska?

– Megyek az örök igazsághoz.

– Ó, kedves öcsém! Átviszlek ingyen! Nehezen találod meg!

Átment hát Miska a hídon. Ment nagy, hosszú réteken, völgyeken, hegyeken, parlagokon. Megfogott egy vadat, megfojtotta, megsütötte, megette, ment tovább. Hol találja meg az élet örök igazságát? Kiírt egy nagy, hosszú pusztaságra. Semmi se vót ott, se egy kút, se állat, se fű, csak a nagy hatalmas, meleg délibáb.

– Isten neki – aszongya –, fáradt vagyok, álmos vagyok!

Gombát szedett, megette, lefeküdt. Mikor alszik, azt álmodja, hogy jön egy nagy bég hatalmas hadsereggel. Kincset ád neki, ű is azt keresi, amit a legíny, az élet örök igazságát, ami boldogságot ád.

Aszongya Miskának a bég:

– Vigyázz magadra! El ne szórd a pízt, ivóhelyekre ne menjél be, hogy meg ne romoljál!

A fiú felébredt, hát ott állt előtte a nagy bég fehír lovon. Tiszta aranykincsbe vót.

– Szerencsés jó napot, felsíges bég!

– Ó, ó, Miska! Tudtam rulad, mán, amikor elindultál! Tudtam, mikor érsz oda, ahova érni akarsz! De vagy te nyered ameg az élet örök igazságát, vagy én! De nem bántalak!

– Felsíges bég! Mi lenne neked az igazságot elvenni egy egyszerű katonától? Egy életet akarnál megölni?

– Ide figyelj! Itt van ez az amulett, tedd a nyakadba! Ha te találod meg az igazságot, akkor boldog lesz az életed, ha én találom meg, az amulettbul – ami a nyakamba vót, amit anyám adott –, abbul meg piros vír folyik. Így fogod megtudni, hogy én nyertem meg az élet örök igazságát.

Leszállt bég a lovárul, adott neki aranyat, megcsókolta, elindultak két irányba.

Megörült a legíny:

– Mennyi arany, mennyi kincs, milyen boldog leszek! Mennyi píz lesz belüle, mennyi ennivaló!

Betért egy fogadóba, hát ivott-evett, züllött, mán odavót vele.

Kereskedők jöttek.

– Minek menjek kard nékül, ló nékül? Sose érek az élet igazságáho!

Vett magának lovat. Felült, a ló vitte egy darabon. Elment egy másik városba, pókereztek, játszottak. Odadobta a pízt, semmije nem maradt. Se igazság, se kard, eladta a lovát is!

Így ment tovább, mendegélt, hetedhét ország ellen, városokon, hegyeken-völgyeken, árkokon, tüzeken, bokron, óriásokon, küzdelmeken át. Nem találta meg az élet igazságát.

Aszongya:

– Hogy menjek vissza most!

(A bég mondta neki, hogy egy hídon kell átmenni.) Ment szegíny, ment, mendegélt.

Elérte a hidat, amit mondtak, jósoltak. Ott állt egy őr.

– Na hova, hova, barátom? Nem lehet átmenni! Mit keresel itt?

– Az élet örök igazságát!

– A túlsó parton van!

– Hogy tudnék átmenni?

– Nem tudsz átmenni!

– Két bocskorom van, odaadom.

– Vedd le a bocskorodat, Miska – aszongya –, jó lesz a nekem!

Odaadta, az meg átengedte az élet igazságáho. Semmit nem lát, csak a nagy pusztaságot. Aszongya:

– Becsaptak! Itt semmi nincs, itt nagyobb a szegínység, mint másutt! Még enni se tudok, egy bogarat se!

Megyen, mendegél egy úton, egy kietlen helyen, mikor meglát egy tisztást, azon egy nádas kunyhót.

– Be kell mennem!

Bekopogtatott. Ott áll egy szíp, fiatal jány, hátra van kötve a haja, süt, főz.

– Szerencsés jó estét, te szíp jány!

– Neked is, te vándorlegény! Mit keresel itt?

– Az élet örök igazságát, ami boldogságot ád!

Aszongya a jány:

– Itt lakik!

Kihullott a fiúnak a szemibül a könny:

– Hogy tudnám megnyerni?

– Nem pízért, nem aranyírt! Egyél-igyál!

Evett-ivott.

– Vetkezzél le, fürödjél le! Vedd le a ruhádat, feküdj le, magam vagyok!

– Ládd – aszongya Miska –, milyen az élet örök igazsága?

– Ezt csak két ember tudja. Te vagy az élet, én vagyok az igazság! A boldogság meg a lesz, amit én adok!

Odafeküdt mellé, megcsókolta. Felvirradtak reggel, akkor látta meg a fiú, mi az élet és az igazság.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1994. június 27.

A bikafejű király

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, még az Óperenciás tengereken is túl, egy nagy-nagy erdővilág. Abba élt egy erdész és a jánya, aki mindig arra kírte az apját, hogy adja férjhe.

– Nem adlak még férjhe, mer ebbe az országba, ahol mi lakunk, a királynak bikafeje van, mer el van átkozva. Ezír nem adhatlak hozzá, másho pedig nem adhatlak!

– Atyám! Akkor mit tegyek?

– Azt mondom neked, hogy eriggy, kerüld meg az erdőt! Majd csak lesz az Isten által, vagy az igazság által valaki, aki elvesz. Kisjányom, ne azt nízd, hogy király legyen, lehet rongyos, szegíny is! Megéltek itt az erdőbe, van minden.

A jány egy szíp napon felöltözött, kiment az erdőbe. Ment, ment az erdőségen, míg egy völgyet el nem ért. A völgy mellett egy vízesés vót, látta, hogy ott ül egy szegíny fiú.

Aszongya:

– Mi a neved?

– A nevemet nem mondhatom meg neked! Tíged hogy hívnak?

Aszongya:

– Rezedának.

– Te ennek az erdésznek vagy a jánya.

– Ennek vagyok – aszongya –, de férjhe akartam menni.

– Várj, Rezeda! Te nem tudod, mi az igazság, mi a szív, te nem tudod, mi a boldogság. Te azt gondolod, minden rendben, mer van apádnak vagyona, erdészlakása. De ez még nem minden! Nízd csak, ki vagyok!

Keresztülbuksengelt a fejin, egy mágnás király lett belüle, aszongya:

– Te hogy tudod elvarázsolni magadat?

– Én a Jóság királya vagyok. De sajnos, nemcsak örömöt hoztam neked, bánatot is! Megcsókolta. Elmegyek, megkérlek! De nekem el kell menni, mikor teherbe esel.

– Hát, gyere be! Megfogta a fiú kezit. Bement az öreg erdészhe, aszongya:

– Te hunnen jöttél?

– Királyfi vagyok – aszonta – valahunnen messzirül, külországbul jöttem. Megkérem a jányod!

– Legyél boldog – aszongya –, erre vártam! – aszongya – de te, jányom, nem a szegíny fiút szereted, hanem a királyokat! Pedig a nagyurak, a királyok mind hazudnak.

– Hát, eriggyetek a templomba, és esküdjetek meg!

Naposok, hetesek, szolgálók, köllerek, szobajányok, pincérek! Talpra mind!

Az esküvőt odabent tartották a templomba, aranyfátyolba eskedtette meg az erdész a jányát a királyfival.

Odament a bikafejű király, aszongya:

– Én szerettelek, Rezeda, Arany Rezeda, mer egy virágbul teremtél! De nyugodj meg, ha fiad születik – akkor elrabolom tüled!

– Ha fiam, és ha jányom?

– Akkor nem!

Éltek boldogan, a királyfi az erdész jányával. Mikor osztán a jány teherbe esett, egy napon éppen megcsókolta a királyt, mikor aszongya:

– Nekem el kell menni! Nem maradhatok itt ezen a bűnös fődön. Elmegyek – aszongya – a tenger mélyire.

– Hát, aszongya Rezeda:

– Ki vagy te, hogy a tenger mélyire le tudsz menni?

– Én a Tengerkirálynak a fia vagyok. A fiadat, amit megszülsz, oda fogják tenni egy elátkozott kolostorba a tengerpartra!

– Ó – aszongya –, hát ezért jöttél? Így szeretel?

Hát aszongya:

– Nekem el kell menni, mer azt kírted az Istentül, hogy egy jó szívű embert adjon neked az Isten!

Megcsókolta. Adott neki agy aranyamulettet, benne vót a fiúnak a fínykípje.

Aszongya:

– Emlékeztesd majd a fiamat rúlam!

Kiment az útra, mint a füst, eltűnt.

A jány gondolkodott, gondolkodott:

– Hát, hogy lehet ez?

Aszongya az apja:

– Így vót ez rendelve nekem, maradj nyugodtan!

– De apám, azt mondta a Bikafejű király– aszongya –, hogy el fogja vinni a fiamat.

– Ha fiú lesz! Ha jány lesz, akkor nem. Minden újszülött fiút elrabol!

– Nem tud koronát tenni, mer két szarva van. Bika feje van!

– Mindegy, kisjányom!

Eljött az idő, megszült egy gyönyörű fiúgyermeket, aranyfoggal, aranyhajjal. Az elevenkard ott vót a bal csecse alatt, repkedett a levegőbe!

– Ó – leborult, sírt az asszony, az anyja is, meg a jány is –, elveszi tüllem a Bikakirály!

Oda is állt rögtön a Bikakirály testőrökkel:

– Fogjátok meg a gyereket!

Megfogták, levitték a tengerpartra.

Vót ott egy főd alatti siralomház. Betették a gyereket.

Nőtt, növelkedett a gyerek, gyönyörű szíp legíny lett belűle.

Egy napon behítta a Bikakirály az asszonyt, az erdész jányát.

– Ide figyelj Rezeda! Arany Rezeda! Nemsokára a fiadat kivégzem.

– Mír bántod, nem ölt meg senkit? Ha megnő itt – aszongya –, itt minden nap egy év, ha megéri a nagykort, át kell adnom neki a királyságot. Mer az apja a Tengerkirálynak a fia.

Aszongya:

– Mikor lesz a kivégzés?

– Körülbelül – aszongya – három nap múlva.

– Megengeded, hogy elbúcsúzzak a fiamtul?

– Megengedem, Arany Rezeda.

Akkor, két nappal a kivégzés előtt kiment, leült a tengerpartra. Zokogva leborult a tengerparton, a siralomháznál, úgy siratta a fiát.

– Ne sírj, anyám – aszongya –, engem elvisznek. Körülbelül egy óra múlva értem jönnek.

Aszongya:

Hogy, fiam?

– Azt mondtad, anyám, hogy apám a tengerbe ment le. Hát én most a tengerparton vagyok!

– Gyerekem, megvárom! Mennyit mondtál?

– Egy óra, másfél, itt lesz apám értem!

Nagyot csobbant a tenger. A felhőkig mentek fel a hullámok. Lássák, hogy jön egy olyan nagy hal, hogy a tengert kettéhasítsa. Megfordul a hal a siralomház elé, egy tükörajtó van az oldalába. Egy hatalmas király kijön. Megismerte. A férje vót neki.

Aszongya:

– Eljöttél a fiamér?

– Tíged, Rezeda, nem viszlek el – aszongya –, de a fiamat elviszem!

Megcsókolta.

– És – aszongya – te valóban a Tengerkirály fia vagy? Hogy jöttél te egy szegíny erdész jányát elvenni?

– Az Isten küldött hozzád!

Felemelte a kezit, a rácsok szétszakadtak, szétszakadtak a vasalatok.

– Gyermekem, gyere, jer, fiam! Beleborult a nyakába, megcsókolta.

Aszongya:

– Engem nem viszel el?

– Nem – aszongya –, majd eljövök érted, elébb a fiamat viszem el. Mer én még el vagyok átkozva.

– Hogyhogy el vagy átkozva?

Keresztülbuksengelt a tengerkirály a fejin. Minden haja szál helyett egy-egy kígyó lett!

– Látod, hogy most körmeim vannak. Látod? Majd – aszongya – megvált a fiam!

– De az életivel vagy a vírivel?

– Csak a vírivel.

Megcsókolta a felesígit, megfogta a fiút, a halnak az oldalába a tükörajtó kinyílott, bevitte. Még egy rövid ideig látta az asszony a nagy halat, majd sima lett a tenger.

Visszament az asszony sírva. Rögtön küldött egy testőrt érte a Bikafejű király.

– Hallottam, a testőröm elmondta, hogy előjött a tengerbül egy király. Mindent elmondtak rula.

– Hát ki a Tengerkirály?

– El van átkozva.

– Most tíged teszlek a siralomházba.

– Ide figyelj, te Bikafejű király! Az én fiam ezt az országot tudod, mivé teszi? Egyenlővé a föddel!

– Fogjátok meg! Tegyétek oda, ahun a fia vót. A siralomházba!

Letették az asszonyt, a lábára meg bilincset tettek. Hun kenyeret kapott, hun vizet.

De úgy hízott az asszony, mint a legdrágább enni-innivalótul.

Vitték a hírt a királynak:

– Uram! Csak vizet adunk neki. Nem adunk többet két deci üres levesnél. Úgy ki van mán az asszony hízva, hogy nem ismersz rá!

– Nem tudjátok, mi van? Valaki ennivalót ad neki. Fele királyságom azé, aki kinyomozza!

Szaladtak a hercegek, bárók, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények.

– De úgy vállaljátok, ha nem tudjátok kinyomozni, ki hoz neki enni, meghaltok!

Egy öregasszony, a Világ tudósa, födet ért az orra, aszongya:

– A fia hoz neki mindent, tizenkét órakor, minden iccaka a legdrágább gyümölcsöket, a legdrágább enni-innivalókat, de ne nyúltass hozzá, mer abba a pillanatban megfordítsa, megöli az országodat!

Gondolkozott a Bikafejű király.

– Mit csinájjak? Na – aszongya –, lessítek ki!

– Nem tudod kilesni. Nagyon sötét iccakát csinál nappal is, ha jön, olyat, hogy nem látol egy pillanatig se a tengerpartra!

– Mondd meg, hogy lehetne?

– Úgy lehetne meglátni a fiút, ha kivinnél hét szűzjányt, és elvágnád a neveletlen ujját mindegyiknek, lecsurgatnád a vírit, és akkor a fiút megláthatnátok.

– Magam veszem a dolgot kézbe – aszongya a Bikafejű király.

Hét szíp kis szűzjányt előhíttak, tiszta fehírbe felőtöztették, koronát tettek a fejire.

– Na, kisjányom! Elvágták a neveletlen ujját, lecsorgott a víre.

Látták, amint a ködbül egy felsíges királyfi aranyfoggal, aranyhajjal, karddal ment, aranykorona a fejin. Az asszonynak vót a fia.

Meglátta.

– Ide figyelj, kedves fiam – aszongya a Bikafejű király –, mit kírsz?

– Anyámat bezártad! Fel tudtalak vóna menteni az elátkozottságbul, de nem mentelek fel! Ha akarom, a főddel teszem egyenlővé az országodat!

Térdre esett előtte:

– Kedves fiam! Bocsánatot kírek tülled, és minden jóval megáldom anyádat!

Aszongya:

– A tenger kincse olyan nagy, hogy nem az országodat, a világ minden országát túlmúlja. Mi nagyobb a tenger kincseinél? Az enyém, meg az apámé! Láttam, hogy térdre estél. Megbocsátok neked, de az anyámat azonnal engedd haza!

Levetette az anyja a bilincset:

– Látod? – aszongya a Bikafejű királynak – mondtam, hogy a fiam el fog pusztítani!

– De – aszongya – bocsánatot kírtem!

Elment az asszony haza. Gondolkozott.

– Mit csinájjak? Nem tudok a tengerbe belemenni, a fiam meg el van fogva tüllem. Kimegyek az iccaka – aszongya –, egy gondolatot küldök a fiamho.

Kiment az udvarra, hát látta, hogy egy sas leszáll. Egy levél van a szájában.

– Arany Rezeda! A fiad küldte ezt neked! Várok – aszongya – körülbelül egy órát. A választ addigra hozd vissza!

Elolvasta az asszony:

„Kedves Anyám! Bajod van! Panaszod van!
Azonnal írd le, mi bánt, és segítségedre megyek!"

Ezt válaszolta:

„Kedves Fiam! Azonnal gyere értem apáddal,
vagy ha magad is! Kimék a tengerpartra, ott várlak."

Elment a sas, elrepült. Három nap múlva repült vissza újabb levéllel:

„Holnap gyere ki a tengerpartra, érted megyek, anyám!"

Másnap a fiú megérkezett abba a nagy halba, aminek tükörajtó vót az oldalába. Kiszállt a fiú, megfogta az anyját, megcsókolta.

– Hát apád?

– Apám, a Tengerkirály – aszongya – tudod, hol van? El van átkozva!

Aszongya:

– Hogyhogy el van átkozva?

– Elátkozta a Világboszorkánya, mer nem vette el a jányát. No, gyere velem! Beszálltak. Amikor elérkeztek a tenger mélységes túlsó partjára, egy hatalmas gyémántpalota áll ott, a világ legszebb nyíló rózsái nyílnak, minden a legszebb a fődön!

Aszongya az asszony:

– Apád hun van?

– Nem látod, hogy minden hajszála helyett egy kígyó van a fejin, és körme van és hatalmas fogai?

– Apádnak?

– Igen.

– Akarom látni!

– Na, bejelentlek neki – aszongya.

Mikor bement, megijedt, megrettent az asszony.

– Hát te hogy nízel ki, hol vagy te király?

– Azért mentem el, hogy segítsek neked, hogy fiúgyereked legyen, hogy boldog legyél! Az Istentül azt kírted boldogtalanul, hogy boldog akarsz lenni.

– Hát oszt akkor, hogy lehetne visszaváltoztatni?

– Azt úgy lehetne, visszaváltoztatni, ha a fiam elmenne, valahol a világ végire, a tengereken túl, mer ott lakik a Világboszorkánya, és a jánya ott van vele. Oszt az én fiam megkírné a jányát.

– A Világboszorkányának a jányát? Az én gyönyörű fiam?

– Nem ám, ők is el vannak átkozva.

– Hogy mondhatsz olyat, hogy egy csúnya szerzetet vegyen el az én fiam?

– Pedig meg kell tenni, ha azt akarod, hogy veled éljek!

– Megteszem, anyám, megteszem!

– Maradj itt, szolgálj engem, míg a fiam fel nem vált engem az átokbul, és meg nem kíri a Világboszorkányának a jányát!

Szolgált az asszony. Az ura minden tizenkét órában átváltozott királlyá.

– Na, kedves atyám! Hogy induljak?

– Itt van ez a sasparipa. Ülj fel rá, és a gondolattal irányítsd!

Felült a fiú, de repült, repült, hetedhét országon át, tengereken, városokon, országokon keresztül, míg le nem szállt egy hatalmas nagy síkságon.

– Ó – aszongya a sas –, itt vagyunk, de eriggy bejjebb! – aszongya –, de vigyázz, mer olyan ragadozók vannak, hogy megfognak! Tudom, hogy elbírsz a Világboszorkányával, csak arra vigyázz, hogy amikor bemísz, semmit ne fogadjál el tülle, se enni, se innivalót! Próbára tesz a jányáért. De, mikor odaérsz, elsőnek azt a csúnya jányát fogd meg, oszt csókold meg háromszor.

– Én – aszongya–, azt a csúnya jányt?

– Igen, meg kell tenned! – aszongya a sas.

– Te ki vagy?

– Én is tudós vagyok – aszongya a sas.

Keresztülbuksengelt a sas a fejin, egy csúnya görbe orrú öregasszony ült előtte, egy boszorkány.

– Ládd, ki vagyok? Te Tengerkirályfi, én megvárlak. De, hogyha nem teszed meg, amit én most mondok neked, apád örökké el lesz átkozva!

– Hát, megteszem – aszongya.

Jöttek a sárkányok, az ötfejű sárkányok. A fiú kihúzta a csecse alól a kardot – a bal csecse alól –, szabta őket, szabta! Aki csak elébe ment, mindenkit leszabott!

– Megyen befele, ott ül egy öregasszony, piszkálja a tüzet, az orrával piszkálja a tüzet.

– Szerencsés jó napot kedves ídesanyám!

– Jaj, jaj, kedves gyerekem! Szerencsés jó napot neked is, Tengerkirályfi! De, ha úgy nem köszöntél vóna, hogy kedves ídesanyám, úgy szétmorzsoltalak vóna, mint a túrót a markomba!

– De, kedves ídesanyám! Ha te nem úgy köszöntél vóna, hogy kedves fiam, én megfogtalak vóna, oszt szerteszíjjel szaggattalak vóna, és belöktelek vóna a tengerbe!

– Jó, jó, gyere be! Itt a szíp kisjányom!

Jött be egy olyan csúnya, fertelmes boszorkány jány, hogy eliszonyodott az ember, ha ránízett.

– Ó, szívem szíp szerelme, de szeretlek!

Megcsókolta háromszor. Lehullt rula az elátkozott bőr. Gyémántfoggal, gyémánthajjal egy felsíges királyjány vót!

– Jaj, jaj, de rég vártalak, Tengerkirályfi! Megcsókolta.

Nevetett az öregasszony:

– Mire hazamísz, apádon nem lesz a kígyó! Nem lesz a fejin, és nem lesz elátkozva. Csak tudod, az a baj, hogy oda nem tudsz eljutni. Utadba lesznek akadályok, még a tengeren se tudsz elmenni. Abban vagy szerencsés, hogy sasparipád van, az elviszi a mátkádat is. De a sátán boszorkánya olyan tüzet ád, hogy megég a sasmadarad. No, de majd adok neked valamit, oszt nem fogsz megégni! Gyere bejjebb!

Keresztülbuksengelt az öregasszony a fejin, egy felsíges hercegnő lett.

– Ládd, hogy én is el vagyok átkozva? A sátán boszorkánya átkozott el engem is, apádat is. Na, gyere be!

Rálökött egy abroszt az asztalra, ami fődi jó vót, minden kint vót! Ami csak mosolygó alma, nevető szőlő, minden megvót.

– Na, egyetek – aszongya –, szeretnélek boldogan látni benneteket a Tengerkirálynál. Most mán anyád – aszongya – vele van a Tengerkirály apáddal! De még vigyázz, mer apádat neked kétfele kell vágni!

– Apámat? Hát, ezt hogy mondhatod?

– Kettőre kell vágnod, kettőre a fejit, és ki kell mosni belűle az átkot. Mer az átok benne marad. Csak a kígyó tűnik el, ami a haja helyett van, meg a fogai, meg a körmei.

– Jaj, kedves ídesanyám!

– Na, ne törődj vele! Most jön a sasparipám!

Akkor nízett szíjjel: ott ült az öregasszony a másik háta megett.

– Két testvírek vagyunk. Csak ű sasnak változott, hogy el tudjon hozni. Csak a gondolatoddal irányítsd!

– Na jól van! Ettek-ittak.

– Mikor megyünk?

– Fiam, mánis mehettek! Mánis mehettek, de a Tüzestengeren keresztül menni nem tudtok.

– Ó – aszongya –, olyan tűzfelhők járnak a tenger felett – nem azon a tengeren, ahol apád van – ezen a tengeren, ami itt van! De adok neked majd valamit, oszt a tűz elcsendesedik.

– Ugyan, ugyan, mit adna nekem?

– Itt egy kis üveg. Be van dugva. Mikor még rá nem repülsz a Tüzestengerre, vedd ki a dugót, oszt ami benne van, öntsd le!

Megcsókolta a két öregasszony egymást, két Világboszorkány vót, testvírek. Felült a sas hátára. Felrepültek.

– Hú, akkor, amikor a tenger szélire értek, akkor látta a fiú, hogy juj, felhőben áll a tűz!

– Ne félj! – szólt az öregasszony. Amit adott a testvírem, öntsd ki! Ott lakott a sátán boszorkánya. Ű erősebb vót mind a kettőjüknél. Kivette az üveget, beleöntötte. A tűz egybül elaludt. A tenger még morajlott, felfele csapott, de keresztülrepültek rajta. Leszálltak a tengerparton – ez nem az a tengerpart vót, ahun az ű apja lakott, hanem egy másik tenger. Aszongya:

– Ide figyelj! Meg kell vívnod egyvalakivel!

Aszongya:

– Énnekem nincs ellenségem!

– Dehogy nincs! Ezt a jányt egy király el akarta venni. Itt lakik a tengerparton. De vigyázz, mer nagyon veszélyes és erős király!

Ahogy ott beszélgettek, egyszer csak egy hétlábú táltos bögejcsikón megérkezett a király. Tiszta fekete dolmányban, fekete királyi koronában, fekete karddal.

– Óhó, Tengerkirályfi! Hát azt gondolod, hogy elviheted? Az enyim lett vóna először.

– Hát – aszongya –, én elhoztam, mint felesígemet.

Mikor összecsaptak, térdig jártak a piros vírbe. Vágták egymást, hét évig, hét szempillantásig, hét csirkesípolásig! De a Tengerkirály fia nemigen bírt a Fekete királlyal. Majd oszt megfordult a fiú, nekirontott. Na, a Fekete király kétfele vágta a Tengerkirályfinak a kezibe a kardot. Csonka maradt a kard. Odaugrott a jány, kikapta a fiúnak a kezibül a csonkot, egybül belehajintotta a Fekete király szivibe, akkor elesett.

– Hát – aszongya –, így kell harcolni! Megcsókolta.

A sasparipa ott ült. Aszongya a jány:

– Ülj fel, mer lehet, hogy lesz előttünk még egy.

– Te tudós vagy?

– Tudós vagyok, de most nem mondok semmit! Ültess fel a sasparipára, oszt menjünk innen gyorsan! Mentek. Jöttek hazafele. Ahogy hazafele tartva, odaérnek egy erdőhö, azt mondja a fiú:

– Nagyon álmos vagyok!

Aszongya a jány:

– Sajnos, örökre elalszol, ha nem vigyázol!

– Hogy mondhatsz ilyet, hogy örökre elalszok? Az öledbe hajtom a fejemet.

A jány belenyúlt a bal csecse alá, kivett egy kis üveget, beleöntötte a tartalmát a tenyeribe, megdörzsölte a szemit.

Aszongya a Tengerkirályfi:

– Most mán nem vagyok álmos!

Aszongya:

– Vigyázz, mer itt a Világ szelleme, el akar tülled venni! Nízd csak, milyen magos! (Mer a hegytűl magasabb a Világ szelleme.)

Mikor megérkeztek, lehajlott hozzájuk a hegytűl magasabb szellemóriás.

– He, he, Tengerkirályfi! Vinnéd, ugye, a szíp jányt? Aranyfoggal, gyémánthajjal? De nem viszed el!

– Mire jössz ki? Kardra, buzgárra vagy mire, birokra?

– Hát hogy gondolsz te olyat? Labdázzunk inkább! Leszakította a szellem a fél hegyet, fellökdöste! Kell a másik? – azt is leszakította:

– Most te labdázzál!

A jány benyúlt a jobb csecse alá, aszongya:

– Tudod, mit mondok neked? Itt ez a labda, oszt vágd hozzá, oszt lánggá válik!

Mikor a jány odaadta a labdát, hozzávágta. Egy füstfelhő lett belűle, megsemmisült a szellem!

Nagyott nevetett a jány. Beleugrott a nyakába, megcsókolta.

– Na, menjünk – aszongya–, most mán nincs akadály! Ideje mán, hogy menjünk!

Hun szálltak le? Otthun, a tengerparton, az apjánál. Bement, látta, hogy az apja ott ül az anyjával, fogják egymás kezit.

– Kedves atyám! Hazajöttem!

– Igen – aszongya –, tudom, kétfele kell vágni! Hogy tegyem meg? Nem tudom megtenni!

– Vigyázz, fiam! Ha nem teszed meg, akkor bennem az átok újra kiújul, feljön, és újra kígyó hajam lesz. És újra körmeim lesznek.

Kivitte a fiú egy gyönyörű szíp fa alá. Kihúzta a kardját, kettőbe csapta. Fele jobbra, fele balra esett! Akkor látta, hogy hú, de sok csúnya fíreg van benne, csúnya feketesíg.

Aszongya az anyja:

– Na, itt van, nízzed, ez a kis bögre, öntsd át. Mosd ki apád! Kimosta, összetette, a Világboszorkány ráütött egy pálcával. Újra csak király lett.

– Na – aszongya –, most mit csináljunk?

– Hát mit csináljunk – aszongya –, mit csináljunk? Esküdjél meg a felesígeddel!

Elmentek egy kápolnába, megzúdultak a harangok. Legjobban ettek, ittak, mikor a másik Világboszorkány, a jánynak az anyja jött. De az is sasparipán jött.

– Na, kedves fiam! Látod, tik meghívót sem küldtetek!

– Ó, kedves ídesanyám, hát gondoltuk, hogy eljössz! Megcsókolta.

Boldogok lettek, a kápolnában megszólalt a harang. Összeillő két pár. Azt mondta az egyik:

– Nincs olyan kincs a világon, amely a boldogságnál többet ér!

Máig is éltek, ha meg nem haltak.

1995. január 18.

A Mesekirálynál

Azt mondom most el, ami az igazság, a fődi igazság: hogy az emberi életben legtöbb az emberi szeretet, a boldogság, a megbecsülés. Kezdem azt, amit akarok mondani:

Anyukám Lakatos Ilona, heten vótunk testvírek, sok nem jutott rám.

Kisgyerek vótam, iskolába jártam, az iskola falai közé. Azok között tanultam, de nem az iskolának, az iskolapadnak, hanem az életnek.

Kisgyerekkoromban eljártam cuháréba, eljártam kalákákba, dübögőkbe.

Cirucza Jani bácsi mesélt. Hát, négy fillért kellett adni akkor, hogy hallgathassuk űt, mer pengős világ vót. Ahogy kicsi vótam gyereknek, embernek is kicsi maradtam. Mindig nagyot nevetett:

– Engedjétek azt a kis pöttöm gyereket előre!

Mondom neki:

– Jani bácsi, én tíz fillért hoztam!

– Akkor te vagy eddig a legjobb keresztfiam!

– Hát, Jani bácsi, hun lehet a mesét megtanulni?

– Hó, fiam, messze, messze, messzi! Fiam, nagyon messze! Van egy Kékezüst tenger, tündérek lakják, a Mesekirály ott lakik. Ha te egyszer oda elmennél... Mer tudod, hogy Anderson, a cipész fia meghalt, nincs mese azóta!

– Tudom – aszongya –, ha te felnősz, nagy mesemondó leszel, mer ha te, fiam, elmísz Meseországba, nem tanulod, hanem szerkeszted a mesét!

– Jani bácsi! Hazamegyek, megmondom az anyámnak, hogy tegyen nekem útravalót a bakómba. De Jani bácsi, én iskolába járok, palavessző van nálam, palatábla meg egy bakó.

– Jó, jó, fiam, menjél haza!

Hazamentem, az anyám szegíny nádas kis házába, elmondtam anyámnak, mit akarok.

– Ó, gyermekem, ne gondoljad, Meseország nincsen, az emberek a mesét nem szerkesztik. Az emberek mesélnek. Te sose érsz ki oda. El ne tévedjél fiam, a határba, nehogy kimenjél, míg mink oda vagyunk dolgozni. Elviszlek a legöregebbik nénédhez, Irénhe, az mond neked mesét.

Elvittek, mer féltek, hogy kibolyongok a határba kiskoromba, mer féltek, hogy én Meseországot keresem. A néném magyarázott, mesélt.

Az iskolában azt mondta a tanárnő, a tanítónő:

– Mese, mese, minden mese. Mesélni lehet mindenrül: utcárul, fárul, fűrül, emberrül, mindenrül. Ne higgyél neki!

Hát hazamentem én akkor, sírtam, anyám is sírt.

– Nehogy elbújdossál, fiam!

Senki nem vót otthun, az ajtót kinyitottam, bementem, kitettem a palavesszőt, palatáblát a bakóbul, tettem bele egy darab szalonnát, fokhagymát, hájat, meg egy nagy pogácsát.

Elindultam kifele Sarkadrúl, a Gyepes folyón, Meseországot megkeresni. Elmentem nagyon messze, találkoztam sárkányokkal, óriásokkal. Találkoztam sok szántó-vető emberrel. Mindig integettek.

– Hova mísz?

– Megyek Meseországba!

Mentem hosszú időn át, míg elértem a Föld tetejirúl a Kékezüst tengerre – tovább nem lehetett menni.

– Ott állt egy tündérjány mosolyogva, nevetve:

– Gyere, gyere, gyere, te kis pöttöm gyerek!

Mondom:

– De szíp vagy te! Milyen szíp kékezüst hajad van, vagy kékarany hajad van?

– Én vagyok a Meseországnak a küldöttje.

– Hát – mondom – tudod, hova szeretnék menni?

– Tudom, tudom a kék Mesetenger szigetre, ott, ahun mesét lehet tanulni. De ott nem kell tanulni, mer ott örökké tudod mondani, ha odaérsz.

– Hogy menjek én át a tengeren?

– Nízz csak oda! Ott áll két tündérjány, gyönyörűszíp hajuk van. Ők majd odavisznek tíged.

Megfogták a kezemet, leléptem a partról, beléptem a gyönyörű, kékezüst csónakba. Vittek engem, vittek nagyon messzire a kék tengeren. Elértem egy szigetre. Ott vótak sok tündérjányok, de ez a jány tetszett a legjobban. Egyen sem vót ruha, tiszta meztelenek vótak! Jaj, de szípek vótak! Fonták egymás hajába a szivárványt.

A Tündérkirály aszonta:

– Hoztam ezt a kis fiút ide.

Nevettek, kacagtak, de gyönyörű mellek vót, gyönyörű testek vót, mind meztelen vót.

Mondom:

– Mit fontok a hajatokba?

– Szivárványt.

Hát mondom:

– Mi az a szivárvány?

– Azt mondta az Atyaisten, hogy mióta elmúlt az özönvíz, mindig lesz szivárvány, míg újra özönvíz nem lesz.

– Na, menjél!

Megcirógatták a képemet, bevezettek egy nagy kékarany palotába. Ott ült a Mesekirály. Nagy, kék szakálla vót. Nevetett, pödörte a bajszát. Nagy kék tajtékpipábul pipált.

Annyi vagy, hogy alig látlak!

A többi tündérjány közölte, és ruha azokon se vót:

– Ülj le egy fotelba!

Beletettek. Olyan kicsi vótam a fotelba, mint egy kis babszem.

Mondom:

– Te vagy a Mesekirály?

– Én a Kék tengerek királya vagyok. Én szerkesztettem a mesét, de Anderson, aki itt vót, annak se kellett soha többé tanulni, míg élt. Ha három bölcs kérdésemre megfelelsz, kezet fogol velem, szerkeszteni fogod örökké a mesét.

– Ó, Istenem! – mondom – de boldog vónék, ha visszaérkezhetnék Sarkadra, a Gyepesre!

– Nagyon messze utat tettél. Minden nap egy év. Lehet, hogy hetven éves leszel, mire hazaírsz!

– No, mondd meg, mi a legdrágább a Fődön?

Mondom:

– A bűnbánat.

– Jól feleltél, nagyon jól feleltél, Isten előtt a bűnbánat a legnagyobb kincs! Hunnen tudod te ezt?

Mondom:

– Aszonta az Atyaisten az angyalnak, hogy hozza fel a legdrágább kincset.

– Lement a fődre, járt mindenhol. Eltévedett Sarkadon, a Remetei erdőben. Azír nevezik Remetei erdőnek, mer egy öreg szent remete megbánta a bűneit. Hullt a könnye, sírt az öreg szent remete.

Aszongya az anyja:

– Mír sírsz?

– Megbántam a bűnömet.

Az angyal felvette egy levélen a bűnbánó könnyet, és elvitte az Atyának a legdrágább kincset.

– Látod? Ez a legdrágább kincs.

– Látod? És most melyiket szeretnéd? Az aranyat, a kincset, a vagyont?

– Nem – mondom –, az igazságot, a szeretetet, a bölcsességet!

– Na, mán megfeleltél másodszor. Pedig csak egyre kellett. Mindjárt idejössz. Tűzsugár jön a kezemből, kezet fogok veled.

– De telnek az idők, múlnak, mán eltelt harminc év, mióta itt vagyok. Minden nap egy esztendő. Harminc év eltelt, pedig csak most jöttem el az Alföldről, a rónaságrul hozzád.

– Na, na, na, csak üljél le!

A jányok ott vótak mellettem, fonták a hajukat szivárványban. Rám mosolyogtak. Megcsókoltam űket.

– Na, mire kell megfelelni?

– Mi az igazság és a hazugság közt a tennivaló?

– Lehet valaki vagyonos hazugsággal, lehet csalással milliomos. Szegínynek maradjak inkább! Sose adom oda kincsír, a pízér az igazságot és a becsületet, tiszta lelkemet!

– Nahát, ezt kellett válaszolni! Mondj egy mesét, ha idejöttél!

– Mesét? Hát azért jöttem ide, hogy tanuljak! Hogy add meg nekem te, Mesekirály, hogy én tudjak mesélni.

– Na, na jól van. Tanultál Sarkadon is mesét – aszonta – a nádas házba, ott a kis vityillóba, hát akkor énnekem is mondjál!

– Akkor hozzákezdhetek?

Biztattak a tündérek:

– Kezdd meg a mesét! Kezdd meg a mesét!

Megpödörte bajszát a Meskirály:

– Na, mondjál egyet!

Vót egy dúsgazdag vén szultán. Vót ennek egy fia. Tele vót kincscsel, bazárokkal. Tele vót aranyakkal, drágakövekkel. Tevéken utazott, hogy megkeresse a boldogságot.

– A boldogságot?

Mondom:

– Igen.

Elindult. Messze, messze ment, kincse vót bűven, hordták utána szekérrel a kincset. Szórta.

Elérkezett egy erdőhöz, ott ült egy öreg remete.

Aszongya:

– Keresem a boldogságot.

– A kinccsel nem találsz boldogságot. A szívnek a kölcsönös szeretet ad boldogságot.

– Azt gondolod?

– A kincs csak egy pillanatnyi fellobbanás, elmúlik. A tiszta szívet csak az isteni boldogság tudja megadni. Dehát nem bánom, menjél. Itt egy híd, átmehetsz. Itt térhetsz vissza, a másik hídon, ha megtudod, hogy mi a boldogság.

Megindult a fényes vénnek a fia. Kirabolták, szegíny lett, megverték, megsebeztík, elment mindene.

– Ó – aszongya –, a kincsír kirabolnak! Ezért a kincsír elveszejtenek engemet. Jó vóna boldognak lenni!

Került egy nagyot, beutazta a fél országot, és átment egy kis fahídon. Olyan éhes vót mán, reszketett. Mán nem vót rajta más, csak a ruhája. A kincset elvettík, elszedtík a rablók. Ment, ment egy kis folyóparton. Ott lát a sötét iccakában egy kis kunyhót.

– De jó vóna egy darab kenyír! Minden kincsemet odaadnám egy darab kenyírír! Az olyan nagy boldogság, hogy többet ér mindentűl!

Bekopogtat az ajtón, kijön egy szíp fiatal jány.

– Mit keresel te, fényes vénnek a fia?

– A boldogságot.

– Hát nem a kincset meg az aranyat? Ha, ha, ha, gyere be! Ülj le!

Elibe tett enni-inni valót.

– Ettem, ittam, de boldog nem vagyok.

Aszongya:

– Gyere, csókolj meg, oszt boldog leszel.

Ráborult a jányra, kizokogta magát.

– Na gyere, elviszlek az apámnak a fényes palotájába.

– Ne vigyél engem fényes palotába. Vigyél csak egy egyszerű nádfedeles házba, de boldogok legyünk!

Megfogta a kezét, odaírtek az öreg remetéhez.

– Na – aszongya –, visszajöttél?

– Nem kell a kincs meg a vagyon, nem kell az arany! Boldog akarok lenni. Szétosztom a szegínyek közt, amim van.

– Lásd, azír mondtam neked, hogy a tiszta szív mindig boldogság után vágyik. Nem a kincs után. Vannak harácsolók, és mindent elvesztenek. Főd alá kerülnek az arany miatt, annyira keresik. A te szíved legyen a felesígedé!

Odament a felesígihe, megcsókolta, hazamentek.

Mondta az atyjának:

– Atyám! Boldog vagyok végre!

– Ha, ha, ha, ha! Hát a másik fiam meg itt van – aszongya –, az meg nem boldog!

– Nem kírek semmit, Atyám, csak annyit, hogy megéljek, egy kis töredéket adjál!

Ránevetett a jányra:

– Ölelő két karom neki a boldogság, minden vagyona a szívem.

– Megértem, gyermekem – mondta az öreg szultán.

Jött a másik fia, aszongya a fényes vín szultán:

– Fiam, épits egy várat!

–Atyám! Építettem mán kűvárat, építettem fődvárat! Építettem arany várat, ezüst várat, mind szítrombolták.

– Tudod, fiam, mi a baj?

– Hát, apám, mindenhova építettem!

– Á, gyerekem, ídes fiam, a jó emberekre építs, olts beléjük egy kis szeretetet, mint egy szikrát a szívekbe! No, az a kis szikra, abbul tűz lesz. Megölellek, megcsókollak, fiam!

– Mer az emberek szeretete a legdrágább kincs a fődön.

Megesküdtek.

De én, a kisfiú még ott vótam a Mesekirálynál.

Felvittek, mutatták a rubintokat, a kincseket. Az tetszett a legjobban, hogy a gyönyörű tündérjányok mind meztelen vótak. Fonták a hajukat, nevettek, kacagtak.

– Ládd, nálunk nincs fájdalom, nincs bánat, nincs keserűség. Itt az igazság himnuszát fújjuk mindig.

– Hogy jutok haza Sarkadra a Gyepestűl?

– Hazaviszünk. Mán ötven éves vagy, mer minden nap egy év.

– Én? Hát még csak most indultam el!

– Lejár az idő, senkire nem vár. Pereg az óra a mennybe. Újévkor, egy év alatt milliók mennek el. De lesz egyszer majd egy emberi világ, ahol nem hal meg senki.

Elvittek egy kertbe, ott gyönyörű gyümölcsök vótak. Mosolygó szőlők, nevető almák, csengő barackok.

Jött egy tündérjány, fehír lovon. Tiszta fehír haja vót, a bokájáig ért.

– Ehhez ne nyúlj hozzá – aszongya –, mer megöregszel! Na, idefigyelj! Adok egy almát, oszt soha többé nem hazudhatsz! Soha többé nem csalhatsz, nem lophatsz, és nem hazudhatsz!

– Milyen alma ez?

– Az Igazság almája.

Leszállt.

– Nekem adom, de még ne harapjál bele!

Megcsókolt. Megfehíredett a hajam azonnal, mint az övé.

– Látod? Én az Igazság tündére vagyok. Majd ha visszamísz az alfődi rónaságra, Békés-Bihar megyébe, mondd el, hogy hun jártál! Ha kapol valamit, becsüld meg!

– Mi az?

– A szeretet, az igazság, a béke, amit te megvenni nem tudsz kincsekért se!

Felült a fehír lóra, aszongya:

– Harapjál bele! Edd meg a felit az almának. Ezt nem Ádám és Éva adta neked. Mink adtuk, a tündérek!

Visszamentem, fehír hajam lett.

Aszongya a Tündérkirály:

– Na, jártál a kertünkben?

– Jártam. Ettem az Igazság almájábul.

– Az Igazság almájábul?

Mondom:

– Igen. Soha többé nem tudok hazudni. Soha nem tudok többé csalni. Soha nem tudok többé lopni.

– Na látod, ez a legdrágább ügy. És mi a legdrágább kincs a fődön?

Mondom:

– A szeretet, meg az igazság.

– Mán sokszor megfeleltél nekem. Most mán az kell, hogy kezet fogjak veled, mehetsz vissza.

– Hogy menjek a födre vissza, mikor millió kilóméter?

– Mán nem is mehetsz vissza nyáron. Eljöttél tavasszal, letelt a tavasz, a nyár, az ősz, tél van.

– Nálunk Bihar megye sarkában tél van?

– Igen. Nálatok szikrázik a fődd, esik a hó. De ne gondold, hogy megtalálod a petróleumlámpát!

– Hát, Anyám, mán nem petróleumlámpával világít?

– Nem. Kultúrházak vannak. Neonfények vannak. Mán elmúlt az a világ, mikor te születtél!

Mondom:

– Te Mesekirály! Hogy mondhatsz ilyet?

– Ha hazaírsz, anyádnak mán fehír a haja, megöregedett, de ott, ahol lakott, a folyóparton, megtalálod a kunyhódat. De mán nincs senki ottan.

– Anyám is a kultúrházba van mán?

– Mindenki ott van, csak egyedül te maradtál a kultúrtul el. Gyere ide!

Nagy mosoly lett az arcán, a tündérek, mind rózsaszínben, kékben körülfogtak. Megcsókolt mindenki, a Mesekirály kezet fogott velem, azonnal meseszerkesztő lettem.

– Hogy menjek haza?

– Itt várnak.

– Hát én hajón jöttem.

– Nem mehetsz vissza hajóval. Szánkóval mehetsz vissza, mer havazik nálatok az Alfődön.

Mondom:

– Üres mán a bakó, megettem a kis pogácsát, megettem a kis hájat, megettem a fokhagymát, hogy menjek haza?

– Majd kapol a bakódba valamit!

Jött a tündérjány. Olyan gyönyörű nagy fürt szőlőfürtök vótak barnák, fehírek, meg almák, körték.

– Egyikhez se nyúlj! Szakítsd le a fürt szőlőt, azt a nagy barnát!

Leszedte.

– Tedd a bakóba!

Ideadta a fehíret:

– Tedd bele!

– Nem ehetek?

– Nem. Mer az egyik az ifjító szőlő, az öregeknek a megfiatalítója, a másik meg a szegínyeknek a boldogsága, a szomorúakat felvidámító.

Nízem:

– Hát a tenger? A szíp, a kék tenger?

Visz két tündérjány szánkón!

– Elkísérünk a sarkadi kultúrházig.

Mondom:

– Éhes vagyok!

– Na, nízd meg csak, gyere ide! Látod azt a kis törülközőt? Dobd csak arra a kis asztalra!

Ott vót minden, sült kacsa, sült liba! Ettem, ittam.

Mondom:

– Még fiatal vagyok!

– Lelkileg, de hetven éves leszel mindjárt.

Megindult a kék tengeren a nagy szánkó, szikrázott a hó.

Mondom:

– Nem látok hót sehol se!

– Nálunk nincs tél, sosincs! Nálunk, a tündéreknél örök tavasz van. Most mán nem kell mondani, hogy tanuljál mesét. A te kis kunyhód ott áll a folyóparton, ahun születtél. Elviszünk odáig.

Megérkeztem. Átjöttem a kékezüst tengeren. A tündérek gyönyörű hajjal, meztelenül, integettek:

– Ne fíljíl, boldog leszel!

– Ha a lelked tiszta, boldoggá válsz. A legfőbb kincs a tiszta lélek meg az igazság. Ők adják a boldogságot.

Odajöttek, megcsókoltak. Hullt szemembül az igazság tiszta könnye.

Keresztüljöttem a kék tengeren, megérkeztem Sarkadra. A Gyepesen jöttem át. Odamentem. Mindenütt nagy házak vótak, kastélyok, paloták, OTP-es telepek. Az én kis házam is ott állt a Sebes partján.

Zörgettem, zörgettem. Senki nem nyitott. Sötét vót a kis kunyhóban.

A gyékény lábtörlő alól felvettem a kulcsot. Bementem. Meggyújtottam a petróleumlámpát. Senki nem vót ott, üres vót, minden kihalt. Elfújtam a petróleumlámpát, bezártam az ajtót, elmentem a szomszédokhoz.

– Szomszédasszony! Hun van anyám?

– Ó, hát ott van a kultúrházba anyád.

Új világ, városnegyed lett mán. Az emberi világ megváltozott!

Mondom:

– Én meg csak a kis kunyhómban lakom, ott az igazság!

Mentem, a tündérek nevettek.

Mondom:

– Nem tudnátok a kultúrházig elvinni?

– Elviszünk – aszongya –, ülj fel!

Bevittek a kultúrházba. Sokan vótak ott, idősek, megőszült hajjal, fiatalok szomorún a sarokban.

Anyám felállt. A nagy fekete haja ősz kontyba vót neki.

– Hun vótál, mióta elmentél?

– Most mentem el.

– Dehogy most mentél el. Én mán nyolcvanhat éves vagyok. Te is mán megöregedtél.

– Én fiatal vagyok!
– Lehet, kedves fiam!

Esett a hó, zúgott a hóvihar, belepte a házakat, az utcakapukat, elállta a forgalmat.

Megálltam, mondom:

– Anyám! De megőszültél, megöregedtél!

– Hát – aszongya – ideje mán! Meghaladtam nyolcvan, majdnem kilencven vagyok, de te még fiatal vagy, lelkem! De mán hetven éves vagy?

Odajöttek a szegíny, fájdalmas szívű fiatalok.

– Jaj, nagy drágaság van! Nem tudunk ílni, nincs munkánk.

– Hoztam nektek jót. Hoztam boldogat.

A hó elállt. Csend vót.

A tündérek ott álltak mosolyogva a kis szánkóval, gőzölgött a szánkó a melegtül.

– Nyisd meg az ajtót, meleget sugárzik. A hó is meleggé válik.

Mondom:

– Itt vagytok?

– Hát mink is szeretnénk egy mesét hallani tülled! Te is mondsz egy mesét, ugye?

– Mesét mondol? Tanultál sok mesét? –kérdi anyám.

– Anyám –, én mán nem tanulok, én mán szerkesztek, én mán meseszerkesztő lettem! Éhes vagyok!

– Ó, hát itt van még egy kis pogácsa, amit még akkor a tejemmel gyúrtam neked. Edd meg fiam!

Megettem, erőt kaptam.

Felálltam a fotelbul, akkor fotelok vótak. Mindenféle villanyok.

– Így változott a világ?

– Bizony így, fiam! Csak nálunk van még petróleumlámpa. Ne is add oda, fiam! Mer ott a boldogság született, ahol te születtél. Na, mondjad a mesét!

Hát gondolkoztam. A hold előkúszott az égen, beragyogott.

Hóember sepregetett, lapátolt az utcán. Leseperte a lábáról a havat.

– Ládd, milyen szíp. Elállítottam a havat. Csend van. Mondj egy mesét, én is meghallgatom, ideülök az ablakba.

Odaült a tündérek közé a hóember.

– Hát mondol egy mesét? Igazán szerkesztel mán? – kérdezte anyám.

– Igazán.

Mondom:

– Anyám! Van két fürt szőlőm. Akinek adok egy szemet belűle, megfiatalodik.

Az idős emberek:

– Igazán hoztál?

A tündér:

– Igazán hozott!

A fiatalok:

– Milyet hoztál még?

– Mind boldogok lesztek, a szomorúság eltűnik, örök fiatalok lesztek.

– Gyere, anyám, ide!

Odajött, kivettem a fürt szőlőt a bakóbul.

Adtam egy szemet, lehullott a nagy fehír kontya. A nagy barna arcábul folyt a könny. Megcsókolt:

– Olyan fiatal vagyok, mint mikor megszültelek.

Jöttek az öregek, mindnek adtam a fürtbül egy-egy szem szőlőt. Mindenki fiatal lett, boldogok lettek.

Jöttek a szomorú arcú fiatalok.

– Ó, szomorúk vagyunk. Rossz a helyzet. Árdrágaság, munkanélküliség. Segíts rajtam!

Mivel a fehír színűböl ettek, mind vidámak lettek. Táncoltak, daloltak. Anyám nevetett.

Leszólt a hold az égről:

– Na, kezdd meg hát azt a mesét, amit hoztál Meseországbul!

– Olyan kényelmesen várunk, nincs türelmünk!

– Nyisd meg az ablakot!

Mindjárt meleg áradt be. Megnyitották a hónak a nagy ablakot, a hóember leseperte újra lábáról a havat, megemelte a kalapját.

– Mondjál mán egy mesét, amit Meseországbul hoztál!

– Mondd mán el – a Hold rám nevetett. Látod, milyen szíp tiszta időt adtam neked!

Hát akkor megkezdtem:

Jóbogát és a százszemű király

Hát hun nem, a hetedhét ország ellen, az Óperenciás tengereken is túl, hegyen-völgyön, a nagyvilágon túl, élt egy százszemű király. Száz szeme vót. Az országát soha nem vették be, soha senki nem tudta az országát bevenni. Uralkodott. Száz szeme vót. Ment rá ezer és ezer király. Ezer és ezer herceg. Húsz szemét lecsukta, lángot csapott a főd, megégett mindenki.

Jött ezer meg ezer testőr, a király behunyta másik húsz szemit, olyan köd lett, megfagytak tülle.

A többi szeme nyugodtan vót.

Teltek-múltak az idők, az órák, a napok, a percek. Öregedett a király, a százszemű király. Behívatta a Világ jövendőmondó tudósát.

– Mondd meg, mennyi időm van még?

Aszongya:

– Nem sok!

– Hogyhogy? Hát én örökké élek!

– Áhá, Jézus országában élnek örökké! Aki Jézus országába jut, és abba hal meg, Jézusban feltámad.

– Hogy mondhatsz ilyet?

– Van egy vitéz, lesz egy vitéz, Jóbogát. Ha kell, az eluralja az országot.

– Miféle Jóbogát? Miféle személy az a Jóbogát?

Aszongya:

– Messze, messze él, valahun a tengereken túl, egy szegíny favágó, ott vágja a tengerparton a fát. Annak született egy kis fia. Úgy hívják, hogy Jóbogát. De hát az el fog jönni. Rajta nem fog a száz szemed. Rajta nem fog a hatalmad.

– Hány éves?

Aszongya:

– Még csak négy. De tudod, minden nap egy év, egy esztendő. Tizenhét éves korában elpusztítja az egész országodat.

– Ó – aszongya –, testőröket küldök, vitézeket. Elfogatom, lemészároltatom!

– Próbáld meg, ha tudod, ha bírsz vele! Ha bírsz vele!

– Naposok, hetesek, köllerek, szobajányok, ordináncok, svábok, nagykalapú tótok, válogatott cigányok, mind ide hozzám! Mind jöttek.

– Felsíges királyom! Mit parancsolsz?

– Azt parancsolom, hogy azonnal üljetek lóra. Van táltos csikóm, fogjátok el Jóbogátot, hozzátok elébem! Vagy, ha nem, a fejit hozzátok elibem!

– Teljesítsük, felsíges királyom!

Megindulnak. Elmennek a világ végire Jóbogátért.

Kint ült az anyja (az öreg favágó vágta a fát, hozta a városbul a kenyeret).

Aszongya:

– Jóbogát, gyere, játsszunk veled!

– Anyu, játszok a labdával.

Leszáll egy fehír sólyom.

A fehír sólyom leszállt, szólott Jóbogátnak az anyjáho:

– Ide figyelj, te szegíny asszony! A százszemű király eljön a fiadért, hogy megölje!

– Jaj, te fehír sólyom, mit csinájjak?

– Ne ijedj meg, jön egy hajó, elviszi a fiadat. De meg ne ijedj, mer a hal nemsoká jön. Eljön a százszemű királynak minden vitéze! Tik csak rejtőzködjetek el!

– Nízd csak, hogy jön! Jött a tengeren olyan nagy, mint egy emeletes ház. Kinyílott rajta egy tükörajtó, kijött egy fiatal tündérkirálynő, megcsókolta:

– Jóbogát, szállj be!

Aszongya az asszony:

– Te tündérkirálynő, a fiam!

– Bízzad rám, a vőlegényem ez a gyerek. Te meg rejtőzz el!
Elvitte, lemerült a tengerbe a nagy hajó, elvitte Jóbogátot.

A százszemű király katonái feldúltak minden várost, falvat. Nem találták meg.

Telt-múlt az idő. Múltak az órák, a percek, a minuták. Akkor is minden nap egy esztendő vót. Hát, elmúlt az idő. Felnőtt Jóbogát. Nagyfiú lett. Odament a tündérkirálynő, csókolgatta Jóbogátot.

– Neked rubintokbul, aranyokbul, kincsekbül van a palotád, aranykorona a fejeden. Nekem nincs vagyonom. Mír csókolgatsz? – aszongya.

– De a tiszta szív – aszongya a tündérkirálynő – több mint a kincs meg a vagyon.

– De hát mit akarsz tüllem?

– Azt akarom, vegyél el felesígül! Elveszlek felesígül, ha nem vágyol vagyonra, nem vágyol aranyra, nem vágyol kincsre! Az emberek szeretetit akarod elnyerni. De a te szereteted több, mint az enyim, mer te szerettél előbb.

Aszongya Jóbogát:

– Vissza kell mennem, hogy leszámoljak a százszemű királlyal.

– Tudom – aszongya –, de vigyázz, nagy ereje van! De én veled megyek!

– Szegíny anyádék újra felépítették a kunyhót, ott élnek most mán.

– Így nem mehetsz velem!

– Hát hogy menjek veled?

Aszongya:

– Meg kell velem esküdnöd!

– Hol?

– Ott, a tengerparton – aszongya –, az anyám kunyhója előtt.

– Jól van, megesküdtek.

Aszongya a tündérkirálynő:

– Hát érzem, hogy a boldogság többet ér, mint a kincs!

– Tudod, hogy én is királyfi vagyok?

Keresztülbuksengelt a fejin, lett belűle egy felsíges királyfi, gyémántfoggal, gyémánthajjal. A bal csecse alól kirepült egy bruncikkard.

– Látod, ki vagyok?

– Tudtam – aszongya. Oszt, hogy menjünk?

– Úgy megyünk – aszongya –, hogy egy hidat csinálsz a tengeren. A világon minden énekes madár rajta legyen a hídon, mindenféle szíp női zenekar szóljon rajta!

Kinyitotta a szekrényt, kivette az aranyslájert.

– Ráteszem a fejedre.

A tündérkirályné ráborult vállára, megcsókolta.

– Csinálj aranyhidat! Az aranyhídon mindenütt madárének legyen! Menjünk vissza apámho, anyámho, a tengerpartra, a kis kunyhóba, lássam űket. Mer nekem aztán ki kell irtanom, meg kell semmisítenem a százszemű királynak az országát!

– Nekem mindegy, szívem, elmehetünk anyádékho!

Elmentek aranyhídon. Az anyjuk ott főzött egy kis lábosba.

– Oh, gyermekem, – megismert a szívem, mer hiába paszomántos ruha, mégiscsak a fiam vagy, Jóbogát!

Az apja ott ült egy kis széken, a lábánál ott vót a kis balta.

– Na, fiam, tudod mit? Üljél le, oszt egyél!

– Apám! El kell mennem, ki kell végeznem a százszemű királyt!

– Tudom, gyermekem!

Szétrakta az ételt az anyja, kis cseréptányérokba tette. Fábul vót a kanál, azzal ette meg az ételt mosolyogva a gyönyörű tündérkirálynő. Megcsókolta az öreg favágót, a felesígit.

– Na mindegy, tudom, hova akarsz menni. Ne halaszd az időt! Még nászéjszakánk nem is vót! – nevetett a jány.

Csapott egyet a pálcával, előállt egy harminchat lábú táltos bögejcsikó.

– Na, hogy gondolod? Ülj fel előbb, mer én az öledbe ülök.

Nevetett a fiú. Szégyellte egy kicsit az anyja előtt. Felült, a jány beleült az ölébe.

Mikor odaírtek mán a százszemű király határjába, mindenfelé testőrök, óriások, vitézek vótak, mind felfegyverkezve nyíllal, puskával, buzogánnyal. Sárkányok lövellték szájukbul a tüzet.

Aszongya a tündérkirálynő:

– Le se szállj a lovadról, nevess egy nagyot – aszongya –, Jóbogát! Nevess egy nagyot, mer az én erejemmel nevetel!

Nevetett egy nagyot, mire a százszemű király úgy összetört, mint az üres bádog, amikor leesik a kűre! A vitézek is mind semmivé váltak, köddé váltak, rommá vált minden.

– Fordulj vissza!

Visszament a tengerpartra. Ott ült az anyja.

– Fejtem neked egy kis kecsketejet, Jóbogát. Gyere, jányom, te is!

Lehúzta a fátyolt a jány a fejiről, leültek arra a székre, amit az apja csinált, a favágó, az erdei lócára.

– Tudd meg, kisjányom – odament a favágó felesíge, oszt megcsókolta a tündérkirálynőt –, hogy nincs olyan kincs, nincs olyan arany, nincs olyan píz meg vagyon, ami a boldogságot tudja! Amikor apósoddal összejöttünk, nagyon boldogok vótunk! Neked is a fiam szíve legyen a boldogság!

Mikor űk ott vótak, az összes nép a százszemű királytul mind átjött. Nevettek, kacagtak, csókolták a tündérjányt és Jóbogátot.

Ott maradtak a tengerparton, kunyhót építettek. Nem kell píz a boldogsághoz.

Aszonta a jány:

– Megélünk a két karunk munkájábul!

Összecsókolóztak. Nagyott nevetett Jóbogát, aszonta a százszemű király népinek:

– Verjetek tanyát! Legyen fiatok, jányotok!

Megszólaltak a királyi, tündéri zenekarok, táncba kezdtek.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1995. február 1.

Az elátkozott király

Élt mesze, messze a főd tetejin túl, a tengereken is túl, ahol mán a világ megszakadt, egy felsíges, gyönyörű daliás királyfi. Ez a királyfi vidám kedvű vót, mindig szórakozott. Az ű országába mindig az öröm hangulata vót, meg a boldogságé.

Vót neki két fiútestvíre, meg két jánytestvíre. Egy napon az elátkozott tengeri szörny meglátogatta. Aszongya:

– De jó módod van, te királyfi! Nagyon, nagyon vidáman élsz! (Egy kocsin jött.)

Aszongya a királyfi:

– Tudod, mit mondok? Ahun a vidámság van, ott mindig a boldogság van!

A tengeri szörny aszongya:

– Nízd csak, mit hoztam neked?

Kinyitotta az ajtót, hát egy sárkányjány ült ott. Félig jány vót, félig sárkány.

– Vedd el! Neked hoztam – aszongya –, a jányom!

– Hogy képzelsz ilyet – aszongya –, hiszen hét vármegyém van, és aranytrónos király vagyok! Hogy én elvegyem ezt a szörnyeteg jányodat?

– Nem veszed el? Ha nem veszed el, váljon minden kűvé az országodba, és te meg legyél száz éves öregember, míg élsz ezen a fődön. A két testvíredbül legyen az egyikbül bika, a másik szamár, a két jánytestvíredbül legyen kacsa és tyúk. És ezt a várost hadd el örök életedre!

Elrepült, elment. A városba kűvé váltak a madarak, a galambok. A két gyönyörű testvír bikának vált, a másik meg szamárnak. A két jánytestvír, az egyik kacsának, a másik meg tyúknak.

Aszongya a király, de százéves vót má, de nem vót ű még huszonöt se:

– Mindegy, elhagyom az országomat! Minden kűbül van, az emberek, asszonyok kűvé váltak. Az állatok se tudnak mozogni. Nem tudok itt maradni!

(Aszonta a szörnyeteg:

– Addig legyél mindig öreg király, míg egy szűz jány magától meg nem csókol!)

Kiment, mesze, messze az országjátul, legalább egy harminc-negyven kilométerre. Ott ül, bánatában nízi, hogy a fiútestvíre szamár lett, másik bika. Két húga meg kacsa lett és tyúk.

– Így kell leélnem az életem!

Hát a tengeren túl, messze vót egy favágó. Ű kijárt mindig ide, ahova a király kijött. (Mer az országába nem maradt.) Kijött egy rengeteg erdőbe, és gondolkozott:

– Istenem! Na, itt nem lát senki, hogy milyen öreg vagyok, pedig fiatal vagyok! (De a szent korona a fejin vót.)

– Ki csókolhat meg egy öreg királyt a sivatagba? Így élem az életemet, míg hamuvá nem válok, és szíjjel nem hullok!

Nem is remélt semmit. Csak a tengeren túl vót egy út, egy híd vezetett a tengeren keresztül.

Egy favágó kijárt mindig oda, vágta a fát, és hazavitte kiskocsival. Ennek vót három jánya. De hát az nem az ű országának az irányába vót, hanem a másik irányba. És oda az átok nem hatolhatott át a tengeren.

Hát ment, vágta a fát a szegíny ember. Vitte haza, adta el jó pízért. Éltek!

Aszongya a felesíge:

– De mindig kiskocsival hordod! Vágnod kellene többet – aszongya –, ide figyelj, fogadhatnál egy nagy kocsit, és hazahordatnád. Több pízünk vóna. A jányoknak is kellenek cipellők, ruhák – aszongya.

– Megpróbálom!

Kiment, odament az elátkozott kastély mellé – ahun a király vót kinn –, az erdőhö. (Mer a király kivitt magával egy almát. Feldobta,

ráütött, egy kastély, de csak elátkozva lett! Ugyanúgy történt, mint a király országával, úgyhogy a galambok, jószágok mind kűvé vótak válva, a többi fődi jószág is.

– Ej – gondolkodott a favágó –, milyen furcsa. Itt semmi nem mozog. Itt nem él semmi, itt az átok uralkodik. Na, mindegy, nem törődök vele!

Hát, vitte haza a fát, eladta.

– Hallod – aszongya a felesíginek –, mondok neked valamit! Én kimegyek gyalogszerrel. Van annyi pízünk, hogy egy hónapig, kettőig éljünk! De tudod, hogy ebédet hozni kell!

– Hát majd elviszi neked az öregebbik jányod! De hogy talál majd ki?

– Elszórok – aszongya – egy zacskó borsót.

Majd elindult, de otthagyott egy nagy csomó borsót.

– De ne hagyd itthun, szórd végig, hogy a jány el tudjon utána menni! Ha itthon hagyod, nem érsz vele semmit!

– Hát, igazad van!

Szórta, végig az elátkozott király kastélyáig.

Hát a galambok mind felették, félidőre.

A jány fogja szípen az ebédet, kiviszi, de eltévedt. Hova téved be? Az elátkozott királyho, az öregebbik!

– Szerencsés jó napot, te felsíges király! De megöregedtél! Lehetsz tán vagy háromszáz éves? De mán attul is több? – aszongya.

– Hogy kerültél erre?

– Úgy kerültem erre, hogy eltévedtem. Apám itt vágja a fát az erdőbe, és borsót szórt fel, oszt felették a madarak.

– Ejnye, ejnye – aszongya –, nem főznél?

Megfőztek, de nem a királynak adott enni először a jány. Ű evett. Ott vót bent a nagy terembe, a nagy palotaterembe a szamán meg a kis üszőbornyú, meg a kacsa, meg a tyúk.

Evett. A jány bement a terembe. Lefeküdt.

– Ejnye, ejnye – aszongya a király –, de átkozott vagy!

Mikor bement a királyho, a király megnyomta a lépcsőt, a forgólépcsőt, a jány leesett a pincébe, ott maradt!

Telt-múlt az idő, nem ment haza a jány. Hazamegy a favágó, aszongya:

– Eltévedt a jány valahun az erdőbe! – aszongya.

A második jány aszongya:

– Ne borsót szórj nekem – aszongya –, hanem kölest! Hátha azt nem eszik fel.

Ment az ember, egy nagy tarisznya kölest elszórt, a madarak felettík.

A másik jány is ugyanúgy járt, mint az első. Ű sem adott igazat, meg szeretetet a jószágnak, meg az öreg királynak se. Megette az ételt, ű is leesett az elátkozott pincébe.

Van a favágónak egy kisjánya, egy tündérke, aszongya:

– Kedves anyám, én elmegyek!

– Két nénéd mán elpusztult, meghalt. Most te is úgy jársz!

– Nem járok úgy, ídesanyám! – aszongya.

– Jaj, de sajnállak, Istenem, Istenem – aszongya.

– Kedves ídesanyám, nekem ne borsót meg kölest, hanem mákot szórjon el, mer azt nem eszi fel semmi!

Vitt az apja egy nagy csomó mákot. Szórta végig.

Délben elindult az arany kis tündérjány, aranyfoggal, aranyhajjal, ment. Ment a mák után. Egyszer jött egy szélvihar, felkapta a mákot. Mind elvitte.

– Jaj, Istenem, mit csinájjak? Mán nem tudom, mi van! Este van mán!

Este ű is betévedt az elátkozott királyho.

– Szerencsés jó napot, te felsíges király!

– Ó, te gyönyörű tündér! Hunnen jöttél?

– Apámat keresem – aszongya –, favágó.

– Gyere bejjebb – aszongya –, főzz egy kis vacsorát!

Megfőzte a vacsorát, kitette a király elébe.

– Te nem eszel?

– Majd, ha te eszel, felsíges királyom! Ezeket a jószágokat – aszongya – mivel lehet etetni?

– Ott van kint – aszongya – a fészerbe széna meg – aszongya – egy kis kukorica.

Hát bement, aranyszéna vót, akkor gyémántkölesek, aranykukoricák. Vitt öllel befele a két jószágnak. A szamárnak meg a bornyúnak aranyszénát. Lerakta elébe, megkapargatta a füle tövit meg a két szarva közt.

Vitte a gyémántkölest a kacsának meg a tyúknak. Ettek.

Aszongya:

– Kedves kisjány, gyere, merítsél.

– Király atyám! Amit te adol, abbul eszek jót!

– Jaj, de jó, jaj, de boldog vagyok! – aszonta, nevetett a király.

Oszt megszólaltak az állatok mind:

– Ettünk, ittunk, veled vótunk, aludjál jól!

Akkor ű rögtön beszaladt az öreg királyho, megcsinálta az ágyat. Ment az öreg király, nízte, aszongya:

– Te itt alszol, kisjányom! De sajnállak!

Ahogy elaludt az öreg király, mán nagy idő vót. Nehéz iccaka vót, mer elmúlt a tíz, tizenegy óra.

– De sajnállak – aszongya a jány –, szegíny, ez sose nem kapott csókot!

Felvette a fejit, oszt megcsókolta.

Olyan zengés, olyan villámlás, olyan dörgés lett, sárkányok, krokodilok, hatalmas kígyók jöttek be, mentek ki az ajtón. Szabadult az átoktul a király.

– Juj – aszongya –, de nagy dörgés, de nagy háború van! Istenem, merre menjek?

Ilyen kis ágyon aludt.

– Juj, Istenem, de nagy szörnyeteg jön be falon! Mindegy, megcsókolta a királyt, most mán a király sincs az ágyon!

Elaludt. Elnyomta a tündér álom a szeme pilláját. Lehajtotta a fejit, mindjárt elaludt.

Mikor reggel felkél, azt lássa, hogy királyi palotába van, csengő szőlők, mosolygó barackok között.

Lássa, jön egy fiatal dalia, aszongya:

– Á, szívem szíp szerelme, jót aludtál?

Aszongya:

– Rossz álmom vót!

Aszongya:

– Fogd meg csak ezt a csengőt!

Megfogta a csengőt, megrázta.

Hát, jött két férfi, a király két öccse.

– Ó, minket is felnyertél!

Jött a két fiatal királyjány is.

Aszongya a király:

– Megkírném a kezedet!

– Neked adom! Nem tudod, hogy hun vannak a testvíreim?

– Hogy hun vannak a testvíreid? Rosszak vótak, igazságtalanok vótak, és nem érdemelték meg az emberi szeretetet!

– De énnekem az az óhajom, hogy apámho, a favágóho, vigyél haza engemet!

– Felhozom a két nénédet is! Hát, megbocsátom nekik a bűnüket, az Isten is megbocsássa!

Hozzáadta űket a két testvírihe.

– Két húgom is van – aszongya –, elmegyünk hozzátok.

– Eljönnél, ámde mindjárt utadat állja a tengeri szörny, az elátkozott tenger szörnyetege!

– Mit csinájjak?

– Azt csinájjad – aszongya –, hogy hídd meg a lakodalomra!

– Tudom, hogy meg akarnak mérgezni engem is, tíged is, de nem fognak megmérgezni!

Hát fogták-kapták a két nénjével együtt, mennek haza! Mán akkor a madarak a levegőben vótak, a kű lehullt róluk, az állatokrul.

De hát, hazaérkeztek, nagy lakodalmat rendeztek.

Megérkezett a tengeri szörnyeteg is. Megérkezett a jány is, aki félig sárkány vót.

Látta a felsíges királyfit meg a favágó jányát, milyen boldogok.

– Vigyél nekik aranykehelybe bort és mérget! – aszongya.

Vitte a szörnyeteg jánya, aki félig jány vót, félig sárkány.

– Legyen a házaspár olyan boldog, hogy ne legyen senki boldogabb, igya meg ezt a gyönyörű aranybort!

Odaszaladt egy sólyom, odarepült, kiütötte a kezibül, nem tudták meginni.

– Látod, látod – aszongya a királyfi –, meg akartál mérgezni! Mit csinájjak? – aszongya – nem bántalak!

Látta, hogy messze, messze egy fény jön az ég aljárul.

– Nízd meg mán, milyen világosság jön!

– Hogyne, énhozzám jönnek a tündérek! A tündérek a testvíreim.

Leszálltak a tündérek, megcsókolták a jányt. Felemelte a tündérkirálynő a kezit, mindjárt lánggá, tűzzé vált a tengeri szörny meg a jánya! Elpusztultak.

– Na – aszongya –, legyetek boldogok! Nagyon boldogok legyetek! Rátette a mirtuszt, a koszorút a jány fejire, a fiúnak meg egy koronát.

– Te meg legyél a tündérek királya! Gyertek fel Tündérországba, és legyetek boldogok!

– Itt akarok maradni a fődön! Mer a boldogság a fődön is boldogság, Tündérországba is!

Megcsókolta az újdonsült felesígit, máig is éltek, ha meg nem haltak.

Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

1995. március 16.

Mátyás király és a cigány

Hát, Mátyás király álruhát vett fel. És akkor a ment, hogy abba a faluba senkinek nem szabad helyet adni. És odavót a cigány szegíny, brácsázni, muzsikálni, és hát a cigányasszony beengedte. Holott ki vót hirdetve Mátyás király által, hogy helyet nem szabad adni! Aszongya:

– Hát engedjél meg, korán megyek én, fáradt vagyok!

Hazament a cigány, aszongya:

– Ki ez itt?

– Hát a sógor!

Na, persze felvirradtak hajnalba, elment Mátyás király, megmelegítették a káposztát meg a bokkolit.

Hát osztán három nap múlva ment a királyi testőr, hogy:

– Gyere, mer helyet adtál egy idegennek!

– Na, ugyi megmondtam, hogy a nagy orrú sógorod – aszongya – beárult!

Hát oszt mentek be Mátyás királyho. Hát felöltözött Mátyás király megint, ilyen vándorlónak. Hát, a király emberei, azok nekiestek a cigánynak, ütötték-verték.

Aszongya a cigány:

– Ugyi, megmondtam, hogy a sógorod tönkretesz! Bezárták űket egy cellába. Na, kiengedték.

– Na, te cigány! Tudnál te olyan bokkolit sütni, mint amikor Mátyás király nálad vót?

– Tudnék, felsíges király atyám!

– Hát olyan káposztát?
– Azt is.
Aszongya:
– Én vótam az.
Csinálj nagy bokkolit! Oszt telerakta aranypízzel.

1995. március 16.

Az örök igazság II.

Él egyszer a világon egy nagy, hatalmas király. Minden birodalom az üvé vót. Minden hatalmat magáho ragadott. A jánya átkozott vót, mer bíka képibe élt.

Mondta a király:

– Mindent felajánlok a jányom megmentéséért!

Mentek királyok, hercegek, grófok, gubernátos tisztek, válogatott cigánylegények. Senki nem tudta megváltoztatni.

Aszongya a király, mondván:

– Most beajánlom utolsó vagyonomat!

Egy szegíny juhász odament.

– Hát, felsíges királyom, kezedbe ajánlom az életemet! Megmentem a jányodat!

– Megmentheted juhász, ha úgy akarod! Neked adom a jányomat, királyságomat, mindent. Nekem hagyjál annyit, hogy én nyúlok a tálba először. Hogy tudnád te megváltani a jányomat, mikor átkozott? Mikor a Világboszorkánya háromszor átkozta el csak azír, mer a fiának csikó feje, sárga szeme vót!

– Ó, felsíges király atyám! Az átoknak is van visszamondása, az átoknak is van felszabadítása.

– Nem bánom, juhász! Gyere, mikor jössz erre?

– Eljövök hozzád kilenc nap múlva.

(Egy nap egy évig tartott.)

Megérkezik a királyho a juhász. (Hát, úgy gondolta, majd nagy subába vagy szűrbe megyen, mint ahogy azelőtt Sarkadon szoktak.)

Aszongya:

– Ó, kedves király atyám! Te azt gondolod, hogy az Isten királyságot adott, mer szeretett: de belerakta az átkot is! Nem tudod megoldani, király atyám, az átkot a szeretettül. Nem tudod megkülönböztetni, mi az átok, mi a szeretet és mi az igazság.

– Te meg tudod?

– Én meg tudom! Na, kedves, felsíges király atyám! A jányod ott fekszik benn egy piros bársonytakarón, bíka képibe. Bemenni nem lehet hozzá, mer rúg-vág!

Aszongya a király:

– Én be nem megyek hozzá!

– Csináltass nekem kilenc szűrt! De mindnek ujja legyen!

– Megadom neked, drága juhászom!

Megkapta. Bement. A királyjány nyolc szűrön keresztül lepisálta.

Aszongya a juhász (mer tudta, hogy kell megváltani a királyjányt az átoktul):

– Gyere el hozzám – aszongya – egy vacsorára! Vágok neked egy gyönyörű birkát.

– Ó, gyönyörű, én birkával nem elégszek meg! –aszongya a bíka:

– Nem állhatod a szegínysíget? A szegínységgel nem vagy megelégedve, de a gazdagság meg nem lesz boldogság!

– Hát, nem bánom, elmegyek hozzád!

– Akkor leszel boldog, ha leveted magadról a bíkabőrt, és táncolsz velem egyet. Ha nem veted le a bíkabőrt, nem leszel királynő!

– Hát, nem bánom, juhász, elmegyek!

Kiment a juhász a legelőre, kiválasztani a legszebb birkát. Megfőzette az üstbe. Főzték a pörköltet.

Megérkezett a királyjány, nagy bíka képiben. Megfordult a bíka, egy tükör vót benne, kiszólt belűle a jány. Olyan vót, ragyogott a szípsígtűl. Nevetett, oszt gyöngy hullt a szájábul, sírt, és rózsakönnyek hulltak a szemibül.

– Na, te juhász – aszongya –, hol az a birka megfőzve?

– Itt van, tálalva van!

Levette a királyjány bíkabőrt. Táncolt vele! Égett a nagy parázsostűz, lobogott.

– No, szívem szíp szerelme – aszongya a fiú –, csókolj meg engem háromszor.

– Megcsókollak én tíged, János, tízszer is.

Megfogta az álruhát vagy bíkabőrt, rálökte a tűzre.

– Há, há! – sikoltott a jány. Aszongya:

– Többé nem tudok visszamenni a bűnös világba!

– Nem is kell visszamenni, csakhogy még mindig benned van a rontás! Nem tudom megváltoztatni.

– Hogyhogy nem tudod?

– Gyere hozzánk haza!

Hazamentek a fiú kis piktoros falujába. Ült az anyja kint a ház előtt. Borsót, lencsét válogatott.

– Szerencsés jó napot, kedves ídesanyám!

– Neked is, kedves jányom! – aszongya. Tanuld meg azt, hogy a boldogságot semmi kincs nem tudja felülmúlni. Az idők elmúlnak, haladnak, az évek megmaradnak. Fűre fű jön, de te fiatalnak maradsz!

– Ó, kedves ídesanyám! – megcsókolta.

Aszongya:

– Még ne gyere közelembe, mer bűnös vagy!

Azzal bement, bevetette az ágyakat, szípen.

Aszongya a juhász:

– Nem tudok veled lefeküdni!

– Mír?

– Hát, mer még mindig benned van a rossz.

– Hiszen tiszta vagyok mán!

– Dehogy, még nem! Benned van egy rossz elátkozott bíka, amit– aszongya – nem tudok kivenni!

– Hogy tudnád kivenni?

– Megmondom neked, hogy lehet kivenni: van itt egy szíp rózsafa, ide éjfélkor kijössz! Ne csókolj meg, mer én is bűnössé válok. Rám csókolod a bűnt.

– Akkor hogy csinájjam? – aszongya.

– Leülsz a padra. Teszek a lábad elé egy mosogató kis fazekat, megmosom a lábadat. Abbul a lébül háromszor innod kell.

– Abbul a szennyes vízbül?

– Nízd, ha meg akarsz tisztulni, akkor úgy kell tenni!

Felmelegítette a vizet az öreganyó, a juhásznak az ídesanyja, aszongya:

– Így nem tud megtisztulni!

– Hát hogy tud?

– Itt van ez a három gelegonyaszem. Lökd a vízbe! Úgy tud belüle kiforrni a varázslat.

Mosogatta a lábát annak a jánynak.

– Jaj, de szíp ez! Jaj, de jó vagy!

Behozta a három gelegonyaszemet, belelökte a vízbe.

A jánynak láng, füst jött ki a száján, a varázslat, az átok elszállt tülle. Leesett a juhász elébe.

Aszongya:

– János, megnyertél, nagyon boldog vagyok! De hogy vigyelek haza, ha te juhász vagy.

– Persze, te királyjány vagy!

Megszólalt a juhásznak az anyja:

– Ne félj, fiam! Küldd haza a jányt!

– Anyám! Hogy küdjem haza a jányt, mikor megnyertem!

– Küdd haza a jányt, különben nem tudod megnyerni!

– Mivel küdjem haza?

– Nízd csak, jött egy szíp aranysas. Ültesd a hátára, és küldd haza!

Hazament a jány, búsult a juhász a nyáj mellett.

– Anyám! Hát tönkretetted az életemet!

– Dehogy tettem, fiam! Hogy tettem vóna tönkre, fiam? Most leszel boldog! Kapol egy levelet, fiam! Egy levelet kapol, de vigyázz magadra!

Kapott a királytúl egy levelet, ez állt benne:

„Kedves Fiam, János!

Tudom, felmentetted a jányomat az átoktul, az örök ítélettül, a béka igézésitül. Gyere el hozzám, meghíllak egy ebédre!"

Aszongya:

– Hogy menjek el, anyám? Juhászkampóval menjek el oda?

– Nem baj, fiam, majd én varázsolok neked valamit!

Az anyja, az öreg tudós, intett egyet, minden aranyba változott!

– Kedves ídesanyám!

– Gyere csak ide, fiam! Itt van ez az orsó. Az orsót vedd magadho! Itt van ez az imakönyv, vedd magadho! Itt van ez a sarkantyú, vedd magadho!

– Hűha, ídesanyám, mit csinájjak ezekkel?

– Majd kioktatlak! Gyere csak, fiam!

Az anyja kifejte a mejjibül a tejet, megitatta vele. Jól megrázkódott a fiú, átváltozott. A fiú mán tiszta aranyba vót, korona vót a fejin, palást vót rajta.

Na, fiam, akkor most elmísz a királyho! De várjál csak, fiam, nízzed csak! Neked csak egy szamarad van, így nem tudsz elmenni!

Kivett a keblibül egy keresztet, lelökte, ott állt mindjárt egy táltos csikó, tizennégy lábbal, három fejjel!

– Ülj fel, kedves gazdám, János!

Felült rá, felvágtatott a fekete felhők járásába. Megindult a széllel, a viharral. Legyőzte.

Megint leszállt, most a királynál.

Jött a lovász, elkapta, elvezette a csikót.

A jány elibe sietett, megcsókolta a kezit.

– Ó, fiam – aszonta a király –, neked adok mindent, de előbb az vóna az óhajom, hogyha tudnál nekem egy aranyorsót, aranyfonalat adni.

– Ó, felsíg, nem olyan sok ez! Egy kis, csekíly kíris ez!

Kivette az órsót, ráfútt, mindjárt, abba a pillanatban aranyfonal jött rula.

– Ó, hát tessék – aszongya –, parancsolj, királyi felsíg!

– Ó, fiam! Elteszem ezt az aranyfonalat, mer ennek van egy gazdája. Van egy gazdasszonya is.

– Gyerekem, neked adom a király jányát, csak még egy próbát kitűzök!

– Kedves felsíges királyom, mi vóna az?

– Vedd fel ezt az aranysarkantyút!

– Rám nem való! Add egy vitéznek!

Fiam, rád való! Van nekem egy táltos jányom. Lenn él a meder mílysíges fenekin. Foggal született. Hajjal született. Szétcibált mindent a birodalmamban. Egy olyan jány, egy nagy királyjány! Ha meg tudnád háromszor nyergelni azt a táltos jányt, felszabadultam.

– Milyen királyjány? Sokféle királyság, sokféle király van! Gyémántkirály, Aranykirály, Ezüstkirály?

– Nem, fiam! Öszvér király jánya. Miatta nem jön meg a szél, miatta nem lesz eső. Mint ahogy most sincs!

– Ó, felsíges királyom, meglovagolom én.

– Holnap tizenkét órakor feljön, ha nem tudod meglovagolni, elpusztul az ország.

Lefeküdt a juhász, aludt.

Odamegy a jány, bibirálja az orrát.

– Te, kelj fel mán!

Nem tudja meglovagolni, mer minden sárkánytul, minden táltostul nagyobb a jány.

Aszongya:

– Hát akkor hogy? Hogy kellene?

Aszongya a lova:

– Figyelj, mer elveszel! Figyelj csak ide! Adok három kendermagot. Bökd a fülibe, akkor megáll, és akkor le tudod nyergelni. Mikor megáll, húzd ki a kardodat, és szúrd a szivibe!

– Milyen kardot?

– Ott van – aszongya – a bal csecsed alatt, a veleszületett elevenkardod!

A fiú kiment tizenkét órakor. Fölvitte a nagy hajó a jányt a meder fenekirül. A szőr ki vót nőve az arcán, az állán, a szemibűl töviskek nőttek.

– Hahaha! – kacagott, pusztult minden. A folyók megálltak, a fákrul a levelek lehulltak.

– Hahaha, János, hát eljöttél? Most el fogol veszni!

– Ó, szívem szíp szerelme! Csak szeretnéd!

A jány átbuksengelt a fejin, egy szíp táltoscsikó lett belűle.

– Ülj a hátamra – aszongya –, ezt a birodalmat lovagold keresztül!

– Azonnal belevágta a három magot fülibe.

– Uh – aszongya –, de gyenge lettem! De semmi lettem! Semmi vagyok!

Elment a kútho.

– Igyál!

– Nem tudok inni ebbül a vízbül, mer én nem ittam sose, mindig a Pokolvizet meg az átkot ittam.

Megfogott János egy merítőt, ráöntötte a vizet. Lett nagy csörrenés, ott állt egy szíp királyjány.

– Mír váltottál? Elveszel?

– Nem – aszongya –, a gazdád jányát veszem el!

Megyen be a királyho:

– Felsíges királyatyám, megvívtam!

– Gyerekem! Minden a tiéd, a királyságom, a jányom! Felmentetted a szíp királyjányt. Kírjed meg űt, hogy adjon csendes szelet, hozzon esőt.

Beült a trónba a fiatal juhász, letette a kampót, letette a szűrt.

Aszongya:

– Gyere ide, csókolj meg!

– Szívem szíp szerelme! – megcsókolta.

Lehullt az átok. Lassan kezdett fúdogálni a szél. Megjött az eső, a határban minden ember boldog lett, imádta az igazságot, az életet, az igaz Istent. János kiment közéjek, levette az aranyszűrt. Aszongya:

– Én csak szűrbe maradok!

A jányt bevitte a királyho, aszongya a király:

– Fiam, én mán éltem kilencvenkilenc évet, a századikat is megkezdtem. Fiam, a jányom a tiéd, meg az összes királyságom, de van egy utolsó próba is, fiam, János!

– Felsíges királyom! Kiálltam minden próbát, bizonyítottam vitézségemet! De micsoda az utolsó próba?

– Hohó, fiam! Ha te azt tudnád! Az én felesígem lent van Hétországba. El van átkozva. Elátkozta az Átokkirály, és az én felesígem egy nagy sárkánygyík! Minden tizenkét órába gyíknak válik, aztán királyné lesz.

– Hogy menjek le az alsó világba, Alsó-Indiába?

– Fiam, adok egy pálcát neked. Ráütöl, és megszakad a föd, de fiam, onnan még élve nem jött el ember! Kell a királyság, a jány? Ha visszahozod a felesígemet, megtarthatod az esküvőt.

– Hát – aszongya –, nehéz feladat! Nagy feladat! Dehát, megpróbálom!

– Mit kírsz, fiam?

– Három napi pihenést, mer fáradt vagyok, felsíges király atyám! Aludni akarok!

– Aludjál gyermekem! A legfelső, a legdrágább szobámat adom oda.

Ledöglik János, gondolkozik:

– Istenem! Hogy menjek, mikor ember nem jött vissza? Pedig ők tanult vitézek vótak, én meg csak egy juhász vótam, király lettem!

Elaludt mélyen.

A tündér királyjány kis aranypalástban odarepült, megcsókolta:

– Ne félj, adok egy pálcát neked! Anyámhoz hozzá ne nyújjál, a haját fogd meg, mer, ha megfogod – aszongya –, szíjjelszed! Hozzad fel – aszongya –, hajánál fogvást!

Megcsókolta, felébredt, ott vót a pálca.

Aszongya János:

– Felsíges király atyám! Úgy akarom, hogy fektessük mán papírra!

– Ó, fiam! Ötven papírt adnám én, aláírom!

– De felsíges királyatyám! A vírivel kírem!

– Megadom, fiam!

Megadta, amit beígért neki.

A juhász kiment a falu szélire, ott vót egy fa. Lecsapott rá. A pálcától, amit a jány adott, megnyílt a föd. Ment lefele. Látta, hogy minden vitéz, óriások, nagy, hatalmas királyok, mind le vannak láncolva, mind rabságba van.

– Ó, te jó ég! Én is itt leszek?

Aszongya az egyik szertartó, egy felsíges herceg:

– Le vagyok láncolva. Sajnos, hogy idejöttél, te egyszerű juhász – aszongya –, mit keresel itt?

Aszongya:

– Úgy akarta az Isten meg a hatalom, hogy idejöjjek, hogy erőt tudjak meríteni a világbul. Én fel tudom szabadítani!

– De jó vóna! Ott a királynő, menj be – aszongya –, egy templomba imádkozik az oltár előtt, egy szent könyvbül.

Kopogtatott János, bemegyen.

– Ó, hahaha! – nevetett a királynő, – hullt a falról a vakolat, az ajtó kinyíllott, szítrepedt, a vasrácsok megszakadtak!

– He, he, szegíny ember fia! De kár, hogy idejöttél! Sajnállak, mer szegíny ember fia vagy. Segíteni akartam rajtad, de viszont nem tudok!

– Nem baj, felsíges királynő! Mi hát a megmentísed?

Aszongya:

– Három pohár vizet meg kell innod! Ha három pohár vizet megiszol, nem halsz meg! Háromszor megcsókolsz, akkor újjá változok.

De a méreg, kígyó, bíka, bele vót főzve. Öregedés, bánat, szerencsétlenség minden bele vót főzve. Amit adott neki – a három magot – a menyasszonya, abbul bevett egyet. Megitta az egyik poharat, fellángolt a pohár, füstté vált.

– Na, gyere – aszongya –, itt az öregség, itt a fájdalom, itt a gyász! Idd meg!

Bevette a másik kis magot, felszállt annak is a füstje.

A harmadik pohár a halál. Odafeküdt a juhász lába elé a Halál, csontbul vót minden része, aszongya:

– He, he, he! Nem mehetsz el! Megnyertíl, az enyém vagy! Ó, de boldog vagyok – aszongya –, elviszlek magammal! Tíged külön teszlek egy szigetre, ott gyönyörködök benned – aszongya.

– Na, jól van – mondta a juhász –, csak azt engedd meg, hogy igyak egy pohár tiszta vizet. Belökte a magot, a Halál füstté vált.

Aszongya a királyné:

– Fogjál meg hát, János!

Tündérbaba lett, meztelen vót.

– Hogy foghatnálak meg?

Megkapta a haját, húzta felfele egy hatalmas nagy lépcsőn. Megzúdult egy nagy homokóra. Vitte felfele, felért, odatette a király elejbe, ott feküdt a nő.

Aszongya:

– Kedves gyermekem, Jancsikám! Ez az ország, ez a birodalom a tiéd! Megszabadítottál az átoktul, az igétűl, a rossztúl. Legyél boldog!

Odament a jányho. A jány kikönyökölt az ablakon, aszongya:

– Te János, te! Te juhász vagy! Nem vagy te juhász, se király, az enyim vagy! Mer a boldogok gazdagabbak a királytul, a hercegtül, a vagyontul, a kincstül.

Megzúdultak a harangok, összeborultak, megcsókolták egymást.

Máig is éltek, míg meg nem haltak!

1995. május 18.

A kígyófejű asszony

Vót a világon túl, még azon is túl egy hatalmas, hatalmas nagy hegy. Annak a hegynek a tetejin vót egy kastély. De abba a kastélyba soha, senki be nem mehetett. A kastély körletbe vótak városok, falvak, de királyság se vót, mer ezt a kastélyt elátkozott kastélynak nevezték.

Sokan gondolkoztak rajta:

– Vajon mit rejt? (Mer az embert legjobban mindig az arany fosztja meg a józan életitül.)

– Hát, de sok kincs lehet ebbe a kastélyba!

Vót egy szegíny embernek egy fia. Aszongya:

– Én bemegyek!

– Na de vigyázz, mer egy kard ott áll az ajtóba, oszt kétfele vág!

– Hát én egy este elmegyek! Szegíny fiú elment. De hát nem vót neki csak egy szalma kalapja, meg a vászonnadrágja, meg egy facipője. Odamegy a kastély körletibe, iccaka.

– Juj, de gyönyörű kastély – aszongya –, világít! Most még ki is van világítva az ablak. Hogy nem lehet bemenni?

Akkor suhogást hallott. Látta, hogy tizenkét tündér beszáll az ablakon.

– Ó, jó Istenem! Jó Istenem, de szípek vótak! Jaj, de nagyon szípek vótak ezek a tündérek. Megvárom, míg kijönnek!

Ott ült, keresztbe tette a lábát a szegíny fiú.

– Hát – aszongya –, mán megvárom! Bemenni meg nem tudok! Körülbelül két-három óra hossza múlva repültek a tündérek. Egy tündér, tiszta kékarany ruhába, kék korona vót a fejin, aszonta:

– János, ezt a virágot neked adom!

– Oszt mit csinájjak vele?

– Evvel, akinek a sebje hozzáér, meggyógyul. És, ha akarod, aranyat, ezüstöt terem neked.

– Ó, köszönöm tündér!

Aszongya: – Nem hallgatol meg?

– Nincs időm! – aszongya.

– Te vagy ezeknek a tündéreknek a királya?

– Én vagyok, János – aszongya. Te János, hét nap múlva iccaka ugyanerre a helyre eljövök! Gyere el, ne félj semmitül!

A virágot a fiú szípen felvette. Látta, hogy tiszta aranyboltozatot vonnak a tündérek maguk után. Elrepültek.

Hazamegy, azt mondja az anyjának:

– Anyám! Én kint vótam!

– Hogy nem félsz? Hogy valami kígyó, vagy valamitül nem félsz, fiam? Nem szabad odamenni. Az egy elátkozott kastély, oda nem lehet bemenni.

– Ó, anyám, hadd el, mit láttam? Hát láttam a sok tündéreket.

– Fiam, nem vagy te bolond? Tündéreket?

– Adtak egy virágot is nekem.

Aszongya az urának:

– Szegíny fiam meghibbant!

– Adtak neked a tündérek?

Aszongya:

– Egy királynő van köztük. Tiszta kék aranykorona vót a fejin.

– Jó, jó, fiam!

– Én elmegyek a városba – aszongya –, vállalok gyógyítást!

Bement a városba, hát persze ott a nagy hatalmas urak, a városbírák, aszongyák:

– Mit mondol te? (Szegínyen egy rossz vászongatya vót meg egy facipő. Meg egy szalmakalap a fejibe.)

– Mit mondol, te, János?

– Akármilyen sebet meggyógyítok!

Jött oszt az aranykulcsos, mer királyság nem vót.

– Ide figyelj János! Ha viccet űzöl belőlünk, én deresre húzatlak. De úgy megveretlek tíged, hogy soha nem fogsz hazamenni!

– Mindegy! – aszongya.

Viszik egy nagy jómódú embernek a jányáho. Vírzett a sebe, hosszú időn át. Megfogta a szegfűt, odatartotta, meggyógyult.

– Mit kírsz érte?

– Amit szántál – aszongya.

– Hát felesígül megyek hozzád! Te nagyon kódus vagy!

– Kint laktok a falu szélin egy kunyhóba.

– Nem kellesz – aszonta –, mer nekem van egy nagyon szíp királynő!

Hát, gondolta: megbuggyant a fiú! De igazat mondott. Hát adtak neki pízt, hordott haza ennivalót, kocsival. Aki csak ment, mindnek adott. Felfigyelt rá az összes aranykulcsos, az összes milliomosok:

– Ez az ember gyógyít!

– Látod, Anyám!

– Fiam, mikor jössz vissza?

– Hét nap múlva.

– Fiam, hunnen vetted ezt a virágot?

– Adta nekem egy tündér, anyám!

– Ejnye, ejnye, kedves fiam! Van vagy tíz testvíred, de mind rongyos vót. Mán mind felöltöztetted űket. Mindet gazdaggá tetted, boldoggá.

– Anyu, nízze! – megfogta, a fődön végighúzta a szegfűt, amit adott neki, oszt mind arannyá vált a főd aziránt.

Aszongya:

– Szedhetitek fel!

Meghallotta ám az aranykulcsos, hogy milyen virágja van neki, mivel gyógyít. Rögtön leküldött hozzá tizenkét testőrzőt.

– Fogjátok meg, bilincsezzétek, oszt hozzátok be! Megfogták szegíny Jánost, és bevitték a siralomházba, lekötözték. Elkezdték ütni, hogy:

– Mondd meg, hogy hunnen vetted?

– Nem mondhatom meg, mer a Tündérkirálynő adta nekem!

– Na, ilyet! Egy virág, ami valami csodaszer, vagy csodatétel van benne? De hát, mindegy!

Eltelt öt-hat nap, kiengedték.

A virágot elvette tülle az aranykulcsos. Bevitte egy szobába, be akarta zárni. De az aranykazettába nem tudta bezárni, mer a virág kiment a kezibül, kitörte az ablakot, oszt elrepült.

– Hű – aszongya az aranykulcsos –, de kár vót megbántani azt a fiút! Elment vissza a tündérjányho.

Eljött a hetedik nap.

– Fiam, hát öltözzél fel!

– Nem öltözök, anyám – aszongya –, én így megyek!

Hetedik napon megyen, egyenesen be az elátkozott kastélyba.

– Jöjjön, ami jönni akar! Lássa, ki van ott nyitva az ajtók. Megyen befele, az a szíp királynő egy ravatalon ki van terítve.

– Juj – aszongya –, hát ez meghalt! Odament, megcsókolta, mindjárt felült.

– Szívem, János! Te úgy gondolod, szegíny vagy, pedig – aszongya – te nem vagy szegíny! Te olyan hatalmas vitéz vagy, olyan hatalmas király vagy!

– Sehogy sem értem azt, hogy király meg vitéz vagyok.

– Mer te nem ettül az anyátul születtél.

– Kitül születtem akkor?

– Ez az anyád tíged talált! Neked nem ez az anyád! Neked van hat testvíred, vagy hét is – aszongya –, te vagy a nyócadik.

– Olyan nevetséges – aszongya!

– Igazad van, mindig olyan szípen járatták a többit – aszongya –, engem meg ebbe a vászonnadrágba.

– Na, üljél le!

Megnyílt egy oldalajtó, belépett tizenkét királynő. De sima királynők, nem tündérkirálynők vótak.

– Melyiktők fürösztitek meg? Fésülitek meg? Ott a ruha, vegye fel!

Megfürösztötték, felöltöztették, felsíges mágnás király lett belűle.

– Nem mehetsz vissza anyádékhoz!

– Itt maradok?

– Ez a kastély az enyém – aszongya a tündér –, csak tudod, el van átkozva. Most mán annyi előny van, hogy nyitva tudom tartani. Megcsókolta.

– De vigyázz! Én adok neked még egy szál virágot. Mindent el tudsz vele követni. De arra vigyázz, hogy tizenkét órakor a virág ne legyen bent veled a szobába!

– Mír ne legyen benn a szobába a virág – aszongya –, bent kell tartanom!

– Na majd – aszongya – meglátod! Ne tedd be, tedd ki a konyhába, vagy tedd ki akárhova. Amit kírsz tülle, minden megadatik neked! Megcsókolta:

– Hát mikor jöjjek hozzád?

– Hát tudod, én nagyon messzi lakom. Az Üveghegy tetejin lakom. Oda meg beretvábul van az út. Hiába indulsz el, mer el nem tudsz hozzám jutni! Mer el van az is átkozva. És ha eljössz, lehet, hogy még félútig se jutsz, elpusztítnak az elátkozott sárkányok.

– Nahát, nem baj, szívem szíp szerelme! Én csak elmegyek hozzád! Avval elment a Tündérkirálykisasszony, elrepült, ű meg ott maradt.

Hazamegyen. Nagy búnak ejtette a fejit. Aszongya az anyja:

– Tudom – aszongya –, én neveltelek, hogy nem az én fiam vagy. De, ha mégis odajutsz, hogy hatalomra jutsz mint király, gondolkozzál rúlam. Tudom, hogy hová akarsz menni, menni akarsz az Üveghegyre. De borotvábul vannak az utak, és elátkozott sárkányok őrzik. Eriggy el a keresztanyádhoz, a falu szélin, kírjíl tülle egy lovat.

– Sose láttam még a keresztanyámat!

– Eriggy, csak eriggy! A legutolsó házban lakik a faluszílen.

Megindult a fiú menni. Gyönyörű szíp ruhába vót. Köszönt neki:

– Szerencsés jó napot, kedves keresztanyám!

– Isten hozott, fiam, tíged is! Igaz, fiú, hogy sose nem adtam neked semmit, de csak én tudom, hogy kerültél ebbe a városba. De majd elmondom neked. Most eriggy oda, ott van az a tyúkól. Háta megett van egy tyúkszaros kantárfej. Vágd fődhö, fiam, ha menni akarsz!

Odament, fődhö vágta, egy ötlábú táltos bögejcsikó lett belűle. Mindjárt megkapta a fiú.

– Na, jól van, ídes gyermekem! Még azon felül adok neked három golyót. Ha bajba leszel, hajítsd el!

– Kedves ídesanyám! Maga kicsoda?

– Ó, fiam! Én is táltos vagyok, mint anyád. Egy perc alatt átváltozott. Látta, hogy táltos az asszony.

– Akkor te nem boszorkány vagy, se nem tudós?

– Nem. Én táltos vagyok – aszongya. Olyan vihart tudok tenni, hogy ezt a várost felborítom. S akire haragszok, gondolattal meg tudom ölni.

– Na, jól van, kedves ídesanyám! Akkor elmehetek?

– El. A ló elvisz magától. Csak vigyázz, hogy három iccaka el ne aludjál. Megcsókolta az öregasszonyt, felült az ötlábú táltos csikóra. Felvágta a fekete felhők járásába. Fel, a felhők közzé. Mikor jött lefele, kiugrott alóla.

– Megijedtél, kedves gazdám?

– Ó, megijedtem – aszongya. Szegíny nagyanyámat láttam, fűzdögél a tűbe.

Aláugrott.

– Na, jól van, kedves gazdám! Látom, hogy vitéz király vagy! Megindulunk! Csak arra vigyázz, hogy három iccaka el ne aludj. Mer, ha elalszol három iccaka, ott fogsz meghalni. Én se tudok segíteni. Mer engem le kell, hogy kössél, nem mehetek be a palotába.

Megindult menni, mendegélni. Erdőkön, mezőkön, ligeteken. Roppant nagy sötítségeken, királyi városokon, királyi brukkón, ment a tengereken is keresztül. Elérkezett körülbelül egy hétre a tündérkirálynak a birodalmába, az Üveghegynek a birodalmába.

– Hú, de fenn van, ide fel se jutsz!

– Fel tudok repülni veled, kedves gazdám! De nekem le is kell repülni! Mer te még bírod a hideget, de én nem bírom sokáig! De vigyázz, mer nagyon elátkozott helyre mísz. És még, ha visszajössz, a jányt nem nyered meg. Még neked el kell jönni tovább velem!

– Ó, álgyon meg az Isten! Mit csinájjak? Mit adjak enni?

– Gyújtsd meg ezt az erdőt, a parazsat addig megeszem, amíg te bent leszel.

Odament a fiú, meggyújtotta azt a gyönyörű nagy erdőt. Aranyerdő vót. Mind leégett. Ette a ló.

A legény felpattant, bement, tiszta gyémántszőnyegen ment be a jányho.

A jány feküdt egy aranybölcsőbe, a haja lent vót.

– Ó, szívem szíp szerelme! De nagy utat tettél meg! Gyere, hogy pusziljalak meg!

(Egy hang mondta, hogy: Ne puszild meg!)

Aszongya:

– Most nem, tudod, majd estére.

– De elalszol!

– Nem alszok el estére.

– Azér jöttél, hogy engem felesígül vegyél. De itt – aszongya – egy próbát meg kell tenned. Ha elalszol egy iccakába, le is lesz vágva a nyakad. Pedig – aszongya – hozzád mennék, azonnal most mennék veled.

Gondolkozott a fiú.

– Na, mindegy! Lement az Üveghegyrűl, lement a lóho. A ló mán meg is ette az erdőt, ami tűzbül vót.

– Na, gyújtsd meg a meg a gyémánterdőt! Égett az a nagy gyémánterdő, aszongya:

– Evvel is elboldogulok – aszongya –, megeszem ezt is. Ide figyelj! Tudom, mír jöttél. Hogy tanácsod adjak neked. Adok tanácsot. Nyúlj csak – aszongya – a bal fülembe. Benyúlt. Hát mit vett ki belűle, egy kis pókhálót.

– Mit csinájjak vele? Evvel a pókhálóval?

– Tudod, mit csinájjál vele? Dörzsöld meg a két szemedet estére, és akkor – aszongya – nem alszol el!

Bement a jányho:

– Most se csókolsz meg?

Aszongya:

– Nem!

– Nahát – aszongya –, akkor most egy szobába kell, hogy velem legyél. Vagy, ha akarod, nem is leszek veled egy szobába. Hogy aludj el. Ha velem lennél, akkor nem aludnál!

Látta mán, hogy a szarvakat a bikák mán a falon dűtögetik be, oszt okádják befele a tüzet. Csak a fiún nem tudott ám fogni a tűz. Megdörzsölte a szemit a pókhálóval, nem aludt el.

Bement a szobába.

– Hát, jó Isten! – sehun nem leli a jányt a bölcsőbe. Ebbe a szobába vót, és nincs tovább – aszongya – milyen ez?

Kimegy mán a kertbe. Kiment a kertbe, ott ült egy pici öregember.

– He, he, kedves fiam, sajnállak tíged! Mer te nagyon messzi fődrül gyüttél. Nem aludtál el első iccaka. De második iccaka lehet, hogy elalszol.

– Kedves ídesapám! Mit csinájjak?

– Na, nízd meg! Leszakított egy falevelet. Ezt a falevelet tedd az inged ujjába bele.

Megnyerte a második iccakát is. Harmadik iccaka jön a nagy próba.

– Nahát, szívem, szíp szerelmem, mi lesz a harmadik próba?

– Harmadik próba meg a lesz, hogy kimísz az erdőbe. Oszt ott van egy sasmadár, oszt neked – aszongya – meg kell őrizni reggelig. De hát azt a sasmadarat meg kell fognod, és meg kell őrizni reggelig, hogy meg ne egye a sárkány.

Mikor kiment az erdőbe, egy hatalmas nagy sasmadár, akkora, mint egy sárkány, ott ül.

– De sajnállak – aszongya. Nemhogy meg tudnál őrízni, mire leáldozik a nap, a csontodbul sem szabad, hogy hagyjak!

– Engem megölsz? Azír küldött ki a Tündérkirálynő, hogy megőrízzelek tíged.

– Engem nem tudsz! A te lovad megevett két tűzerdőt, én meg megettem harminc tűzerdőt. Hiába jössz!

Mikor a nap áldozni kezd, nekem mán el kell veled számolni.

– Na, jól van, addig meghagyod az íletemet?

– Addig hagy íljíl!

Mán közeledett az este, a fiú elővett egy golyót. (Amelyiket neki adott a keresztanyja.) Odahajintotta, füstfelhő vállott a madárbul. Eltűnt.

Megyen befele.

– Na, szívem szíp szerelme?

– Nagyon jól van! Meggyőztél. Három iccaka nem aludtál el, meggyőzted ezt a sasmadarat is. Na de, most az a helyzet, az a kívánsá-

gom, hogy eriggy el a Tüzestenger fenekire, és hozd el anyámat az esküvőre.

– A Tüzestenger fenekire menjek el? Anyád ott lakik?

– Ott – aszongya –, kígyó feje van neki.

Aszongya:

– Hát ilyet még soha nem hallottam, pedig még sokat láttam! Te Tündérkirálynő vagy, anyádnak meg kígyófeje van?

– Igen, kígyófejű asszony az anyám! De ha a Tüzestengerbe le tudsz menni, visszajöttél, abba a pillanatban, rögtön a felesíged leszek. Esküt teszek rá neked!

Lement, a sarkába a kis bögejcsikó.

– Rendben van, elmehetünk. Elhozhatod az anyját. Csak arra vigyázz, hogy mikor megcsókol tíged, rögtön egy füstté vált.

– Ezír mondta a jány, hogy csókoljam meg! (A fiú azír nem akarta megcsókolni.)

– Na és akkor, hogy tudom meg?

– Ülj a hátamra megint, mer nagyon messzi van a Tüzestenger és az anyjának kilenc kígyófeje van. Felült a ló hátára, megindult, menni. Repültek városon, felhőkön keresztül, tengereken, bokrokon, erdőkön.

– Á – aszongya a fiú, János –, nem untam el még az íletemet, hogy megközelítsem, hiszen ott fenn az ég tetejiben jár a tűz, a tengerben!

– Ne fílj tülle, csak gyere! Leszálltak a tengerpartra.

– Nízd meg csak! Ott van egy ajtó a tengerpart oldalán. Eriggy, nyiss be! Semmi bajod nem lesz. Csak majd a szikrák úgy mennek feléd, de te nem fogsz megégni.

Megnyitja az ajtót, megy egy aranyfolyosó a Tüzestenger alá, egy út.

– Juj, de gyönyörű. Lássa, hogy szebbnél szebb élő nyíló virágok, olyanok, hogy nyílottak kifele a falbul.

– Jaj, de gyönyörű! Mán mentek körülbelül egy ötven lépést, mikor egy oldalajtóra ráakadt. Kopogtatott az ajtón. Kapta a választ:

– Gyere be, kedves gyermekem! Mikor bement, megrezzent a fiú. Nem sárkántyul, hanem attul, milliárdszor szörnyebbtül, ott ült egy nagy aranyfotelba, oszt kilenc feje vót kígyóbul neki. (A Kilencfejű kígyó vót.)

– Szerencsés jó napot, kedves ídesanyám!

– Isten hozott tíged is, János! Tudom, hogy a jányom küldött. Azt akarja a jányom, hogy nyerjél fel.

– Hát – aszongya –, hogy nyerjem fel magát?

– Nagyon nehéz. Nagyon nehéz – aszongya. De – aszongya – meglátod! Mer híja, hogy hozzá menjen, esküvőre!

– Itt maradsz egy napig. Én is kimék a tengerpartra. Mer ki lehet menni – aszongya. Csak meguntam mán az életemet, hogy kint akármilyen vitéz jön, bámul, hogy kilenc kígyófejem van.

Kiment az asszony, egy pálcával csapott egyet, abba a pillanatban egy gyönyörű palota lett.

– Naposok, hetesek, szolgálók, köllerek, szobajányok! Azonnal terítsetek a vejemnek! Evett.

Az asszony elszenderedett. Nízte:

– Istenem, kilenc ágon van a feje. Mit csinájjak vele? Mit csinájjak vele?

Aszongya a táltos csikó:

– Hát nem bírsz tűzzel, nem bírsz fegyverrel – aszongya –, rakjál egy olyan tüzet, olyat, ami a felhőket járja. Oszt, amikor most tizenkettőkor iccaka átváltozik egy gyönyörű királynővé, te meg lökd le a bűrit a tűzre – aszongya –, és akkor megmentetted!

Gondolkozott a fiú:

– Rakok egy kis tüzet, kedves ídesanyám!

– Rakjál fiam, melegedjél! Tördelte kifele szálábul János a fákat. Rakott olyan tüzet, hogy a felhőkbe járt. Tizenkét órakor látta az ablakon keresztül, keresztülbuksegel a fejin egy hatalmas felsíges királynő. Ragyog a szípsígtül, az aranytul meg a gyémánttul nem látszik. Aranyhaja van, húzza maga után. Kiment a palota túlsó végire. János meg betörte az ablakot, megkapta a kígyóbűrt.

– Híj – sikoltott –, ne égesd el! Belelökte a tűzbe. Összevissza tüzelt. Nagy hatalmas robaj lett belüle. Lobogott, elégett.

Aszongya:

– Na, fiam, engem megnyertél. De, fiam, a kisjányomat nem nyered meg. Az elpusztít tíged. Ű benne még mindig varázserő van, és – aszongya – olyan varázserő van benne, hogy boszorkánnyal elbír a jány!

– Hogy lehet, hogy Tündérkirálynak a jánya?

– Mer az apja a Tündérkirály – aszongya –, ő nem egyezik bele, hogy te csak egyszerűen elvegyed.

– Na, mindegy, kedves ídesanyám! Üljön fel a lóra.

Visszaérkeztek az Üveghegyhe. Borotvábul vót az út.

– Ó, gazdám, kavard bele ebbe a borotvaútba.

Megkavarta. Mind szétpattogott.

– Gyere, menjünk fel!

– Én nem mehetek, én megfagyok az Üveghegyen.

De most mán csendesedett.

– Estig gyere le! El ne feledd, és el ne aludj! El ne feledkezz rúlam, és el ne aludj. Csak addig élsz!

Hát, felment.

– Na – aszongya a jány –, gyere, csókolj meg! Gyémántfoggal, gyémánthajjal. Ahogy nevetett, rózsa hullt a száján.

– Gyere, csókolj meg!

– Nem csókolhatlak meg, nincs itt az ideje!

Aszongya a jány:

– Én se csókolhatlak meg, megcsókoltalak vóna, rögtön lángnak vált vóna, egy füst lett vóna belőled! (A jányba még varázs-ördögerő vót.)

Fogta, kapta magát, aszongya:

– Ejnye, szívem, szíp szerelmem, még mielőtt le nem áldozik a nap, engem meg kell, hogy csókoljál!

– Azt majd én mondom meg, hogy mikor csókollak meg!

– Ha nem csókolsz meg – aszongya –, akkor nem maradok veled.

– Ó, hát te akkor elmísz?

– El! (Úgy akarta a jány, hogy megöli a fiút. Milliókat ölt meg mán, millió királyokat változtatott meg füstfelhőnek meg pernyének.)

– Hát, majd meggondolom – aszongya.

Úgy estefele a fiú nízett:

– Estefele van mán a nap, épp hogy megyen le.

Látta, hogy egy hatalmas nagy, hatalmas aranyhajó jött fel az ég alján.

– Ez egyenesen idetart – aszongya. (De vót nála két golyó, meg az elevenszületett kard.)

Megáll a hajó az Üveghegyen a kastély előtt, a kiszáll a Tündérkirály:

– Ide figyelj, János, tudom nagyon jól, hogy megnyerted a jányomat, de csak nem lehet a tiéd!

– Milyen szempontbul? Mindent megnyertem, és minden próbát kiálltam.

– Nízzed, fiam! Neked nagyon gyenge az erejed az én erejemhe! Mer, ha én akarom, tiszta tűztengerré változtatom ezt a fél világot. A tengert is megégethetem! Nem adom neked, csak ha eljössz hozzám.

– Én, Tündérországba?

Aszongya:

– Mán nekem lejárt az időm. Ne is próbáld a golyót se elővenni, mán attul sem fílek.

Odament szípen, megfogta a jányt meg a felesígit, bevitte az aranyhajóba, el is vitte. Szegíny fiú, ott maradt az Üveghegyen. Aszongya a lovának:

– Hát most mit csinájjak?

– Jobban jártál így! Jobban jártál így! Mer, ha mégis hozzá mersz a golyóval nyúlni, megégetett vóna!

– Akkor most menjek?

– Ülj csak a hátamra, tudom én, hun van Tündérország!

Felkerekedett, az Üveghegytűl még feljebb, az ég peremire a felhők közt mentek.

– Na, ide figyelj! Én mán most elbúcsúzok tülled – mondta a kis ló –, én tovább nem viszlek! Eddig adtak neked oda.

– Ó, hát akkor, hogy menjek haza?

– Hát majd hazamísz Tündérországbul. Vagy elpusztulsz, vagy győzöl!

– Arra kírlek tígedet, János, ha bemísz Tündérországba, mindenfélivel kínálnak. És el ne fogadd. A kertbe kimísz, van egy almafa, fehír alma van. Abbul egyél egy szemet. Jó fehír alma.

– Huh, de jó, hogy mondtad ezt!

Hát elmentek, nagy parolát csaptak, úgy fogadta a király.

– Itt van a legfinomabb gyümölcs, legfinomabb ennivaló.

– Köszönöm, most nem eszek! Nem vagyok íhes! (Reszketett a gyomra.)

Aszongya a jány:

– Gyere, menjünk le a kertünkbe – aszongya. Ami csak létezett a világbul, ami csak létezett a legszebb gyümölcs, legdrágább gyümölcs, az mind ott vót a kertbe.

– Na, ehetsz!

– Nem kell! – aszongya.

– Egyél mán valamit! Evett vóna, rögtön füstnek vált vóna a fiú. Egy lángtenger lett vóna. Mikor odaírt a kert közepihe, meglátta a hófehír almafát.

– Jaj, de gyönyörű!

– Ne egyél, nem jó!

Megfogott egy almát, megette. Másikat megfogta, kicsavarta, mint a vizet, megitta. Oszt megfogta a hegyet, ott a Tündérországba, oszt kettészakította mind a kezivel.

– Na ládd – aszongya –, most mán megvívsz apámmal! De velem akkor se!

A jány felnízett, jött a láng meg a füst a száján.

– A golyót is hiába dobod el, mer én égetem el.

– Mit csinájjak veled?

– Hát, mit csináljál?

– Van itt Tündérország háta megett egy nagy folyó. Azt van benne három aranyhal. Ha azt nekem elhoznád, és megetetnéd velem, akkor én egybül megtisztulnék.

– Hát oda fődönjáró ember senki nem tudott elmenni, még a Tündérkirály se! Holnapig adjál nekem időt.

– Adok neked három napot. Nem csókolsz meg?

– Nem! Telerakta a zsebit almával. Kiült a kertbe. Nízegetett szíjjel.

Odapattant egy kis öregember, aki a pókhálót adta neki:

– Ugye, búsulsz megint, János? Adtam neked egy kis pókhálót, hogy ne aludjál el. Most tudod, mit adok neked?

– Nem tudom, kedves atyám, de nagyon nagy erejed van, és nagyon nagy tudós vagy.

– Látod, én mindenkin segítek. Minden szegíny fiún. Nesze, itt van ez a síp. Mikor odaérsz a palota háta megé, a vízhez, vedd elő, és furulyájjál vele. Azok a golyók is jók, amik nálad vannak. De mán, ha akarod, mánis mehetsz, ne várjál!

Megfogta a furulyát.

– Na, várjál még – alányúlt szegíny, vót egy köntös rajta –, ezt a korbácsot még odaadom neked. Akire rávágol, az szénnek válik, fekete szénnek válik – aszongya.

– Ó, drága ídesatyám! Hogy tudjam megköszönni?

– Majd megköszönöd – aszongya.

Ment, de hatalmas egy folyó vót ám! Látta, hogy nagyon mílysíges a folyó, hogy merje megfogni a három halat? Elővette a furulyáját, hogy furulyájjon vele. Szípen a víz nyílott kétfele, száraz út lett előtte. Akkor látta, hogy a víz, ahogy furulyál, úgy húzódik kifele a partra. Ott vergődik a víztócsa fenekin három hal. Megfogta. Beletette szegíny a ruhájába, behozta. Bevitte, aszonta a királyné a szakácsoknak:

– Csinájjátok meg!

Aszongya a jány:

– Nem!

Aszongya:

– A szakácsnők, egy se fogja megcsinálni. Csináld meg te!

– Hogy csinájjam meg?

– Zsír van, minden van, vágd le a fejit, és süsd meg nekem nyárson!

Levágta a fejit, megsütötte nyárson, a jány megette.

A füst elkezdett jönni befele a száján, kifele a fülin. Elkezdett a tűz jönni. Elváltozott. Megváltozott. Gyönyörű felsíges királykisasszony lett.

– Most mán megcsókolhatsz!

Megcsókolta.

– Hát, mit csinájjak?

– Eriggy! Kírjél meg apámtul!

Bement.

– Szerencsés jó napot, felsíges Tündérkirály atyám!

– Na, fiam! Mit akarsz, János?

– Meg szeretném kírni a jányod kezit! Meg – aszongya – visszaváltoztattam a felesígit is – aszongya – a kígyóságtul, meg az átoktul.

– De hát, én nem bánom, kedves fiam! A jányomat is megnyerted, a felesígem is visszahoztad a tenger fenekirül, a Tüzestengerrül. Csak nekem egy az óhajom, hogy velem meg kell bírkoznod, és hogyha kétszer fődhö vágol, akkor a jányom neked adom. Ha egyszer fődhöz vágol, akkor te tovább nem leszel király, se vitéz!

– Rendben van! – aszongya.

Akkor szípen kiment a fiú, előszedte a fehír almát. Összecsavarta, belecsavarta egy pohárba. Megitta a levit annak a fehír almának. Olyan ereje lett, hogy nem tudott a fődön lípkedni az erőtül mán!

– Menjünk mán – aszongya –, kedves atyám, bírkózzunk meg.

– Ó, ráérsz még meghalni! Úgyis tudom, hogy erősebb vagyok, mint te.

Mindenki bámulja, a hercegek, grófok, a királynő, a királyjány. Sírt a királyjány:

– De sajnállak – aszongya –, mer apám erősebb, mint te.

– Hát, majd meglátjuk – aszongya.

Kimentek, megkapta a király – a Tündérkirály – úgy, hogy ropogott a csontja. A fiú nevetett:

– Ne játsszon! Fogjon meg rendesen!

Aszongya:

– Ó, fiam! Nem elíg? Megkapta még jobban. Úgy hajigálta a fiút. A fiú hallgatott, fárasztotta. Mikor mán jól kimerült, megfogta, úgy odateremtette, hogy ott maradt. Nem is kelt fel.

Aszongya:

– Vigyék be a szobába – aszongya –, hogy pihenje ki magát.

A jány beleugrott a nyakába, megcsókolta.

A király még annyit mondott:

– Fiam! A királyságom is a tiéd, a jányommal!

Tik meg, papok, eskessítek, tik, hóhérok, seprűzzítek!

Máig is éltek, ha meg nem haltak.

1995. május 18.

A kőszív

Élt a világ túlsó táján egy kűszívű herceg. Kűbül vót a szíve, nem sajnált senkit. Mindenkitűl elszedett mindent. Sírt-rítt a világ.

A legenda azt mondta, hogy ez a herceg eladta a szivit a kincsír, vagyonír egy félszemű óriásnak. Nagy erdei vótak, nagy kastélyai vótak, nagy birodalmai vótak, nagy, gazdag herceg vót. Úgy hívták, hogy Kűszívű herceg.

Kiment a Kűszívű herceg az erdeibe, ott lakott egy szegíny család, Szénégető Péter családja.

– Na, te Péter – aszongya –, sok szenet égettél mán?

– Égettem mán – felsíges herceg – nagyon sokat. És, ami azt illeti, kedves herceg, én úgy hallottam, meg ne haragudjon mán: igaz, hogy kűbül van a szíve magának?

– Nem haragszok meg érte, Péter, mer kűbül van a szívem. Eladtam egy félszemű óriásnak.

Aszongya:

– Hol lehet ezt az óriást megtalálni?

– Lesz neked is mindened, gazdag leszel, kincseid lesznek, stráfszekírrel hordják majd az aranyat, ad neked, ha eladod a szíved!

A felesíge ott vót a kis fiával:

– Ne add el a szíved, Péter! Hát énvelem mi lesz, ha kűszívű leszel? Nem sajnálsz, nem szeretsz majd!

– Gondolkodok rajta!

– Kedves felsíges herceg! Önnek mindig kitermeltem a fát, sok faszenet csináltam. Megkaptam érte a kis ennivalómat... Én is lehetek ilyen gazdag?

– Még gazdagabb is!

– Hol lehetne azt a félszemű óriást megtalálni?

– Mísz innen – aszongya –, eléred a tengerpartot. A tengerparton körülbelül mísz három napig, mikor egy hatalmas kastélyt találsz. De hegy alakban! Bemísz, sok óriás él ott. De van egy közölök, van úgy öt méteres, fél szeme van. És akkor a szívedet kiveszi, és tesz egy kűszívet. És akkor te nem sajnálsz. De amit meg mersz kírni: gyémántkövet, aranyat, briliánsokat, tehát mindent ád, amit el tudsz hozni kocsival.

– A te szívedet meg leteszi egy fa alá, szíp erdei mohába, oszt ott lüktet a szíved.

Nevetett Péter, a herceg is nevetett, aszongya:

– Hiába nevetek én, nem érzem, hogy nevetek. Hiába nyúlok nőhöz, nem érzem, hogy nő. Hiába érek a fához, ha nem érzem, hogy fa. Mer kű a szívem!

– Hát – aszongya –, azír van mindened?

– Igen. Nem fogsz sajnálni senkit, nem fogsz kegyelmezni! A felesígedet ismered, de nem kegyelmezel. És, ha neked kűszíved lesz, mán nem fogsz vele foglalkozni.

Hát, erős vót a kíváncsiság:

– Kedves herceg! Nagyon feltüzelt!

– Nem bánom – aszongya –, megmondtam neked előre, Szénégető Péter, hogy úgy menjél el az Óriásországba, hogy az élő szívedet ott kell hagyni!

Rítt az asszony:

– Ne menj el! (Kis fiak vót, az is Szénégető Péternek a fia.)

– Ide figyelj, Péter! Itt hagyod a kis gyerekeidet, mer terhes vagyok! Ha kű lesz a szíved, herceg, király leszel, akkor mán se engemet, se a gyerekeidet mán nem véled semminek!

– Hát – aszongya –, én megpróbálom! Te asszony! Tegyél tarisznyát.

– Nem tarisznyállak!

– Ide figyelj! Nem tarisznyázol? Kötelességed, mer asszony vagy!

Aszongya:

– Az Isten nekem tíged ajándéknak adott!

– Nem bánom én, Péter! Én mán tudom, hogy el fogsz engem hagyni, felejteni.

Beletette a tarisznyába szegíny a kis pogácsát, beletette a fokhagymát meg a kis hájat.

– Menjél – aszongya –, Péter, de kűszíved lesz!

Keservesen ráborult az urára, zokogott.

Megindult Szénégető Péter, oszt mendegélt ám, napokat napokrul, heteket hetekrül.

– Ejnye hát, becsapott ez a kűszívű herceg, nemhiába van kűbül a szíve. Hát, mán jövök – aszongya –, mindjárt három hete!

Akkor látta a homályba, nagy, nagy kastélyt a hegy alatt. Gyönyörű fenyvesek, gyönyörű szíp éneklő madarak. Megyen, de lássa, hogy annyi az óriás...

– Jaj, de nagy óriások, jaj, de nagy emberek, jaj, de milyenek!

Köszön.

– Jaj, te kis emberpalánta, rád ne lépjek – aszongya az óriás. Mír jöttél?

Ahogy beszéltek, szakadoztak le a fagallyak, fák nyílottak szíjjel, repedtek szíjjel!

– Jöttem az óriás királyho!

– Ott van a palotába, eriggy be!

Bement, jelentette az óriáskirálynak a testőre:

– Jött – aszongya – fődi országbul ide egy kis ember, és akar veled beszélni.

– Ó, ó, tedd ide a tenyerembe!

Beletette a tenyeribe, letette. Olyan nagy vót az óriás.

– Eljöttél? Mit kívánsz, mit kírsz tüllem, hogy te eljöttél az Óriásországba?

– Te felsíges óriás! Azt kírem tülled, hogy adjál nekem sok aranyat. Adjál nekem kincset. Adjál nekem mindenféle drágaköveket!

Aszongya:

– Adok neked, de nekem adod a szívedet?

– Neked!

Kiborította a kocsikat, megrakta arannyal. Megrakta gyémánttal, briliánsokkal. Aranykardokkal, aranyfegyverekkel.

– Nem tudsz elmenni, Péter! Odavitte egy dombhoz. Gyönyörű szíp mohás vót, mint a fa moha, gyönyörű fenyves vót.

– Látod itt ezt, a mohák közt az emberi szíveket? Itt van királyjánynak is szíve. De itt marad örökre! Viheted az aranyat! De hát a szívedet itt hagyod!

Akkor ráfújt, elaludt. Elővett egy millinget, kivágta a mellkasát, kivágta gyönyörű élő szívit. Közvetlenül a többi élő szív mellé tette. Ott lüktetett a gyönyörű gyopáros erdei mohába a szíve. Beletett egy kűszívet. Összevarrta neki. Ráfújt, feléledt.

– Na, Péter, gazdag ember vagy! Olyan gazdag ember vagy, hogy nincs a világon még egy, a kűszívű herceg sem lesz gazdagabb nálad.

Felébredt:

– Nem érzem, hogy ember vagyok! Nem érzem a szeretetet. Olyan vagyok, mint egy kihalt világ, mint egy kihalt fa, aki ki van száradva.

– Mindegy, Péter. Megkaptad, ami járt neked. Itt van, indítsd be a kocsidat lovastúl, vigyen haza!

Hazament, mán akkor várta a herceg:

– Na – aszongya –, most mán te is olyan gazdag vagy, mint én!

Szaladt a felesíge, szegíny. Aszongya:

– Péter, nemsokára lesz...

– Menj tovább! Ismerlek, de a gazdagságom olyan nagy, hogy nem is tudok veled élni.

Hercegnőket fogadhatok, köllereket magam mellé.

– Ó, Péter, látod? Itt van a kis fiad!

– Nem érdekel!

De hát akkor, nagy kastélyokat épített, palotákat épített, testőrjei lettek. De hiába ivott, nem érezte, hogy bor vagy sör, csak itta. Mer kűbül vót a szíve.

Meglett neki egy gyönyörű szíp kisjánya. Meg vót Péternek egy kis fia is. Rítt a szegíny asszony.

Kiment a hegyekbe – mer azok is hozzátartoztak –, vett ő hegyeket is a hercegtűl. Megfogták a kis üregi nyulat a kis szegíny fiúk, oszt elszedte tőlük.

Akkor aszonta az ember, aki ott vót nála:

– Te jó Isten, hát ennek kűbül van a szíve. A kis ártatlan gyerek vinné haza ezt a kis nyulat, hogy megfőzze, megegye. És nem!

Itt változik meg a világ, itt fordul meg minden...

Nízte Péter az öregembert, de olyan különös öregembernek látta.

De hol vót az öregember? Ott, előtte, a fenyves előtt, ahol megállt az erdőszélen, ahogy jött az erdőtül haza.

– De furcsa öregember ez! Ez olyan, mintha üvegbűl vóna! Látta, hogy olyan fehír selyemhaja van. Fehír selyemszakálla van. S egy bot van nála, oszt olyan különös ruha van rajta, mintha pikkelyekbűl állna.

– Jó napot, öregember! Ki engedte meg neked azt, hogy az én birtokomba begyere?

– Én! Nem ismersz, ki vagyok! Én vagyok a Jóság tündére. Sajnálom, hogy eladtad a szívedet. De hát azoktul a kis gyerekiktül elvetted a nyulat, sírva mennek haza.

– Kisfiúk, várjatok csak!

Az öregember odament, a fenyőfa lecsüngő gallyáról elővett vagy hat-hét dobozt. Lecsüngő kis dobozt. Odaadta neki, oszt egy-egy nyúl lett belűle.

Aszongya:

– Vigyétek!

– Á – aszongya Péter. De sokat tudsz te teremteni! Te teremthetnél nekem jószágot. Aranyat adnék.

– De bolond vagy, eladtad a szíved az aranyért, de én nem adtam el – aszongya –, hát az a boldog, akinek tiszta a lelke. Akiben szeretet van, nem az, aki arannyal van tele.

Aszongya:

– Gyere csak még!

Jött a kis gyerek. Felnyúlt, egy-egy dobozt levett, mindegyiknek odalökte. Lett egy-egy kifli belűle.

– Na látod, Péter? Ne bántsál te senkit. Szíp kisjányod született. Otthon van, még annyi sincs neki, hogy betekerjék ruhával.

– Mit érdekel engem, nekem a vagyon kell!

– Péter, Péter! Az emberi szeretet nagyobb, mint a vagyon. Tudd meg, ha emberi szeretet nincs, akkor a vagyon nem ér semmit! Én vagyok a Jóság tündére!

– Oszt hunnen jöttél?

– Há, messzirűl, a Jólét, az Igazság országábul. Onnen jöttem, a Jóság tündérei küldtek ide, mer hogy sajnálnak tígedet, hogy odaadtad a szívedet fiatalon. Gyönyörű szíved ott van a félszemű óriásnál. És majd meg fogsz egyszer öregedni, de a kűszíved is szétreped, és meghalsz. Mikor mán az örök ítélet megszűnik, megszűnik a kűszíved is.

– De jól beszélsz!

– Sajnállak – aszongya.

– Gyere el hozzám ebédre.

– Ne nekem adjál ebédet, Péter! Küldjél a családodnak egy kis ennivalót. Vigyél a kis jányodnak tejet, vagy adjál szegínynek egy kecskét, hogy legyen mibűl táplálkozzon.

– Hát, majd meggondolom!

Hát szegíny felesíge kint lakott, ahun égette a szenet, amíg végül el nem ment a félszemű óriáshoz. Oszt ott vót a kis kunyhója. Füstölt a kis kímíny. Elment a felesígihez, de nem tudta sajnálni, nem tudta szeretni, mer a kűszív nem engedte meg, nem emberi szív működött nála.

– Na – aszongya –, azír adok neked, küldök ennivalót, meg pízt.

Mondta a felesíge:

– Ne küldj!

– Hogy gondolod! Én mán gazdagabb vagyok, mint három herceg. Palotáim, kastélyaim vannak.

De sajnos, a szíved meg nincs a helyén! Nem tudod szeretni a kis jányodat, nem tudod a kis fiadat szeretni? – keservesen rítt a felesíge.

Aszongya:

– Tudom, hogy a fiam – elméletbűl –, de nem tudok vele érezni.

– Megbánod még, Péter! Megbánod még!

Elment Péter, nem fogadott el az asszony tülle semmit.

Kiment. Hát akkor mán a szenet se égette. Azelőtt az ura vágta a nagy nehéz, értékes fákat. Az asszony kiment a baltával, bent hagyta a kisjányt, oszt vágta a fát.

Aszongya:

– Hát, bemegyek valahova, kírek egy kis kenyeret, oszt valahogy csak megílek.

Egyszer a fenyvesbül egy nagy sugár csapott ki. Megjelent a Jóság tündére.

– Beszéltem Péterrel, de ne fílj, segítek rajta! Visszaveszem az igazi szívit. Hogy boldog legyen. Hogy ne csak a kincsek után vágyjon. Ne csak arany legyen mindig az eszibe, meg briliáns, meg opál.

– Hát te ki vagy?

Aszongya:

– A Jóság tündére vagyok.

– De szíp fehír hajad van! Hány éves vagy? Öreg lehetel!

Az öregember keresztülbuksengelt a fejin, aranyhaját húzta maga után. Aranykorona vót a fejin.

– Én vagyok a Jóság tündére. Eljöttem hozzád, hogy segítsek!

– Én olyan szegíny vagyok – majdnem ríva mondta az asszony –, a napra való kenyeremet alig tudom összekódulni.

– Na nízd, – aszongya –, itt van a három zacskó arany. És eriggy, vegyél a férjedtűl. Mer annak bótja van, üzlete és kastélya van. És vegyél tülle.

Megsimogatta az asszonyt:

– Eriggy haza – aszongya –, mer a másik tündér, a szolgám vigyáz a kis gyerekedre.

Hazament, látta, hogy egy szíp tündérjány elszállt a kis kunyhóbul. Vót olyan kétkerekű kis talyigája. Beletette a fiút, kisjányt, ment. Bement a bótba, ott ült a férje a nagy bótba, nagy mágnás, kűszívű barátokkal. Ránízett a felesígire. Elvileg tudta, hogy a felesíge, de a szíve mán nem tudta megtartani. Mondták a többiek is:

– Nízzed, most jön be. Tiszta szénpor a kocsitul a kisgyerek.

Aszongya az asszony:

– Fizetek én, van mibül!

Mindenki röhögött.

Belenyúlt a kis kocsiba, elővette az egyik kis zacskót.

– Arannyal fizetek!

– Á – aszongya neki Péter –, hát honnen vetted te az aranyat?

– Hát van. Vett enni-innivalót.

Aranyra vágyott a kűszív. A másik is.

– Adok én is. Van aranyad?

– Á – aszongya –, tik nektek nincs a szívetekben szeretet!

Csak nízte az urát, oszt hullott a könnye.

– Tudod – aszongya az ember –, megbántam mán, hogy eladtam a szívemet! Nem kapok segítséget. Inkább lennék szénégető. Csak boldog lehetnék. Mer a boldogságot semmi kincs nem pótolja.

– Nízd, itt a kincs, a két gyereked. Nízd, milyen a kis fiad. Itt a jányod!

Felöltöztette űket szípen. Az asszony is felöltözött.

Aszongyák a többiek:

– Kűszívű herceg, gyere, nehogy megejtsen a rossz beszéddel, hogy visszavedd a szívedet.

Kijött az asszony, hazament. Sütött, főzött, a kis gyerekik játszottak. Lássa, hogy az ura mily előfogatos hintóval megyen, üveghintóval.

Aszongya:

– Bebocsátol?

Aszongya:

– Be! Itt az ennivaló, egyél!

Evett.

– Elméletileg meggondoltam, vissza akarnám venni a szívemet.

– Nehéz, Péter.

Látta, szerette a felesígit. Fiatalabb vót tülle, a kisgyerekikkel is, megcsüggedte. De szeretni nem tudott, csak az agy működött nála. Mint a robotembereknél. Evett-ivott.

– Én elmegyek, meggondolom!

– Ne menj oda, mer annyi lesz ott a kígyó, ami rád fog repülni. Annyi lesz ott – ide figyelj – a sas, ami szét fog szaggatni, meg a szemed kiveri. Nem fogja mán visszaadni a szívedet.

– Meggondolom! – aszongya.

Megindult, ment. Ment, ment, ment fiákerral.

Azt mondja neki a szolgája:

– Te Péter, neked kűszíved van? Még én is eladom.

– Gyere, add el. De ne add el – aszongya –, mer boldog nem lehetel. Az igazi szívedet elviszik. Add azt annak, akit szeretel.

Péternek kihullt a könny a szemibűl.

Beérkezett. Jöttek az óriások, hajigálták a lándzsát, a tüzes labdákat.

– Vigyázzatok, hogy beszéltek velem – aszongya –, mer annyi vagyonom van, hogy kifizetem a félszemű óriás összes birodalmát.

Bevezették hozzá:

– No – aszongya a félszemű óriás –, ugye megmondtam, hogy gazdag leszel? Megmondtam, hogy boldoggá teszlek?

– De én nem azír jöttem! Vegyél vissza minden aranyat, kincset, add vissza a szívemet!

– Ha, ha, ha – ahogy kacagott, úgy hullt le a palotárul a vakolat. A fák kinyiladoztak. A gallyak szakadtak lefele.

– Bolond vagy te, Péter? Hogy én adjam vissza neked a szívedet? Azt te mán nekem adtad. Visszakírni mán nem kírheted.

– Ide figyelj! Tudod, mit mondok neked? Ha visszaadnád a szívemet, szolgálnálak.

– Á, mese ez – aszongya. Elmennél te vissza az emberi világba. Ott, ahun még vannak olyan emberek, akik tudnak szeretni, tudnak sajnálni, és tudják, hogy mi a boldogság. Mer nekem is kéznél van Péter, a szívem. Nemcsak neked!

– De ide figyelj, te Óriás!

Aszongya:

– Figyeld meg jól, Péter! Ha sokat beszélsz, morzsalékra tetetlek! Még ha rád nem teszem is a kezemet.

– Arra kírlek, tudod, mennyi időre add vissza nekem a szívemet? Egy fél órára.

– Én nem bánon – aszongya –, kötünk szerződést. Szolgálsz három évet nálam!

– Vidd haza ezt a lovas kocsit – aszongya – legyen a tiéd!

Kivitte szípen, hullt a szemibül a könny, látta, hogy a szíp szíve ott lüktet. Akkor látta meg, hogy az emberi szeretet meg a boldogság,

hogy micsoda hatalmas kincs. Amit sem Dárius kincsével, sem vagyonokkal, sem rubinokkal, sem gyémántkövekkel nem lehet megvenni. Semmi pízír nem lehet megvenni a lelki gazdagságot, a lelki boldogságot.

– Ennyi kincs! De nem érek vele semmit! Mer a boldogságot nem tudom pótolni, meg az emberi szeretetet.

– Na – aszongya –, jól van Péter. Visszaadom neked. Három évig szolgálsz nálam. De ha megpróbálsz szökni, Péter, neked annyi! Figyelj csak ide!

Kinyújtotta a kezit, oszt vagy ötven kígyó kirepült belűle. Ragadozó kígyók. Kinyújtotta a másik kezit, vagy ötven sas röpült utána.

– Ahogy gondolod – aszongya –, mer elmenekülni nem tudsz. De visszaadom!

Gondolta: három évig szolgál, oszt csak kiveszi a szivit. Aztán visszamegy a kűszívhe.

Elaltatta, elővette a millinget, kivette a szivit. A kűszívet. Visszatette a szívit. Mikor Péternek visszament a szíve, elkezdett keservesen zokogni. Görcsös zokogás fogta meg:

– Engedj vissza a családomho, a felesígemhe, nem kell a kincs, nem kell az arany!

– Szavadat adtad! Mer egy perc, oszt szétmorzsollak! Van itt egy elátkozott malom, és abba kell hajtanod egy kereket. Vizet kell adni, mer itt az óriások nem úgy esznek, mint tinálatok. Ökröket sütünk meg.

Telt-múlt, egy évig hajtotta a kereket. Meggondolta:

– Á, a vagyonom! Felesígem megölelem, megcsókolom, a családom megnízem. Mennyivel boldogabb vagyok, mint akinek kűbül van a szíve!

Egy hajnalon megszaladt. Szaladt, szaladt, szaladt! Megszökött, szaladt, utána az óriások.

Híjj, kivágta a kezit – vagy tíz hatalmas három-négy méteres zuzárd kígyó, csörgőkígyó a nyakának!

Megjelent a Jóság tündére, letört egy gallyat, elhajította, lett belüle harminc sas, mind elkapta a kígyót.

– Hiába – aszongya –, bármilyen tudós vagy! – aszongya az óriás. Kivágta a kezit, hatalmas sárkányok repültek. Megint letört egy gallyat – mer a nő vót ez, csak emberi formába változott át, öregembernek –, megint ellökte, elkapta a sárkányt!

– Gyere, gyere Péter – aszongya – gyorsan, mer mán mindjárt kifogy az erőm!

Átvitte az országába.

– Megállj, te Jóság tündére!

Péter leült. Elkezdett keservesen zokogni, ránízett a Jóság tündérére. Az is mosolygott, annak is hullt a könnye:

– Na, látod, Péter – aszongya –, milyen az igazi boldogság? Nincs olyan kincs, ami az igazi boldogsággal felérjen!

– Látod, ott vannak a kincseid?

– Nekem nem kell! – aszongya.

Odament a kis kunyhóhoz, de keservesen rítt. A felesíge kijött mosolyogva.

– Péter, megkaptad a szívedet?

– Meg!

– Nesze, itt a balta, oszt vágd fel a fát! Égessük a szenet! Azt, ami nálad van, kincs, oszd el a szegínyeknek, add el! Csinálj egy nagy házat belűle. Oszt írd ki, hogy „Elesettek, árvák, szegínyek fogadója". Gyere, megcsókollak, Péter.

Péter átölelte, annyira meghatotta, hogy szólni se tudott. Elibe repült a Jóság tündére, húzta az aranyhaját maga után.

– Na, látod, Péter – most az egyszer sikerült az életet visszakapni, de mindenkor nem lehet! Na, Péter, melyiket választod? Hogy lelkileg gazdag legyél, vagy anyagilag?

Aszongya:

– Lelkileg, lelkileg! Nem kell a kincs! A kisfiamat meg a kisjányomat nem adom! Megcsókolta a gyerekeit, keserves rívásba kezdett.

– Na akkor, eriggy, és vágjad a fát, és égesd a szenet, add el, és legyél boldog!

Elment a tündér.

Odament a felesíge.

– Na, Péter, mehetsz!

– Mindent úgy teszek, ahogy te mondod. Megcsókolta. Kiment az erdőbe, vágta a fát, égette a szenet.

Jött hát a kűszívű herceg.

– Hát, Péter – aszongya –, hát kűszíved vót!

– Visszavettem a szívemet. És tudok sírni és nevetni is, mint a színpadon.

– Na, Péter, itt a vót vagyonod, hát elvetted, eladtad? Itt a sok!

– Nem kell! Tudod, mit mondok? Ha boldog vagyok, kicsivel beírem, ha nem vagyok boldog, semmi kinccsel nem írem be. Mer a lelkek táplálják az igazságot. Az igazság meg a törvényt. De én azt mondom, a szeretet táplálja az én lelkemet, az én szeretetem a lelkembül táplálkozik. Táplálja a gyerekemet, táplálja a felesígemet. Kicsi kenyír legyen az asztalon, de a boldogságba az szétosztva is elíg!

– Jól van Péter, én is visszaveszem a szívemet!

Jött a királynő is:

– Én is visszaveszem a szívemet!

– Én mán nem törődök vele, eladok mindent, szétosztogatom. Most mán kezdem a szenet újra égetni, és viszem a városba.

– Na, Péter – mondja a felesíge –, most meggondolhatod, visszamehetsz még!

– Na – aszongya –, kiebrudalsz?

– Megérdemelnéd, amír eladtad a szívedet, de azír én tudod, mit mondok neked? Adok egy csókot, oszt boldog legyél újra, mint eddig.

Megcsókolta. Ő meg ment szenet égetni.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

1996. február 28.

Gyémántkirályjány

Vót hun, hun nem, hetedhét ország ellen, még az Óperenciás tengereken is túl, egy Gyémántkirály.

Na, de olyan hatalmas, gazdag király vót, hogy az összes világon nem vót olyan király, mint a Gyémántkirály. De a felesíge mindig csak azt hajtogatta:

– Hiába van a sok mindened, Gyémántkirály vagy, gyémántbúl vannak az útjaid, a kastélyaid, a palotáid, de családunk nincs.

Aszonta:

– Ide hallgass! Van a város szélin egy öregasszony. Tudós. Hívd el ide, és kérdezd meg tülle, mír nem lehet nekünk gyerekünk?

Mindjárt szaladtak a királyi futárok, behívták az öregasszonyt.

– Ó, ó, felsíges királyom! Hiszen, ami azt illeti, én tudok magának olyan teát csinálni, amitűl gyereke lesz.

– Hó, te öregasszony, de nevetséges vagy!

– Elmegyek – aszongya –, három nap múlva visszajövök, elhozom a teát.

– De – aszongya – te is iszol belűle!

– Én is iszok belűle. Csak én mán öreg vagyok ahhoz, hogy gyereket szüjjek.

Bevitte három nap múlva a teát. Ivott egy kicsit belűle, odaadta, felhajtotta az asszony, oszt beivott belűle.

Három nap múlva terhesen maradt a Világboszorkánya is, meg a királyné is.

– Jaj, jaj, te – aszongya –, vigyázz a kisjányodra! (A királynőnek mondta.)

– Ejnye, hát te tudod, hogy jányom lesz?

– Nagyon. Gyémántkirálykisasszony lesz!

Megszült a királyné egy gyönyörű kisjányt, gyémántfoggal, gyémánthajjal. Nap vót a mejjin, hold a homlokán. Kétes hajnalcsillag repkedett a hóna alól.

De meglett ám a Világboszorkánynak is egy gyönyörű fiú!

– Látod, látod, azt mondtad, hogy igyak ebbül a csodaszerbűl, de teneked királyi rangod van, királyjányod van. Nekem meg csak egy szegíny fiam. Hát oszt nem tudja elvenni. De ha nem adod a fiamhoz, megjárod!

– Azonnal vigyítek le a börtönbe! Tegyítek rács mögé! Hogy meri azt mondani, hogy az ő fia vegye el az én jányomat?

Betették a rácson belülre az öregasszonyt.

– Megállj, megbánod, királynő! Mer én nem fílek tülled!

Egy hét múlva azt mondja a király:

– Engedd haza szegínyt! Hadd menjen!

A jány nőtt, nevelkedett. Nevelték a jányt. Olyan vót, hogy mikor nevetett, rózsa vót a száján, mikor sírt, gyöngy jött a szemin.

– Jaj, de gyönyörű vagy! Gyere, hozd ki a napra – mondta a király. Hát, hogy gondolsz olyat, benn ebben a nyirkos szobában!

Azzal a király elment vadászni.

A királyné kivitte a gyönyörűt, ringatta. Aszongya:

– Bemegyek mán, hozok egy teát.

Hát, mikor kijött, látta, hogy száll az ég alján egy sas, négy szarva vót. Megkapta a kisjányt a bölcsőbűl, oszt elrabolta.

(Ugyi, mit mondott a Világboszorkánya? – Vigyázz, mer megbánod! Elvitte!)

Jaj! Leborult az asszony, sírt, rítt.

– Istenem, a kisjányunkért a világ minden királyságát odaadom! Hívjátok az öregasszonyt!

Elhívták:

– Megmondtam neked, hogy te nagy királynő vagy. Nem adtad a fiamho, nem baj. Az én fiam jól van. Aki elvitte, az elátkozott táltos királyfi vót.

– S hova vitte?

– Messze, messze, a Tüzestengeren túl.

– Nem tudnál segíteni?

– Hát én nem tudok segíteni rajtad, mer nem akarok.

– Hát, hogy mersz így beszélni? Lefejezlek!

– Akkor se segítek rajtad!

– Hát, a fiad nem vitéz, nem király, nem herceg, nem gróf. Hogy adhatnék én egy királyjányt hozzá?

– Hát, tudom – aszongya –, de te mondtad, hogy igyak abbul a csodaorvosságbul, amit én neked megcsináltam.

– Bánom, hogy mondtam, hogy te igyál.

– No de – aszongya –, adok neked aranyat. Adok neked kincset. Adok neked egy várost. Ahhoz járó birtokot. Csak mondd meg, hogy lehet visszaszerezni a jányomat!

– Az nagyon nehéz. A táltos király olyan, hogy négy szarva van. A világ végin lakik, a Tüzestengeren túl, még azon is túl lakik, egy szigeten, de oda bemenni nem lehet.

– Hát – aszongya –, mír nem lehet?

– A tengerben lakik, és a sziget lenn van a tenger alatt. Igaz, hogy minden száz esztendőben leapad a víz, be lehet menni, de hogyha három nap alatt valaki nem tud kijönni, akkor a tenger ottfogja. Eljövök három nap múlva, tanácsot adok neked.

– Adok neked mindent, nekem nem kell semmi!

Elment, gondolkodott a királynő:

– Ki megyen oda? Hogyan megyen el oda a világ végire? Ezek a lovak meg se tudnak mozdulni, nekik meg táltos lovuk nincsen.

Visszament három nap múlva az öregasszony.

– Na, nem kell, hogy a fiamho add a jányodat! Menjél el a másik város szélire. Ott lakik a néném. Háromszázhatvanhat éves. Ő neked tud tanácsot adni, hogyan tudják a jányod visszahozni. De ne fenyegess, hogy levágatod a fejemet, meg nem adod a fiamhoz a jányodat!

Ment nagy sírva, feketében a Gyémántkirálynő.

– Szerencsés jó napot, kedves ídesanyám!

A meg piszkálta a tüzet az orrával a sparhetba, visszaníz:

– Ha, ha, ha! Szerencsíd, hogy úgy köszöntél, mer másként víged vóna! Engem nem érdekel a hadseregetek, mer egy tűzfúvás, és elégetem mindet!

– Jaj, kedves ídesanyám, mit kír?

– Nem kírek tülled semmit! Neked fiad nincs! Nincs, aki elmenjen vitéznek. A húgomnak a fia, aki szintén a boszorkánytul lett, az el tudna menni, de jányodat nem kíri. És nem is fogja elvenni se. Csak, ha a fiú visszahozza a jányodat, akkor neki kell adni egy bizonyos várost!

– Megadom! Előre megadom!

– Eriggy el a húgomhoz. Én este tizenkét órakor ott leszek. Be lesz minden zárva, de én bemegyek a falon.

Elment másnap. Be vót zárva minden, fekete sötítsíg vót. Elővette a kristálygömböt az öregasszony.

– Öhö, itt a testvíred!

Bement az öregasszony.

– A fiad elhozza a királyjányt. És annak a városnak, amit cserébe kap, a felit nekem meg neked adja!

– De ne legyen rossz gondolatod királyné, a fejedben, hogy nem adod neki! Mer nem a jányodra pályázik.

– De hogy megyen el? – kérdi a királyné.

– Majd én adok – aszongya – neki olyan járművet, amivel el tud menni.

Behívták a fiút. Akkor nízett rá a király. Mán megbánta, hogy nem adta oda.

Kinevezhette volna királynak vagy hercegnek, mer hiszen ő vót a király.

– Nem, nem fogja elvenni a fiam a jányodat most mán!

– Na, gyere ide, fiam. Felhajtotta a rokolyáját az öregasszony.

– Itt van ez a bocskor. Felhúzod. Odarepülsz, ahova akarod. Itt van ez a köpeny, magadra teszed, láthatatlan leszel. Itt van ez a korbács, ahova ütöl, minden tűzzé és parázzsá válik.

– Köszönöm, kedves nagynénám! Megcsókolta.

– Én meg, királyné, nem sokat tárgyalok veled.

Elment a boszorkány, visszament az öreg boszorkány, a háromszázhatvanhat éves. Ez meg itt maradt.

– Jól megjegyezd, mit mondott a néném – aszongya.

Kijött a fiú az öregasszony házából, a bocskort felkötötte a lábára, felvette a köpenyt:

– Hipp-hopp, ott legyek a táltos királynál!

De ment, elszállt vele a bocskor! Vitte erdőkön, mezőkön, ligeteken, sötítsígeken, tengereken, óriási országokon keresztül. Mikor odaírt, a tenger üres vót. Egy gyönyörű szíp aranykastély meg lent vót.

Lement a fiú, felvette a köpenyt magára (mer levetette, mikor odaírt), hogy szíjjelnízhessen. Bement, látta, hogy ott van egy négyszarvú Sátánkirály. De annyian vannak belűle, millióan, mind olyanok, egyformák. És a jány meg fenn fekszik egy ravatalon, oszt egy gyönyörű szökőkút meg folyik mellette. Fel vót ravatalozva a Gyémántkirályjány.

Odament.

– Te jóságos Isten! Ez meghalt, én meg hiába jöttem? Na, mindegy!

Lássa, hogy gyűlnek az ebédhez.

A Sátánkirálynak négy szarva vót – a sátán táltos király vót.

– Még van neki – aszongya – három éve. (Egy nap vót egy esztendő.) Három éve van, és ha nem jön hozzá felesígül, akkor megígetem!

Aszongya a másik:

– Hát most alszik, vagy meg van halva?

– Nem – aszongya –, gyűrű van az ujján, attul aludt el.

– Minden este rázárom – aszongya – a palota szobáját.

A fiú bement, bezárták űtet is a jányho. Lehúzta szípen tizenkét órakor a gyűrűt az ujjáról.

– Te ki vagy? – aszongya a jány –, mer itt nincsenek ilyenek, mint te. Hunnen jöttél?

– Az apád országábul jöttem el – aszongya –, mer te akkor lettél, mikor én, mer az én anyámnak is meg kellett inni azt a vizet, a csodaorvosságot, amit anyádnak. De innen – aszongya – nem tudsz elmenni! Láthatatlan vagy, de hiába vagy láthatatlan, engem úgyse tudsz láthatatlanná tenni.

– Hát, ha az ölembe bújtatlak?

– Akkor se! Mer csak terajtad érvényesül a varázsköpeny – aszongya – meg a repülő bocskor, meg a korbács. A korbácsod nagy – aszongya –, de csak nem bírsz!

– Mit csinájjunk?

– Várjál, majd én kikérdem szípen. Kírek még egy esztendőt tülle, mer három év gondolkodást adott. És akkor megtudom, miben van az ereje. S ha megtudom, miben van az ereje, elpusztítsuk!

Aszongya:

– Hozzád megyek!

– Azt mondta anyám, nem vehetlek el!

– Még abban az időben termékenyültél, mint én, és testvíred vagyok. Megcsókolta a jányt.

Letelt a három esztendő. Bejött hozzá a táltos királyfi. Négy szarva vót, a négy szarvábul láng lobbant fel.

– Meggondoltad-e, hogy felesígem leszel-e vagy nem?

– Adjál még két évet, és ne húzd a gyűrűt a kezemre. Ott akarok élni abban a szobában, ahol te.

– Ó – aszongya –, de boldog vagyok! Ő is el vót átkozva, táltos királyfinak. Az is egy király fia. És aki elvót itt, a végtelenségbe: hercegnők, királynők, királyfiak, mind ilyen bűrbe vótak.

– Én nem bánom – aszongya –, gyere be!

– Mondd meg mán – miben van az a rettentő nagy erőd?

– Az erejem az elátkozottságom. A galambdúcban van egy fehír galamb. Abban a fehír galambban van egy kígyó. Ha azt a fehír galambot megfogja valaki...

– De azt csak tudod, mikor száll haza?

– Tíz évbe egyszer. Megkerüli a birtokot, leszáll, és megyen világot látni.

– Abban van az erejed? Jaj, de sajnálom, szeretném meglátni!

– Ide figyelj! Lefekhetsz ebbe a szobába, velem. De a kardodat tedd oda, és ha hozzányúlsz, akkor a kardod vágjon kétfele!

– Na jól van – aszongya.

Ő mehetett akkor mán szabadon. Kiment a kertbe, a bokorbul a fiú leste. Levette a köpenyt magáról.

– No, miben van az ereje?

A galambdúcba iccaka tizenkét órakor berepül egy fehír galamb. Abba meg egy kígyó van. Ha el tudnád fogni a fehír galambot, és szíjjel tudnád szaggatni a kígyót, szétszedni, mindjárt lehullnék minden!

– Á – aszongya –, de nagy feladatot adtál! No, de mindegy! – aszongya.

Eljött a tizenkét óra, a fiú a felvette a köpenyt magára, a bocskort felhúzta. Felrepült, a nagy, hatalmas fehír galambho repült, megkapta! Leszakította a fejit, kétfele szakította. Megkapta a kígyót, szíjjelszakította. Olyan zörgés, csörgés lett, hullt le a királyfikrul, hercegekrül az átok! (Mer mind átokkal kerültek oda!)

– Jaj! – aszongya a királyfi, amikor lehullott a négy szarva. Ide figyelj – aszongya –, hát én felesígül veszlek tíged!

– Hát te ki vagy?

– A Ződág királyfi. (Ezek mind királyok!)

– De hogy jutunk innen haza?

– Mán tudod, mennyi időnk van?

– Mennyi?

– Hát körülbelül három óra hossza, s a tenger visszacsapolódik!

– De még most ki tudunk menekülni a tengerpartra.

De hát, hogy vigyen ki annyi embert innen, a szigetrűl?

– Na mindegy, gyertek ki!

Kivitte az összeset. Ott maradt a kastély.

– Na, várjál csak! Az ajtóhoz odament, kivette a kis aranypálcát, ráütött, az aranykastély vagy aranypalota egy aranyalma lett. Eltette a zsebibe.

Mennek a királyok, ünnepelik a fiút.

– Nem vagyok én király, mint tik, én egy szegíny bűbájos asszonynak a fia vagyok.

– Nem baj, de megmentettél bennünket!

De hogyan induljanak? Odaadná a bocskort, odaadná nekik a köpenyt meg a korbácsot. Tán azok nem jönnének vissza, csak hazarepülnének.

– Hát hazahordjalak benneteket?

– Nem tudsz hazahordani bennünket! Mer itt, látod, kiszabadultunk. De vigyázz, mer itt egy olyan hatalmas király lakik – aszongya –, hogyha te innen ki mersz indulni, a Mágneskirály mindünket odaszív a mágneshegyre, és ottmaradunk!

Ahol feljöttek a tengerpartra, nagy hegyek vótak.

Nízte, nízte őt a Mágneskirály:

– Ne is menj tovább, mer ha mísz száz lépést innen, mán a mágnes odahúz. Onnén soha nem fogsz eljönni!

(A Mágneskirály a Mágneshegybe lakott, ha valaki arra ment, odaszívta. Aki a tengerről ment, hát azt is odaszívta.)

Gondolkozott a fiú:

– Istenem, mit csinájjak?

Erre mondták:

– Hajóval el tudnánk menni? Van sok hajó itten! De te, hogy mísz? (Nem tudták, hogy nála van a bocskor meg a korbács.)

– Na mindegy, én megpróbálkozom magamnak.

Aszongya a jány:

– Hát veled megyek!

Könyörögtek a királyho:

– Akárhogy, de kijutunk, valamelyik országba hazamegyünk.

– De – aszongya a Mágneskirály – te itt fogsz maradni!

– Mi a neved?

– Gáspár vagyok. Úgy neveztek el.

Fogta a legény a korbácsot, ahogy jött, úgy ment el vele. Odacsapott, az összes mágnes, Mágneshegy, az összes mágnes vitézek mind állottak szíjjel tülle.

Mikor beért mán a kastélyba, aszongya a Mágneskirály:

– Állj meg, fiam – aszongya –, még van egy lehetőséged!

Akkor odavágott a hajók elébe a partra, mind szípen ringatóztak.

– Én nem bánom, hogy idejöttél, de még van egy próbád, úgy engedlek el!

– Nem kírtem tülled semmit, felsíges király!

– Várjál, az a jány, aki ott van melletted, nem a tied! Gyere csak ide be!

Bement a kastélyba, a Mágneskirályho. Ott is vót egy gyönyörű királyjány, gyémántfoggal, gyémánthajjal ű is, mint a másik.

– Nízzed! Ezt neked adom!

– Nekem nincs hozzá jogom! Én nagyon szegíny vagyok – aszongya. Én a Világ jövendőmondójának vagyok a fia.

– De neked adom, fiam! Csak vágjál végig rajtam a korbáccsal!

Mikor rávágott a korbáccsal, ami mágnes vót rajta, mind lehullt.

Az öreg király így tett:

– Fiam! Hozzad ide a pipámat, hadd gyújtsak rá! Még kellene tenni egy próbát.

– Itt ez a kaszatömlöc! (Kaszatömlöcnek mondom, de ez hajtotta az összes mágnes hegyet.)

Kaszatömlöc. Csak úgy járt a kasza benne, meg mindenféle milling!

– Ó, ez igen érdekes! Bemegyek én!

Mikor bement, megindult a kaszatömlöc. Kihúzta hát a korbácsot, az összes kaszát, milllinget egy perc alatt hamunak csapkodta.

– Na, felsíges király atyám?

– Hát – aszongya –, legyőztél mindent, nyertél!

– De csak el akartál pusztítani! Tudom, hogy el akartál pusztítani! Mír mondtad, hogy menjek be?

– Mer addig, amíg ez működött, innen senki, semmi el nem tudott menni.

Az összes királyok mind ott vótak, összehívta űket.

– Na, itt a jány – aszongya –, neki adtam!

– Ez meg legyen a násznép, a lakodalom után én is elmegyek veletek!

Hazamentek, nagy lakodalmat csaptak, máig is éltek, ha meg nem haltak.

1996. február 28.

Jafi Meseországban

(A *Mesekirálynál* című mese variánsa)

Gyerekkoromban iskolába jártunk, mindig az iskolapadnak tanultunk. Gyereknek is kicsi vótam, embernek se lettem nagy. Szombatonként elmentünk meséket hallgatni. A belépődíj két fillér, hat fillér vót, ki mennyit adott. Akkor Erzsi néni meg Károly bácsi összeszedte a pízt, a petróleumpízt. Én is vittem két fillért. Aki kisebb píz vitt, azt hátraültették.

Kicsi vótam, felálltam, hogy lássak. A tömeg kiabált:

– Ülj le, nem tudunk rajtad keresztüllátni!

Gondolkoztam. Hazamentem, oszt sírva fakadtam.

Mondom anyámnak:

– Látod, még hat fillért is adnak, tizet is! Én nem vagyok olyan nagy, mint űk, oszt elébem ülnek.

– Na, itt van tíz fillér!

Ideadta a tíz fillért, boldogan mentem. Bementem Erzsi nénihe, Károly bácsiho (ilyen meseszövetség-vezetők vótak).

Mondom:

– Tíz fillér!

– Ülj ide előre, fiam – aszongya.

Mesélnek, beszélnek.

Mondom:

– A csizsmadia fiáról is lesz szó?

Ó, Andersont mondod, fiam? Az kint vót Meseországba.

– Hát van Meseország?

– Bizony van! Aki oda el tud jutni, és visszajön, az mán nem tanulja a mesét, hanem ű szerkeszti!

Adtam a tíz fillért. Meséltek királyokról, hercegekről, sárkányokról. Majd véget ért a mese, oszt megfogtam Erzsi néninek a kezit.

– Erzsi néni, igazán van Meseország?

– Hogyne vóna – aszongya –, furcsa vagy!

Hát mondom:

– Mír?

– El lehet oda jutni. Te bátor gyerek vagy, el is mísz!

Mentem fütyürészve haza. Mondom anyámnak:

– Anyám, elmék Meseországba!

– Nana, bolond vagy? Ki mondta ezt neked?

– Erzsi néniék mondták – mondom –, ki lehet menni Meseországba, oszt azután nem kell tanulni a mesét.

Űk elmentek Erzsi nénihez, majd ledorongolták.

– Hogy lehet ilyen mondani egy fiatal gyereknek, hogy menjen Meseországba? Elindul, elcsavarog a határba a gyerek!

Vittek az öregebbik nővéremhe, Irénhe.

– Itt van Meseország – aszongya.

– Dehogy itt van!

Telt az idő, múlt az idő, hát bizony elmentek egy vasárnap a piacra, én az iskolás bakómba tettem bele pogácsát, tettem bele faggyút, egy kis húst, szalonnát, kenyeret is.

Elindultam a Gyepes oldalán. A Gyepes az egy folyó Sarkadon. Ez megy bele a tengerbe.

Elindultam a partján, megyek Meseországba!

Mentem, mendegéltem erdőkön, mezőkön, ligeteken, roppant nagy városokon, királyi síkokon, síkmezőkön, még a hideg Óperencián is túl. Találkoztam hercegekkel, bárókkal, grófokkal, nagy kalapú tótokkal, válogatott cigánylegényekkel. Hát bizony elfogyott a kis koszt.

Jó Isten! Hogy érek én Meseországba? Mán jövök egy hónapja.

Leültem, kivettem a kis fokhagymát meg a kis hájat, darab pogácsával jóízűn megettem. Tenger vízihez odahajoltam, ittam. Níztem, níztem a kék tengert.

Te jóságos Isten! Hogy jutok én abba a szigetbe be?

Akkor láttam valamit ragyogni rajta, jött egy kis kékezüst hajó. Egy hattyú húzta. Kékezüst hattyú. Egyenesen felém tart, kiszáll belűle két szíp tündérjány.

– Magyarországrul jöttél?

Mondom:

– Onnen – mondom –, megyek Meseországba.

– Minket küldött elibed a Mesekirályunk. Gyere, ülj be!

Beültettek, visznek. De jó darabig kellett menni, míg Meseországba értem.

Odaérek Meseországba, ez egy sziget vót. A sziget közepén vót a kastély, fürödtek a meztelen tündérjányok. Fonták a hajukat.

– Mit fontok a hajatokba?

– Hát mit? Szivárványt! Tudod, hogy mikor megszabadult az özönvíztül a világ, azóta szivárvány vót az égen.

Visznek befele a nagy Tündérkirályhoz, Mesekirályhoz.

Meghajlok, köszönök neki:

– Magyarországrul jöttem!

– Nagyon boldog vagyok, hogy el tudtál idáig jutni. Tudom, hogy jöttél! Itt tanuld meg azt, hogy mesét sose kelljen tanulni, csak szerkeszteni!

– Tanulni?

– Nem kell. Ha megadod több kérdésre a választ, itten örökre meseszerkesztő leszel! De vigyázz, nagyon vigyázz, mer itt egy nap egy esztendő.

– Hát hogy?

– Húsz nap, húsz év, nálunk egy nap egy esztendő. Á, nálatok máshogy van, nálatok más ország van. Nálunk itt Mese-Tündérország van, nem halnak, nem szülnek. Lásd milyen gyönyörű szőlők, almák, rózsák! Ezek mindig így vannak!

Mondom akkor:

– Mit csinájjak?

– Eriggy ki, holnap kimísz próbára. Ha megfelelsz, visszamehetsz Magyarországra úgy, hogy te mán nem hallgatod, tehozzád mennek, hogy meséljél. Neked nem kell tanulni, szerkeszteni kell!

– De jó lenne – mondtam, gondoltam.

– Eriggy ki, ott egy oldalajtó, menjél be!

Bementem, leültem. A palota falán megnyílt az ajtó, bejött három kis tündér. Egy kék, egy fehír és egy rózsaszín. Selyemben vótak. Elkezdtek csipkedni, játszani.

– Éhes vagy, nagyon régen nem ettél?

– Hát nem ettem, nagyon régen nem ettem.

– Egyél!

Kivette az övibűl a kis szalvétát, rárakta az asztalra:

– Terülj asztalkám!

Ettem-ittam. Addig játszadoztak, csiklandoztak, hogy elaludtam. Elaludtam ám, de reggelig. (Egy nap vót egy esztendő. Ha ötven nap vót, akkor ötven esztendő vót.)

Felkelek reggel, arany mosdótál, meg van terítve az asztal. Megmostam a kezemet, megmosakodtam, leültem az asztalhoz, ettem. Azt mondja az egyik tündér:

– Milyen jó vónál te itt nekünk – aszongya – Meseországba!

Mondom:

– Megyek a hazámba, haza, Magyarországba!

Jött a Meseország királyának a futárja, hogy menjünk fel a Meseország királyához. Vittek fel a tündérek.

Aszongya Meseország királya:

– Most innen elmísz, elvezetnek. Van egy folyó ebbe a szigetbe. Azt a folyót átléped, egy kis aranyhíd van rajta. Megmondják, hogy mit kell csinálni. Megmondják, hogy meg tudtál felelni, vagy nem. De mán, most mán menjél!

Jön velem a három kis tündér. Nevettek.

– Legyél – aszongya – vidám, legyél boldog!

– Ha a lelked erős, a testedet felerősíti. Hiába, a lelke az embernek nem erős, akkor a teste sem erős!

Keresztülléptük a hidat, egy olyan virágos tisztásra jutottunk, mindenfelől borultak rám a rózsák, a lábam nyoma után nyíltak a virágok.

Beérek oda, egy nagy rózsafa alatt ült a felsíges tündérszíp királyné, a Mesekirályné. Aranypaszomántos korona vót a fejin, aranypaszomántos ruha vót rajta. Jogart tartott a kezibe, és egy kardot.

– Na, mi járatban vagy? Hunnen jöttél?

Meghajlottam, mondom:

– Magyarországrul jöttem.

– Te vónál az, aki a mesét elvinnéd Magyarországra, hogy ne kelljen mán megtanulni egyik a másikától? Te mán szerkesztenél! Előbb több kérdésre meg kell felelni!

– Felsíges királyné, én megfelelek!

– Hú, de bátor gyerek vagy te!

– Na – aszongya –, felelj meg arra a kérdésre: mi az anyjának a legdrágább kincse?

Mondom:

– A gyermeke.

– Jó. Legdrágább kincse az anyának a gyermeke.

– Mi az asszonynak a legnagyobb boldogsága?

Mondom:

– Az ura hűségessége.

– Ez is jó! Ha lassan megyünk, még meg is tudsz felelni rá! Mondd meg nekem, hogy mi sűrűsíti meg a levegőt?

Mondom:

– A köd.

– Mi hígítja?

Mondom:

– Az eső.

– Te, te, te! Nagyon jól felelsz! Nagyon jól mondod! Mondd meg, a méztül mi az ídesebb?

Mondom:

– A szerelem ídesebb, mint a méz!

– Te, de jól felelsz! Nagyszerű! Na, mondd meg nekem azt, hogy az emberi világban, amíg él ember a fődön, mi a legdrágább kincs és boldogság?

Mondom:

– A béke.

– Meseszerkesztő vagy! Mehetsz Magyarországra!

Eltelt nagy idő. Jövök visszafelé a hídhoz, repdestek a kis tündérek. Megkaptak.

Azt mondja a Mesekirálynő:

– Ide hallgass! Vigyél Magyarországra két fürt szőlőt. Az egyiket add oda a munkanélkülieknek, a másikat meg add oda az öregeknek. Engem meg csókolj meg!

– Én? Hát, felséges királyné, kisprinc vagy! Hogy gondolsz te olyat?

– Na, gyere csak, csókoljál meg! – aszongya.

Hát, nem nagyon akartam, mer féltem.

Mentem, megfogtam a nyakát, megcsókoltam. Lehullt róla minden aranypaszománt, aranykincs, aranyrózsa, ott állt hófehír hajjal, hófehír ruhába.

– Mondd meg mán, hogy ki vagy?

– A Jóság és Igazság tündére. Vegyél le egy fürt szőlőt, mielőtt el nem mísz. Vegyél le kettőt. Az egyiket az öregeknek– aszongya –, a másikat meg a munkanélkülieknek add oda!

Hát levettem, beletettem a bakóba. Jöttem visszafelé a nagyhídtul, hogy jöjjek be Meseországba. Ott vártak a tündérek. Megkaptak, átrepítettek a folyón nevetve, kacagva, énekelve.

Mondom:

– Ne rángassatok engem!

– Nem rángatunk!

Vittek a Mesekirály elibe. Az összes jány ott vót a fürdőbül, mind tapsoltak:

– Jaj, de jó, hogy megnyerted!

– Ha hazamísz Magyarországra, nem kell neked mán mesét hallgatni, járni iccaka, ha magad mesélsz, tehozzád járnak.

– Jaj, de boldog vagyok, Istenem!

Aszongya a Mesekirály:

– Na, most mán elmehetsz haza! De mán egy kicsit megöregedtél!

– Mír öregedtem volna mán meg én? – mondom neki. Még csak hetvenhat napja, hogy itt vagyok.

– Hetvenhat éve, fiam! Hetvenhat éves vagy!

Aszondom:

– Az hogy létezik, hogy mi úgy öregszünk, nem úgy, mint maguk tündérek?

– Na, fiam, most mán hazaküldelek! Hetvenhat éves vagy, de nehogy úgy gondold, hogy úgy van, mint mikor eljöttél: kis ház, kis cserepes ház, petróleumlámpa, mosóteknő. Ma mán higanygőzlámpák vannak, neonfények, nagy, hatalmas városnegyedek, lakótelepek. Mán eltűnt a kis parasztszekír, autók váltották fel. Nincs mán nálatok cuháré, dübögő meg kaláka. Nálatok mán – aszongya – csak kultúrház van.

Hát mondom:

– Az meg mán micsoda?

– Ha hazamísz, megtudod.

– Mehetsz haza – aszongya –, de ne felejtsd azt, járt itt Anderson is. Dehát hazavisznek a jányok hajóval Magyarországra, de nálatok olyan tél van, hogy az utcán fagynak az emberek, esik, fúj, csikorog! De hát ott áll még a kis házatok a vízparton, ahonnan eljöttél. Most is ott áll.

Hát beültem a kékezüst hajóba, húzta előre a hattyú. Hát húzza, a jányokkal nevetek, kacagok.

Aszongya:

– Nem fázol?

Mondom:

– Nem.

Mikor megközelítettem Magyarországot, dideregtem.

– Jaj, megfagyok, nem élek soká!

– Ne félj tülle!

Felült, a keblibül kivett egy zsebkendőt, megtörülte az arcom. Melegem lett. A hó, ahogy esett, olyan vót, mint mikor esik a pehely vagy a vatta.

Megérkeztünk ahhoz a kis kunyhóho Sarkadon. Ott van egy tó mellett. Níztem.

– Jaj, de öreg vagy mán! Vagy mán vagy ezer éves te kis kunyhó! (József főherceg idejiben adták.)

Nízem, hát ég a lámpa, Anyám itthon van!

Megyek befele, felcsavarom a lámpát, nízegetem az ételt a sparhelton. Bevágtam mind a két darab húst, és akkor még ott vót a krumplis száraztészta!

– Jaj – mondom –, ezt szeretem!

A tündérjányok meg a hátam megett álltak. Ettem, ittam, kimentem, mondom:

– Róza néni – hun van anyám?

– Hát hun van anyád? A kultúrházba!

– Hát – mondom –, az meg micsoda?

– Olyan, mint a dübögő, a cuháré meg a kaláka.

Nagy hó vót. Mondom a két jánynak:

– Elvisztek?

– El!

Húzta a hattyú a kis kékezüst hajót. Hát, amikor odaérek (mer ott vót a kultúrház a Vár utcában), ott megyek, a Hóember sepreget! Rózsás papucs vót a lábán, aztán vót egy pipa a szájában gesztenyébül, nád vót a szára.

Odamegyek, megfenyegetett:

– Megállj, mer ád neked anyád! Elmentél, odavótál, Meseországba!

Bemegyek a kultúrházba, néma csend van. Ott ült anyám, és nagy fehír kontya vót mán. Több idősek, öregek vótak mellette. Hát, megszólalt anyám:

– Hol csavarogtál, fiam?

– Hát, Meseországba!

– Vót mesetanulás? Olyan nagy mesét tanultál, nagy mesét tanultál?

– Majd elmondom neked, hogy milyet tanultam. Csak addig ne bántsatok, amig amit hoztam, szít nem osszuk!

Kihúztam a fürt szőlőt, egy-egy szemet mindegyiknek odaadtam, megették. Anyámnak a nagy fehír kontya leomlott, szíp csillogó fekete haja lett. Megfiatalodott. Mindenki megfiatalodott, össze-vissza ölelgették, csókolgatták egymást.

Aszonta anyám:

– Jaj, dehogy bántalak, fiam!

A bárányfelhő kettészakadt az égen, a Hold is odakandikált (telihold vót) a kultúrház ablakába.

– Na, mondjad csak, mondjad a mesét – aszongya.

Anyám mosolyogva, könnyek között mondta:

– Hát a munkanélküliek? Hát aztán nekik nem hoztál semmit?

– Dehogynem! – mondom.

Megfogtam a szőlőt, húztam vóna kifele. Hát, majdnem nem jött ki! Megfeszítettem a bakót, kihúztam. Láss csudát! Kihúztam, lepergett az asztalra. A szőlőszemekbül aranyos, gyémántpaszomántos betűk lettek mán, hogy aszongya:

Lesz még a munka úr Magyarországon!

2002. június 5.

Szenes Péter

(Palacsinta mese, a *Kőszív* című mese variánsa)

Vót a világ túlsó részin egy gazdag, nagyon gazdag herceg. Olyan gazdag vót, hogy a vagyonának párja, foghatója nem vót.
Vót azután egy szegíny szenesember, aki égette a faszenet. Úgy hívták, hogy Szenes Péter.

Családjával a főd alatt sok bükkfát összerakott, kiégette, adta el.

– Milyen boldog vagyok én – aszongya a felesíge –, van szíp fiam, jányom, te is itt vagy, szenesek, porosok vagyunk – aszongya –, de nízd meg, a herceg is idetart a konfliján!

– Ide figyelj, te Péter! Te szénégető vagy?

– Ó, felsíges herceg – meghajlott –, én az vagyok.

– Milyen gazdag lehetsz te?

– Ebbül – felsíges herceg – én nem tudok gazdag lenni. Annyi fát égetek, amennyit tudok, oszt eladom, oszt élek belűle.

Add el a szívedet.

– A szívemet? – aszongya. – Hogy?

Ha eladod a szívedet, kűszíved lesz. Kűszívet veszek neked. Annyi vagyonod, kincsed lesz, hogy nem fogod a végit látni!

– Ne mondja azt, felsíges herceg – mondta ríva szegíny asszony –, tudom, ez az uramat tönkreteszi.

– Hogy mondja ezt felsíges herceg?

– Elviszlek egy helyre tígedet, kiveszik a szívedet, tesznek egy kűszívet. Ez a szív a kűszív.

– Hát, gondolkozott. Nevette, kacagta Péter, Szenes Péter.

Ilyen kis szamaraik vótak, kordén hordták be a faszenet a piacra, nem tudtak annyit vinni, hogy meg ne vegyék. Bevitték, sok helyen vásároltak, Ittak-ettek, nevetve mentek. Megölelte a felesígit. Aszongya:

– No hallod, most mán elmegyek, oszt eladom a szívemet kűszívér. És akkor lesz sok vagyonunk!

– No oszt akkor nem éri meg! Ha látol is, engem sem tudsz szeretni!

– Dehogynem!

Így telt, múlt az idő.

Mindig gondolkodott Szenes Péter:

– Mindenható Istenem! Király gazdag lehetek. Mit tesz az, hogy kűszívem van?

Egy reggel elment hozzá a herceg, aranyfiákkeron.

– No, Péter?

– Megyek, felsíges herceg!

– Ne menjél – elkezdett zokogni a felesíge –, el ne add a szívedet!

– Oszt mi az?

– Nem tudsz érezni, mer akinek kűszíve van, az nem tud érezni.

– Á – ránízett –, megpróbálom.

– Jaj, gyere, mer meggondolom, Péter!

A jánya is megfogta, megcsókolta az apját:

– Ne próbáld azt, hogy elmenjél! Apám, itt maradunk árván!

– Kedves gyermekem, ne gondold azt!

Hát aszongya:

– Ide figyelj! Herceg vagy király leszek! Gazdaggá tudlak benneteket is tenni!

– Akkor mán nem ismersz meg bennünket, apám!

Felült a fiákerre, elment.

Mentek ám hónapokig, amikor elértek egy nagy erdőt. Nagy boldogan mondta a kűszívű herceg:

– Itt vagyunk!

Bemennek egy nagy erdőbe. Ki jön elő? Egy félszemű óriás.

– Na, látod, te herceg, ezt nagyon jól tetted, hogy idehoztad nekem!

– Na, gyere ide, Péter fiam. Eladod a szívedet, hogy gazdag legyél? Annyi aranyad, kincsed, pízed, palotád, vagyonod lesz, amit akarsz, oszt vigyed!

Kivitte az erdőbe, a fa töviben vótak ilyen gyopárok, ilyen zöld gyopárok. Ott lüktettek azoknak a szivek, akik kicserélték.

Nízte, nízte, hogy ennek a hercegnek is ott a szíve. Lüktet szípen a mohák közt.

– No, majd a tiéd is itt lesz. Na, gyere, oszt elaltatlak!

Elaltatta Pétert. Szétnyitotta a mellkasát, oszt kivette a szivit. Az igaz szívet kivette, és beletette egy szíp aranykazettába a mohák közé. Tett neki egy kűszívet.

Péterbül hatalmas, gazdag herceg lett. Háromszor annyi lett neki, mint egy királynak. De nem ismerte meg a felesígit. Tudta, hogy ez a felesíge, de nem foglalkozott vele. Aranyfiákeron járt, testőrei vótak, palotája. Szegíny felesíge könnyes szemmel nízte.

– Á – aszongya –, ilyen, ha valakinek sok vagyona van? Aki segített, azt nem pártolja.

Ment nagy kényesen, erdője vót. Kiment a fia, és kimentek a városbul sokan üregi nyulat fogni a hegyekbe.

Meglátta a herceg, elszedte tőlük:

– Engedjétek szabadon, nem a tiétek!

Ránízett a fia:

– Te tudod, hogy apám vagy?

– Semmi apám, én mán – aszongya – herceg vagyok.

Ránízett hát, zokogásba kezdett.

– Ládd, akinek nincs meleg a szívibe, nem is tud érezni!

Megjelent a hegy tetejin a Jóság tündére.

– Várjál, várjál, Péter! Nem ismered meg a saját gyerekedet? Mer kűszíved van. De meg fogod bánni Péter!

Péter szóba se állt vele.

A luxnak, a fénynek, a pompának élt.

A Jóság tündére leszakított több ilyen fenyődobozt a fenyőfákról. Odalökte a fiának, a jányának és a szegíny gyerekiknek. Mindbűl nyúl lett!

– Nem kell mán, hogy visszamenjetek utána.

Hazamentek, és sírva mondta a jánya:

– Anyám, képzeld el, az apámat láttam – aszongya –, és minket nem ismer!

– Hát, kűbül van a szíve, kisjányom!

Hát, telik, múlik az óra, a perc, a minuta, ők csak égették a szenet. Egy év, öt év, tíz év... eltelt, oszt nízte űket, gondolkozott:

– Ez a fiam vóna, ez meg a felesígem?

Emlékezett, de érezni nem tudta, mer csak szívbül lehet érezni.

Aszongya:

– Mit csinájjak?

Ment a piacon. Látta űket. Fogta a kisjány, odament. Szenes vót, kormos vót a kisjány, meg a fiú is.

– Apám!

Aszongya:

– Menjetek tüllem távol! Hogy gondoltok velem így beszélni, akinek aranypalotája van?

Megjelent a Jóság tündére:

– Vigyázz, vigyázz, Péter! Mer mán nem az a szíved van, nem is tudsz meghalni evvel a szívvel. Hát tanuld meg azt, hogy ha valakivel jót teszel, azt kapod!

Gondolkozott. Elgondolta, látta fiát, felesígit, hogy ülnek ilyen piaci kis széken, ilyen hosszú fapadon, oszt esznek. Tiszta kormosak, piszkosak vótak.

– Ejnye, ejnye! Odament a felesígihez:

– Nesze, itt ez a píz!

– Nem kell!

– Nízd, milyen köteg píz!

– Nem kell!

– Tanuld meg azt, hogy a jóságot, a szeretetet nem pízír adják, hanem igazságbul!

Elment.

Megjelent neki a Jóság tündére fehírben.

– Eriggy vissza a félszemű óriáshoz, és kírd vissza a szíved!

– Visszamegyek – aszongya –, tudom, tudom, visszamegyek.

Aranyszínű fiákkeren vágtatott a félszemű óriáshoz. Milyen testőrei vótak annak?

Ű maga sem fílt a fél világtúl.

– Na, mi a baj, Péter? Nem elég a kincs? Adunk többet.

– A szívemet akarom!

– Ó, ó, ó, a szívedet eladtad!

– Akkor is visszavenném, visszaadok kincset, vagyont.

– Á, nem. Van egy jányom, ha elveszed, akkor visszakapod a szívedet.

– Milyen jányod?

Hoznak be hát egy jányt. Ahány haja szála, mind kígyóbul vót. A fogai lenn vótak az állánál.

– Na, milyen szíp? Buksengelj, jányom, keresztül egyet! (Varázserő!)

Keresztülbuksengelt, tündéri szípsíge vót!

– Ha elveszed a jányomat, akkor visszakapod!

– Hát – aszongya –, elveszem!

– Na, gyere ide! – visszavitte a fához, kivette a szívit! Elaltatta, kivette a kűszívet, visszatette az ő szívit.

Halálosan elkezdett Péter, Szenes Péter zokogni:

– Szegíny családom otthun! Felesígem, gyerekeim gyűjtik a bükkfát, adják el, én meg ilyen vagyonnal itt vagyok!

Megbarátkozott a jánnyal – muszáj vót –, mer ha nem barátkozik, megölték vóna.

Aszongya:

– Ide hallgass! Én olyan gazdagnak teszlek, amilyennek akarlak. Most lesz apámnak a születísnapja. Olyan sűrű boraink vannak, hogy odatapadnak a pohár falához!

– Jaj, de boldog vagyok!

Bement, nízegetett a kamarában, aszongya:

– Hát ez mi?

– Álompor. Ha ezt beadjuk valakinek, az nem kel fel egy éjjel, egy nap.

– Hát jól van! Járkáltak, oszt az álomporos dobozt magához vette Szenes Péter. Hozták be a borokat. Jó ittasok vóltak.

– Eriggy – aszongya a jány –, hozzál be te is a mi részünkre!

Hozott ű is be egy nagy hatalmas kancsót, belekeverte az álomport. Adta neki, ű a másikbul ivott. Elaludt a félszemű óriás, meg a jány is.

Uccu! De nem vót jármű, gyalog kellett neki menni. Szaladt, szaladt, szaladt a végtelenségig.

Eltelt egy nap, eltelt egy esztendő, nagyon messze vót.

– Atyám – aszongya –, elszökött Szenes Péter!

– Hahahaha! Nem fog odaérkezni, kisjányom!

Kiment, látta, a kűszív ott van, saját szívivel szaladt el. Letört egy nagy gallyat a félszemű óriás, elhajította. Lett belűle egy olyan nagy kígyó, mint egy sürgönykaró.

Most megfogjuk, azt ide fogja hozni, vagy megmarja.

Mán mindgyán hazaér! De a kígyó meg mán jön!

Jóság tündére mán ott állt. Letört ő is egy gallyat, elhajította. Ebbül lett egy sas, az elkapta a kígyót.

Megérkezett. Jóság tündére, Péter keservesen zokogott:

– Tudom, hogy mi az emberi szív. Mer csak az emberi jó szív tud szeretetet adni, a rossz szív nem!

– Na ládd, mondtam neked, Péter: a szeretet sose hal ki a szívedbül!

Nagy piac vót, megyen haza. Lássa a kis felesígit. Eladták a szenet, odament hozzá, megcsókolta a felesígit.

– Péter, hát mi az, hercegi ruhában vagy!

– Hidd meg azt nekem, hogy a szeretet olyan nagy kincs, mindennél nagyobb, sem kincs, sem vagyon, sem píz, sem arany nem tudja azt keresztültörni. Odahívta a fiát, megcsókolta:

– Tovább mán nincs kűszívem!

Megfogta a kis kocsit, megrakva szénnel, vitte a piacon nevetve, kacagva.

Aszongya a felesíginek:

– Tudod, ki a boldog? Aki szeretni tud. Az olyan boldog, aki szeretni tud, nem törődik a kinccsel, vagyonnal!

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

2002. június 5.

Tenger Nagy Király

Vót, hun nem, még a hetedhét ország elejin, még az Óperenciás tengereken is túl, hatalmas nagy, hatalmas nagy király. De olyan nagy vót a hatalma, hogy a tengert is körülérte, Tenger Nagy Királynak nevezték.

Hatalmas vót, sok katonaságai, lovasságai vót. Nagyon fiatal felesíge vót. Szerette a felesígit nagyon.

Aszongya:

– Várok mán egy gyereket, ide figyelj mán – aszongya –, meglesz egy szíp fiad! (Terhes vót.)

A Világboszorkánya mellette vót, azoknak vót a jövendőmondójuk:

– Az a helyzet, hogy nem sok örömét látod a fiadnak!

– Hogy mondhatsz ilyet, jövendőmondó? Levetetem a fejedet, szilaj csikó farkához köttetem, oszt lelövetem!

– Ha mán, akkor is: a fiad egy szíp napon itt hagyja a palotádat.

– Hogyhogy itt hagyja a palotámat?

– Nem veszi fel a koronádat. Ű királyfi, ű másképpen él, mint tik.

Telt-múlt az idő, az óra, a perc, megszületett az asszonynak egy gyönyörű fiúgyermeke. De annak is nap vót a mellin, hold a homlokán, két esthajnalcsillag a két hónalján, aranykereszt a kűdökén, veleszületett bruncikkardja vót!

De örült az anyja:

– Jaj, csak itt ne hagyjon a fiam – aszongya –, jaj, csak itt ne hagyjon a fiam!

– Testőröket állítok – aszongya a Tenger Nagy Király.

Hát bizony eltelt jól az idő, felnőtt a gyerek.

Nagy hatalmas csatornát vezettek a tengerbül világszerte mindenfele. Sok csatorna vót, sok vízimolnár vót. A vízimolnárok őrölték akkor a búzát.

Mán a fiú legénysorban vót, lement egy este a molnárhoz:

– Molnár, hogy őrölöd a búzát?

– Felsíges királyfi, én úgy őrölöm, ahogy a víz folyik. Akkor tudok őrölni. Ha nem folyik, nem tudok kenyeret darálni. Várt egy kicsit a fiú. Iccaka fog a víz megindulni. Egy kanapéra ledőlt a fiú, elaludt.

Felkelt úgy tizenkét óra fele a Tenger Nagy Királyfi.

– Fiatal királyfi, mán most mán megy a malom, nízze, milyen szíp búzát őröl!

– Ezt hogy nízzem meg? Itt a hajó – aszongya –, bemegyek.

– A fogaskerék oda ne kapja magát!

– Látod, te szegíny molnár, sajnállak. Kicsi a fizetésed?

– Elég kicsi.

– Nesze, neked adom ezt a zacskó aranyat!

Egy hajóba ültek. Elfordította a hajón a lapátot. Nekivágott a nagy, hatalmas csatornának. Zúgott a víz, vitte, vitte, hova vitte? Messziségbe, nagyon messze!

Ő aszonta:

– Nem maradok otthun. Királyfi vagyok, király az apám, sajnálom a szegínyeket!

Vót íja, fegyvere, élt a vadonban, vadat lövöldözött.

Egy éjjel az apja halálra elbúsulta magát:

– Jaj, kedves fiam! Hogy létezik ez, itt hagyod a királyi sorodat a semmiír?

Ez a Tenger Nagy Király fia egy másik királyhoz fordult. Annak vót három szíp jánya. Drága kincses király vót. Annyi vót a kincse, hogy garmadába vót. De szíp három jánya vót!

– Megtudom mán – aszongya –, hogy szeretnek engemet! Gyertek be jányaim, gyere be, felesígem! Na, ki hogy szeret engemet?

A legöregebb jány aszonta:

– Jobban szeretlek, mint a süteményt!

– Az nagyszerű! Hát te, középső?
– Én meg úgy szeretlek, mint a mézet!
– Jaj, te jó Isten!
Jött a kisebbik, a kis fiatal:
– Én úgy szeretlek, mint a sót!
– Mit mondtál? Mint a sót? Mindjárt karóba húzatom a fejedet!

Aszongya a felesíge:
– Nana! Királynak király vagy, én meg királynő vagyok! Akkor nekem is van szavam! Ne bándd! Lehet fiatal, meg bolond, úgy szeret, mint a sót! Hát nem tudod, hogy só nélkül nem tudsz megílni?
Aszongya a király:
– Elmísz a palotámbul. Semmit nem adok, mer úgy szeretel, mint a sót!

Sírt a kisjány, összekötötte a kis batyuját. A folyón, ahun a fiú lejött, lement ő is.
Aszongya:
– Nesze – lehúzott egy gyűrűt az anyja a kisjánynak. (A két jány pávásan ült.) Neked adom ezt a gyűrűt. Akármerre mísz, ha üzenni akarsz, fordítsd meg! Neked adom ezt a törülközőt. Ha éhes vagy, lökd le a fődre, meglesz az enni-innivalód.
Ment a kisjány zokogva.
Az anyja kikísírte:
– Itt hagylak – aszongya – ezen a folyóparton.
Elment az anyja, rítt a kisjány nagyon. A kettő meg örült, hogy neki marad minden! Majd férjhe megyünk! Hercegekhe megyünk! Királyokho megyünk! Ő meg menjen, hogy pusztuljon el!

Megindult a folyóparton a kisjány. Hova talált, nagyon messzi vót mán, és favágóknak a tanyájáho ért.
– Ti favágók! Nem tudnátok nekem egy fát adni?
– Minek, te jány? Sajnálunk tíged, lássuk, hogy valamilyen királyi család vagy!
– Apám király vót, de én mán nem vagyok. Nem akarok király lenni. Úgy szeretnék vele beszélni.

Megsajnálták a halászok, egy nagy-nagy vastag fát rátettek véggel a vízre.

– Na, üjj rá!

A jányt belerakták.

Vitte a víz a jányt, vitte messzi fődre. A jány nízett vissza, oszt elkezdett zokogni.

– Milyen jó, úk úgy szeretik, mint a süteményt meg a mézet, én meg, mint a sót. (Só nélkül nem lehet élni az embereknek!)

Megyen hát. Hova megyen? Jaj, megyen egy nagy-nagy hullámba ebbe a folyóba. (Hullámtere vót ennek a nagy, hatalmas folyónak.) A fát kisodorta vele a víz sodrása. Leszáll a fáról, térdig írt mán a víz, ment tovább.

Megyen, megyen, hát egy tisztásra talál. Nízi, nízi, kaliba-féle, fészer-féle áll ott, és mellette ilyen istálló van. Bemegyen, hát ott ül egy öregasszony.

– Szerencsís jó napot, kedves, drága ídesanyám!

– Isten hozott, arany gyermekem! Gyere ide! Megcsókolta. (Ez is tudós vót.)

– Tudom, mi történt veled. Tudom, hogy elzavart az apád.

Elkezdett a jány keservesen sírni. Nagyon keservesen sírt.

– Most én mihez kezdjek?

– Jó leszel itt. Van itt liba, kacsa sok, oszt vigyázol rájuk! Én meg adok neked enni.

– Elfogadom, kedves ídesanyám!

– De szíp gyűrűd van, de nem veszem el tülled, mer az anyád adta.

Ott éldegélt a jány egy évig, két évig. Olyan szíp vót, hogy a napra rá lehetett nízni, de a jányra nemigen!

– Kimegyek – mondja a boszorkány –, szedek egy kis gyümölcsöt a határba.

– Van egy kis tüzem, oszt vigyázz a libára, kacsára, nehogy elszíledjenek!

Sok liba, kacsa vót. Megindul hát az öregasszony menni. A fiú (aki a királyfi) elbolyongott, a meg jön a folyóparton erre.

Ránízett az öregasszonyra:

– Jó napot, kedves ídesanyám! Mit szed maga?

Hát almát, meg körtét, meg tüzelőt.

– Á, de sajnálom magát, adja ide, viszem én!

Két kaska össze vót kötve, tüzelő, feltette a hátára a királyfinak. Ő meg felugrott a tetejibe.

– Hát, öreganyám, így nehéz lesz!

– Elbírod te! Van egy jányom, oszt el ne csábítsd!

Fújt egyet a levegőbe, oszt olyan csúnya lett, mint a Világboszorkánya, hogy rá nem lehetett nízni a csúnyaságtul!

Letette a fát meg a gyümölcsöt.

– Á– aszongya –, ezt a szíp jányt? Isten őrizz, hogy utánam jöjjön!

(Pedig elvarázsolta messziről.)

– Jól van – aszongya –, na, hazahoztam anyádat, meg a gyümölcsöt, egyél te is belüle!

A jány nem tudta, hogy el van varázsolva, mer láthatatlan vót a varázsolás. Evett egy szíp gyümölcsöt.

– Jaj, csak menjél, menjél mán a dolgodra! – mondta az öregaszszony. (Nehogy elcsábítsa a leányt! Ha meglátta vóna, beleőrült vóna a szípsígíbe!)

Aszongya:

– Jaj, de szíp gyűrűd van!

– Én neked adom ezt – odaadta a fiúnak.

– Kedves ídesanyám! Evvel nem állíthat meg, ha valakit szeretek, hogy ne adjam oda.

– Na, na, vigyázz még a szeretettel!

A fiú alig várta, hogy menjen.

– Csúnya jány kell nekem, hogy el ne vigye! – aszongya a boszorkány.

Megyen a királyfi azon a parton, amelyiken a jány jött, és amelyiken ő jött lefele. Hát beírt a király palotájába. Este vót.

Jelentik a királynak:

– Kedves felsíges király atyám, van itt egy idegen király!

– Hozzátok be!

Megyen, köszön:

– Szerencsés jó napot, felsíges király atyám!

– Isten hozott, te vándor királyfi!

– Gyere mán ki – aszongya a felesígínek – kedves felesígem!

Kijött a két testvíre is. Nem mentek férjhez.

Aszogya a királyfi, hogy éhes.

– Szegíny, adjunk neki valamit enni!

Megterítették az asztalt. Leült a két jány, király, királyné meg a fiú. Evett, meglátta a gyűrűt. (A jány gyűrűjét az anyja, a fiú kezén.)

– Jaj! – nízte, nízte, elkezdett sírni.

Észre is vette a felsíges királyfi.

– Hunnen vetted ezt a gyűrűt?

– Adta egy csúnya jány.

– Csúnya jány? Aki egy ilyen szíp gyűrűt ad neked, az nem lehet csúnya jány!

– Hát, ez pedig elég csúnya vót. Ott lakik egy öregasszonynál.

– Mikor mísz arrafelé?

– Hazamegyek anyámékho, ő is hazament mán, ahonnan eljött. De minek menjek, csúnya nekem nem kell!

– Nem olyan csúnya az! – aszongya. (Az anyja tudta, hogy el van a jánya varázsolva.)

Elment a királyfi haza. Hát, hogy elment haza, elmondott mindent a szüleinek.

– Nahát, jól van – aszongya –, azt a jányt, aki ilyen gyűrűt adott, azt hozd el mihozzánk!

Míg otthon vót, királyoskodott, meg mindenféle jókat evet-ivott. Közbe elrabolta egy sárkány a jányt. Elkezdett hát sírni keservesen az öregasszony. De hát úgy gondolta: a sárkány Alsó-Indiába vitte le, ahol megnyílik a főd. (Alsó-Indiába vitte le a sárkány a jányt.)

Nahát, itt a fiú az apjáéktul elköszönt, elbúcsúzott és ment. De melyik úton ment a jánynak az apja fele? Amerre az anyjához.

– Tudod, hun lakik az a csúnya jány? – kérdi a király.

Nagy boldogan mondta:

– Hogyne tudnám. Egy kajibában lakik egy öregasszonnyal.

– Na – aszongya –, gyertek, és kövessük meg. A lesz az én jányom – aszongya –, csak el van varázsolva!

Megérkezett a király a nagy lovassággal, nagy kísérettel. Hát megtalálta az öregasszonyt, meg a rucát, libát.

– Hol a jányom?
– Elvitte a sárkány Alsó-Indiába.
– Hunnan tudod, hogy Alsó-Indiába vitte el?
– Itt van a hegy háta megett egy szakadék, ott vitte le, ott pedig Alsó-India van!

Hát senki nem akart, fíltek lemenni. A fiú mondta, akinél a gyűrű vót:
– Majd lemegyek én!
– Na – aszongya a jánynak az anyja –, lemísz érte?
– Le.
– Mink elmegyünk haza, és ha felhozod a jányt, hozd el nekünk!

Hát a fiú, amikor lement másodjára, összezárkózott a föd. Akkor nízett a fiú, hogy nincs nap a feje felett, nincs csillag
Megjelent Alsó-Indiába, mit lát, egy szíp tornyos kastélyt.
– Jaj, de szíp! – aszongya. Itt lehet a jány?
Bement, de akkor mán nem vót elvarázsolva a jány, ragyogott, mint a tündér, ragyogott mint a napfény.
– Jaj, szívemnek szíp szerelme! Én egy olyan csúnya jányt láttam – aszongya – fent annál az öregasszonynál, de te nem olyan csúnya vagy!
– Én vótam az, csak el vótam varázsolva. Ide hallgass, Péter! (úgy hívták a királyfit). Hét éviben nyílik ki ez a lyuk, ahol lejöttél. Ha a hét évet meg tudjuk várni, fel tudunk menni, akkor boldogok leszünk, ha nem tudsz felmenni, itt maradunk, míg élünk. Eriggy el, mer jön a sárkány, meg ne találjon itt! Majd mikor elmegy reggel a Borotvahegyre táncolni (oda szokott menni a sárkány, a Borotvahegyre táncolni), akkor gyere vissza!

Hát elment a fiú. Ott aludt egy iccaka. Hajnal felé jön ám egy vihar, jön egy eső, majd szítszedte a kastélyt is, meg a házakat, amint a fákat is. Hát egy fának a tetejin ott van egy kis griffmadár físzek. Felment, levetette a kabátot, betakarta a griffmadár fészkit. Elment szípen minden. Elzúgott az a griffmadár:
– Hú, de nagy emberszagot érzek!
– Jaj, kedves apám, ne bántsd, ű mentette meg az életünket! A jég agyonvert vóna, nízzed, mennyi jég van!
– Hunnen jöttél?

– Felső-Indiábul.

– Mír jöttél?

– A királyjányért!

– A bizony nehíz lesz! A sárkánynak tizenkét méteres millingfarka van! Na, hát talán vissza akarsz menni, hat esztendő lassan eltelt, mán csak egy esztendő van hátra. Itt egy nap egy esztendő, és akkor megint lenn maradsz hét évig. Megígérem neked, amír megmentetted a három kis fiókámat, ha megnyílik a Felső-India, felviszlek és leteszlek. Holnap hívd ki a sárkányt.

Reggel bement a fiú:

– Ide figyelj, te sárkány! Az én menyasszonyom úgy egyezett meg veled, hogy hét évig nem fekszik le.

– Hét év után gyere – aszongya –, tizenkét méteres millingfarkam van. Csapok vele, aztán tizenkét embert pusztítok!

Kimentek hát. Majd nízi, kihúzza az ő kardját, repkedett a levegőbe, mint a madár. Bruncik vót!

– Kezdhessük?

– Kezdhessük!

Nekilátott ám a sárkány, Szűz Mária! De a fiú, a királyfiú is! Megfordult a kard, kezdte leszedni a tizenkét méteres millingfarkát!

Azt mondja a fiú:

– Ne állj meg, csak a fejinél! Felszeltelte a sárkányt a kard.

– Gyere gazdám, gyere, és mossál meg engem a folyóban. A sárkányvírtül megmosta.

Jött a jány, a nyakába ugrott, megcsókolta.

– A gyűrűt neked adtam oda!

– De akkor – aszongya –, olyan csúnya vótál!

– El vagyok varázsolva.

Eltelt a hét esztendő, lejárt a homokóra, megnyílt a főd. Megfogta a jánynak a kezit, a griffmadár hátára felültek, felvitte a felső szintre. Letette.

– Na, legyél boldog – mondta a fiúnak –, meg te is, te jány! Viszszarepült.

Mennek az öregasszonyho mind a ketten:

– Kedves ídesanyám, visszajöttünk.

– Jaj, de boldog vagyok, kedves gyermekeim!

– Várjatok csak, mindjárt csinálok nektek – aszongya – egy kis gyümölcslevest.

Azokho nem vót szabad hozzányúlni (a rucákho, libákho), mind elátkozott testőrök vótak, meg szolgálók, szobajányok, mind azok a libák. Csinált nekik nagy fogásos levest gyümöcsbül, meg gombát csinált nekik, ettek-ittak.

A fiú kurrencset küldött, kurrentáltatott a jány apjának. (Igen, csak ez a kurrencs nem vót kurrencs, akkor nem vót vezető, hanem csak vót egy drót a tetejin. Neki is vót egy másik drót, kis kazettába, s így beleszólt, vitte, vitte, vitte, nagyon!)

De hát jöttek a szülei nagy boldogan.

– Jaj, jányom, te vagy az? Megcsókolgatták.

– Hát – aszongya ennek a boszorkánynak a jány –, kínáljuk meg mán űket!

Tiszta jóság vót, nem vót átkos. Vótak ott sok királyok, hadakozók, vezírek is velek. Feladták az ebídet. Azt mondja ez a Világtudósa:

– Sót ne adjál apádnak!

Hát ettek, mindenki azt mondta:

– De sótalan! Annyira sajtalan, nem tudom megenni!

Nem tudta megenni a király. A jánya aszonta:

– Úgy szeretlek, mint a sót!

Aszongya király:

– Kedves jányom! Aki csak van itt, hozzatok egy kis sót!

Vittek egy csomó süteményt elibe.

Aszongya:

– Hát, nekem nem kell sütemény! Hogy értsem én ezt? (Mán kezdett gyanakodni a király: Mír van ez velem csinálva?)

– Atyám, azt mondta a jányod, úgy szeret tíged, mint a süteményt, másik meg, mint a mézet. Én meg úgy szeretlek, mint a sót. Mer a só az ételnek az íze. Só nélkül ízetlen az étel! A világon mindenütt használják, megunni nem lehet.

– Igazad van, drága gyermekem! Bocsáss meg nekem! – elkezdett zokogni a király.

– Hozzatok egy csomó sót és vizet elébe!

No, odaadta neki a sót, megsózta.

Aszongya:

– Gyere haza!

– Hát, ha haza megyek! (Kint vótak nagy tírsígen, ott vótak a nagy kuliba, az a nagy hodályépítkezés, kacsák, libák.)

Hát, egyszer az öregasszony (aki nem vót boszorkány, valójában elátkozott tündér vót):

– Na, de felsíges király! Királyné, ti is, meg fiatal házaspárok! Én úgy szabadultam meg az átok alól, hogy egy tiszta jánygyermek szolgált engem három évig. De mán a negyedikben járok, felszabadultam, nem vagyok átok alatt!

Níztík. Csapott egyet, a testibül, tüzek, lángok, szikrák, parazsak hulltak! Csapott egyet a kezivel, abbul a kajibábul hatalmas, negyvennyolc emeletes palota lett!

– Nesze, ezt neked adom – mondta a jánynak.

Csapott egyet a másik kezivel, abbul a sok libábul, rucábul mind testőrök, komornyikok, szolgálok, köllerek, szobajányok lettek!

– Várjál!

Bement a nagy palotába, kihozott egy gyémántos koronát, és rátette a jány fejire. Az felvette.

– Nízd, itt van egy kis kápolna, esküdjetek meg!

Azt mondta akkor újra:

– Hegyek, völgyek, erdők szelleme és tündére, elmegyek!

A fiút odahívta, adott egy koronát a fejire. Meglódult a kis kápolnában a harang. Mentek boldogan, egyenesen mentek be.

Aszonta a Tenger Nagy király (megérkezett a fiúnak is az anyja, apja):

– Jaj, fiam, mán utánad jöttem!

– Apám, nem a királyság meg a gazdagság adja a boldogságot! Ha valaki érzi, hogy boldog, az kicsivel is beíri. Én itt maradok!

Megesküdtek, megcsókolták egymást, bementek a kis kápolnába. A többiek elmentek.

– Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

2002. június 5.

Vízi Gyula

Vót, hun nem, a hetedhét országon, még az Óperenciás tengereken is túl, nagyon nagy, gazdag király. Hatalmas vót, és ráadásul olyan vitéz király vót, hogy senki a világon legyőzni nem tudta.

Vót neki egy tudósa, aki világszerte tudott mindent. A király nem vót fiatal, de öreg se.

Mondja neki a tudósa:

– Hallotta, felsíges király? Van itt egy szegíny asszony. Olyan fia fog születni – mer most terhes –, hogy az összes világot legyőzi! Mit csinájjunk vele?

– Mit csinájjunk vele? Ha megszüli a fiút, akkor a fiút ölesd meg!

De a szegíny asszonynak a nagyanyja is tudós vót, mondta az aszszonynak, hogy:

– Ide hallgass! Ezt a gyermeket, ami benned van, ha megszülöd, a király megöleti, mer nagyobb vitéz lesz, mint ű, aki áthatolja az összes világot.

– Ó – aszongya –, én azt nem engedem meg!

A király magáho hívatta a szegíny asszonyt, hogy becsukassa.

– De hát, nem baj, király, engedjél haza! Ha megszűlöm a fiút, akkor elhozom neked.

Elment a fiú (a szegíny asszony férje) szegíny az anyjáho, nagyanyjához, mit csináljon?

– Fiam – aszonta a fiának –, most a felesíged megszüli a gyereket. Akkor oda kell adni a királynak, de tik mán akkor nem találkoztok sose, mer kicsi korában szíjjeldarabolják!

– Mit csinájjak?

– Hát eriggy ki a tengerpartra, és ással egy sírt. Ha megszüli a gyereket, tedd bele.

Aszongya:

– Hogy?

Aszongya: – Gyertek ide.

Odamentek a nagymamájáho. Rátette a kezit:

– A tejed váljon oxigéneresire. Olyan oxigéneresi tejed legyen, ha belecseppented a fiad szájába, a főd alatt is tudjon élni.

Ott vót az idő, a kilencedik hónap. Szegíny asszony kiment. Az ember ásott egy nagy-nagy sírgödröt, olyan két és fél méterest.

– Ide tegyük le – aszongya.

– Megszületett a kisfú. Húsz csöppet cseppentett a szájába a tejibül az anyja, oxigéneresi tejet. Húsz évig ettül él odalent.

Eltemették a fiút a tengerpartra.

Ment a király kilenc hónap múlva:

– Hun a gyerek?

– Nincs – aszongya –, nem szűltem.

Összedarabolták az anyját is, a kisgyereknek az apját is. Beletettík két üvegkoporsóba. Haladt az idő, a perc, az óra (egy nap egy esztendő), és a fiú nőtt, növekedett a főd alatt.

Eljött a húsz év, húsz nap. A víz, a tenger ereje a fiút felhajintotta a földszintre. A fiú feljött, de anyaszűlt meztelen vót. Elindult, ilyen indákkal körülcsavarta magát, oszt szedett erdei gyümölcsöt.

– Istenem, milyen ez az emberi világ?

Nem tudta, hogy a király országa nem olyan messzi van tülle, mer ű a tengerparton vót.

Nízi, nízi a tengert, egy tuskón ül. Lássa, hogy olyan egy aranyhal jön, akinek a felhőkben van a háta.

– Jó Isten – aszongya –, ilyet még sose láttam!

A nagy aranyhal odaúszott a tengerpartra. Kinyílt az oldalábul egy ajtó, egy aranyhíd kiszökött a partra. Egy felsíges tündéri szíp királykisasszony kiszállt belűle, hozott a hóna alatt egy csomó ruhát.

– Na – aszongya –, ide hallgass! Még neked nincs keresztanyád, nincs keresztapád. Á, de nagyon szíp vagy, legyen a neved Vízi Gyula!

A tündérkirályjány megkeresztelte, na, így lett hát Vízi Gyula.
Nízi, nízi:
– Öltözz fel!
Mikor felöltözött a fiú, gyönyörű daliás királyfi lett belűle.
– Tudom, hogy sírsz anyádért, apádért.
– Azt sem tudom, vót-e anyám, meg apám!
– Vót, de itt ez az elátkozott táltos király, összedaraboltatta temiattad! Mer olyan vagy, párod fogható nincs a világon. És most elmísz oda hozzá! Felöltöztél, adtam rád ruhát.
– Itt ez a pálca! – kihúzta a zsebibül a tündér királykisasszony.
– Üssél rája, felélednek!
A fiú hátrált, hátrált, szegíny, aszongya:
– Hogy köszönjem meg neked?
Odement, megcsókolta:
– A dolgod végeztivel visszajössz, majd jelentkezel.
– Merre van itt a király?
– Kimísz innen a tengerpartról, a sűrűbül, meglátod.

Ment szegíny fiú, nagy vót a lelki fájdalom az anyja meg az apja miatt! Hát, megyen a nagy királyi városba. Beérkezik a nagy királyi palotába. Királyi testőrök szigonnyal, dárdákkal:
– Hohó, állj meg!
– Mit akartok tüllem? A felsíges királyho jöttem.
De mán akkor a Világboszorkánya repült vóna seprűn a királytul. Ő mondta meg, hogy a fiú megszületett. A fiú elkapta. Megfogta a lábától, leszakította fejit, ellökte.

Megyen befele:
– Szerencsés jó napot, felsíges királyatyám!
– Isten hozott, kedves külországi királyfi!
– Nem vagyok! Én annak a fia vagyok, akit te halálra ítéltél!
Úgy megijedt a király, hogy leesett a trónról.
– Hun van az anyámnak, apámnak a teste összedarabolva?
Bevitte egy üvegszobába:
– Itt van.
Kihúzta a pálcát, ráütött.

– Jaj, gyermekem! – az anyja megismerte, az apja megcsókolgatta.

– Drága fiam – aszongya –, mink elviszünk megkeresztelni!

– Engem a tenger partján keresztelt meg egy tündérkirálykisasszony, azt a nevet adta nekem, hogy Vízi Gyula. Mer a tenger ereje húsz év múlva felvetett.

– Jaj, gyermekem, de boldog vagyok! Na, menjetek a királyho, ketten leszámoltok.

– Mit kívánsz?

– Semmit nem kívánok, csak a fejedet!

– Kedves gyermekem! A fejemet? Neked adom fele királyságomat, neked adom itt a gyönyörű jányaim, mind a hármat, ha két próbát megteszel!

– Két próbát? Mi az a két próba? Mondd meg mán, hogy tudjam! Sárkányokkal kell összeállni? Vagy királyokkal kell hadakozni? Vagy elátkozott bikákkal?

– Nem. Megmondta a jövendőmondó, hogy körülbelül holnap iccaka tizenkét órakor ellopják a Napot, a Holdat, meg a kétes Hajnalcsillagot.

– Ó – aszongya –, te előre tudod?

– Tudom, fiam! A jövendőmondó, akinek te ráléptél a fejire, ott van a másik szobában.

– Hallod, fiam, Gyula! Nagyon kírlek, ne bántsál! Meg kellett mondani. De vigyázz, mer ma iccaka eltűnik a Nap meg a Hold, meg a kétes Hajnalcsillag!

– Megvárom! Na, te felsíges király! Elmék az anyámho.

(Ment a Világboszorkányhoz. Ráütött a pálcával, mindjárt egy kőszobornak vált.)

Megyen haza boldogan, a testvírei ölelik.

– Anyám, hun vót a testvírünk?

Az anyja zokogva sír, aszongya:

– Eltemettem a tenger partján, mer meg akarták ölni. Ű a világ legnagyobb vitéze.

Csókolgatták.

– Anyám, azt mondta a Világboszorkánya, hogy a Napot meg a Holdat elrabolja a sárkány.

– Mán – aszongya – a nagyanyád olyan öreg, hogy alig tud menni, az orra a fődet éri.

Vitték oda a fiút, aszongya:

– Gyere ide, Gyulám! Megsimogatta. De szíp nagy gyerek lettél a főd alatt. Én mondtam, hogy huva temessenek el! Na, várjatok csak!

Vót ott egy nagy tükre az öregasszonynak, megfordította:

– Nem látom a Napot, a Holdat meg a kétes Hajnalcsillagot!

– Hogy, Nagyanyám? El fogják lopni?

Mulattak, szórakoztak, lefeküdt a fiú. Mán eltelik két nap, két iccaka, se Nap sehun, se a kétes Hajnalcsillag nem jött fel!

– Ide figyelj, kis unokám! – mondta a nagymamája. Vigyázz, mer a háromszázhatvanhat fejű sárkány lopta el. Lerabolta a Napot, a Holdat, a kétes Hajnalcsillagot! De vigyázz nagyon, mer nagyon messzire vitte, a Tüzestenger fenekire, és ott meg a feketegubás ember őrzi. Ha rád vág egy korbáccsal, nagy vitéz vagy, nagy erejed van, de akkor szénné válsz!

Hát eltelik egy hét, csak sötét van! Megyen be a királyho. (Hát akkor még olyan királyi mécsesek vótak, kandelláberek – ahogy mondják – világítottak.)

– Kedves gyermekem! Ládd, hogy megmondtam!

Aszongya Vízi Gyula:

– Most megkegyelmezzek neked, megfogadjam a szavadat?

– Gyermekem! Tudhatod nagyon jól, hogy aki megbocsát, annak is megbocsátanak, aki szeret, szeretetet kap. Fíltem a hatalmadtul, kedves!

– No, jól van! Hát melyik jányodat adnád?

– A legkisebbiket.

– Lehet, hogy elveszem, lehet, hogy nem – aszongya. No, akkor mit adsz?

– Lovat, amennyi kell! Kardot, amennyi kell! Aranyat, amennyi kell!

Megszólalt a kisjány:

– Ne vállaljál egyet se, mer ami az én apámnak lova van, tízmillió évig se érnél oda. Én hozzásegítlek tíged!

Ahogy ránízett, megtetszett neki a kis fiatal királyjány.

– Gyere be a szobámba.

Elővett a jány egy szőnyeget. Kiterítette.

– Ha ráülsz, elrepülhetsz vele, ahova akarsz, a világ minden tájára. Hát – aszongya –, mehetsz, csak tudod, ez olyan dolog, ha Feketegubás rád talál a tengerparton, rád üt, asztán szénné válsz. Nagy erős vagy, de ez olyan, ez a Feketegubás, ez az első testvíre a sárkánynak! Ó – aszongya –, gyere ide!

Odament a fiú:

– Nesze!

Levetette kalárisát, beleakasztotta a nyakába a királyjány. Amíg ez a kaláris a nyakadban lesz, nem fog se átok, se fegyver, se karikás.

Ránízett:

– No, jól van – aszongya –, megkegyelmezek apádnak, de nem mondom, hogy tíged elveszlek! Megkegyelmezek neki a te jó szívedért!

Kijött a palotából, ráült a szőnyegre:

– Repüljek a Tüzestengerhe!

Repült, ment a levegőbe. Boldogan nízte a falvakat alatta, a városokat.

Megérkezik hát a Tüzestenger partjára. Mán előre, mán öt kilométerrül melege vót.

– Hú, de meleg van!

Egy hang megszólalt a háta megett:

– Fordítsd meg a gyöngyöt!

Akkor nízi, hogy a jány is hátul jött vele. A királyjány jött vele hátul.

– Idefigyelj! Nem tehetek mást, mer a Tündérkirály jányát...

– Tudom, az adta a ruhát, tudok mindent! Én csak veled jöttem. Jól vigyázz, Vízi Gyula!

Jött ám a Feketegubás. Vót vagy négy-öt méteres, mint egy óriás.

– Hú, ez a kis bogár egy ember? – aszongya –, majd elintézlek én mindjárt tígedet!

Ránízett Vízi Gyula. Megnyomta a jobb csecse alatt a kardot, kirepült, piff-puff, piff-puff, szeletelte lefele a korbácsot neki.

Ránízett az óriás:

– Hú, de nagy hatalmad van, te kis fődi bogár! Adok én neked másképpen – aszongya.

Kihúzott hát egy olyan kétélű kardot, akivel egy ezredet el lehetett volna pusztítani.

Nízte, csak tovább nízte a királyjány:

– Hát várjál! Vigyázz, vigyázz, mer ezt a kardot a te kardod nem fogja! Mer ez egy átkos kard. Tudod, mit csináljál? Elsősorban a lábát csapd le! Ha csapni akar, csapd le a keze fejit, vagy a lábát. Akkor meg tudod közelíteni.

Összementek ám! Megszorította hát a Feketegubást. A meg kétélű kardon lógott a levegőbe, de hát forgatta a jány a szőnyeget a háta megett. A jány megnyomta a szőnyegnek a gombját, fejjebb ment, mint a Feketegubás. A fiú meg a keze fejit, püff, lecsapta a karddal együtt. Lejjebb szállt, levágta térdbül a lábát.

– Na, Feketegubás! Te vagy az a nagyon nagy vitéz?

– Ide hallgass! Hiába vagy te Vízi Gyula, hogy tíged a víz vetett fel a tengerparton, úgyse tudod a háromszázhatvanhat fejű sárkányt legyőzni!

– Mír, hogy nem tudom legyőzni?

– Mer tizenkét méteres millingfarka van. Egy egész várost elpusztít, ha akar. Most tizenkét órakor nyílik meg a Tüzestenger. Egy aranylépcső megyen lefele. Minden nap egy-egy embert eszik meg. Lenn az alvilágban nincs mán ember, mind megette!

– No, jól van – aszongya –, majd meglátom!

Eljött a tizenkét óra, megnyílott a Tüzestenger, níz lefele a nagy térsígbe.

Aszongya a jány:

– Lemegyek veled én is!

De olyan világosság vót, lenn van a Nap, a Hold, a kétes Hajnalcsillag. Háromszoros világosság vót, mint egy nappalba. Lássa lenn a tenger fenekin, hogy hegyek, völgyek, városnegyedek, egy alvilág vót lenn, egy Alsó-India.

Lássa, egy kastély előtt ott fekszik egy olyan hatalmas sárkány, hogy a fiú, amikor ránízett, aszongya:

– Ez borzalmas nagy!

Megyen oda, köszön neki:

– Ide figyelj, te sárkány! Te fenn jártál Felső-Indiába, és elhoztad a Napot, a Holdat meg a kétes Hajnalcsillagot.

– El hát, de nem adom vissza, csak ha velem megvívsz! De úgy gondolkozz: se fent, se lent olyan vitéz nincs, aki velem megvív!

– Nízd csak meg! – felemelte a farkát, tizenkét méteres milling vót!

– Nemhogy tígedet legyőzlek, hanem Alsó-Indiában az összes királyi várat lerombolom! Nem akartam pusztítani, úgy is el tudtam vóna hozni!

Le vót a Nap láncolva, a Hold le vót láncolva, a kétes Hajnalcsillag le vót láncolva.

– Nahát – aszongya –, akkor hogy gondolod?

– Ha meggyőzöl, akkor elengedheted, de vigyázz, mer a te kardod nem vágja ezt a láncot! (Hiába, el van átkozva a lánc!)

– Hát ezt a nőt meg mír hoztad ide? Testvíred vagy menyasszonyod?

– Nem, csak vele jöttem – aszongya.

– Adok nektek három napot, hogy íljetek. Mer tik mán innen úgyse mentek fel sohase! És én fogom eldönteni, hogy mi lesz!

Kitette űket egy fa alá egy tisztásra.

– Maradjatok itt, ha testvírek vagytok, vagy nem vagytok! Nagyon nagy fa vót, oszt a jány ott sírdogált:

– Mán mi innen fel nem megyünk! Itt mán az élet olyan, hogy minket elpusztít, és örökre sötítsíg marad a városokon.

Raktak nagy ágyat szénábul, ledűltek rá. Iccaka tizenkét órakor egy picike kis törpe, egy lámpással jön.

Nízi Gyula:

– Ó – aszongya –, látod?

– Látom – aszongya –, egy kicsike kis törpe, de nagy szakálla van!

– Hát, odamegyek, oszt megfogom!

Megkapta a fiú.

– Eressz el – aszongya –, ha nem eresztesz el, rosszul jársz!

– No, a kis semmi törpe! Ki vagy te? Elhajítlak a világ végire!

– Dehogy hajítol! – aszongya.

Odament, oszt elhúzta a kis törpe.

– Hát nem bántalak – aszongya.

– Igen, mer nem mersz bántani!

– Hm!

Aszongya a jánynak:

– Maradjál itt, rejtőzködjél el jól!

Megyen, megyen a kis törpe után. Hát mikor eléri a tisztást az erdő közepin, lássa, hogy ott van még tizenegy törpe. Hatalmas, hatalmas nagy tüzet raktak. Főztek egy kondérban.

Odamegy:

– Szerencsés jó estét, tik kis törpék!

– Isten hozott, Vízi Gyula! Lásd, milyen jó, hogy apánkat nem bántottad? Most meghagyjuk az életedet. Adunk neked is enni!

Aszongya:

– Mit főztök?

– Mit? Hát kását!

Tettek ki neki egy tányérba, jóízűn megette.

– Ide figyelj, Vízi Gyula! Hadd el ezt a helyet! Ennek a háromszázhatvanhat fejű sárkánynak itt van egy elrabolt királyjánya. Nízd csak, azon az ajtón kell lemenni. Megöl tíged!

– Hadd nízzem mán meg!

Megyen le, hát egy nagy-nagy vasajtó van. Nízi, nagy lakat van rajta, kulcs nincs. Megfogja a lakatot, meghúzza, kinyílik.

Bemegy egy szobába, gyémántfoggal, aranyhajjal egy bölcsőben egy szíp királyjány van.

– Jaj, hunnan jöttél, te más országbeli vitéz? Ide még a madár se léphet! Ez a háromszázhatvanhat fejű sárkány elhozott, elrabolt, de hát nem mehetek hozzá, mer sárkánybul van, és akkor sárkány gyerekem lenne!

– Nem tudsz róla, valami titkot? Hogy lehetne megölni, megsemmisíteni?

– Ma este tizenkét órakor az Aranyfolyóban fürdik, a bűrt leveti magáról, mer egy nagyon szíp királyfi. Rakj egy nagyon nagy tüzet, oszt bújjál el, oszt lökd rá a sárkánybűrt a tűzre. Mindjárt megmarad!

– Köszönöm! – aszongya.

Kimegyen, aztán aszongya a kis törpéknek:

– Nem törnétek nekem egy kis fát?

A nagy fenyőfákat tördelték keresztbe. Rakott nagy-nagy tüzet az Aranyfolyónál. Mikor mán nagyon-nagyon égett, ízzó parázs vót, ketté húzta. Látta, hogy lerepül az Aranyfolyóhoz a sárkány. Leveti magáról a sárkánybűrt, és egy szíp méltóságos királyfinak vált. Bement fürdeni.

Összecsomagolta a sárkánybűrt, rálökte a tűzre. Összegyúrta a tüzet.

– Jaj, add vissza a sárkánybűrömet, add vissza a ruhámat!

– Állj meg! – aszongya.

Elígette.

– No, itt van ez a jány, akit te eldugtál a szénakazalba, ű meg nálam van!

Akkor nízett szíjjel Vízi Gyula.

– Mit keres nálad?

– Mer megláttam, hogy kijött a szénakazalbul, oszt elvittem.

Ment a jányhoz. A jány szegíny le vót bilincselve. Megfogta Vízi Gyula a láncot, szétszaggatta.

– Na gyere! – aszongya. Hát vitte.

– No, oszt most remélem, viheted a Napot meg a Holdat, meg a kétes Hajnalcsillagot.

A jány beleborult a nyakába, oszt megcsókolta, sírt.

– Oszt most mit csinájjak veled? Tündérkirály jánya akarna hozzám jönni, én meg tíged akarnálak elvenni. Majd megoldjuk valahogy!

Odament a kétes Hajnalcsillaghoz, szíjjelcibálta. Kezdett derengeni, kezdett világosodni. Hajnal lett.

Az anyja ránízett Vízi Gyulára, elkezdett fílni:

– Jaj, gyermekem, Gyula! Ezt te csinálod?

Aszongya a felsíges király:

– Na, gyere, itt van a fele királyságom! Egyetek, igyatok!

– Nem megyünk, te felsíges király, mer te nem vagy jó szívű! A jó szívű embereket lehet szeretni. Akik tudnak szeretni. Aki nem tud szeretni, annak nincsen szíve!

Elmúlt a hajnal. Feljött a Hold. Ragyogott a Hold. Félig ért a Hold az ég közepire, elhalványosodott, felengedte a Napot. Akkor mán az égitestek elkezdtek forogni az égen.

– Na, gyere! – aszongya Vízi Gyula. Megfogta a jányt, vitte haza szőnyegen.

– No, kedves fiam, itt a fele királyságom, itt van a három jányombul, amelyiket szereted, itt a koronám!

– Nem azért bocsátok meg neked, mer koronát adsz, és fele királyságot, hanem ezír a jányodért, mer ő jószívű!

(Hát gondolkozott a fiú: mit mond a Tündérkirály jánya, ha én ezt elveszem? Hát meggondolom! Megmondom neki.)

Simogatta a kisjányt.

– Tíged azír szeretlek, mer jó szíved van. Neked nem az a királyi szíved van, mint apádnak, hanem jó és tiszta szíved van.

Elment haza az anyjáho:

– Anyám, mit csinájjak, mit tegyek?

– Hát, fiam, én szegíny, nem akarom, hogy királyi családba nősülj!

– A meg Tündérkirály.

– Hát űhozzá sincs közöd, fiam, mer a tenger ereje vetett fel tíged, azír lettél te Vízi Gyula.

– Na, megpróbálkozunk!

Lefeküdt a fiú a házuk elibe. Nyár vót, szíp hódvilágos iccaka. Megnyílik az ég, hát egy hatalmas hajó, aranyhajó úszik le az ég peremiről.

Kiszáll belűle a tündérkirályjány:

– Gyula, te úgy gondolod, hogy elveszed a király jányát?

– Valahogy így gondoltam, de ugye, nem haragszol?

– Átkozott legyél a fődön! Ne tudj meghalni, míg el nem hozod a világ túlsó részírül a Boldogság madarát!

(Mer senki nem vót, aki el tudja hozni a Boldogság madarát. Mer, ha az kinyitotta a száját, a király összes hadseregit megölte, aki ment!)

– Hogy átkoztál?

– Úgy, hogy ne legyél addig soha boldog, sose tudj addig megállni, szaladj, mint a szederinda, míg el nem hozod a világ túlsó részírül a Boldogság madarát!

Elment a jány.

Az anyja elkezdett ríni, szaladtak a királyho:

– Felsíges királyom, küldd ki a jányodat!

Jött a jány.

– Mi történt veled, Gyula?

– Megátkozott a Tündérkirályjány, hogy addig ne legyek boldog soha, míg el nem hozom a világ túlsó részírül a Boldogság madarát.

– Hát, azt sose tudod elhozni! Millió testőr őrzi. És ha a közelibe mísz, mán tíz lépésre, elsikítsa magát, oszt akkor az összes testőrök rád rohannak. Lehetetlen odajutni.

– Hát, megátkozott. Mit csinájjak? Elindulok.

– De, hogy indulok el annyira messzire? Ez a szőnyeg nem tud elmenni a világ túlsó részire!

Megyen, egy kovács vót a keresztapja. Megkeresztelte a Tündérkirályné, az apja csak meghívta a kovácsot.

Üti a vasat, a patkót az öreg kovács:

– Gyere, gyere fiam, Gyula! – megcsókolta. Oszt mír vagy olyan szomorú, kedves fiam, Gyula?

– Kedves Keresztapám, meg kedves Keresztanyám! Megátkozott a Tündérkirály jánya, hogy hozzam el a Boldogság madarát.

– Jaj, kedves gyermekem, olyan nincs! Nincs ember, aki elmenjen. Nincs vitéz, aki azt elhozza. Mer ha az elsikítsa magát, az össze királyi vitézek, sárkányok mind arra rohannak.

– De csak elindulok!

– No, nem bánom – aszongya –, egy öreg táltos lóval, lehet, hogy még félig se érsz, oszt akkor gyalog kell folytatnod. (Hogy ez meg vissza nem tud jönni!)

Elé hoznak egy háromlábú öreg táltos csikót. Olyan öreg vót, hogy alig tudott menni.

– Holnap indulok!

Elbúcsúzott a királyi jánytul, az anyjátul, visszament a kovácshoz:

– Na, kedves keresztapám, megyek!

Kijön az öreg tudós asszony:

– Hallod? Mondok neked valamit. Itt ez a gyűrű. Ezt, ha felhúzod, láthatatlanná tesz.

– Jaj, de jó ez, Istenem, de jó ez, Istenem! – aszongya.

– Láthatatlan leszel. Itt ez a gyűrű.

Aszongya a keresztapja:

– Itt van ez a fűsű. Ha bajod lesz, ezt a fűsűt lökd el! E meg egy síp. Ha bajod lesz, fújjál bele!

Tudós vót a kovács, a Világkovácsa vót ez. (Megkeresztelte a tengerparton a királyjány, ezek meg itthun keresztelték meg.)

Felül az öreg táltosra, de repül, repül, egy világot keresztülrepül, nagyon-nagyon nagy hosszon.

Leszálltak egy erdőnél:

– Ide figyelj, te táltos, legeljél! Én alszok.

Az erdő szélén ott vót két csontváz. Lócsontváz. Odatette egymásra, rátette a fejit.

Lássa, hogy szíp táltos csikó alvásában megjelenik.

– De szerencséd, hogy nem égettél el bennünket, vagy belénk nem rúgtál! Mindegy. Mísz. De ha kell, akkor mi ellátunk az öreg táltos hátára, és viszünk!

Felkelt a fiú, látta, hogy ott áll a két táltos.

Előhívta a táltost. Megyen mán, mingyár kiér a világ végire!

Lássa a nagy-nagy királyi kastélyt, egy nagy királyi palotát.

– Ó, Istenem, elég a tornyára felnízni, nem felmenni!

Leszálltak. Azt mondja az öreg táltos:

– Vigyázzál, nagyon sok kutyája van.

Fújt egyet a táltos csikó, mindjárt lett vagy húsz nyúl.

– Ezt tedd egy zsákba, oszt ezt ereszd el, a kutyák mind elszaladnak ezek után! Ha felmísz, a gyűrűt húzd az ujjadra!

Meg is tette. Előszedte a zsákot, bele a nyulakat, a gyűrűt felrakta. Megyen befele. Elengedte a nyulakat. A kutyák mind elszaladtak a testőröktül. Utánaszaladtak a testőrök.

Bement. Látta, hogy aranykalickában ott van a Boldogság madara. Olyan szípen énekelt, hogy aki hallotta, megfiatalodott a lelke. Öröm szökött a szívibe, és boldogság fogta el, ha elénekelte magát a Boldogság madara.

A fiú elővette a sípot, belefútt, szólt vissza az öreg kovács:

– Oszt adtam a fűsűt, eriggy, és fűsűld meg vele, és elalszik!

Nem bántotta a Boldogság madara a fiút, mer az fűsűlgette. Elaludt a Boldogság madara a kalickába. Megfogta, kihozta, felült az öreg táltos hátára, jön, jön, jön, jön, repül vele!

Megtudja hát a király meg a testőrök.

– Utána, azonnal! Gyerünk, elfogni!

Viszi a Boldogság madarát, aszongya a Boldogság madara:

– Ide hallgass, Vízi Gyula! Nem fogsz velem messzire érni, mer kidöglik alólad az az öreg táltos. Jól mondta a kovács, hogy lehet, hogy elvisz, de visszahozni nem tud. (Majd a két fiatal táltos csikó, ami ott vót az erdő szélén!) Hajtsa ám, megyen, megyen, de nehezen megyen.

Mennek hát utána, tüzes dorongokkal, lándzsákkal, szigonyokkal, tüzes labdákat hajingálnak utána.

– Kedves gazdám, nemsokára kilehelem a lelkemet!

Az öreg táltos odaírt az erdő sarkához. De jó nagy vót a távolság. (Az öreg táltos jobban tudott, mint űk, alattuk nem vót táltos csikó, négylábú közönsíges vót, sose tudták vóna utolérni.)

Leszállt, elvágta magát az öreg táltos, megdöglött.

Előugrott hát az erdőbül a két fiatal táltos.

– Ne fílj, itt vagyunk!

Jönnek hát utána, jönnek hát, megszólal az öreg kovács:

– Azt a gyűrűt, amit adtam, lökd a hátad mögül a lórul! Háta megett lett olyan gidres-gödrös, átkos hely, mire keresztülírtek, mán majdnem hazaírtek ezek.

– Kedves Keresztapám! Mán nagyon közel hajingálják a tüzes labdát!

– Ó, fiam, ne ijedjél meg, ne fíljél semmitül! Vedd elő a sípot, fújjál bele.

Belefújt, estek hanyatt-homlok a katonák. Mind elesett!

– Fiam, míg én felkelek, te tovább élsz. De most vigyázz, fiam!

Mán beérték, mán avvótt, hogy szigonnyal lehúzzák a táltosról.

– Fiam, azt a sípot, amibe belefújtál, lökd le!

Lelökte. Lett olyan áram, olyan víztenger! Se ki, se tova, nem tudtak menni. Leszállt.

– Hát a szegíny öreg táltost sajnálom – aszongya –, nízd meg, itt van egy kis csikója neki. Jaj, de sajnálom! – aszongya.

Hazament az anyjához, jött a Tündérkirályjány. Jött a fiatal kis királynő is.

– Azt mondtad, hozzam el a Boldogság madarát. Az átok letelt rólam, és nem foglak elvenni.

A királyjány ránízett:

– Azt gondolod, hogy én királyjány vagyok?

– Hát a király jánya vagy, nem?

– Én kis nevelt jány vagyok, engem úgy leltek egy kukoricatáblában. Én olyan szegíny vagyok, mint te. Megcsókolta a jány.

– Na, itt van a Boldogság madara!

– Megállj, Vízi Gyula, megállj! – mondta a Tündérkirály jánya–, úgy megfiatalodva, megszípülve – vigyázz magadra, mer tudod, hogy kígyó farka vágását nem felejti! Megfogta a Boldogság madarát, elvitte.

– Anyám – aszongya –, ez a kis királyjány a királynak a harmadik jánya! Nem jánya, csak két jánya van, szegíny jány vót, úgy találták meg!

– Hát, fiam – aszongya –, vigyázz, vigyázz, vigyázz, nagyon vigyázz, mer, ha a Tündérkirály jánya bosszút akar állni, az úgyis bosszút áll! Úgyis bosszút áll!

– Nem baj!

Elment a királyhoz:

– Hát, megbocsátom a bűneidet. Amid van, oszd szét a szegínyek közt, és legyél boldog!

No jó, megkírte a jánynak a kezít.

– Nyolc nap múlva (egy nap egy évet jelentett), nyolc év múlva felesígül veszlek.

Nahát, lefeküdt a fiú.

Ű az anyjánál aludt. (A kis nevelt jánya nem vót a jánya a királynak, úgy leltík a határba, oszt a királynak odaadták, a királyné meg felnevelte.) De hát aludt a királyjány is, vagyis a nevelt királyjány. Alvásában megjelent neki a Tündérkirályjány egy kígyó képibe.

– Hahahaha! – hányta a szeme között a tüzet –, ne próbálj megesküdni, mer mikor a templomba érsz, olyan szakadékot csinálok,

hogy belestek mind a ketten. Ha pedig fátyolt teszel a fejedre, megégetem!

Felkelt a jány, sírt. Beszaladt a királyné meg a két mostohatestvíre:

– Mír sírsz? Itt van, a napokban férjhe mísz!

– Azt álmodtam, hogy a Tündérkirályjány megöl, és lánggá válik a fátyol a fejemen.

Mentek rögtön Vízi Gyulához, jelentették neki. Szaladt a nagymamájához:

– Nagyanyám, hallod, mit álmodott a kisjány?

– Jól álmodta, fiam, nagyon jól álmodta! De ezt meg lehet fordítani, fiam!

– Hogy, nagyanyám?

– Ne azon az ajtón menjetek be a templomba, amelyik a rendes bejárata, és ne azon gyertek ki, amelyik a rendes bejárata. Ű csak ott tud uralkodni! És, Vizi Gyula, a slájerját meg – aszongya – locsold be a kisjánynak!

Nahát, meg is tették!

Jött a kisjány. Sohase vót még boldog, oszt megcsókolta.

– Most boldog vagyok!

Vezette be egy ajtón, ott vót az öregasszony, ment az anyja, apja.

Ráhúzták a zenészek, három cigány, mind mezítláb vót, muzsikáltak.

Megesküdtek szípen, nagy boldogan. Hát, mikor jött ki a fiú az oldalajtón, látta, hogy a templom főbejáratánál nagy tűz csapott fel. Ott vót a Tündérkirályné, nem tudott ám semmit csinálni!

Akkor a slájerhez hozzá akart nyúlni, nem tudott. Nem tudta megégetni.

Hazamentek.

– Hát, gyermekem, én most mán meghalok – aszongya az öregasszony –, tik éljetek boldogan, de arra kírlek, kedves unokám, Vízi Gyula, ha lesz egy fiatok, azt hét évig ne vigyétek ki a házbul. Mer ha hét évig kiviszitek a házbul, akkor, fiam, elrepül!

– Hát mi ez – aszongya –, drága öreganyám?

– Táltos lesz!

Tehát éltek boldogan, mint két gerlice. Az anyja örült a kis menyinek.

– Te akkor nem királyjány vagy?

– Dehogy – aszongya –, úgy találtak, mer ellökött az anyám.

Eljött az idő, kilenc hónapra, meglett egy fiúgyermekük. Nap vót a mellyin, hold vót a homlokán, kétes hajnalcsillag repült a hóna alól, aranykereszt vót a köldökin.

– Jaj, de szíp kisfiú! Nízzed csak, kisjányom, ennek foga van! (Nem szabad a gyereknek fogának lenni.) Táltos!

– Mit csinájjak?

– Hát, ha azt akarod, hogy ne legyen táltos a fiad, akkor törd ki a fogát.

Akkor kitörte a fogát, hét évig nem engedte ki, lett belülle gyönyörű szíp vitéz király.

Itt aztán ők boldogan éltek, a fiú nőtt, nevelkedett.

Máig is éltek, míg meg nem haltak.

2002. június 19.

Vaskalapos János

Vót, hun nem, a hetedhét ország ellen, az Óperenciás tengereken is túl, egy szegíny asszony. Hát ez a szegíny asszony egy nagy királyi város határában lakott, egy faluban. A király nem törődött a szegínyekkel: íljenek, ahogy akarnak! Szegíny asszonynak meghalt korán az ura, maradt neki négy gyereke: egy fiú meg három jány.

Telt-múlt az idő, az óra, a perc, a minuta, a fiú felnőtt, mán jó nagyocska fiú lett. Vót egy kecskéje, meg három disznójuk, azt legeltette.

Fiam – aszongya az asszony –, ebbül a kis kertbül, pár jószágbul nem tudlak, fiam, eltartani benneteket. Eriggy el, és vállaljál munkát a kovácsnál!

Vót nekik egy nagyapjuk, tudós vót. Jól van, a fiú olyan ütődött kis fiú vót, féldilis. Elment a kovácsho:

– Jó napot, kovácsmester uram!

– Isten hozott tíged is, kisfiam! Ugyan mit akarsz te? Még a kalapácsot sem tudod felbírni!

– Nem olyan biztos az, kovácsmester úr!

Nagyot nevetett a kovács.

– Na, lapítsuk meg ezt a vasat!

Elővette a fiú a kalapácsot, úgy rávágott, hogy olyan lett, mint a cigarettapapír.

A kovácsnak elállt a lélegzete.

– Te jóságos Isten! – aszongya.

– Hogy lehet az, hogy tebenned ilyen erő van?

– Én szegíny kenyíren nőttem fel, kovácsmester úr.

– Meg sem kérdeztem a nevedet, fiam!

– Az én nevem – aszongya – János.

– János vagy?

És akkor János ott maradt, keresett pízt az anyjának. De bizony az idő eljárt. János mán nagy gyerek lett. A faluban olyan kis ütődöttnek vélték. Hát úgy gondolta a fiú, hogy kitanulja a kovácsmesterséget, oszt boldog lesz.

– Nem tanulsz te semmit, fiam – aszonta az anyja.

– El fogsz menni világot látni, és ember leszel! Tanulj más szakmát, mer a kovácsmesterség nagyon nehéz.

– Nem bánom én, kedves ídesanyám, elmegyek, de még hadd maradjak, ídesanyám, legalább egy évig.

– Há, maradjál!

János meglátott ilyen fényes bádogot a kovácsmesternél, amit gyógypatkók alá szoktak tenni, mikor a lúnak feltöri a kavics a lábát.

– Mester úr, azt szeretném, ha ebbül a fényes vasbul csinálna nekem egy sarkantyút!

– Ó, kedves fiam – aszongya –, hát azt tudod, hogy ez micsoda, fiam?

– Egy bádog, de rozsdamentes.

Csak addig sírt, csak addig könyörgött, hogy nevetett a kovács, és csinált neki egy sapkát. Kibélelte bársonnyal, hogy meleg legyen a fejibe. Feltette János, ment haza nagy boldogan. Hát, az anyja ránízett:

– Milyen kalapod van neked, fiam?

– Nem látod, anyám – aszongya –, milyen gyönyörű szíp fínyes?

– Hát, eriggy el, fiam, vitézséget próbálni, szíp jányt nyerni! Hozzál mán valamit, mer mán lassan olyan szegínyek vagyunk, hogy ebbül az egy kis fizetésbül nem tudunk megélni. Ha meg eladjuk, ami kis jószágunk van, akkor meg mi maradunk éhen!

Hát, gondolkodott a fiú.

Vót neki egy nagyapja, egy tudós, háromszázhatvanhat éves vót, aszongya:

– Itt van ez a gyűrű! Eriggy el, fiam, de az első városban ne állj meg! Ha mísz, csak a második városban álljál meg.

Lehúzta az ujjáról a varázsgyűrűt. A fiú felhúzta a gyűrűt az ujjára. Semmi erő, semmi boszorkányság, semmi vitézség nem fogott a fiún.

– Hogy mondod, kedves nagyapám?

Aszongya:

– A gyűrűt le ne add a kezedről! Ez egy varázsgyűrű, semmi erő nem tud meggyőzni, se sárkány, se vitéz, se király!

– Megcsókolta a három rongyos kis húgát, az anyját, megcsókolta a nagyapját.

– Vigyázz magadra, fiam! A gyűrűt le ne vedd a kezedről! Az első városban mikor mísz, ne állj meg!

Hát, megcsókolta a varázsgyűrűt, akkor elment. Megyen egy városon keresztül, jönnek ám előbb az óriások, fogta meg, oszt hajította el űket, mint egy almát. Jött a sárkány, megkapta annak is a farkát, elhajította. A városban mindenki szíjjelszaladt, mer ha egy sárkányt elhajít, meg egy óriást, akkor mindent képes teljesen szíjjeltépni!

Keresztülment a városon. Ment ám erdőkön, mezőkön, ligeteken, királyi városon, királyi brukkón, még azon is túlment.

Az országban tiszta fekete gyász vót, tiszta fekete gyászban vót az ország.

– Te jóságos ég, hát azt mondta nagyapám, hogy álljak meg!

Bemegy mán a negyvennyolc emeletes királyi palotába. A király fent vót az ablakban, kijön. Látja, hogy olyan furcsa fényes van a fejin szegínynek. Vaskalapos Jánosnak nevezték el. Mán mikor a fejire vette azt a bádogot, a nevét úgy mondták, hogy:

– Na, te, Vaskalapos János! (E vót a Vaskalapos János.)

Majd mennek elébe előbb az óriások. Még a testőrt is elhajította. Aszongya a király:

– Ez kellett csak nekünk, kedves felesígem, most tanáltunk az igazi emberünkre!

Az első testőrét a királynak, aki ment elébe, megfogta, úgy elhajította, hogy legalább negyven méterre buksengelt!

– Vigyázz – aszongya a királyné az urának –, mit csinálsz, mer ha megharagítod, az összes királyi palotát szétzúzza, mindent összetör és szítszór!

Hát bemegyen.

– Szerencsés jónapot, kedves felsíges király atyám!

– Isten hozott tíged is, kedves fiam! Látom, hogy vitéz vagy, nagy erejed van. Ilyenre vártam én.

– Mír várt maga énrám, király atyám?

– Mer a jányomat viszik! Minden nap egy esztendő. Ebben az évben a jányomat viszik a sárkánynak, és megeszi.

– Abbul nem lesz semmi, király atyám! Hol van a sárkány?

– Itt van körülbelül négy fertályra. (Mer akkor úgy beszéltek, hogy egy kilométer egy fertály.)

– Ott van, egy hegy alatt, ott van az én fám, királyfa. Egy aranyajtó van benne. De, hogy az ajtót ki tette oda be, fiam, azt nem tudom.

– Há, mindegy – aszongya. Oszt, mit ád, ha a sárkányt megfogom, oszt megölöm, oszt nem viszi el a jányt?

– Három kívánságod teljesítem!

– Na – aszongya –, fektesse le papírra!

Lefektette papírra.

– No – aszongya –, van kocsija?

– Van.

– Hát szamara?

– Az is.

– Rakjon bele a kocsiba vagy hat-hét kenyeret, meg sonkát, szalonnát, meg tegyen bele dróttekercseket, baltát, fűrészt, szeget, mer én építek oda egy kunyhót.

(Gondolta a király, majd adnak ott neked kunyhót, csak odamenj!)

– Hogy níz ki a sárkány?

– Egy gyémántkorona van a fejin.

Hát a fiú elindult.

– De vigyázz, fiam, mer mikor oda akarsz érni a hegyre, a lángot úgy hányja rád, hogy megégeti a folyót, fát, vizet.

– Hát, hadd jöjjön! (Nem fogta űt a sárkány ereje se.)

– Na, most mán látom, itt van az a nagy fa, ott van az a nagy rézajtó.

(Azt hitte szegíny, hogy rézajtó. Nem ismerte meg az aranyat.)

Ott vót a sárkány a hegy alatt.

Bevezette a kis szamarat az ennivalóval az erdőbe. Megyen oszt felfele, jön a sárkány, bugyog ám alá, éget eget, fődet, de űt nem tudta fogni.

– Ne köpködj! – aszonta neki, a sárkánynak.

Leszakított egy hegycsúcsot, úgy odavágta, hogy porrá ment, a sárkány meg visszacurikkolt.

– Mondom neked, hogy ne köpködjíl!

A sárkány visszahúzódott. Nízte a sárkány, mi van ennek a fejin. Fényes bádog vót, a fejin, sapka, amit csinált neki a kovácsmester.

Majd odamegy, a kis jószágho, az ennivalóír, van ott egy fa, de akkora, hogy kilencven ember nem tudná átfogni. Gyönyörű nagy aranyajtó van benne.

Hát, eszik szípen, iszik, vót ott egy folyó. Kikötötte a kis szamarat, a jószágot meg odaengedte a fa alá. Legeltek, aztán lepihentek a hűvösbe.

Elkezdett csinálni egy kunyhót. Olyan hatalmas kunyhót csinált, hogy még szobának is megfelelt vóna. Ajtót, mindent rá. A sárkány fent ült a hegytetőn, nízte messzirül, de mán nem merte a lángot szórni. Fílt, mer aszonta a sárkánynak:

– Ha még egyszer mersz lángot köpködni, átmegyek – aszongya –, oszt szíjjelverlek!

Letorkolt a sárkány.

Bement János este a kunyhóba aludni. Vele vót a birkanyáj, amit a király adott. Vót birka, vitt ki bográcsot is.

Hát, felkelt reggel, egy birkát levágott, a forgatóra ráhúzta, szípen megsütötte, piros rózsára a birkát. Leterített egy kis ruhadarabot, rárakta, felszeletelte a kenyeret is. Mikor enni akar, odarepül két fehír holló, két aranykoronával a fejin.

– Juj, de szíp kis madarak vagytok!

Abba a pillanatba elébe repkedtek.

– Egyetek! – aszongya.

– Milyen jó vagy te – aszongya –, kedves bátyám, Jani bátyám!

Hát adott a két kis fehír hollónak. Aranykorona vót a fejüken. Adott nekik kenyeret is, meg mindent, tőtött nekik vizet:

– Gyertek el hónap, mer egy nagy bográcsot csinálok, birkagulyást főzök!

– Eljövünk, Jani bátyám.

Másnap csinált egy nagy bográcsgulyást, jó tartotta a két kis hollót.

Tizenkét órakor kivágódik az aranyajtó a fa oldalába. Egy ősz remete jelent meg.

– Ide figyelj, Vaskalapos János! (Úgy nevezték el, mer hogy a kovács megcsinálta azt a sapkát.)

– Ide figyelj, Vaskalapos János! Gyere le, hónap este tizenkét órakor, ezen az ajtón. Mer az alvilág királynője meghív tíged egy ebédre. Ebédre gyere!

Ment, tizenkét órakor megnyílt az ajtó, aranygrádicson ment lefele, lefele.

Mikor leér, lássa egy aranytrónon ott ült egy királynő, aranykoronával.

– Szerencsés jó napot, felsíges királynőm! Én azír jöttem el, mer akit meghívsz, az csak boldog lehet.

– Ülj le, fiam, János!

János levette a vaskalapot. Megsimogatta a kis szálkás haját. Lehet, meg se vót mosva.

– Minek köszönhetem ezt a nagy megtiszteltetést, hogy meghívott ebédre?

– A jó szívednek! Jó szíved van, megkínáltad a két gyermekemet.

– Kedves felsíges királynőm, énnálam semmi gyerekik nem jártak. Igaz, hogy emlékszek, járt nálam két kis holló az aranykoronával.

Meghúzták a függönyt, hát ott ült egy királyjány, meg egy szíp királyfi.

– Jani bátyám, mink vótunk magánál!

– Most király vagy, meg királyfi, akkor meg holló vótál?

– Így járunk, át tudunk változni.

Hát oszt megkínálták ám finom kakastejcipóval, evett, ivott.

– Köszönöm, felsíges királynő. Kedves kis király, kisprinc. (A jánynak mondta, hogy kisprinc.)

– Jöhetel még ebédelni!

– Majd meglátom!

– No, ide figyelj, János – mondja a királyné –, itt, tudod, nálunk, a mesébe egy nap egy esztendő mindig. Idejöttél, a hetedik évbe, és most telik le az átok arrúl a Gyémánthercegnőről, aki sárkányruhába vót. Akit gyémántkoronával látol.

– Hogy? – aszongya.
– Lelöki a sárkányruhát magáról. Te meg kapd el, lökd a tűzbe.
– Milyen tűzbe?
– Csináljál ott egy tüzet – aszongya – a túlsó oldalon.
Megfogadta.
– Várjál, Jani bátyám!
– A jány kivett egy kis tollat, szárnytollat:
– Tedd el, Jani bátyám! Ha bajod lesz, segítségedre megyek.
A fiú belenyúlt a zsebibe, kivett egy sípot:
– Ebbe meg belefújsz, ha híni akarsz bennünket. Itt van egy gyűrű, ez is jó lesz neked!
Megköszönte szípen, felment.
Most este telik le a hét év. Ha jön az elátkozott Gyémánthercegnő fürödni, fel tudja venni a sárkánybűrt!

Nagyot csengett a hegy alatt az óra. Keresztülbuksengelt a sárkány a fejin, egy gyönyörű szíp királykisasszony lett belűle. Gyémántfoggal, gyémánthajjal, gyémántkoronával. Ruha nem vót rajta.
Hát, nízte, de szíp! Lement fürdeni, mikor legjobban fürdött, Vaskalapos János odament, megkapta a sárkánybűrt. Vitte, szaladt vele, belehajította a tűzbe! Szaladt a jány is utána, nem bírta elfogni. A felhők szakadoztak, a fák repedtek. Egy örök átok vót. Elégett. A jány ott állt előtte. A hajával takaródzott. Aszongya:
– Mondd meg, hogy kinek a fia vagy te? Melyik királynak?
– Én – aszongya – Vaskalapos János vagyok. Tudod?
– Most mán tudom.
– Aszonták nekem, hogy a hegynek lakója is van.
– Igen. Akiket idehoztak hozzám, hogy egyem meg. Nem ettem meg, hanem eltettem a hegy alá! Azt akartam, hogy jöjjön, és váltson fel valaki.

Gondolkodott a fiú.
– Hát, nem öllek meg!

Bement a hegy alá, az összes jányokat vitte vissza, ahova jött, a Ződági királyhoz. (A Ződági király vót, ahova betoppant, mikor eljött ide.)

Megyen a királyfutár, szalad a királyho.

– Mi újság, futár?

– Grácia szegíny fejemnek, mer igazat mondok!

– Hogy?

– Jön Vaskalapos János! Az összes jányokat hozza, amit gondoltál, hogy elrabolt a sárkány. A hegy alatt vót, annál a királyjánynál, a Gyémánthercegnőnél. Jön Vaskalapos János, hozza a rengeteg királyjányt, meg a Gyémánthercegnőt is hozza!

– Mindegy – aszongya a király –, az én jányom maradt!

Hát, bementek. Vitte befele a Ződági királynak a jányokat. Mikor bejött, köszönt a királynak, a jánynak is odaköszönt:

– Kedves, felsíges királykisasszony! Tessék levetni a fekete gyászruhát, mer maga sose lesz a sárkány martaléka. Nem fogja a sárkány elvinni!

Nevetett a jány.

Teltek az idők, múltak az esztendők, az órák, a percek, a minuták. Lassacskán odament Vaskalapos János a királyhoz:

– Kedves felsíges király atyám! Tudod, hogy mit ígértél!

– Tudom, kedves fiam!

– Ígértél nekem egy malmot, és ígértél nekem egy kardot!

– Itt van a malom! De, kedves fiam, a kard nem olyan, rozsdás kard az!

– Nem érdekes, nekem az kell!

– Ha te nem adod – aszongya a királynő –, mi odaadjuk.

– Hát odament, levette a kardot a szekrény tetejiről.

Aszongya a királynak János:

– Állj fel abbul a székbül, amelyen ülsz! Azt a bugyellárist, amin ülsz, add ide!

– Odaadta azt is a király:

– Amennyit költől belűle, annyi lesz benne mindig.

János bement a kamarába, felvette a kardot.

– Én tovább most mán nem vagyok veletek. Menjetek, amerre valók vagytok, boldogan!

Megcsókolta űket. Elindult hát. Megyen, de amelyik országon ű keresztülment, ismerték mán, menekültek előle.

Hát megyen, megyen, hazaér, este vót.

Pislákoló mécses világított az anyjának a kis kunyhójába. Vót neki két húga.

– Arany gyermekem, hazajöttél?

Megcsókolta.

– Milyen régóta vártalak! Azt hittem, hogy valahol a sárkány vagy az óriások ártottak neked!

– Nem fílek én, anyám!

– Mit hoztál? Odavagy hét évet. Tán nem ezír a kis malomért, meg ezír a kis kardír?

– Hogy milyen malom ez, anyám?

Rátette az asztalra, oszt megcsavarta. Elkezdett gyönyörűen zenélni a malom. Az enni- innivalók meg rakódtak az asztalra. Jaj, az anyja milyen boldog vót!

– Hoztam még egy píztárcát is. Amennyit költől, mindig annyi van benne. Vágytam ide, de beteg vótam. Anyám, te mondtad, hogy vót egy asszony, úgy hítták, hogy Szegíny Mari, és hogy a jányát elrabolta a Százszemű sárkány. Azt is mondtad, hogy a Szegíny Marinak sose vót jánya. Kírte a tündéreket, hogy adnának neki egy jányt, oszt egy tálcán égi mannát küldtek neki. Megette, abbul lett az a szíp jány.

Aszongya az anyja:

– Igazad van, fiam.

– Elmegyek én – aszongya. Százszemű sárkány őrzi. Főd alatti pincébe, börtönbe van. Akárhol őrzi, én megtalálom, és kiszabadítom!

– Eriggy el keresztapádhoz! (Az a kard, amit hozott a királytul, az a keresztapjáé vót.)

– Elindult hát, odaért a Pokolhoz. Szaladgáltak az ördögök elibe. Megfogta, azt hajigálta vissza, mint az almát. Kinízett a Pokol tornácáról a Plútó.

– Jön a keresztfiam!

Bemegyen:

– Szerencsés jónapot, kedves keresztapám!

– Ó, kedves fiam, Vaskalapos János, de régen láttalak! Mi járatba vagy? Erre még a madár se jár.

– Eljöttem, mer el akarok menni Szegíny Mari jányáért, és nem tudok!

– Ó, fiam, ezért ne búsulj!

Benyúlt a falba, kivett egy szőnyeget.

– Ez oda visz, ahova akarod.

Megköszönte, elment haza.

Aszongya az anyja:

– Vigyázz magadra, kedves gyermekem! Mer amióta a világ fennáll, a Százszemű sárkányt le nem győzte senki.

– Mindegy, anyám!

Megcsókolta a két húgát, az anyját.

Kiment, szétterítette a szőnyeget, ráült. Repült egyenest a világ vége alá, mer ott lakott a Százszemű sárkány. Mikor kiért, jön a Kengyelfutó, aszongya:

– Jön Vaskalapos János – aszongya – Szegíny Marinak a jányáér! (Világszíp tündér vót!)

Leszállt a szőnyegről, ment befele.

– Szerencsés jó napot, te Százszemű sárkány!

– Isten hozott! De mán a kutyám régen evett embert!

– Elhiszem, de én a te húsodat is megeszem, meg a kutyádét is!

Behúzta a sárkány a nyakát, aszongya:

– Mír jöttél?

– Szegíny Mari jányáér!

Olyan szíp vót, hogy a főd alatti börtön ragyogott tülle. Egy aranybölcsőbe ringatódzott.

– Nem mutatod meg?

– Nem, ha megteszed a próbákat, megmutatom.

– Próbát? Milyen próbát?

– Van itt három próba. Ha a három próbán megfelelsz, akkor elviheted, ha nem, akkor karóba kerül a fejed, mint kilencvenkilenc vitéznek.

Eljött a reggel.
– Na, gyere ki!

Kivezették egy nagy pusztába. Amennyire belátta, nem vót ott semmi, csak gallyak, hajtások meg gidrek-gödrök.

– Ezt három nap alatt fel kell szántanod! Be kell vetned búzával, be kell a búzát csépelni. Három nap múlva piros cipót hozzál nekem!
– Ó, de kis kírised van!
Ledűtötte a fejét egy fához. Mikor eljött az este, kivette a kis fehír tollat. Megjelent neki a fehír kismadár.
– Mit akarsz, kedves Jani bátyám!
– Hallod, mit mondott?
– Ne törődj vele! Fújd meg a sípot!

– Megfútta a sípját, leszállott elébe a holló kiskirályfi:
– Kedves Jani bácsi! Olyan régóta vártam, hogy lássalak!
– Hát – aszongya – tudod, mit mondott? Hogy szántsam fel, vessem be, oszt adjak kenyeret!
– Ne búsulj, feküdj le, oszt aludjál!
Belefújt hát a hollókirályfi a sípba, oszt ezer holló repült elő. Mindjárt felszántották, bevetették, learatták, megsütötték a szíp cipót, kettőt is.
– Itt van ni, Jani bátyám!

Megsimogatta űket. Ment be, ránízett a Százszemű sárkány, aszongya:
– Nem hiszem, hogy megbírok veled.
– Itt a finom cipó, egyél! – aszongya.

Ű is evett, aszongya:
– Az első próbánál megmutatod, oszt én nem fílek a birodalmadtul se!

Gondolta a Százszemű sárkány:
– Ha nem mutatom meg, összezúz mindent!
Mennek le a főd alá egy nagy barlangho. De mán az ajtón ragyogott ki a szípsíge a jánynak.

– Vigyázz, Vaskalapos János! Ha nem takarod el a szemedet, megvakulsz!

Akkor bement, gyémánthajjal, gyémántfoggal, egy gyönyörű szíp jány ringott a bölcsőbe. Mondta:

– De szíp vagy te!

– Itt lehetsz vele – aszongya - három óra hosszáig!

Felébredt a jány. János megfogta, megölelte fél kezivel. (Szegíny Jánosnak olyan kopott kis haja vót.) Mit tegyen azzal a szíp nővel? Megcsókolgatta.

Aszongya a jány:

– Vigyázz a második próbára! De vigyázz – aszongya – a harmadikra is, mer a harmadik próbánál megöl!

– Nem fílek én, szívem szíp szerelme!

– Mikor kiment, bezárták az ajtót.

Eljött a második próba.

– No, mi a második?

– Van három szilaj csikó. Őrizd meg! Este hozd haza űket!

Hát, táltosok vótak. Egynek felült a hátára, oszt elhajtotta. Nagy erdősíg vót. Elengedte űket az erdőbe. Estefele járt az idő. Nem látta a csikókat, eltűntek. Elővette a sípot, fújt. Mindjárt vagy száz komondorkutya jött, kihajtotta a csikókat az erdőbül.

– Itt van a három csikó!

Bement a jányho. Nahát, ott vót vele egész hajnalig. Mán akkor bent vót reggelig.

Aszongya a jány:

– A harmadikra meg kell, hogy szökjünk. Csinálnak ezek egy nagy mulatást. Megszökünk!

De hát, lefeküdt szegíny aludni. Reggel felkelt, megyen befele a Százszemű sárkányhoz:

– Na, mondjad, mi a harmadik feladatom!

Vót neki három sárkányjánya. Csapott egyet a varázspálcával, három csikó lett belűle.

– Kiviszed ezt a három csikót, és vigyázol rájuk estig, legelteted.

Kiment, kivitte a három lovat. Mindjárt elaludt János. Mind a három eltűnt, János meg csak alszik, alszik. Mikor felébredt, szólítja a csikókat, egy sincs!

– Te jóságos Isten! – aszongya.

Előhúzta a kis fehír tollat, amit adott neki a hollójány, akinek gyémántkorona vót a fejin.

– Mit parancsolsz, Jani bátyám?

– Nízd – aszongya –, ez a Százszemű sárkány úgy kitolt velem, hogy a lovakat eltüntette.

– Ne fílj! – csapott a kisjány a kezire.

Száz hatalmas ordas farkas jött elő. Kihajtották a csikókat.

– Na, kösd meg, János, osztán menjél!

Megint megnyerte a próbát! Törte a fejit a Százfejű sárkány, hogy kéne megölni?

Csinálok – aszongya – egy finom ételt, teszek bele mírget, oszt megmírgezem!

Csakhogy erről is tudott ám a Szegíny Mari jánya!

János gondolkozott, elment, oszt előadta:

– Máma még maradok, de úgy gondolkozz, hogy másnap mán viszem is a jányt!

Aszongya a sárkány:

– Hídd fel – aszongya – Szegíny Marinak a jányát.

Ahogy jött Szegíny Mari jánya, úgy égett két oldalon az út utána, olyan szíp vót, ragyogott!

Hozzák a drága borokat, birkát vágtak a mulatságra. Nahát, behozták az álomport is, hogy mind a kettőjüket leálomporozzák. A jány tudós vót, a Szegíny Marinak a jánya. Csapott egyet a kezivel, megfogta az álomport, oszt odatette neki, a sárkánynak. A tiszta bort meg elvette. Megissza a Százszemű sárkány. Ott menten elaludt, horkolt. Leestek mind, az asztalra borultak, mind aludtak.

Na gyere, szívem szíp szerelme! Nekünk most indulnunk kell! (Lehetett mán három óra, a hajnal jön mindjárt!) Addig induljunk, amíg

fel nem kelnek, mer, ahogy felkelnek, akkor te ebbe az életbe sose mísz el!

Aszongya:

– Mit csinájjak?

– Hát itt a szőnyeg, szálljunk!

– Ide figyelj, menjünk el, míg alusznak!

Hajnalodott. Felkeltek, odamentek, megfogták egymás kezit. Aszongya Szegíny Marinak a jánya:

– Te ágy, ha felkelsz, reggel lesz. Beszólnak hozzád, mondjad, hogy alszok!

– Te mosdó, ha beszólnak másodszorra, mondjad azt, hogy mosdok és fésülködök!

– Jól van.

Kimentek, felültek a repülő szőnyegre, meglógtak, mentek. Nem tudta a sárkány a fiút betenni a kaszatömlöcbe.

Felkel hát nyolc-kilenc óra körül a Százszemű sárkány, megrúgja a felesígit:

– Kelj fel, Záli!

Fel is kelt:

– Mit csinájjak?

– Költsd föl a jányaidat is!

Veszi elő rögtön a korbácsot, üti űket. Menjetek, abba a pillanatba költsétek! Fenn van mán a Vaskalapos János?

Megyen a jány, beszól:

– Kelj fel, ki az ágybul!

Aszongya az ágy:

– Öltözök!

Visszament, aszongya:

– Öltözik.

Eltelt mán két óra.

– Eriggy mán, nízd meg, hogy mi van?

Megveri még jobban a jány az ajtót:

– Gyertek mán, keljetek fel mán, hí anyám!

A mosdó meg a fésű szólt:
– Mosdok meg fésülködök!

Eltelt megint egy nagy idő. Nagy idő, de nagy idő!

– Szóljál mán nekik, mán bemegyek – aszongya –, űtet is megsemmisítem, meg tíged is, drágám!

Beszól. Kiszólt az asztal:
– Reggelizek!
– Ejnye, mán midjárt dél van, hát tizenkét órára mán meg szokott minden történni!

Aszongya a Százszemű sárkány a felesíginek:
– Mit csinájjak?
– Mit csináljál? Száz szemed van, elől-hátul! Szárnyad van, repülsz, eriggy utánuk, hozd vissza űket!
Repül ám, megyen ám a Százszemű sárkány. Visszaníz a jány.
– Ide figyelj – aszongya –, jön a Százszemű sárkány utánunk! Mit csináljunk?
Aszongya a fiú:
– Karddal megvédlek, gyere, szálljunk le! (Repülő szőnyeget adott nekik Plutó.)
Leszálltak. Aszongya Szegíny Mari jánya:
– Feküdj le a fűbe!
Lefeküdt. Rácsapott a varázspálcával, egy tábla búza lett belűle. Ű meg keresztülbuksengelt a fején, kilencvenkilenc éves őrnek változott.

Leszáll a százfejű sárkány:
– Hallod, te őr! Nem láttál erre jönni valakit? Egy házaspárt?
– Itt vagyok mán kilencvenkilenc éve, de még senki az életbe nem járt erre.

Hazamegyen a sárkány. Aszongya a vén banya:
– Ide figyelj, te Százszemű sárkány! Tudod, ki vót a tábla búza? Vaskalapos János! Tudod, ki vót a csősz? Szegíny Marinak a jánya! Majd elmegyek én!

Hipp-hopp! Belebújt a háromszázhatvanhat fodros szoknyába. Repült az ég alatt, ment. Amikor ment, zúgott a levegő.

Aszongya János:

– Mit csinájjak?

– Szálljunk le a szőnyegről, János! Mer ez beér bennünket, oszt ez is megéget, ennek is nagy a tudománya! Világtudósa.

Leszálltak:

– Feküdj hanyatt!

Csapott a jány a kezivel, Vaskalapos Jánosbul lett egy szíp nagy, gyönyörűséges tó. Keresztülbuksengelt a fejin, űbelüle meg lett egy szíp vadkacsa. Belement a vízbe, sípogott.

Leszállt a Világtudósa jövendőmondó asszony.

– Gyere ki mán, ídesem!

Mindig bejjebb csalta. Mikor bent vót a közepin, kirepült, keresztülbuksengelt a fejin, jány lett belűle. Felkapta háromszázhatvanhat fodros szoknyát, Vaskalapos János meg felült, a tó eltűnt, a főd nem mozgott.

– Add vissza nekem a szoknyát, mer soha nem érek haza!

– Hát, hogy adnám oda? Azír nem adom vissza, mer te le akartad záratni Jánost a vastömlöcbe. Te mindig bántottad az embereket. Mindig ellensége vótál a tiszta lelküknek, mer sárkány van benned. Eriggy vissza, mer ha nem mísz vissza, véged!

– Mán nem is kell a szőnyeg! Gyere, kedves férjem, Jancsi!

Szegíny Jancsi ránízett, oszt folyt a könnye. Milyen gyönyörű vót a jány! Odament, oszt megcsókolta.

Aszongya a jány:

– Ne fílj tüllem! Vedd le mán azt a vasdarabot a fejedről!

– Hogy gondolsz te olyat? – aszongya –, ez egy nagyon nagy érték!

– Lesz neked otthon – aszongya – királyi koronád! Na mán mostan itt a szőnyeg, hajtsd össze! Fogd meg a karomat! Hipp-hopp, ott legyek a János birodalmába, otthon!

Leszálltak. Az anyja elébe szaladt Jánosnak, megcsókolta a két kis húga.

– Jaj, gyermekem, de szíp királynő! Hunnan hoztad?

– Anyám, a boldogságot a fődön is meg lehet érni. Mer a boldogságot nem a csillagokba írják, hanem itt a fődön!

– Nem baj, János! – benyúlt a keblibe, kivett egy almát meg egy varázspálcát ez a jány, Szegíny Marinak a jánya. Feldobta az almát, leütötte a varázspálcával, lett előtte egy gyönyörű kastély.

– Gyere be, vedd le ezt a rossz ruhát magadról!

Levette Vaskalapos János a gyűrött, kis kopott ruhát magáról. Felöltöztette a jány hercegi ruhába, megcsókolták egymást. A Szegíny Mari jánya olyan vót, mint egy álom.

– Én a Setétági királynak a jánya vagyok. El vótam átkozva, mer elraboltak. Anyám megesett a Setétági királytul, szegíny anyám szegíny vót. Azér neveztek el Szegíny Mari jányának.

Összejött az összes falunépe, elment a kovács is:

– Hej, fiam, vigyázz arra a vaskalapra!

Megszólaltak a harangok. Megcsókolták egymást. Tik, hóhérok, seprűzzítek, tik meg, papok, eskessítek!

2003. november 3.

Madárjány

Hát, vót, hun nem, de vót ugyan az Óperenciás jeges tengereken is túl, egy hatalmas Kincses báró. Annyi kincse, vagyona vót, hogy nem tudta, hova tegye! Vót egy gyönyörű kisjánya. Ugyi, a felesígit Tündérországbul hozta. A felesíginek egy aranycsillag vót a fejin. Lett nekik egy gyönyörű kisjányuk, gyémánthajjal, gyémántfoggal, és annak is a feje tetejin egy kis csillag vót. Egy amulettet tett az anyja a nyakába, amiben benne vót a Kincses báró meg a felesíge, meg a kisjány. Játszott a jány, lehetett úgy hét-nyóc éves. Hatalmas paloták, hatalmas épületek vótak a Kincses bárónak a birtokába.

Ebédelnek, a kisjány kinn marad.

– Gyere be, kisjányom! – mondja a Kincses báró felesíge.

– Majd bemegyek – aszongya –, most labdázok!

Jött egy hatalmas nagy griffmadár. Felkapta a kisjányt, oszt elvitte. Repült, repült vele. Hova repült vele? Egy szénégető telepre. Az a Kincses báró birtokába tartozott rígen.

Megvette egy tulajdonos tülle száz arany kacsatojásír meg egy aranykacsáír. Ezt hítták Szenes Péternek, mer szenet égetett. (Bükkfábul égették a szeneket.) Vót neki egy kerülője, egy erdőkerülője. Vót ott egy szent folyóvíz. Idejártak halászni, fürdeni, mindenki. Ott vót egy tölgyfa, de vót mán háromszáz éves. Olyan nagy vót, hogy még 200 ember se tudta átérni. Nem messzi lakott ettűl, körülbelül egy olyan hatvan lépésre vót neki egy kis bungallója.

Ahogy ült ott, a fa alatt, (mer mindig odamentek tanyázni), hallja, hogy zúg a levegő. Olyan hatalmas madár vót, mint két lúnak a teste, tizenkét méteres szárnyai vótak. Repül a levegőbe, lássa, hogy a szá-

jába van valami. Ez a madár mit hozhat? Valami birkát felvett, vagy bornyút!

Jó puskája vót, négy söréttel. Megduplázza. Puff! Lábon találta. Leesett a kisjány. Megijedt a madár, továbbrepült. Szalad fel az öreg erdőkerülő, felvette a kisjányt. Vitte befele a felesígihe.

– Nízd mán, micsoda kisjány!

– Meg van halva.

– Nem az, csak el van ájulva.

Az erdőkerülőnek a felesíge kivette a kezibül. Addig ílesztgette ecetes vízzel, hogy felíledt a kisjány.

– No, jó leszel te itt nekünk, úgysincs családunk!

Kimegy az erdőkerülő, aszongya:

– Lehet, hogy visszajön ez a madár.

Vissza is jött ám. Sántított az egyik lábán. Kereste a kisjányt. Ráfordította a fegyvert, hármat rálűtt, ottmaradt a madár a vízparton, ahova jártak fürödni minden nap.

Aszongya az öreg a felesíginek:

– Hallod, hé, de nagy ez a madár! Ez a madár, amit itt lűttem, van vagy körülbelül tíz-tizenkét mázsa. Ez az, aki a kisjányt idehozta!

Fogta az ásót, ásott egy olyan árkot, szombattul vasárnapig, mer akkor nem jött arra senki. Belehúzta a madarat, egy kis szamara vót, belehúzatta, eltemette.

Kincses báró meg a felesíge kerestík a kisjányt: huva lett a kisjány, huva lett?

Kerestík, oszt a világon mindenfele körözést küldtek, szikratáviratot, de nem tudták a kisjányt sehunnan előadni. Megígírte mán fele birtokát, megígírte mán fele vagyonát.

A jány nagyon sírt.

– Hát, anyukám?

– Ó, anyukád – aszongya –, én vagyok nagymamád. Anyukád meghalt. Érted?

Elhitette a kisjánnyal, hogy meghalt az anyja. Ne tudja meg a kisjány. Ez a kisjány beletörődött, hogy neki nincs anyja, ez a nagymamája.

Nőtt, nevelkedett a kisjány, mán elírte a tizennyolc évet. De olyan szíp lett, párja fogható a világon nem vót!

De ennek a Szenes Péternek is nőtt egy fia.

Hát, mondja a fiú az apjának: – Apám, elmegyek, megnízem azt a folyót, ahol a kisjány leesett, hogy hátha lelnék kacsatojást. (Mer az aranytojás nagyon sokat írt ám!)

Hát felöltözött szípen.

Hát a kisjány mán tizennyolc éves vót, aszongya:

– Mamám – aszongya –, te engemet mír nem engedel el sosem? Örökké rab vagyok!

– Vasárnap megengedem neked, hogy eriggy ki a diófához. Ott nem jár senki magába.

– Menjél, legalább hátha lesz aranytojás. Szípen felöltözöl színselyem ruhába.

Ment kifele, hogy megnízze mán, mer ű sose, mióta tizennyolc éves, emberekkel nem társalkodott. Megyen, hajnal van, leült egy fa tövébe. (Nem tudta azt, hogy űtet odahozta a madár ehhez a folyóhoz, mer ű se hótt, se eleven nem vót, kiverte a száznapos hideglelés.

Ott vót a fiú:

– Jaj, de szíp, Istenem! Erdei tündér ez, vagy ki lehet ez?

– Jó reggelt, te nagyon szíp jány!

– Isten hozott tíged is! Te kinek a fia vagy?

– Nem ismersz?

Aszongya Szenes Péternek:

– Hogy ismernélek – aszongya –, felnőttem, emberek közt még nem vótam. Mi a célod, hogy te idejöttél?

– Arany kacsatojást keresek. Mer a nagyapám meg az ű nagyapja úgy vette meg ezt a birtokot a Kincses bárótul, száz arany kacsatojásír meg egy aranykacsáir. Oszt most mán a birtok a miénk – aszongya. Mi a neved?

– Madárjány vagyok! (Mer aszonta neki az erdőkerülőnek a felesíge, hogy úgy nevezzík el, mer a madár hozta.)

Figyelembe se vette a fiút.

– Oszt hol lakol?

– Ó, azt nem kell neked tudni! Oda mihozzánk nem jöhetsz le, mer haragszik nagytatám meg mamám.

De nízte a fiú:

– Nem bántalak én!

– Tudom, hogy nem bántol. Tudom azt, hogy szeretnél. De lehet, hogy meggondolom, hozzád megyek. Elmehetsz!

– Nem mehetek veled?

– Nem! Ne gyere hozzánk, mer – aszongya – mamám megharagszik. (Mondta a vín szipirtyó, hogy: – Nehogy valakit idehozzál, ha találkozol vele!)

Odament, aszongya:

– Elengedlek, ha megcsókolsz!

Megcsókolta, kétszer is.

– Szervusz, Péter! Most mán tudod a nevemet: hát – aszongya –, Madárjány vagyok.

Esett az eső, elment a jány. Egy másik úton ment el ám, nem azon, ahun lakott. Péter nagy búsulva hazament.

Mondja az apjának:

– Apám, egy olyan szíp jányt láttam, hogy még olyat az életbe nem szült anya!

Gondolta az apa, meghibbant a fiú.

– Fiam, nem hibbantál te meg?

– Nem. Anyám, te meghallgatsz?

– Meg, fiam!

– Olyan szíp vót, hogy gyémántfürtjei vótak. Csillagszeme vót, úgy ragyogott, mint a csillag. Ilyen sárga selyemruhába vót.

– Várjál mán – aszongya a felesíge Szenes Péternek –, ez a gyerek, ha így meghibbant, akkor nem tudná így elmondani, összevissza hadarna.

– Mit csináljunk akkor?

Az eső esik, igen, az kopog az ablakpárkányon. Kopog az ősz az ablakon.

– Te, fiam, meg tudnád mutatni, hogy merre ment? Meg tudnád mutatni, hogy hun ült?

– Meg, anyám! No gyere! – aszongya.

Vótak ott olyan fatönkök kivágva, favágók vitték oda. Nízi, nízi.

– Ezen a hatodikon, anyám.

– Mondja az urának: – Gyere csak! Itt valami női csizsmanyom van.

– Asszony, okos vagy!

– Lehet. Na, menjünk – aszongya – a nyom után!

(Egy másik úton ment el ám a jány. Okos vót, hogy utána a nyomot ne vegye le.)

– Anyám!

– Menjünk tovább, fiam. Az erdőlevelek megfogják a nyomokat. Eső vót.

Mentek lassan, lassan. Bekerültek a kerülő házába.

– Látja, anyám, huva jött a nyom?

A fiú nagyon el vót kenődve. Mennek befele, hát jön ki a kerülő, hát az ű kerülőjük vót!

– Modjad mán, Péter, minek köszönhetem, mer sose fordult elő, amióta itt vagyok, hogy te fegyverrel jössz énhozzám ilyen korán.

Aszongya:

– A fiam jött hozzád, meg a felesígem. Oszt ide figyelj, te határkerülő, benn van a te jányod, az a nagyon szíp jány?

– Nincs itt.

– Ha nem mondod meg, itt lűlek agyon!

Tagadta. Bement, benyomta az ajtót. Megyen be, de nem vót a jány sehol.

Aszongya az öregasszony:

– Hát mír akartok zavarást csinálni ilyen reggel. Mír nem jöttök rendes időbe?

– Hun van a jány?

– Itt, semmi jány nincsen!

A jány hallotta odabenn, megnyitotta az ajtót, oszt kijött.

– Szervusz, Péter! – aszongya –, engem keresel?

Odament, oszt megcsókolta. A vín banya meg tudta vóna ölni.

– Hídd be a szüleidet!

(Akkor látta meg a Szenes Péter felesíge, hogy a fiú igazat mondott, nem hazudott.)

– Nem ám, hogy azt gondolja, hazudok! Látja, anyám, igazam van!

– Igaz, fiam, rendben van! Te kinek a jánya vagy, kisjányom?

Aszongya:

– Azt mondta a nagymamám, meghalt az anyám! És ű a nagymamám, meg ű a nagytatám.

Aszongya:

– Mi a neved, kisjány?

– Madárjányka.

Kapcsolt az asszony is, meg a Péter is:

– Hallottál arról, hogy egy madár ellopta a Kincses báró jányát?

– Nem még – aszongya –, és ki tudja, hogy merre vitte? Felfalta, vagy valahun van, vagy megettík az erdei vadak?

– Nem tudom! Na, kisjányom, meghívunk tíged szombatra egy finom ebédre.

– Nagyon elmegyek! – aszongya –, Péter eljössz írtem?

A fiút verte a verejtík, a halálverejtík, annyira szerette.

– Biztos eljövök írted!

Megcsókolta a jányt, elmentek.

– No, anyám?

– Lopd el, fiam, hozd haza!

Hazamentek. A fiú csak szomorú vót, csak szomorú vót. Megkezdtík a szénégetíst. Feltöltötték földdel a bükkfát. Kiégett, oszt bárhova vittík, adták el.

Majd a fiú beszíl az apjával:

– Mikor hozzuk el?

– Hát majd megbeszíjjük, fiam.

Aszongya Szenes Péternek a felesíge:

– Tudod, ki lehet ez? Kincses bárónak a jánya! Elrabolta az a nagy griffmadár. Nem turul, hanem griffmadár. Tudod, leejtette a kisjányt, ű meg felvette, bevitte, és neveli. Így van.

– De mit csináljunk vele?

– De hát – aszongya –, meg nem ölhessük!

Szombaton elmentek, táncolt a jány is boldogan, megcsókolgatta Pétert. Csak benne vót mindig Szénégető Péter felesígibe:

– Milyen szíp jány, ezeknek nincs is gyémántfürtjük, és nincs is csillagszemek, ez annak a bárónak a jánya!

Aszongya Szenes Péter:
– Hú, lehet!

Telt-múlt az idő, az óra, perc, a minuta. Eljött az idő. Elment Péter megkírni a jányt:
– Mán pedig, gyere, mer elveszlek felesígül!
Hát, de szegíny határkerülőnek nem vót mibül férhö adni.
– Ide figyelj, Péter, ha elviszed, nekünk nincs mit adnunk, csak amibe lefekszik!
Vettek neki gyöngykoronát, csináltattak a világ legszebb selymibül ruhát. Aztán fátyolt.
Felöltöztettík.
– No – aszongya az öregasszony:
– Ezt az amulettet az anyád adta neked.
Mán úgyis tudta a jány! Beletette az amulettet a nyakába.

Hát, mikor a szénígetőteleprül mentek be a városba, zenék szólnak. Ott vót a templom. Mennek a favágók, a falusiak, mennek a szénígetők, nagyon sokan. Kocsikkal, lóháton, gyalog, ki min tudott. Hú, kijön a Kincses báró jányának az apja, de nem tudta, hogy esküdik. Akkor történt az, hogy félreállnak. Jött a menyasszony, a vőlegíny.
– Jaj, de szíp – aszongya – ez a jány! Olyan, mint jánykorába az én felesígem vót.
(Hú, az ű jánya vót!)

Félreálltak, bementek, megesküdtek, hazamentek. A báró csak nem hagyott bíkít neki. Elment hozzá.
– Mondjad, kisjányom, kinek a jánya vagy?
– Anyám meghalt – aszongya –, nagyapám él, meg nagyanyám az erdőbe.
A báró elhitte.
– Ezt az amulettet hun vetted?
Aszongya:
– Anyám adta, de az meghalt.
– Had nyissuk ki!
– Nem lehet. Ehhez semmi köze a báró úrnak hozzá!
Nagy szomorúan elment a báró.

Íltek boldogan, íltek szípen, lett nekik egy kisfiúk. Annak is ott vót az aranycsillag, jobb felül a mejjin.

Aszongya Péter a fiának:

– Ejnye, fiam – aszongya –, te nekem nem akarsz fát vágni?

– Én, apám, nem! Én kardot akarok forgatni!

A levegőbe ott játszott az elevenkardja! (Az anyja tudta.)

Aszongya:

– Tündértül származott.

Aszongya a Kincses báró a felesíginek:

– Láttam egy jányt esküdni Szenes Péternek a fiával. Te vótál olyan, fiatal korodba. És egy amulett vót a nyakába, ha jól emlékszem, olyan, mint a kisjányunké.

– Azonnal vigyél engem oda! Vigyázz, mer ha megvadítod, attól nem lesz jobb! Tudod, hogy daccal verebet nem lehet fogni! Hanem tudod mit, szervezzél egy vadászutat.

Vadászat vót, mennek. Meglátta a jányát, felismerte.

– Ez az én jányom!

Eljött a szombat. Lementek a tóhoz fürödni. Hatalmas tó vót, aranytó. Egyik vígin fürödtek a nők, a másikon a férfiak.

Mindegyik levetette a blúzát, csak ez a jány nem, a Madárjány. (Hogy meg ne lássák rajta a csillagot a mejjinél.) Fürödtek űk is, a Kicses báró meg a felesíge. Nízte egy bokorbul az anyja. Megkerülte, közel ment hozzá.

– Kisjány, oszt adok neked egy víka aranyat. Mutasd mán meg a melledet!

Aszongya:

– Hogy gondolja maga? A férjem el is zavarna. Meg is ölne. Hát nekem mán családom van! Gyere ide, Péter, te! Mán az is nagy lett, majdnem legíny vót.

– Ez – aszongya – a fiam.

– Ej, de sajnálom – aszongya –, nem mutatod meg a melledet. Elkezdett elmenni nagy szomorúan. Gondba esett a jány, a Madárjány.

– Hogy lehet – aszongya –, hogy az ű mellét meg akarja nízni?

Telt-múlt az idő, az óra, perc, a minuta, hazament az asszony a kastélyba.

– Tudod mit? Rohanjuk meg űket, van hadsereged! És hozzuk el a jányt.

– Várjál – aszongya –, törvénytelensíget ne csinálj! Mer, ahogy sejtem, náluk is van balta. Ezek letizedelik a hadsereget, amúgy se sok van, meg lehet, hogy engem is! Valami cselt tanálunk – aszongya.

– Gondolkozzunk rajta, mer ez az én jányom! Az amulett nincs nálam. Ha az amulettet el tudom tülle venni, abbul meglátnám magamat, meg tíged, meg a kisjányt kicsi korába.

– Igazad van. Majd valahogy beférkőzünk hozzá.

Aszongya a Madárjány az urának:

– Péter, gyere, hozzál egy ásót!

Annyira nevette a fiú, majd összeesett.

– Minek neked ásó?

– De hozzál egy ásót!

Fogja az ásót, megyen kifele a szent folyóhoz, látja, valami el van temetve.

– Nízd csak – aszongya –, mi ez? Péter, nízd! Itt a feje a madárnak, ez meg a lába! Ez a madár hozott ide engem, Péter.

– Gyere, nyissuk fel – aszongya – az amulettedet!

Hazamentek, bementek a házba. Kivette az amulettet, hát, ott vót ű kicsi korába, meg a Kincses báró meg a felesíge.

– Látod, az apám a Kincses báró, aki itt vót!

– Ha elmísz, itt hagyol!

– Eszembe sincs. Nem hagynám a fiamat meg tíged, a világír sem! Tudod, mit? – aszongya – vallasd meg az erdőkerülőt!

– Hát, megtehetem! Aszongya:

– Fűtsétek be a kemencét!

Befűtötték a kemencét az ordinánc segédek. Küld egy futárt a határkerülőír. Jön nagy díszbe!

– Mit parancsolsz, Péter? Minden kívánságodat teljesítettem, vigyáztam a birtokra.

– Ülj le, oszt egyél velem egy kicsit!

Adott neki sós kolbászt. Ült ott a kemencénél.

– Egyél még!

– Hát mán többet nem tudok.

Egy félóra múlva üvöltött a vízír. Meleg vót bent.

– Itt a víz, nízzed! De addig nem ihatol, amíg nem mondol igazat! Te temetted el a madarat? A felesígemet mikor vitted el haza?

– Nem is akarok rúla hallani.

– Akkor dögölj meg! Hogyha úgy óhajtod, nekem mindegy. Megnyúzlak, bekenlek, behintelek sóval!

Nem bírta most mán a szomjúságot, vergődött:

– Egy pohár vízír mindent elmondok.

– Megadjuk a pohár vizet. És ha nem mondol igazat, akkor te halálfia vagy!

Adtak neki egy kannával.

– Valamikor kint ültem a diófa alatt. Míg a felesíged kis fiatal jány vót. És jött egy griffmadár. Hozta a felesígedet a szájába! Lábon lőttem a griffmadarat. Lejött a kisjány, bevittem a házamba. Ott nevelkedett, ott nőtt. Minekutána gyerekünk nem vót, nem adtuk ki.

Elkezdett ríni a Kincses báró jánya:

– Ne bándd, Péter! Hallod, milyen a gyerekszeretet? A gyerekszeretetért nem adott át.

– Na, jól van – aszongya –, elmehetsz!

– Hát – aszongya –, a bárónak a jánya vagy. Elmehetsz te is!

– Nem megyek el, Péter, én itt maradok, és boldog vagyok veled!

Jött oszt a hadsereggel az apja, hogy elviszi. Megállt a hadsereg előttük. Jöttek a vértesek. Jössz, vagy pedig az összes fatelepet a szénígetőkkel elseprem!

– Hallod, apám, vigyázz, mer a kisfiam megvéd!

Nevették a délceg vitézek. Sokan vótak, buzogányokkal, karddal.

– Milyen vagy, kisjányom!

– Még vitézektül se fílek, óriásoktul se!

A fiú az erdőben játszott, ott szedte a szedreket. Aszongya a Madárjány:

– Péter, gyere csak ide, el akarnak vinni tülletek!

– Hát azt, anyám, nem kéne!

Megnyomta a kardot, kiszállt, egy perc alatt végzett a báró katonáival! Akkor a bárónak ment, forgott, közel vót hozzá, hogy levágja a nyakát.

– Állítsd meg, fiam – aszongya –, mer nagyapádat ölöd meg!

Aszongya a Kincses báró:

– Te vónál az unokám? Boldog vagyok, hogy ilyen hős unokám van!

– Láthatod, apám, nagyon jól, hogy nem fílek!

– Kisjányom – beleborult a nyakába –, te vagy?

– Én.

Kivette az amulettet, oszt megmutatta.

– De nem mondhatod, hogy Szenes Pétert hagyjam itt! Tanuld meg, a boldogság nagyobb, mint a kincs meg a vagyon!

– Jó van, kisjányom, de jöhetsz a birtokra, haza. Egísz kastélyok várnak rád.

– Nem megyek én. Itt vagyok a családommal, boldogok vagyunk, danolunk, szombaton fürdünk. Tudod, apám, a boldogságot nem lehet semmi kinccsel, arannyal felcserélni.

– Akkor megmondom anyádnak, hogy te vagy a jányunk!

– Mondd meg, hídd el!

Ment az anyja nagy vigadva. Olyan beteg vót mán a nagy bánatba, hogy alig ment.

– Anyám, mondtad, hogy megnízel engemet.

– Mutassad meg a jobb melledet!

– Titkoltam tülled, mer én mán nem akarok hazamenni hozzátok. Én vagyok a jányod.

Lehúzta az ingit, meglátta az aranycsillagot.

Összerogyott az asszony. Fellocsolták.

– Nincs számításomba, hogy én visszamegyek.

– Nem baj, fiam – aszongya a báró –, de kedves jányom, a fekete tatár rájön a birodalmamra, nincs akivel megvédjem magamat!

– Elküldöm – aszongya – a fiamat.

Milyen kardja vót annak, leseperte a fél világot!

Jött oszt az anyja, megcsókolgatta a jányát, az unokáját. Elmondta a Madárjány elejitül végéig, hogy hozta el a madár, hogy rejtették el, hogy nevelték, mindent megmondott.

– Nem adott oda az öregasszony, anyám, azír, hogy neki nem vót gyereke.

– Na, de hát – aszongya –, fiam, én visszamegyek, nektek adok minden birtokot!

– Nekünk, apám, nem kell! Nekünk elíg ez a birtok. Tanuld meg, hogy az ember mindig annyi terhet vegyen fel, amennyit bír, s hogy mindig az az igaz ember, aki szeret!

– Na, jól van! Segítsíg kellene nekem, kedves gyermekem! (Mán a fekete tatár rátört – aszongya – a Kincses báró országára.)

– Mire mísz, ott lesz a fiam!

– Ha elküldi, elküldi, ha nem küldi, nem küldi – aszonta a báró.

Megérkezett az országába, de mán az előőrse ott vót a fekete tatárnak, hogy megvívnak, de hát űt megölte vóna egy pillanat alatt.

– Na, fiam eriggy, ne késsél – mondta a Madárjány –, mán szegíny tatádat elpusztítsák!

– Mivel menjek, anyám?

– Itt a hegy alatt egy barlangba van a lovad, egy fehír, szárnyas ló. Ülj fel, fiam, oszt menjél!

Ment is. Látta mán a nagyapja, hogy jön valami az égen.

– Nem a kis unokám ez, a kis Szénégető Péter?

– Jöttek milliárdjával befele a fekete tatárok! Elengedte a kardot, szelte űket úgy lefele, mint az uborkasalátát! Pusztultak. Csak elámult, elbámult a Kincses báró meg a felesíge, meg a vitézei. Erdőt, mezőt, mindent ledarabolt a karddal. Mire megfutamodtak, mán semmi nem maradt.

– Na, nagyatyám, hogy vagy?

– Vagyok, gyermekem.

Megcsókolta:

– Megyek, fiam, hozzátok! Odakőtözök Madárjányfaluba, ott élek boldogan!

– De, atyám, azt megmondom: az én részembül osszál a szegínyeknek is! Ha nem osztol, én boldog nem vagyok. A Kincses báró elosztogatta a felit a szegínyeknek. Fele vagyonával elment hozzájuk.

Éltek máig is, ha meg nem haltak. Itt a vége.

2003. december 12.

Ritkább előfordulású szavak és kifejezések jegyzéke

A

alló!	rajta!
Alsó-India	hét évenként megnyíló, föld alatti tartomány
aranpaszomántos	aranyzsinórral díszített (ruha)
aziránt	itt: arrafelé, arra, ott

B

balzsamvirág	bűvös, gyógyító erejű virág
bibirál	birizgál, bibrikál
bokkoli	pogácsa, cigánypogácsa
bögej, bögejcsikó	táltos ló
briliáncs	csiszolt gyémánt, briliáns
brukkó, királyi brukkó	vár, királyi vár (a német Burg szóból)
bruncik, bruncik kard	Isteni eredetű, győzhetetlen kard (a Brunswick névből)
buksengel	bucskázik, bukfencezik
buzgár	harci buzogány

C

cuháré	közös munkaalkalmat követő mulatság, bál

Cs

cserget	cserdít, csördít (ostorral)
csizsma	csizma

D

dolmány	testhez simuló, zsinóros rövid zubbony
doboz	toboz, fenyőtoboz
dübögő	taposóbál, munka utáni táncalkalom

E

elátkozott	átokkal sújtott, elvarázsolt
elemózsia	élelem, táplálék
elevenkard	veleszületett, varázserejű kard
elsőnek vehet a tálbul	megkapja a kellő tiszteletet
enyvszurok	különlegesen erős ragasztóanyag

F

Feketeország	a meseuniverzum különösen veszélyes tartománya
Felső-India	a földfelszín feletti világ
felnyer	itt: átokból megvált
fundamentom	talapzat, alap

G

gobalyozik, összegobalyozik	gabalyodik, összekuszálódik
gubernátus tiszt	magas rangú, kormányzósági tiszt
gombolyig	gombolyag
grafológusság	itt: ravaszság
griffmadár	mesebeli madár (sas és oroszlán alkotja)

Gy

Gyepes	folyócska, ér Sarkad város határában

H

hoci (Hoci a kezed!)	ide vele, (Add ide a kezedet!)
hunnen	honnan
huva	hova
háromlábú bögejcsikó	valójában három pár lábú, azaz hatlábú táltos

K

kalamó	kosárféle
kaláka	kölcsönösségen alapuló közös munka, mulatság
katulya	skatulya, doboz

kaszatömlöc	mozgó kardokkal sűrűn teletűzdelt mély gödör
kétes	kettős, dupla
kisprinc	itt: hercegnő
korcol, odakorcol	odavág, hatalmasat odaüt
kongat	ostorral csördít
kódus, kódus	koldus
kriptály	kripta, sírbolt
köller	pincér (a német Kellner szóból)
kuliba	munkába
kurrencs	távirat
kurrentál	táviratot küld, táviratozik

L

lábától megfog	a lábánál fogja
látatlan hang	itt: nagyon halk, alig meghallható hang
lempert, aranylempert	lepel, aranylepel, aranylebernyeg

M

mágnás király	nagy hatalmú, gazdag király
mernyák	bátorság, mersz
meseszövetség-vezető	itt: a mesélés helyszínét biztosító személy
milling, millingkard	fogazott, fűrészes, kétélű pallos
millingfarok	a sárkány kétélű pallosként működő, fűrészes farka

N

Nekem füst, neked tűz!	Én megúszom, te rajtavesztel!

O

ordinánc	ordonánc, katonai küldönc
onnen	onnan
oxigéneresi	itt: oxigénnel dúsított

Ö

összefont	toldott-foldott

P

palacsinta mese	kisebb terjedelmű mese
paszománt	paszomány, zsinórdísz
perzekutor	pandúr
pofon lűtte	pofon vágta, pofon ütötte
pernye	égésmaradvány

R

rokolya	bő, ráncos szoknya
rengő	állítható támlájú pad, dívány
rongyváz	rongykupac, egy csomó rongy

S

sajtalan	sótlan
slájer, aranyslájer	fátyol, aranyfátyol

Sz

szertartó	szertartásmester, udvaronc

T

trázsa	strázsa, őrség, őrszem
tud	itt: ért a varázslathoz
tudós	itt: okkult tudományokban jártas személy, varázsló
tudományos úton	itt: varázslat útján
tündérbakó	bűvös hatalommal felruházott tarisznya
tűzerdő	sárkányok és táltosok erejét tápláló lángoló erdő

V

viackodik, megviackodik	viaskodik, vív, megvív
veleszületett bruncik kard	a mesehős varázserejű, szervült fegyvere
vírplacc	párbajozó hely
villószűrű	vívó szérű
vasvillával emeli fel a szemit	az öregségtől elnehezült a szemhéja

Zs

zsumbuly	sűrűség, bokros, cserjés terület